

Cumhuriyet Halk Partisi

CHP PARTİ MECLİSİ

TOPLANTISINA SUNULAN

MERKEZ YÖNETİM KURULU RAPORU

(Ankara, 25 Aralık 2008)

İÇİNDEKİLER

CHP PARTİ MECLİSİNE SUNULAN MYK RAPORU

(25 Aralık 2008)

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

I.- SİYASAL VE SOSYO-EKONOMİK GELİŞMELER

1.1.- OBAMA ABD'NİN YENİ BAŞKANI

1.2.- HÜKÜMETİN DIŞ POLİTİKASI ETKİSİZ VE TUTARSIZ

1.2.1.- HÜKÜMETİN YUKARI KARABAĞ POLİTİKASI VAR MI?

1.2.2.- BAŞBAKAN'IN GÜRCÜSTAN POLİTİKASININ TUTARLILIĞI VE TEMELİ YOK

1.3.- TÜRKİYE'NİN AB İLE MÜZAKERE SÜRECİNİN SORUMLUSU KİMDİR?

1.4.- BAŞBAKAN PUSULAYI ŞAŞIRDI

**1.5.- AKP İKTİDARI YOLSUZLUK BATAĞINA SAPLANMIŞTIR... ÇÖZÜM
MİLLETVEKİLİ DOKUNULMAZLIĞININ KALDIRILMASIDIR**

1.5.1.- AKP İKTİDARI ÇOK CİDDİ YOLSUZLUK İDDİALARIYLA KARŞI KARŞIYADIR.
BÖYLE BİR TABLOYU KABUL ETMEK MÜMKÜN DEĞİLDİR

1.5.2.- SAYIN BAŞBAKANA SORUYORUZ

1.5.3.- BAYKAL: 'SÜKUT İKRARDAN GELİR'

1.5.4.- ÇÖZÜM; DOKUNULMAZLIĞIN KALDIRILMASI, BATI DEMOKRASİLERİ
STANDARTLARINDA KISITLANMASIDIR

1.5.5.- İKTİDAR KENDİ MEDYASINI OLUŞTURMAK İÇİN BASKI KURUYOR

1.5.6.- MELİH GÖKÇEK, KILIÇDAROĞLU'NUN SORULARI KARŞISINDA EZİLDİ VE
DAĞILDI

1.5.7.- GÖKÇEK'E ÇALIŞAN KANAL

1.5.8.- DENİZ FENERİ'NDE İKİNCİ DALGA GELİYOR

1.5.9.- MASAK'TAN ZORAKİ İNCELEME

1.5.10.- DENİZ FENERİ DERNEKLERİ BİRBİRİYLE BAĞLANTILI

1.5.11.- HER YOL BU NOTERE ÇIKIYOR

1.5.12.- KAMU İHALE YASASI'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLE YENİ YOLSUZLUKLARA
DAVETİYE

**1.6.- BAŞBAKAN'IN HAM MEYVEYİ OLGUNLAŞTIRMA ÇABASI YENİDEN
NÜKSETTİ**

1.7.- AKP İKTİDARI ÜLKE EKONOMİSİNİ ÇÖKERTİYOR

- 1.7.1.- AKP'NİN 2009 YILI BÜTÇE TASARISI GERÇEKLERDEN KOPUKTUR
- 1.7.2.- IMF İLE İMZALANACAK NİYET MEKTUBU 2009 YILI BÜTÇESİNİN BOZUK DENGELERİNİ TÜMDEN ÇÖKERTECEKTİR
- 1.7.3.- TÜRKİYE EKONOMİSİ ÇOK CİDDİ SORUNLARLA KARŞI KARŞIYADIR
- 1.7.4.- DÜNYA EKONOMİLERİ KÜRESEL FİNANS KRİZİ İLE KARŞI KARŞIYA, ANCAK KİMSE TÜRKİYE GİBİ IMF'NİN KAPISINI ÇALMIYOR
- 1.7.5.- TÜRKİYE'NİN GELDİĞİ OLUMSUZ NOKTANIN ARKASINDA İKTİDARIN ÇOK CİDDİ EKONOMİ POLİTİKASI YANLIŞLARI VARDIR.
- 1.7.6.- EKONOMİ KÜÇÜLÜYOR, BİNLERCE İŞÇİ KAPI ÖNÜNE KONUYOR, YOKSULLUK YAYGINLAŞIYOR
- 1.7.7.- İŞSİZLİK KASIP KAVURUYOR
- 1.7.8.- TÜİK'İN VERİLERİNE GÖRE 539 BİN KİŞİ AÇLIK SINIRININ, 13 MİLYON KİŞİ İSE YOKSULLUK SINIRININ ALTINDA YAŞAMA TUTUNMAYA ÇALIŞIYOR...
- 1.7.9.- TARIM KESİMİ ÇOK BÜYÜK BİR BUNALIMLA KARŞI KARŞIYADIR
- 1.7.10.- TÜRKİYE EKONOMİ POLİTİKASINI GÖZDEN GEÇİRMELİ, KÜRESEL KRİZE KARŞI CİDDİ ÖNLEMLER ALMALIDIR.
- 1.7.11.- KÜRESEL KRİZ NEO LİBERAL POLİTİKA ANLAYIŞINA DAYANAN EKONOMİ POLİTİKALARIN SÜRDÜRÜLEMEZ OLDUĞUNU ORTAYA KOYMUŞTUR
- 1.7.12.- EKONOMİDE ALINMASI GEREKEN ÖNCELİKLİ ÖNLEMLER

1.8.- SEÇMEN KÜTÜKLERİ GÜVEN VERMİYOR

- 1.8.1.- KANADOĞLU, YÜRÜTMENİN OLUŞTURDUĞU SEÇMEN KÜTÜĞÜYLE YAPILACAK SEÇİMİN TARTIŞMALI OLACAĞINI VURGULADI
- 1.8.2.- SORUN NEREDEN KAYNAKLANIYOR?
- 1.8.3.- ADRESE DAYALI SEÇMEN KÜTÜKLERİ EVRAKININ İMHASI!

II.- PARTİ FAALİYETLERİ

2.1.- PARTİ ÜST ORGANLARI

- 2.1.1.- PARTİ MECLİSİ
- 2.1.2.- YÜKSEK DİSİPLİN KURULU

2.2.- PARTİ ÇALIŞMALARI

- 2.2.1.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN SHP GENEL BAŞKANI MURAT KARAYALÇIN'I ZİYARETİ (3 Kasım 2008)
- 2.2.2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN FRANSA'NIN ANKARA BÜYÜKELÇİSİNİN VERDİĞİ YEMEĞE KATILIMI (20 Kasım 2008)
- 2.2.3.- CHP'NİN ANKARA ANAKENT BELEDİYE BAŞKAN ADAYI MURAT KARAYALÇIN'IN GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'I ZİYARETİ (26 Kasım 2008)
- 2.2.4.- DİSK GENEL BAŞKANI SÜLEYMAN ÇELEBİ, KESK GENEL BAŞKANI SAMİ EVREN VE KONFEDERASYONLARIN YÖNETİM KURULU ÜYELERİ CHP'Yİ ZİYARET ETTİLER (28 Kasım 2008)
- 2.2.5.-AVRUPA SOSYALİST PARTİSİ KONSEYİ (PES) BAŞKANI RASMUSSEN, YEREL SEÇİMLERDE GENEL BAŞKANI DENİZ BAYKAL'A BAŞARI DİLEKLERİNİ İLETTİ (1 Aralık 2008)
- 2.2.6.- CHP YSK'YA BAŞVURDU VE MUHTARLIK BÖLGESİ SEÇMEN LİSTELERİNİN ASKI SÜRESİNİN UZATILMASINI İSTEDİ (5 Aralık 2008)

- 2.2.7.- GENEL SEKRETERİ ÖNDER SAV ÖRGÜTLE BAYRAMLAŞTI (9 Aralık 2008)
2.2.8.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL MHP GENEL BAŞKANI DEVLET BAHÇELİ'NİN, "İLİMLİ SİYASİ İSLAMIN SAĞ AYAĞI AKP, SOL AYAĞI DA CHP" SÖZLERİNE KARŞILIK YAZILI BİR AÇIKLAMA YAPTI (10 Aralık 2008)
2.2.9.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL KONYA'DA ŞEB-İ ARUS TÖRENLERİNE KATILDI (19 Aralık 2008)

2.3.- GN. BŞK. DENİZ BAYKAL'IN KATILDIĞI ETKİNLİKLER

- 2.3.1.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN İZMİR-KOCAELİ GEZİLERİ (30 Kasım 2008)
2.3.2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN MUĞLA-İSTANBUL GEZİLERİ (29 Kasım 2008)
2.3.3.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN İSTANBUL GEZİSİ (16 Kasım 2008)
2.3.4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN İSTANBUL GEZİSİ (9 Kasım 2008)
2.3.5.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN ANKARA ELMADAĞ-HASANOĞLAN GEZİSİ (2 Kasım 2008)
2.3.6 MYK ÜYELERİNİN DENETİM ÇALIŞMALARI

2.4.- GENEL BAŞKANLIK TARAFINDAN YAYINLANAN MESAJLAR

- 2.4.1- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN ATATÜRK'ÜN 70. ÖLÜM YILDÖNÜMÜ NEDENİYLE YAYINLADIĞI MESAJ (9 Kasım 2008)
2.4.2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN MHP MİLLETVEKİLİ GÜNDÜZ AKTAN VEFATI NEDENİYLE MESAJ (19 Kasım 2008)
2.4.3.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL BARRACK OBAMA'YI KUTLADI (5 Kasım 2008)
2.4.4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN 24 KASIM ÖĞRETMENLER GÜNÜ NEDENİYLE YAYINLADIĞI MESAJ (24 Kasım 2008)
2.4.5.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ'NİN KABULÜNÜN 60. YIL DÖNÜMÜ NEDENİYLE YAYINLADIĞI MESAJ (9 Aralık 2008)
2.4.6.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL, KURBAN BAYRAMI NEDENİYLE BİR MESAJ YAYINLADI (10 Aralık 2008)

2.5.- HALK GAZETESİ

2.6. - ÜYELİKLE İLGİLİ KONULAR

- 2.6.1.- PARTİ KÜTÜĞÜ
a.- PARTİ KÜTÜĞÜNE KAYITLI ÜYELER
b.- ADAY ÜYELER:
c.- KİMLİK KARTI VERİLMESİ
d.- T.C. KİMLİK NUMARALARININ TAMAMLANMASI

2.7.- TÜZÜK VE PROGRAM KURULTAYI

- 2.7.1.- KURULTAY HAZIRLIK KOMİTESİ ÇALIŞMALARI
2.7.2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL CHP'NİN 81 İL TEMSİLCİSİ İLE ANKARA'DA KURULTAY KONUSUNDA TOPLANTI YAPTI
2.7.3.- TÜZÜK VE KURULTAY YÖNETMELİĞİ HAZIRLIK KOMİSYONU ÜYELERİ
2.7.4.- PARTİ PROGRAM HAZIRLIK KOMİSYONU ÜYELERİ

2.8.- GENEL MAHALLİ İDARELER SEÇİMLERİ

III.- EKLER

- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN 14. OLAĞANÜSTÜ KURULTAYDA YAPTIĞI AÇILIŞ KONUŞMASI (21 ARALIK 2008)
- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN 14. OLAĞANÜSTÜ KURULTAYDA YAPTIĞI KAPANIŞ KONUŞMASI (21 ARALIK 2008)
- TÜZÜK VE KURULTAY YÖNETMELİĞİ HAZIRLIK KOMİSYONU TARAFINDAN HAZIRLANAN TÜZÜK DEĞİŞİKLİĞİ ÖNERİSİ
- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL CNNTÜRK "TARAFSIZ BÖLGE" (16 ARALIK 2008)
- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL GENEL MERKEZDE COŞKULU TOPLANTIDA, CHP'Lİ MURAT KARAYALÇIN'I ANKARA ANAKENT BELEDİYE BAŞKANI OLARAK AÇIKLADI
- CHP GENEL BAŞKAN YARDIMCISI CEVDET SELVİ İSTANBUL, ANKARA, İZMİR, BURSA VE YALOVA BÖLGE TEMSİLCİSİ MUHTARLARLA GENEL MERKEZ'DE AYRINTILI BİR GÖRÜŞME YAPTI VE SORUNLARINI DİNLEDİ
- GENELGELER

CHP PARTİ MECLİSİ

GENEL BAŞKAN
DENİZ BAYKAL

GENEL BAŞKAN YARDIMCILARI
ONUR BAŞARAN ÖYMEN - CEVDET SELVİ - BİHLUN TAMAYLIGİL - YILMAZ ATEŞ

GENEL SEKRETER
ÖNDER SAV

GENEL SAYMAN
MUSTAFA ÖZYÜREK

GENEL SEKRETER YARDIMCILARI
ALGAN HACALOĞLU - MEHMET SEVİGEN - MESUT DEĞER - MEHMET ALİ ÖZPOLAT

MYK ÜYELERİ
SUAT BİNİCİ - ALİ KILIÇ - AHMET SİRRI ÖZBEK - FAİK ÖZTRAK - SAVCI SAYAN
FATMA NUR SERTER - MEHMET ALİ SUSAM - ERDOĞAN TOPRAK - FEVZİ TOPUZ
M.RIZA YALÇINKAYA

PM ÜYELERİ

AVNİ AKSU
ZEHRA ÖNAY ALPAGO
OYA ARASLI
NECLA ARAT
CANAN ARITMAN
YÜCEL ARTANTAŞ
İSMET ATALAY
DENİZ PINAR ATILGAN
E.AYDAN BARAN
BÜLENT BARATALI
NESRİN BAYTOK
TEKİN BİNGÖL
MEVLÜT COŞKUNER
İSMET ÇANAĞÇI
ÖZLEM ÇERÇİOĞLU
FARUK DEMİR
YUSUF KENAN DOĞAN
MAHMUT DUYAN
NEVİN GAYE ERBATUR
GÜROL ERGİN
ABDURREZZAK ERTEN

ŞERİF ERTUĞRUL
NERİMAN GENÇ
LEVENT GÖK
GÖKHAN GÜNAYDIN
DERVİŞ GÜNDAY
ABDULLAH EMRE İLERİ
MUHARREM İNCE
ALİ NİHAT İRKÖRÜCÜ
OSMAN KAPTAN
HÜSEYİN KARAKOÇ
İLKER KARAOĞULLARI
HÜSNİYE KAYA
BİRGEN KELEŞ
AYÇA BETÜL KINİMETE
ESFENDER KORKMAZ
ALİ İHSAN KÖKTÜRK
ŞAHİN MENGÜ
BUKET MÜFTÜOĞLU
RIFAT NALBANTOĞLU
ALİ OKSAL
ENSAR ÖĞÜT

MALİK ECDER ÖZDEMİR
RAMAZAN KERİM ÖZKAN
UFUK ÖZKAN
TÜLAY ÖZÜERMAN
ATILA SAV
TACİDAR SEYHAN
ÇETİN SOYSAL
HAYRİ SİNAN SUNAY
BERHAN ŞİMŞEK
EROL TINASTEPE
CAHİDE TUNÇ
ENİS TÜTÜNCÜ
BEDİR UÇAR
HÜSEYİN ÜNSAL
İNAYET BEGÜM YAVUZ
ABDÜLAZİZ YAZAR
SİNAN YERLİKAYA
EMİNE YURDATAP

CHP YÜKSEK DİSİPLİN KURULU

YDK ÜYELERİ

YDK BAŞKANI
ORHAN ERASLAN

YDK BAŞK. YARD.
ORHAN AKBULUT

YDK SEKRETERİ
SELAHATTİN ÖCAL

ERGÜN AYDOĞAN
MEHMET BOZTAŞ
KEMAL CENGİZOĞLU
AVNİ ÇELEBİ

MERAL ÇİL
GÖKSEL DEMİRTAŞ
TUFAN DOĞU
SALIHA ÖĞÜTÇÜ

TÜRKAN GÜLDEREN ÖZTEKİN
NAZMIYE NÜKET TUĞCU
ALİ MUSTAFA UZUN
İBRAHİM YILMAZ

I.- SİYASAL VE SOSYO-EKONOMİK GELİŞMELER

GİRİŞ

Geldiği ilk günden itibaren Türkiye'nin terör tehdidini AKP hükümeti kavramamıştır, gerekli tedbirleri almamıştır, yanlış ve tutarsız, tehlikeli politikalar izlemiştir, terörün bugün geldiği nokta ortadadır.

Başbakan terör ve terörle mücadeledeki başarısızlığını örtbas edebilmek amacıyla vatandaşlarımıza “çek-git” diyemez.

Terörün bir projesi var, o proje devleti bölme temeli etrafındadır ve buna yönelik olarak yürümektedir. Terör var olan fırsatları her şekilde kullanmaktadır. Başbakan bunları yok sayarak, teröre göz kırparak, sırt sıvazlayarak, terörü yönlendireceğini düşündüğü çevrelerin gözüne girerek, onlara umut vererek Başbakan olayı kontrol edeceğini zannetmiştir.

2003 yılından itibaren küresel ekonomik konjonktürün sunduğu olumlu koşullardan AKP hükümeti yararlanamamıştır.

Ekonomide biriktirilen kırılğanlıklarla 2006'dan itibaren Türkiye'nin kendi ekonomik krizine doğru kaymasına neden olmuştur.

AKP Hükümetinin izlediği bu yanlış politikalar neticesinde:

- Türkiye 2006 yılından itibaren benzer ekonomilerden hızla ayrılmaya başlamış ve büyüme performansı benzerlerinin gerisine düşmüştür.
- 2007 yılının ilk aylarından itibaren üretim hızla düşmeye başlamıştır. Nitekim Küresel Krizin etkilerinin tam olarak yansımadığı 2008 yılı üçüncü çeyreğinde İmalat Sanayi katma değeri 2001 krizinden bu yana ilk kez düşmüştür.
- İşsizlik oldukça yüksek seviyelere ulaşmıştır. 2008'in üçüncü çeyreğinde işsizlik, üçüncü çeyrekler itibarıyla, 2001 krizinde dahi ulaşılmamış bir seviyeye ulaşmıştır. Eylül ayında ise işsizlik yeniden çift haneli rakamlara ulaşmıştır.
- 2008 üçüncü çeyreğinde büyüme yüzde 0,5'e düşmüştür.
- Üçüncü çeyrekte, 2001 krizinden bu yana ilk kez, yurtiçi talep gerilemiştir.

Tüm bu veriler küresel kriz gelmeden Türkiye'nin kendi ekonomik krizini halihazırda yaşadığını göstermektedir.

Bu tabloya Türkiye'nin yüksek iç ve dış açıkları da eklendiğinde Türkiye'nin küresel krize ne kadar kötü koşullarda yakalandığı anlaşılmaktadır.

Hükümetin samimiyetten uzak bir Bütçe Tasarısını Yüce Meclis huzuruna getirerek yasama sürecini ne derecede önemseydiğini de açıkça göstermektedir.

Hükümet yaşanan küresel krizi de çok kötü yönetmektedir ya da sadece seyretmektedir. Hükümetin bu yanlış yaklaşımlarının yol açtığı güvensizlik ortamı krizin neden olabileceğinin çok ötesinde işsizliğe ve daralmaya neden olmaktadır. Bu hükümetin tek başına bu krizden çıkma becerisinin olmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

AKP izlediği yanlış ekonomik politikalar ile Türkiye’yi IMF kapısına yeniden düşürmüştür. Başbakan ümük sıktırmam ve büyümeyi yüzde 2’ye düşürmem söylemleri ile siyasi kabadayılıklar yaparken büyümenin 2008 sonunda yüzde 2’lere düşeceği anlaşılmaktadır.

Bu hükümetin IMF’ ye ihtiyaç duymadan da milletin ümüğünü sıkabildiğini göstermektedir.

AKP döneminde kayırmacılık, yolsuzluk ve yozlaşma Türkiye’nin en önemli sorunu olmaya devam etmektedir.

AKP yandaş medya, yandaş iş adamı ve yandaş bürokrasi ile yozlaşmış bir düzeni Türkiye’ye dayatmaya çalışmaktadır.

- AKP döneminde BOTAŞ yolsuzluğa batmıştır. BOTAŞ yönetimi Türkiye Büyük Millet Meclisinin KİT Komisyonuna gelip hesap veremez hâle düşmüştür. Pek çok yöneticisi hapiste olduğu için BOTAŞ Yüce Meclise hesap veremez hale gelmiştir. BOTAŞ alacaklarını tahsil edemez hale düşürülmüştür. BOTAŞ’ a alacakları ödenmemektedir. Kim ödememektedir? Belediyeler ödememektedir. Hangi belediye ödememektedir? Ankara Büyükşehir Belediyesi ödememektedir. Ödemeyip de ne yapmaktadır? Seçime gidilen bir dönemde halka partizanca siyasi rüşvet dağıtarak oylarını ipotek altına alabilmek için yiyecek poşetleri dağıtmaktadır.
- TELEKOM ihalesinde “Tarlanın taşıyla Tarlanın kuşu vurdurulmuştur.” Bu öyle bir ihaledir ki ihaleyi alanların devlete ödemesi gereken taksitler, devletin bu şirkete kar payı olarak vereceği bedelden daha düşüktür. Bu ihale gerçekleşikten sonra devlet kurumlar vergisi oranında da indirim giderek ihaleyi alan firmaya ciddi avantajlar sunmuştur. Hükümet Küresel Krizden etkilenen tüm KOBİ’ler için 350 milyon YTL Kredi verirken, Damadın şirketine bir kalemde 1,2 milyar YTL kredi verebilmektedir.
- AKP İktidarı döneminde TMSF Başbakanına devletin malı olan Sabah-ATV’yi niye pahalıya sattın diye siyasi baskı yapılabilmektedir. Başbakan, Sabah – ATV’yi alan şirketin genel müdürü olan damadının mı yanındadır, yoksa Türk hazinesinin mi yanındadır. Bu Türkiye Cumhuriyeti tarihinde yaşanmamış bir gelişmedir.
- Deniz Feneri Davasının Türkiye ayağı aydınlatılmamaktadır. Davanın Almanya bacağıyla kuryelik ile suçlanan şahıs Türkiye’de RTÜK Başkanıdır. Başbakan bu şahıs hakkında soruşturma açılmasını bizzat engellemektedir.
- Başbakanın Ceyhan’da kurulacak rafineriyle ilgili olarak bir işadamına, bunu biz bizim Çalık grubuna vereceğiz. Berlusconi ve Putin’le beraber yapacak” dediği söyleniyor. Böyle bir söz söylendi mi, söylenmedi mi? Demediyse bunu niye Başbakan hayır böyle bir şey yok diye tekzip etmiyor.

Tüm bu gelişmeler Cumhuriyet Halk Partisinin dokunulmazlıkların kaldırılmasına yönelik önerisinin ne kadar önemli olduğu, ne kadar yerinde olduğu bir kez daha ortaya çıkarmıştır. Bu işin gelip düğümlendiği nokta dokunulmazlıklar noktasıdır. Biran önce dokunulmazlıklar kaldırılmalıdır.

I.- SİYASAL VE SOSYO-EKONOMİK GELİŞMELER

1.1.- OBAMA ABD'NİN YENİ BAŞKANI

Geride bıraktığımız dönemde yine dünya siyaseti bakımından çok önemli bir gelişme ortaya çıktı. Amerika Birleşik Devletlerinde Demokrat Partinin adayı Obama'nın Cumhurbaşkanı olarak seçildiği bir seçim sonuçlandı. Amerikan toplumunun yaptığı tercihin anlamı, değeri yakın dönem Amerikan tarihi dikkate alınınca daha da açık bir biçimde ortaya çıkacaktır. 2008 yılında ABD toplumunun bütün bağnazlıkları, saplantıları, klişe düşünceleri, ırk nefretini, ayrımcılığı aşmayı başarmış olduğunun ortaya çıkmış olması gerçekten bütün dünyada saygıyla karşılanması gereken bir olaydır. Amerikan milleti, Amerikan halkı bu seçimle gerçekten çok büyük bir demokrasi sınavı vermiştir. Amerikan halkının demokrasiyi, insan haklarını teker teker bireysel düzeyde her türlü olumsuzluğu aşarak işletebileceği, değerlendirebileceği bu örnekle ortaya çıkmıştır. Amerikan Devleti çok muhtaç olduğu olumlu bir dünya çapında izlenim verme şansını bu seçimle elde etmiştir. Gerçekten Amerikan halkını bu seçim dolayısıyla kutlamak lazımdır. Amerikan toplumu sınavı başarıyla geçmiştir. Sayın Barack Obama da cumhurbaşkanlığı sınavını başarıyla geçeceğini umut ediyoruz. Ülkesine ve dünyaya yeni bir huzur, barış ve kardeşlik dönemini açmasını bekliyoruz.

Amerikan seçimlerinde tartışılan çok konu vardı fakat bizi ilgilendiren ve dünyanın bundan sonraki geleceğini belirleyecek iki temel konu vardır.

Birisi, bu seçimle Amerikan halkı 2003 yılında Irak'a yapılan askeri müdahalenin yanlış olduğunu tescil etmiştir. Bu çok önemli bir karardır. Yani beş yıl önce Amerikan toplumu adına karar alanlar, Irak'a bir askeri müdahale tercihinin ortaya koymuştu ve onu gerçekleştirmişti. Beş yıl sonra geldiğimiz noktada Amerikan halkı, Amerikan toplumu bu yanlış oldu, bu noktalayalım noktasına gelmiştir. Türkiye, Cumhuriyet Halk Partisinin öncü katkılarıyla 2003 yılındaki bu askeri harekâta çok ileri düzeyde karışma durumunda olmamıştır. Eğer karışmış olsaydık, düşünün şimdi, Amerika asker çekme kararını alıyor, o kararın yanlış olduğu bilinci Amerika'ya egemen oluyor, bir pişmanlık kendisini gösteriyor, o doğrultuda bir arayış başlıyor, Türkiye de onunla beraber o karara bağlı olarak sürüklenecek konuma düşecek. Bunu kabul etmek mümkün mü? Birincisi de yanlış olurdu, ikincisi de onur kırıcı olurdu. Şimdi, Türkiye hiç olmazsa bu ikinci noktadan uzak tutmayı başarabildik. Bu, çok iyi değerlendirilmesi gereken bir noktadır. Artık, Orta Doğu'da umut ediyorum bundan sonra istikrarın, huzurun dış güçlerin bu kadar işin içine girmediği, tablonun ağırlıklı bir unsuru hâline dönüşmediği bir ortamda sağlanması mecburiyeti ortaya çıkacaktır. Orta Doğu'da yeni barış, huzur, istikrar arayışı Türkiye'nin daha dikkatle dinlenmesini, Türkiye'nin tezlerinin daha önemsenmesini ve Türkiye'nin ikna edicilik düzeyinin artmasını da sağlayacaktır..

Yine, Amerikan seçiminin ortaya koyduğu bir temel anlayış küresel ekonomik kriz karşısında takınılması gereken tavırla ilgilidir. Sayın Obama'nın ısrarla üzerinde durduğu yaklaşım bu kriz karşısında alınacak önlemlerin sadece bankaları ve büyük şirketleri değil, orta sınıfları da sahiplenmesi, onun sorunlarına çözüm getirilmesi, onun güçlendirilmesi yoluyla ekonominin toparlanması anlayışını ortaya koymuştur. Çok doğru bir yaklaşımdır. Biz de bunu anlatmaya çalışıyoruz. Gerçekten bu kriz karşısında sorun sadece bırakalım bankaları, büyük şirketleri kurtaralım, onlar vatandaşa gerekli iş imkânını, istihdam imkânını sağlar, onlar da o sayede kurtulur anlayışının doğru olmadığı, yaşanan bu krizin zaten o anlayıştan dolayı ortaya çıktığı çok açık biçimde kendisini göstermiştir ve şimdi artık yeni bir anlayışa ihtiyaç vardır. Burada ekonomi sadece şirketler değildir, ekonomi insanlardır, insanlar temel alınmalıdır, insanları gözetilen bir politikayla kriz bertaraf edilmelidir ve ekonomi işletilmelidir. Bu temel anlayış, orta sınıfın güçlendirilmesine yönelik uygulamalar, vergi indirimleri ve harcama kolaylıklarının getirilmesi bir paket olarak ortaya konulmuştur.

1.2.- HÜKÜMETİN DIŞ POLİTİKASI ETKİSİZ VE TUTARSIZ...

1.2.1.- HÜKÜMETİN YUKARI KARABAĞ POLİTİKASI VAR MI?

CHP Genel Başkan Yardımcısı Onur Öymen, TBMM Başkanlığı'na bir soru önergesi verdi ve Türkiye'nin Yukarı Karabağ'ın bağımsızlığını sineye çekip çekmeyeceğinin açıklanmasını istedi. Öymen'in Dışişleri Bakanı Ali Babacan'ın yanıtlanması istemiyle verdiği soru önergesi şöyle;

"Basında yer alan haberlere göre Ermenistan Dışişleri Bakanı Edward Nalbandyan Türkiye'nin Erivan'la diplomatik ilişkilerinin başlaması için Dağlık Karabağ sorununun çözümünü şart koştuğunu söyleyen bir gazeteciye "sanmıyorum" şeklinde görüş bildirdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca Nalbandyan Yukarı Karabağ'ın bağımsızlığını ilan edebileceğini bildirmiştir. Esasen 2007 tarihli Ermenistan Ulusal Strateji Belgesinde Yukarı Karabağ'dan bir cumhuriyet olarak söz edilmektedir.

1-Türkiye'nin Ermenistan ile diplomatik ilişkiler kurmamasının en önemli sebebi Ermenistan'ın Azeri topraklarının % 20'sini işgal etmiş olduğu hususudur. Bu husus çeşitli vesilelerle defalarca devlet adamlarımızca dile getirilmiştir. Hal böyleyken hükümet yetkililerimizin Ermeni Dışişleri Bakanının Türkiye'nin sanki bu işgali sineye çekebileceği gibi bir izlenim almasına yol açabilecek herhangi bir ifadeleri olmuş mudur?

2-Hükümet son Ulusal Program taslağında Kıbrıs konusunda yaptığına benzer bir politika değişikliğini Ermenistan'a yönelik politikamızda da yapmış mıdır?

3-Böyle bir değişiklik söz konusu değil ise Nalbandyan'ın bu ifadesi üzerine bir açıklama yapılarak Ermenistan'a ilişkin politikamızın açıklıkla dile getirilmesi düşünülmekte midir?

4-Uluslar arası hukuka, Birleşmiş Milletler'in ve diğer uluslar arası kuruluşların Yukarı Karabağ'la ilgili olarak şimdiye kadar aldıkları kararlara aykırı biçimde Yukarı Karabağ'ın bağımsızlığını ilan edebileceği yolundaki Ermeni görüşüne Türkiye olarak nasıl bir tepki gösterilmiştir?

5-Eğer gösterilmediyse bu, Türkiye'nin Yukarı Karabağ'ın bağımsızlığını da sineye çekeceği şeklinde yorumlanmayacak mıdır?

Hükümet, Nalbandyan'ın bu demeçlerinin ışığında kendisinin Türkiye'ye davet edilmesinin isabetli olacağına hala inanmakta mıdır?"

1.2.2.- BAŞBAKAN'IN GÜRCÜSTAN POLİTİKASININ TUTARLILIĞI VE TEMELİ YOK

Sayın Başbakan geçenlerde Kafkasya'yla ilgili olarak bir proje ortaya attı. Kafkas istikrar paktı dedi. Yani Kafkasya'daki sorunları orada yer alan ülkeler bir arada istikrarı temel alarak sağlamalıdır. Bu doğrultuda görüşmeler yaptı.

Bu görüşmelerden bu projenin ortaya atılmasından kısa bir süre sonra iki önemli gelişmeye tanık olduk. Birisi Abazya ve Güney Osetya Gürcistan'dan koparıldı ve Rusya bu sürece el koydu bizim bu öneriden sonra. Sayın Başbakanın istikrar paktı önerisiyle bu gelişme arasında nasıl bir tablo var bunu doğrusu biz göremedik. İkinci ilginç bir gelişmede gene Rusya Başbakanı eski Devlet Başkanı Putin'in bir projesi olarak ortaya çıktı. Sayın Putin Gürcistan Devlet Başkanı Saakaşvili'nin uzaydaki konuşlanmasıyla ilgili bir öneri geliştirdi. Ve o konuda iddia ortaya koydu.

Bu tabi Kafkasya'da bir istikrar fonu arayışı bakımından çok düşündürücü olması gereken bir manzaraydı. Bu konuda da Türkiye'nin ve Sayın Başbakanın bu projesi ne anlam taşıdı bunu doğrusu anlamakta güçlüğümüz oldu. Gene Sayın Başbakan Amerika'da Brookings Enstitüsünde bir konuşma yaptı ve orada dedi ki, İran'ın nükleer silah arayışıyla ilgili olarak. İran'a nükleer silah yapma diyenlerin önce kendilerinin nükleer silah yapmaktan vazgeçmesi gerekir dedi. Tabi bu önemli bir yeni politik konumu ifade ediyor. Yani Sayın Başbakan bu söyleminin arkasında mıdır? Yani bu şu demektir. Nükleer silahların yaygınlaşmasını önleme anlaşması iptal edilmelidir. Bizimde imzaladığımız anlaşma. Çünkü o anlaşma BM Güvenlik Konseyi Daimi Üyelerinin nükleer silaha sahip olabileceğini öngörmektedir. Ona Başbakanda imza sahibi bir ülkeyi temsil etmektedir.

Şimdi bu politika mı değişmiştir? Ya da İran'ın nükleer silah sahibi olmasına yönelik bizde bir kolaylaştırıcı anlayış içine mi giriyoruz. Türkiye'nin ulusal çıkarları, yararları o gelişmelerle birliktemi sağlanabilecektir. Bunlar tabi sorulması gereken ciddi sorulardır.

1.3.- TÜRKİYE'NİN AB İLE MÜZAKERE SÜRECİNİN SORUMLUSU KİMDİR?

AB İLE "EŞİT KOŞULLU TAM ÜYELİK" ORTAK ULUSAL HEDEFİMİZDİR... ANCAK, "AB İLE ÜYELİK MÜZAKERELERİ SÜRECİ" MUHALEFET PARTİLERİNDEN KAÇIRILARAK, DEMOKRASİ VE PARLAMENTER REJİM KURALLARINA AYKIRI, ONLARA İNANÇSIZ YÖNTEMLERLE BAŞARI NOKTASINA TAŞINAMAZ... AKP DERHAL, BU TESLİMİYETÇİ, İLKESİZ VE ULUSAL İRADEDEN KOPUK UYGULAMADAN VAZGEÇMELİDİR.

Bilindiği gibi AB ile yürütülmekte olan müzakere sürecinde ele alınan her fasıl için önce Türkiye kendi müzakere stratejisini kapsayan "Müzakere Pozisyon Belgesi" hazırlamaktadır. Sonra Türkiye hazırladığı belgeyi AB Komisyonu'na sunmakta, Komisyon belgeyi değerlendirerek, Hükümetlerarası Konferans formatında sürdürülen müzakerelere esas olacak ilgili fasıla ilişkin nihai ve bağlayıcı nitelikli "**Müzakere Pozisyon Belgesini**" oluşturmaktadır.

Tüm siyasi partileri bir bütün olarak çok yakından ilgilendiren **AB'ye eşit koşullu tam üyelik** ortak hedefimize ilişkin bu çok önemli belgelere, muhalefet partileri ve CHP milletvekilleri yapılan tüm taleplere rağmen, ne yazık ki bugüne kadar ulaşabilme olanağı bulamadı.

Bu konudaki yoğun talep ve çabalara rağmen bir sonuç alınamadı.. Son olarak, konu Sn. Babacan'a Algan Hacaloğlu tarafından bir kez daha yazılı soru önergesi olarak iletilmiş,

ancak kendisinden, sadece, altı ay evvel Brüksel'deki resmi toplantı ortamında "**AB buna müsaade etmiyor, belgelerin gizli kalmasını istiyor**" yanıtı alınmıştır.

Uzun aradan sonra Yazılı Soru Önergesine Sayın Başbakan adına Sayın Ali BABACAN tarafından verilen 4 Kasım 2008 tarihli yanıt, AKP'nin izlemekte olduğu teslimiyetçi, kişiliksiz dış politikanın bir yansımasıdır.. Sayın BABACAN, kopyası ekte sunulmuş olan yazılı yanıtında, aynen;

"Müzakerelerin belirli bir şeffaflık içerisinde ve ilgili tüm çevrelerin katkı ve katılımıyla sürdürülmesi gerektiği açıktır. Ancak, bu şeffaflığın nasıl ve ne ölçüde sağlanacağına dikkatle değerlendirilmesi de önem taşımaktadır. Müzakere Pozisyon Belgelerinin kamuoyuyla paylaşılması durumunda, bu iki taraflı olacak; yani tüm belgeler hem ülkemizdeki, hem de AB üye ülkelerindeki vatandaşların erişimine açılacaktır. Böyle bir durumun, AB kamuoylarında ülkemizin üyeliğine yönelik mevcut hassasiyeti olumsuz etkileyebileceği; müzakerelerin kamuoyları tarafından ayrıntılı mercek altında tutulmasının, AB'ye üye ülke siyasetçileri üzerinde baskı yaratabileceği ve süreç içerisinde ülkemize karşı daha sert mesajlar vermeye/tutum takınmaya itebileceği de göz önünde tutulmalıdır" demektedir..

Bu mantığı anlayabilmek mümkün değildir. Bu tam anlamıyla muhalefet partilerini, diğer deyimiyle halkın iradesini yok sayan bir anlayıştır. Bu, TMBB'de halkın iradesinin yarından fazlasını temsil eden partilerin (bu arada Ana Muhalefet partisinin) Hükümetin AB üyelik müzakereleri gibi ulusal nitelikli, yaşamsal önemde bir konuda izlemekte olduğu politikalar üzerinde "**bilgilenme, denetleme, katkı sağlama**" görev, yetki ve sorumluluklarını **gasp etme**" anlamına gelmektedir.

Eğer herhangi bir fasılda bilginin kamuoyuna sızmasının Ulusal çıkarlarımızı zedeleyeceğine ilişkin bir endişe varsa, yapılması gereken şey, yasama organını devre dışına çıkarmak değil, TBMM'de gizli oturum talep ederek, söz konusu Müzakere Pozisyon Belgesi hakkındaki bilgileri milletvekilleri ve siyasi partilerle paylaşmaktır.

Yok eğer bu durum, Hükümetin tümüyle inisiyatifi dışında, AB'nin bir dayatması olarak meydana geliyorsa, AKP iktidarı bunu içine sindirse dahi, bu durum CHP'yi derinden rahatsız eder, demokrasimizi rencide eder,

Hükümet müzakere sürecini küçük ülke mantığı içinde yürütmektedir. Hükümet AB müzakere sürecini sadece bürokratlarımızın katkı ve faaliyet alanı olarak görmektedir. Tabiatıyla ülkemizin ilgili ve yetkin bürokratları bu sürecin vazgeçilemez unsurlarıdır. İlgili bürokratlarımız bugüne kadar sürece önemli katkılarda bulunmuşlardır, bulunmaya da devam edeceklerdir. Kendilerine teşekkür borçluyuz.

Ancak Türkiye, sadece ilgili bürokratların göstermekte oldukları özveri ve çabaları ile "**eşit koşullu tam üyelik**" hedefine ulaşamaz. Sürecin muhakkak tüm siyasi partileri kapsayacak bir ortak siyasi vizyon doğrultusunda, iktidarı ve muhalefeti ile tüm siyasi partilerin katkı ve katılımları ile yürütülmesi gerekir.

Kaldı ki, ülkemizin AB Komisyonu'na sunduğu kendi Müzakere Pozisyon Belgelerinin hazırlık süreci hiçbir şekilde siyasi partilerin katkı ve katılımına açık tutulmamaktadır. TBMM AB Uyum Komisyonu dahi konunun yabancıları durumundadır, bugüne değin hiçbir şekilde konu hakkında bilgilendirilmemiştir.

Hükümetin bu uygulaması, Türkiye'nin ulusal duyarlılıklarını ciddiye almamasından ve AB üyelik müzakerelerini "**hiçbir zaman sonuçlanmayacak, ancak sürdürüldüğü sürece siyasi rant ve dış siyasal destek sağlayabileceği**" bir alan olarak görmesinden kaynaklanmaktadır.

- AKP iktidarı bu nedenle, **17 Aralık 2004**'de;
  - ✓ “**İşçilerin serbest dolaşımı, tarımsal destekler ve bölgesel kalkınma fonlarından yararlanma**” konularında dayatılan **kalıcı kısıtlamalara** itiraz etmeden,
  - ✓ **Kopenhag Kriterleri** kapsamı dışında kalan alanlarda ortaya konan siyasi dayatmalara karşı AB Konseyi'ni ikna etmeden, önüne konan belgelere imza atmıştır.
- AKP iktidarı bu nedenle, **3 Ekim 2005**'de başlatılan müzakerelerde, ancak kaplumbağa hızıyla yol alabilmektedir.
- **CHP'nin “AB'ye eşit koşullu tam üyelik” iddiası;**
  - ✓ **Atatürk tarafından başlatılan “modernleşme, çağı paylaşma” sürecini devam ettirmektedir.**
  - ✓ **Türkiye'yi AB ile, “Ulus Devlet- Üniter Devlet- Laik Devlet” temellerinde “ileri demokrasi” standartlarında, “serbest dolaşım” koşullarında, “bilgi çağı” ortamında, “Kopenhag Siyasi Kriterleri” ve “Yenilenmiş Lizbon Stratejisi” çerçevesinde buluşturmaktır.**

Böylesine bir iddiadan yoksun olan AKP iktidarı, çözümü, tek becerisi Müzakere Pozisyon Belgelerini muhalefet partilerinden ve AB Uyum Komisyonu'ndan kaçırap, Türkiye'ye dayatılan siyasi içerikli talepler karşısında boynu bükük duruş sergileyen bir kişiyi Başmüzakereci olarak tayin etmekte bulunmuştur.

AKP HÜKÜMETİNİ UYARIYORUZ: AB müzakereleri sürecinde Parlamentomuzu, muhalefet partilerini yok sayan demokrasi ayıbı sakat anlayışımızdan derhal vazgeçiniz. Görevinin önemi ve bilincinden yoksun olduğunu defaatla kanıtlayan, dışarıda ülkemizin çıkarlarını savunmak yerine “ülkemde Müslümanlar da dini özgürlüklerine ilişkin sorunlar yaşıyorlar” diyerek Türkiye'den şikayetçi olabilen Başmüzakereci Ali BABACAN derhal bu görevinden uzaklaştırılmalıdır. AB ile “eşit koşullu tam üyelik” sürecine dönük müzakere süreci (iktidarı ve muhalefeti ile) TBMM'nin bütününe katılımı ve denetimine açık bir anlayışla sürdürülmelidir.

1.4.- BAŞBAKAN PUSULAYI ŞAŞIRDI

Sayın Başbakan son zamanlarda çok önemli sonuçları olabilecek iki açıklama yaptı. Daha sonra bu açıklamalarla ilgili bir düzeltmesine tanık olmadık. Bu konularda Sayın Başbakandan derhal açıklama talep ediyoruz.

BEĞENMEYEN ÇEKİP GİTSİN: Bunlardan birisi, “**Beğenmeyen çekip gitsin.**” değerlendirmesidir. Kimseyi Türkiye'den kovmaya, Türkiye'de hiç kimsenin hakkı yoktur. Başbakanın da hakkı yoktur, Cumhurbaşkanı'nın da hakkı yoktur, yargı organının da hakkı yoktur, kurumların da hakkı yoktur. Bu topraklarda herkes yaşama hakkına sahiptir. Yaptığı yanlış varsa o yanlışın hesabını ona sorarsınız. O kadar! Ama kimseye “Çek git” diyemezsiniz. Bu vahim bir olaydır. Türkiye'de yaşanan tartışmaların ışığında Başbakanın bu yanlıştan döndüğünü resmen kayda geçirmesinde yarar vardır.

POMPALI TÜFEK KULLANMA HAKKI: İkincisi ise Sn. Başbakan'ın pompalı tüfek kullanılışıyla ilgili açıklamasıdır. Bunu da hiçbir şekilde kabul etmek mümkün değildir. Yani Türkiye'de ihkak-ı hak dönemine mi geleceğiz? Bir haksızlığa maruz kaldığını düşünen insan kendisi mi tedbir alacak? Ne kadar tehlikeli, ne kadar patlayıcı, ne kadar Türkiye'yi karıştırıcı olabilecek bir yaklaşım.

Sayın Başbakanın ağızına bu iki açıklama da yakışmamıştır. Bu konularda bir an önce kamuoyunu tatmin edecek bir açıklamaya ihtiyaç vardır.

1.5.- AKP İKTİDARI YOLSUZLUK BATAĞINA SAPLANMIŞTIR... ÇÖZÜM MİLLETVEKİLİ DOKUNULMAZLIĞININ KALDIRILMASIDIR

(Deniz Baykal'ın Bütçe konuşmasından özetlenmiştir)

1.5.1.- AKP İKTİDARI ÇOK CİDDİ YOLSUZLUK İDDİALARIYLA KARŞI KARŞIYADIR. BÖYLE BİR TABLOYU KABUL ETMEK MÜMKÜN DEĞİLDİR.

Bir ekonomik kriz döneminde iktidarın halka güven vermek için önce yolsuzluklar konusunda sağlam bir çizgiye oturduğunu ortaya koymasına ihtiyaç vardır. Yolsuzluklar konusunda güven vermeyen iktidarların Türkiye'yi böyle bir krizden derleyip, toparlayıp çıkarması mümkün değildir.

Son zamanlarda Türkiye çok ciddi yolsuzluk iddialarıyla karşı karşıya kaldı. Bu iddialar karşısında maalesef kimse gereken önlemleri alma arayışına, ihtiyacı içine girmedi. Böyle bir tabloyu kabul etmek mümkün değildir. Türkiye'de yolsuzluklar sorunu iktidarlar değiştiği zaman mı gündeme gelecektir. Niçin iktidarlar işbaşındayken, kendi iktidarları döneminde gerçekleşen yolsuzluklarla ya da yolsuzluk iddialarıyla ilgili olarak topluma güven veren çalışmaları yapamıyorlar. Niçin yapamıyorlar? Beklenecek, gidecek bir iktidar arkasından yeni bir iktidar gelecek o iktidar hesap soracak. Ne kadar yanlış. Bunu kıramadık bir türlü bu iktidarda sıfırdan geldi. Hepimiz umut ettik, birlikte yola çıkarken dokunulmazlıkları kaldıracağız diye başladık. Ama kısa bir süre sonra bu iktidar kendisiyle ilgili yolsuzluk iddiaları karşısında aynı tavrın içine girdi. Şimdi bu iktidardaki yolsuzluk iddialarının ne zaman ortalığa çıkacağını beklemek için iktidar değişikliğini sağlamak mecburiyeti vardır. Çok üzüntü verici bir tablo.

Sayın Başbakan gerçek anlamda bir basın toplantısı yapmıyor. Gazeteciler Başbakana uygun gördükleri soruları soramıyor. Başbakanlığı kimin izleyeceğine Başbakanlık kendisi karar veriyor. Sorulacak soruları kendisi belirliyor. Başbakan toplumun karşısına, halkın karşısına çıkıp bir siyasi tartışmayı bir türlü gerçekleştiriyor. Televizyona birlikte çıkalım diyoruz televizyona birlikte çıkamıyoruz. Soruluyor cevap vermiyor.

1.5.2.- SAYIN BAŞBAKANA SORUYORUZ

a.- TELEKOM SATIŞI KONUSU:

Bu konu Türkiye’de aydınlığa kavuşturulmamıştır. Bu büyük konudur. Telekom öylesine bir satılmıştır ki, alanlar karıyla taksit ödemesini sağlamışlardır. Olmaz. Böyle bir şey olmaz. Yani şaibeli bir satış. Güven vermemiştir. Telekom bu şekilde satılmıştır. Tarlanın taşıyla tarlanın kuşunu vurmuşlardır. Şimdi bunun incelenmesi lazım. Bu bir tarafa Telekom Hariri ailesine satıldı. Hariri ailesi de daha sonra başkalarına devretti. Kim aldı, sonunda kime geldi, mülkiyet yapısı ne, hisse tablosu ne? Belirsiz. Kayboldu gitti. Ve ilgi çekici bir tablo var. Bu satış gerçekleştikten hemen sonra %10 KDV indirimi sağlandı. %10 KDV indirimi. Muazzam bir kaynak. Bu kaynak satıştan sonra verildi. Tüccar siyaset yapma iddiasındaki Sayın Başbakan nasıl olurda Hariri ailesinin cebine karşılıksız olarak Türkiye’de satıştan hemen sonra KDV indirimini devreye sokarak bu kadar büyük bir kaynak transferini içine sindirebilir. Bu kaynak indiriminden sonra acaba karşılığında bir şey alınmış mıdır? Ne alınmıştır, kim almıştır, ne olarak almıştır? Bunları bilemiyoruz. Bunlar belli değil. Karanlık bir satış. Ne olduğu belli değil, müphem hisseler. Ve bunu böyle kabul edin geçin denilmektedir.

Denetim kurulunda Oger şirketi adına Başbakanlık Müsteşarı bulunuyor. Neye göre bunu söylüyoruz? Ticaret sicili gazetesinin resmi yayınına göre söylüyoruz. Neye göre söylüyoruz? Şirket kayıtlarına göre söylüyoruz. Ve bunu söyledikten sonra efendim şirket kayıtları öyleydi, değildi durumu toparlamaya yönelik açıklamalar. Hisse oranlarıyla ilgili bir müphemiyetin ortada olduğu bir sırada Oger hissesi adına Başbakanlık Müsteşarının denetim kurulu olarak orada görev yaptığının ortaya çıkması herkesin kafasını karıştırmıştır.

Şimdi Sayın Başbakanın bu konuya açıklık getirmesini istiyoruz. O %10’luk KDV indirimiyle Hariri ailesine ya da kimse ortak onlara intikal ettirilen bu kaynak karşılığında Türkiye ya da Sayın Başbakan bir şey almış mıdır, almamış mıdır? Alınmışsa ne alınmıştır? Alınmamışsa niçin alınmamıştır? Türkiye’nin hakkı niye bırakılmıştır.

b.- SABAH – ATV SATIŞI KONUSU:

Bu konu da aydınlığa kavuşturulması gereken bir konu. Satış sürecinde Sayın Başbakan bu işe talip çıkan işadamlarıyla görüşmüş müdür? İşadamlarıyla görüşmüştür ama bu konuyu değil başka bir konuyu görüşmüş müdür? Yani gece saat 23.00’te Ankara havaalanının VİP salonunda bu işe talip olduğunu söyleyen bir işadamlarıyla Sayın Başbakan 15 dakika Türk ekonomisinin sorunlarını, bugünkü krizin gelişini mi konuşmuştur? Yoksa başka bir şey mi konuşmuştur? Bu görüşmeden sonra o işe talip olan işadamlarının talip olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu tema rolü var mıdır? Bu konu aydınlatılmamıştır. TMSF Başkanı geçenlerde demiştir ki, devlet yetkilileri bana niye bunu pahalıya sattın diye hesap sormuşlardır. Sayın Başbakan TMSF Başkanına Sabah – ATV satışını yüksek fiyatla gerçekleştirdin diye şikayette bulunmuş mudur? Soru ortada. Bulunmuş mudur? Kamuoyuna bu görüşünü aktarmıştır da şahsen TMSF Başkanına niye pahalıya satıyorsun demiş midir? Başbakan kimin yanındadır? Sabah – ATV’yi alan şirketin genel müdürü olan damadının mı yanındadır, yoksa Türk hazinesinin mi yanındadır? Bunları konuşmayalım, bunları sessizce geçiştirelim. Böyle bir şey olur mu değerli arkadaşlar? Burası demokrasi, hukuk devleti. Ne yanlışlık varsa bunu soracağız, cevabını da isteyeceğiz.

Şimdi bu satış ile ilgili yeni bir belge ortaya çıktı %25’lik hisseye sahip olduğu gözükken Katarlı şeyhin aslında %50 söz hakkına sahip olduğu bir anlaşmayla bunun güvence altına alındığı anlaşıldı. Ne oluyor? Hisseler mi gizleniyor? Hisseler kime ait? Ne biçim iş bunlar? Yani bunları da hiç konuşmayacağız. Yazarların üzerine baskı yapacağız. Konuşanları susturmaya çalışacağız. Böyle şey olmaz. Bu satış yapıldı. 750 milyon dolar devlet kasasından, devlet bankalarından o şirkete kredi verdi.

Birkaç ay sonra Türkiye krize girdi. Türkiye krize girmiş olacağı o zaman bilinseydi bu verilebilir miydi? Bakın 350 trilyon lirayı binlerce KOBİ'ye dağıtacağız diye övünüyorsunuz. Burada söz konusu olan 1.3 katrilyonluk bir kaynaktır. Bir tek şirkete verdiniz 1.3 katrilyonu. 350 trilyonu kriz döneminde binlerce şirkete dağıtmaya çalışıyorsunuz. Bunda hak var mı, adalet var mı? Sorulması gereken bir şey değil mi? Herhangi bir çağdaş dünya demokrasisinde böyle bir şey olabilir mi değerli arkadaşlarım, olabilir mi? Yani siz medya monopolü kuracaksınız diye bu monopolü de bir takım kamu kaynaklarından ya da yolsuzluk finansmanı ile sağlamaya kalkabilir misiniz? Böyle bir şey olabilir mi? Türkiye muz cumhuriyetimi? Biz 40 yıllık demokrasi tarihimiz var. Çok daha uzun bir hukuk devleti tarihimiz var. Bunların hesabını sormayacak mıyız değerli arkadaşlarım?

c.- DENİZ FENERİ KONUSU:

Bir büyük skandal. Eksik olmasın AKP'li milletvekili arkadaşlarımızın bir kısmı bu anlayışı ifade ediyorlar. Büyük mutluluk duyuyorum. Hep birlikte sahip çıkmamız lazım. Böyle bir şey olabilir mi? Almanya'da şirket, Türkiye'de şirket, ikili hesaplar, oradaki para buraya aktarılıyor, oradaki para Müslüman vatandaşların fitre ve zekatı olarak toplanıyor. Buraya getiriliyor kuryeler aracılığıyla. Burada bir siyaseti finanse etmek için harcanıyor. Televizyon kurduruluyor. O televizyon belli bir siyaseti destekliyor. Bu olayın arkasında yer alanların kim oldukları belli. Sayın Başbakan tanıyorum diyor fotoğraflar ortaya çıkıyor tanıdıkları ortada.

Bu derneğe bakanlar kurulu kamuya yararlı dernek statüsü vermiş. Bu derneğe Mehmetçik Vakfına tanınmayan vergi kolaylıkları tanınmış. Bu işlerde kuryelik yapan kişi RTÜK'ün başına geçirilmiş. Orada görev yapmaya devam ediyor. Alman mahkemesi orada Almanya'da yakaladıklarını mahkum etmiş, Türkiye'deki sanıklar hakkında hüküm vermiş. Bu dava Türkiye'de yürütülsün diye bekliyoruz. Adalet bakanı bana ne bu Almanya'daki iş diye sorumluluktan sıyrılmaya çalışıyor. Böyle bir tablo kabul edilebilir mi? Sayın Başbakan o RTÜK Başkanı orada görev yapmaya devam edecek mi? Alman mahkemesinin hakkında bu işlere bulaştı, yolsuzluklarla kendisini soruşturmak istiyoruz dediği insan Türkiye'de en saygıdeğer medya kuruluşunun başında bulunmaya devam edecek mi, etmeyecek mi?

d.- CEYHAN'DA KURULACAK RAFİNERİNİN RUHSATI KONUSU::

Kamuoyuna ilgili kişi açıklama yaptı. Dedi ki ben görüşüm Başbakanla. Başbakan dedi ki, biz bu rafinerinin ruhsatını sana vermeyeceğiz bizim Çalık grubuna vereceğiz. Buna da Berlusconi ve Putin'le birlikte gerçekleştireceğiz dedi diye açıklama yaptı. Şimdi ben bunu Sayın Başbakanın tekzip etmesini ya da teyit etmesini istiyorum. Gerçekten böyle bir açıklama yapılmış mıdır? Gerçekten bizim Çalık grubuna biz orayı vereceğiz demiş midir? Buraya bu konuda talip olarak gelmiş olan bir girişimciye, bir işadamına. Bunu Berlusconi ve Putin'le birlikte bizim Çalık grubu yapacak demiş midir? Demişse bu ne biçim şeydir değerli arkadaşlarım. Bu soruların biran önce cevaplandırılmasını istiyoruz.

1.5.3.- BAYKAL: 'SÜKUT İKRARDAN GELİR'

Deniz Baykal, 2009 yılı bütçesi üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından, gazetecilere Başbakan Erdoğan'ın Genel Kuruldaki konuşmasını değerlendirdi.

"Bu görüşmelerin önemli yönü Başbakan'a sorulan sorulardır" diyen Baykal, bu soruların toplumun kafasında yer alan, aydınlatılmamış çok önemli sorular olduğunu

söyledi. Baykal, 4 net sorunun cevabının olması gerektiğini, bu sorulara cevap verilmemesinin, “sükut ikrardan gelir” sözünü hatırlattığını ifade ederek şunları söyledi: “Bu konuyu açıkça reddedecek durumda olmadığı, buna cevap verme imkanına sahip olmadığı böylece görüldü. Susarak geçiştirmek, konuyu tartışma konusu yapmaktan kaçınmak istiyor. Ben, şimdi durum nedir diye soruyorum Başbakan, 30 yıl önceki enerji, petrol sıkıntısı, belediye işçilerinin greviyle ilgili, her zaman, herkes, her dönem hakkında çıkabilecek gazete haberlerini göstererek, cevap vermeye çalışıyor. Bırak 30 yıl öncesini, şimdi ne oluyor? Bunlara cevap veremiyor. Bunlara cevap verilmemesi, ikrar edilmesi demektir.”

1.5.4.- ÇÖZÜM; DOKUNULMAZLIĞIN KALDIRILMASI, BATI DEMOKRASİLERİ STANDARTLARINDA KISITLANMASIDIR

- AKP daha iktidara gelmeden seçimde Sayın Başbakanla Sayın Uğur Dündar’ın yönettiği bir açık oturumda beraber olmayı taahhüt etmiştik. Daha sonra bu bir türlü gerçekleşmedi.
- Sonra Başbakan, “**efendim dokunulmazlığın kaldırılması bir bütündür. Sadece siyasetçilerin dokunulmazlığının kaldırılması yetmez bürokrasinin de kaldıralım**” dedi. Doğru. Biz şöyle düşündük, “bürokrasinin dokunulmazlığını kaldırmak için anayasa değişikliğine gerek yok. Parlamentoda çoğunluğunuz var yapın. Ama öbürü için anayasa değişikliğine ihtiyaç var. Parlamenter dokunulmazlıkla ilgili olarak. Onu da gelin birlikte yapalım.
- Bunu bir engel diye Başbakan ısrarla söyledi. Şimdi ben burada Türkiye’nin huzurunda, TBMM’nin önünde açıkça ifade ve taahhüt ediyorum.
  - ✓ **Eğer bürokrasinin dokunulmazlığını da milletvekili dokunulmazlığıyla birlikte kaldırmak için bir tasarı hazırlarsanız o tasarıya da sonuna kadar destek vermek boynumuzun borcudur.**
  - ✓ **Buna da hazırız. Gelin öyle geçirin. Onun arkasına saklanmayalım.**
  - ✓ **İyi niyet esas. Yapacaksak gelin yapalım. Bürokrasininkini de kaldıralım.**
  - ✓ **Biz bürokrasiyi kaldıralım mı, kaldırmak için değil. Siyasetin dokunulmazlığını korumak için söylüyorduk diye düşünüyorsanız bu da size yakışmaz.**

1.5.5.- İKTİDAR KENDİ MEDYASINI OLUŞTURMAK İÇİN BASKI KURUYOR

Başbakan demokrasilerde dördüncü kuvvet olarak işlev gören basını baskı ve sindirmeler ile iş göremez hale getirmeye çalışmaktadır. Başbakan basın toplansında özgürce soru sorulmasına izin vermemektedir. Başbakan uçağına kimleri alacağını kendisi kararlaştırıyor, onlara uygun gördüğünü söylüyor. Başbakan kamuoyuyla iletişimini kendine özgü bu mekanizmayla götürüyor. Objektif, toplumsal, kurumsal, medyayla karşı karşıya gelerek, sorulara cevap vererek bir iletişim kurmuyor.

Başbakanın basını baskı altına almaya yönelik son gayreti Akşam gazetesine yönelik gerçekleşmiştir. Bu gazete manşetten doğalgaz alamayan halk kömür yakıyor, bu da milleti zehirliyor diye haber yapmış.

Bu gazeteler tarafından haber yapınca Başbakan olağanüstü asabi, fevri bir şekilde “O gazeteyi kapatırsın ya da yalan yazamazsın” diyebiliyor.

Atatürk'ün basın özgürlüğünden kaynaklanan sorunların en iyi çözümü daha da basın özgürlüğünü gerçekleştirmektir dediği bir ülkede 2008 yılında aynı ülkenin başbakanının dedikleri ibret vesikasıdır. Özgür bir basın ortamında yanlış haber dahi yapılsa bunun yanlış olduğu özgür basın ortamında daha kolay anlaşılır. Yüce Atatürk bu gerçekleri görebilirken, Başbakan işine gelmeyen haber çıktı diye gazete kapatmaya çalışıyor.

Başbakan'ın amacı, kendi isteği doğrultusunda çalışan bir medya tekelinin gerçekleştirilmesidir. Türkiye böyle yönetilecek, yönlendirilecektir.

Bütün bunlar bir arayışı ortaya koyuyor. Medyayı susturacaksınız, insanların özel yaşamlarına kadar her türlü bilgiyi elinize, avucunuza alacaksınız. İnsanlara kömür ve sadaka paketleri dağıtarak oy toplayacaksınız. İnsanları tartıştırmayacaksınız, konuşurmuyacaksınız.

Latin Amerika'daki Peronizm uygulaması dahi bu iktidarın uygulamasından daha demokratikti. Üstelik birde din istismarcılığı yapacaksınız. Medyayı tekelinize almaya çalışacaksınız. Denetiminiz dışında kimse olmayacak. Yolsuzlukla medya kuruluşlarınızı finanse edeceksiniz. Böyle bir düzen kuracaksınız ve bunu kabul ettireceksiniz.

1.5.6.- MELİH GÖKÇEK, KILIÇDAROĞLU'NUN SORULARI KARŞISINDA EZİLDİ VE DAĞILDI

CHP Grup Başkanvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun Ankara Belediye Başkanı Melih Gökçek'e yönelttiği ancak yanıtlarını alamadığı sorulardan bazıları:

- Ergenekon dosyasında, Gökçek adına, SESAR adlı bir danışmanlık firmasından hizmet alımına ilişkin kesilmiş 354 bin YTL'lik bir faturanın yer almakta; Gökçek'in, faturayı nereden ödedi?
- “Doğalgaz sayacına, dünyadaki en yüksek bedeli ödeyen bir belediye başkanı, buradan nemalandı mı nemalanmadı mı?”
- Dünyada hiçbir belediye başkanının almadığı fiyattan, 224,5 dolar ile ön ödemeli doğalgaz sayacı alan Gökçek, Ankaralıların bunun için 138 milyon dolar ödemelerini hangi gerekçelerle içine sindirebildi?
- 2004'te doğalgaz aboneliğini yenileyenlerden 150 dolar alındı, ancak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu bu paranın iadesine karar verdi... Gökçek ise bu karara uymadı, “Dava açıp, mahkemeden karar getirirseniz bunu öderim” dedi. Gökçek vatandaşa bu paraları ne zaman ödeyecek?
- 1 milyon metreküpün üzerinde doğalgaz tüketen serbest tüketicilerden, 14 milyon 712 bin YTL fazla doğalgaz bedeli alındı. EPDK bu paranın da geri ödenmesini öngörmekte, ancak Gökçek bunu uygulamıyor. Gökçek hangi gerekçeyle böyle bir hukuksuz uygulamaya yönelebiliyor?

1.5.7.- GÖKÇEK'E ÇALIŞAN KANAL

RTÜK'ün yayın ilkelerini hiçe sayan Ses TV, 10 günde 30 saat propaganda yaptırdı

Gökçek'in konuşmalarında hedef aldığı Karayalçın, Ses TV'den yapılan yayının aczin göstergesi olduğunu belirterek, aynı olanağın kendilerine de tanınması için yasal girişimde bulunacağını söyledi. Konu bugün RTÜK gündemine de taşınacak.

Türk televizyonculuk tarihinde benzeri görülmeyen bir propagandaya imza atan Ses TV, Ankara Anakent Belediye Başkanı **Melih Gökçek**'e 5-14 Aralık tarihleri arasında her gün 3'er saat olmak üzere toplam 30 saat canlı yayın yaptırdı. Bu süre boyunca propagandasını yapan Gökçek, en büyük rakibi **Murat Karayalçın**'a da ağır suçlamalar yöneltti. Televizyon kanalı, bu yayınları süresince RTÜK'ün yayın ilkelerini de adeta hiçe saydı.

RTÜK'ün CHP kontenjanından seçilen 3 üyesi konuyu üst kurulun bugünkü toplantısında gündeme getirmeye hazırlanıyor. 30 saatlik yayının RTÜK yasasına açık biçimde aykırı olduğunu ifade eden kurul üyesi **Şaban Sevinç**, **"Tam da seçimler öncesi bir televizyon kanalının bir belediye başkanını desteklemek için bu kadar açıktan tavır koyması, reklamını yapması, en büyük rakibi konumundaki diğer adayı gıyabında cevap hakkını kullanamayacağı şekilde çirkin olarak eleştirmesi kabul edilemez. Bu yapılan, medya alanını kirletmektir"** dedi.

Konuyla ilgili RTÜK uzmanları tarafından hazırlanan raporların değerlendirileceğini ve gereken işlemin yapılacağını belirten Sevinç, **"YSK'nin de bu aday ve televizyon hakkında işlem yapması gerekir"** diye konuştu.

CHP'nin Ankara Anakent belediye başkan adayı Karayalçın da Ses TV'deki programların **"Bir aczin ve iflasın göstergesi"** olduğunu söyledi. **"15 yıldır Ankara'ya hizmet getiremeyen sayın Gökçek, günde 3 saat değil, 24 saat konuşsa ne değişir?"** diyen Karayalçın, konunun parti avukatlarınca da incelendiğini söyledi.

1.5.8.- DENİZ FENERİ'NDE İKİNCİ DALGA GELİYOR

ALMANYA'da tarihin en büyük bağış skandalı olarak anılan Deniz Feneri e.V. davasında ikinci dalga başladı. 17 Eylül 2008 tarihinde sonuçlanan ilk davada Kanal 7 Televizyonu Avrupa Müdürü Mehmet Gürhan, Deniz Feneri Almanya Başkanı Mehmet Taşkan ve muhasebeci Firdevsi Ermiş toplam 10 yıl 5 Ay hapis cezası alırken, Frankfurt Savcılığının Deniz Feneri dosyasını kapatmadığı öğrenildi.

Kanal 7'nin Avrupa Müdürü Mehmet Gülhan'nın da aralarında bulunduğu üç kişinin mahkum edildiği Deniz Feneri e.V. olayında Frankfurt savcılığı ikinci dava hazırlığında. Frankfurt Savcılığı sözcüsü Doris Möller Scheu "Türkiye'de ve Almanya'da bulunan şahıslar hakkında soruşturma başlatıldı" dedi.

Almanya'da 1999 yılında kurulan ve 2007 yılına kadar da yaklaşık 41 milyon Euro para toplayan Deniz Feneri ile ilgili mahkumiyet kararını Frankfurt Mahkemesi 17 Eylül 2008

Tarihinde vermişti. Geçtiğimiz gün açıklanan gerekçeli kararda mahkum edilen Mehmet Gürhan, Mehmet Taşkan ve Firdevsi Ermiş'in dışında aralarında Kanal 7 Televizyonu Yönetim Kurulu Başkanı Zekeriya Karaman, RTÜK Başkanı Zahid Akman, İsmail Karahan ve Mustafa Çelik ile birlikte 8 kişinin adı geçiyordu.

Bu arada Deniz Feneri e.V Derneği'nin Türkiye bağlantılarını araştıran Ankara Cumhuriyet Savcısı Nadi Türkaslan, derneğin "para hareketleri"yle ilgili belgeleri de istedi.

Adalet Bakanlığı yetkilileri ise, derneğin bağış olarak Türkiye'ye gönderdiği paraların, burada sahte faturalarla harcanmış gösterildikten sonra Almanya'da bulunan şirketlerine kaynak olarak aktarıldığına ilişkin bilgiler elde edildiğini söylediler. Yetkililer, "10 bin Euro sermayesi olan bir şirketin sermayesi kısa sürede nasıl 200 bin Euro'ya ulaşıyor? Para önce Türkiye'ye gönderiliyor. Burada kara para aklanıyor, ardından Almanya'daki şirketlere gönderiliyor" dediler.

Deniz Feneri e.V ile bazı şirketlerin ilişkisinin para hareketlerinin incelenmesiyle ortaya çıkacağını kaydeden yetkililer, Almanya'dan sadece mahkeme kararı ve kararın gerekçesi değil Mehmet Gürhan, Mehmet Taşkan, Firdevsi Ermiş'in ifadeleri, Deniz Feneri Derneği'nin Türkiye'de ve Almanya'daki ilişkili kişi ve şirketler hakkında da bilgi istendi.

1.5.9.- MASAK'TAN ZORAKİ İNCELEME

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatı üzerine Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK), Almanya'daki Deniz Feneri vurgununda "**asıl fail**" olarak gösterilen RTÜK Başkanı **Zahid Akman**'ın da aralarında bulunduğu 6 kişinin servetini incelemeye aldı. CHP Grup Başkanvekili **Kemal Kılıçdaroğlu**, Türkiye'deki savcıların Almanya'ya gönderilmesi gerektiğini vurgulayarak, "**Türkiye'de delillerin büyük ölçüde karartıldığı kanısındayım**" dedi.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Alman mahkemesinin Deniz Feneri yolsuzluğunun "**asıl faillerinin**" Türkiye'de olduğu yönündeki görüşü üzerine 6 Ekim'de Adalet Bakanlığı kanalıyla Almanya'dan dosyayı istemişti. Aradan geçen 1.5 aylık süre boyunca dosya gelmedi. Bu süre boyunca da başsavcılık dosyayı bekleme kararı alırken somut adım atmadı.

Alman mahkemesinin gerekçeli kararını tamamlamasının ardından vurgunun Türkiye ayağını yürüten savcı **Nadi Türkaslan**, MASAK'a yazı yazarak, soruşturmada adları geçen RTÜK Başkanı Zahid Akman, Kanal 7 Yönetim Kurulu Başkanı **Zekeriya Karaman**, kanalın yönetim kurulu üyeleri **İsmail Karahan**, **Mustafa Çelik** ve şirket ortağı **Harun Kapuyoldaş** ile Almanya'daki Deniz Feneri Derneği yöneticisi **Mehmet Gürhan**'ın kişisel mal varlıkları ile bu kişilerin varsa ortağı oldukları şirketlerin mal varlıklarının incelenmesini istedi. Başsavcılığın talimatı ile harekete geçen MASAK, bu kişilerin, kişisel mal varlıkları ile ortağı olduğu şirketlerin mal varlıklarını incelemeye aldı. İnceleme kapsamında, yasal olmayan yollardan para girişi olup olmadığı ile kara para aklanıp aklanmadığı araştırılacak. MASAK, elde ettiği bulguları başsavcılığa sunacak.

CHP Grup Başkanvekili Kemal Kılıçdaroğlu, Türkiye'de soruşturmayı yürüten savcıların Almanya'ya gönderilmesi gerektiğine işaret ederek, "**Oradaki savcılarla bir araya gelmelidir. Yüz yüze bilgi paylaşımı mutlaka yapılmalıdır. Bu yapılmadığı takdirde olayın vahameti yeterli ölçüde Türk yargısına intikal etmeyecektir**" dedi. CHP'li Kılıçdaroğlu, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı **Turan Erol** tarafından "**hasıraltı edilen**" dosyanın da yargıya taşınması zorunluluğu bulunduğunu kaydederek şunları söyledi:

“Çünkü o dosyada Kanal 7’nin gerçek yüzü gösteriliyor. Almanya’daki, Bahreyn’deki banka hesapları var o raporda. Savcılığa Zekeriya Karaman, İsmail Karahan ve Mustafa Çelik hakkında suç duyurusunda bulunulması isteniyor. Bu kişiler Deniz Feneri davasının Türkiye’deki asıl faileri olarak tanımlanmıştı. Savcıları Almanya’ya göndermeyen Adalet Bakanı, görevini iyi yapmamış olur. RTÜK Başkanı Zahid Akman hakkında defalarca görevinden ayrılması gerektiği söylendi. Bunu toplumun tüm duyarlı kesimleri dile getirdi, yalnızca siyasetçiler değil. TBMM Başkanı da söyledi. Parlamentonun seçtiği bir kişi hakkında TBMM Başkanı görevden ayrılmasını istiyor. Ama o kişi görevinde kalmayı sürdürüyor. Bu doğru değil. Endişem şu; Türkiye’deki Deniz Feneri davasının sağlıklı bir yargılama süreci olmayacaktır. Çünkü delillerin büyük ölçüde karartıldığı kanısındayım.

1.5.10.- DENİZ FENERİ DERNEKLERİ BİRBİRİYLE BAĞLANTILI

Almanya’daki davanın gerekçeli kararında Euro 7 ile Kanal 7’nin, Deniz Feneri e.V ile Türk Deniz Feneri Derneği arasındaki bağlantı açıkça ortaya konuluyor.

Frankfurt Mahkemesi’nin Deniz Feneri e.V davası gerekçeli kararı, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı’nda yürütülen soruşturmaya dayanak olacak. Çünkü kararda “Deniz Feneri e.V’nin yapısı gereği Türk Deniz Feneri Derneği’nin, Euro 7’nin ise Kanal 7’nin sahibi olduğu Yeni Dünya Şirketinin bağımsız şubesi olarak kurulduğu” vurgulanıyor.

Gerekçeli kararda şöyle denildi:

Deniz Feneri Derneği e.V., yapısı gereği Türk Deniz Feneri Derneği’nin bağımsız şubesi ve Euro 7, Yeni Dünya şirketinin bağımsız şubesi sıfatıyla, Türk Kanal 7 isimli televizyon kanalının işletme ortaklığı olarak kurulmuştur. Alman derneğinin yahut Alman ortaklığın bu ek muhasebeleri, Türkiye’de Kanal 7 isimli televizyon kanalında yürütülen büyük muhasebenin birer unsurudur. Adı geçen ek muhasebe, Türkiye’de tutulan muhasebeye uygun olarak kurulmuştur veya oradaki mevzuata göre tutulmak zorundadır. Ek muhasebe için makbuzlar muhafaza edilmemektedir.

Türkiye’ye gönderildi

Bağış paralarıyla Türk Derneği’ne yapılan aynı ödemeler veya para ödemeleri vasıtasıyla gerçekten gerçekleştirilen yardım ödemeleri, çok düşük kapsamda Almanya’da hazırlanmış ve birlikte organize edilmiştir. Almanya’da buna uygun bir organizasyon yapısı mevcut değildir. Buradaki faaliyetler umumiyetle bağışların toplanması, nakit çekimler ve paraların kuryeler aracılığı ile Türkiye’ye gönderilmesi ile kısıtlıdır.

Ek muhasebede ise, nakit para çıkışlarının büyük bir kısmı Gürhan’ın devir hesabı adı verilen bir hesaba kaydedilmiştir. Nakit çekimle ilgili banka hesabının bu kaydı alacaklı, Gürhan devir hesabı da borçlu olarak kaydedilmiştir. Resmi muhasebede, 13 milyon 850 bin Euro tutarında bir kapsama sahip nakit çekimleri, para yardımı olarak kayda geçirilmiştir.

Kanal7 Int’te bağış kampanyası yapıldı

2001 yılına kadar, Almanya’da bulunan Deniz Feneri Derneği e.V. isimli dernekte bağışlar vasıtasıyla nispeten cüzi gelirler elde edilmiştir. Gürhan 2002 yılından itibaren, Kanal 7 Int. isimli televizyon kanalında ve diğer televizyon kanallarında, direkt Alman derneğinin Almanya’da veya komşu Avrupa devletlerinde bulunan (Hollanda, Fransa, Belçika, Avusturya) banka hesaplarına bağışlar yapılması konusunda çağrıda bulunan reklam blokları

yayınlatmıştır. Zira o ülkelerde de Kanal 7 Int. isimli televizyon kanalının Türkçe lisanda yayınlanan programları izlenebilmektedir.

Yardım programları Türkiye’de çekildi

Televizyonun dışında broşürlerde ve gazetelerde de bağış çağrısı yapılmıştır. Bağış reklamlarında - Kanal 7 Int. isimli televizyon kanalı üzerinden yayınlanan programlarda - izleyicilere, yapılacak bağışların direkt ve yalnızca yardıma muhtaç insanlara ve sosyal projelere destek vermek amacıyla kullanılacağı iddia edilmiştir. Kanal 7 isimli televizyon kanalında yayınlanan bu programlar, bağış reklamı için merkezi araç haline gelmiştir. 2005 yılına kadar tüm programlar Türkiye’de üretilmiş ve orada üretilen programlar, Kanal 7 Int. isimli Alman kanalından yayınlanmıştır. 2005 yılından sonra, programlar veya programların bazı unsurları kısıtlı bir kapsamda Almanya’da üretilmeye başlanmıştır.

Ek muhasebe kontrol için tutuldu

Türkiye’deki muhasebeden, hakkında ayrıca soruşturma yürütülen Harun Kapuyoldaş sorumludur. itirafçı sanık Firdevsi Ermiş ek muhasebede yapacağı kayıtlar ile ilgili talimatı Gürhan ve Kapuyoldaş’dan almaktadır. Kapuyoldaş’ın Türkiye’deki üstleri Karahan ve Karaman’dır. Ek muhasebenin amacı, diğer amaçlarının yanı sıra, toplanan fakat yardım ödemeleri için kullanılmayan paralar üzerinde kontrolü muhafaza etmektir.

1.5.11.- HER YOL BU NOTERE ÇIKIYOR

Deniz Feneri yolsuzluğunda sahte vekalet düzenlemekle suçlanan İstanbul 10. Noteri’ne Tayyip Erdoğan’ın da yolunun düştüğü anlaşıldı. Başbakan Erdoğan, 1998 yılında Hayati Yazıcı’ya davalarını takip etmesi için verdiği vekaletnameyi, İstanbul Laleli’de bulunan 10. Noter İsmet Büyükkılıç’a düzenlettirdi.

Deniz Feneri davası hükümlüleri için cezaevinde buldukları dönemde sahte vekaletname hazırlamakla suçlanan İstanbul 10. Noteri **İsmet Büyükkılıç**’ın Başbakan **Tayyip Erdoğan**’ın vekaletnamesini de imzaladığı anlaşıldı.

Başbakan Tayyip Erdoğan, “**leh ve aleyhine açılmış veya açılacak tüm davaları takip etmek**” üzere avukat olarak Hayati Yazıcı’yı görevlendirdi. Vekil tayinine ilişkin 7 Ocak 1998 tarihini taşıyan vekaletname, İstanbul Laleli’de bulunan 10. Noter İsmet Büyükkılıç tarafından düzenlendi. Tayyip Erdoğan’ın bizzat “**noter huzurunda**” vekaletnameyi imzaladığı kayda geçirildi. Erdoğan’ın avukat olarak vekil tayin ettiği Hayati Yazıcı, 22 Temmuz seçimlerinden sonra kurulan AKP hükümetinde Devlet Bakanı olarak görevlendirilmişti. Yazıcı halen bu görevini sürdürüyor.

Deniz Feneri Derneği’nin topladığı 42 milyon Avro’yu amacı dışında kullandığı belirlenen ve yolsuzluk nedeniyle hüküm giyen **Mehmet Gürhan** da aynı noterde işlem yapmıştı. 5 yıl 10 ay hapis cezasına çarptırılan Gürhan’ın toplanan paraları aktardığı öne sürülen Kanal 7’nin sahibi **Zekeriya Karaman**’a geçen yıl genel vekaletname verdiği anlaşılmıştı. İsmet

Büyükkılıç imzasını taşıyan 21 Mayıs 2007 tarihli genel vekaletnameyle Gürhan, Türkiye'deki tüm şirketleriyle ilgili işlem yapmaya Karaman'ı vekil tayin etmişti. Ancak belgenin düzenlendiği tarihte Mehmet Gürhan'ın Frankfurt Höchst Cezaevi'nde tutuklu olduğu ortaya çıkmıştı. Davanın iddianamesine göre, Gürhan 25 Nisan'da tutuklanmıştı. Almanya'daki cezaevinde 28. gününü geçiren Gürhan'ın İstanbul'daki 10. Noter huzurunda vekaletnameyi nasıl imzaladığı bir türlü anlaşılammıştı.

Sahte vekaletname düzenlediği savıyla 10. Noter Büyükkılıç hakkında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nca soruşturma başlatılmıştı. Türkiye Noterler Birliği de Büyükkılıç hakkında disiplin soruşturması başlatmıştı. Büyükkılıç hakkındaki soruşturmalara karşın açığa alınmamıştı. Noterler Birliği Başkanı **Hasan Yeni**, "**Adalet Bakanlığı hakkında soruşturma başlatılan noteri açığa alır. Açığa alma yetkisi yalnızca Adalet Bakanı'nda. Ancak İsmet Büyükkılıç hâlâ görevinin başında**" demişti.

Noter Büyükkılıç, 22 Temmuz 2007 seçimlerinde AKP İstanbul 2. Bölgeden milletvekili aday adayı olmuştu. Kardeşi AKP'li Memduh Büyükkılıç ise halen Kayseri'nin Melikgazi ilçesinin belediye başkanı .

1.5.12.- KAMU İHALE YASASI'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLE YENİ YOLSUZLUKLARA DAVETİYE

Kamu İhale Yasası'nda yapılan değişikliklerle, kurumun yetki alanı daraltıldı, ihale ve itiraz süreçleri kısaltıldı

Kamu İhale Yasası yerel seçim öncesi 17. kez değiştirildi. Değişiklikle kurumun yetki alanı daraltılırken ihalelere şikâyet de zorlaştırıldı. İstisnalar arttırıldı ve önceden sadece sağlıklı uygulanan ihalesiz satış kapsamı tüm kamu alımlarına genişletildi.

Meclis'te kabul edilen "**Kamu İhale Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yasa Tasarısı**" ile Kamu İhale Yasası 17. defa değiştirildi. Değişikliklere göre bundan böyle Kamu İhale Kurumu, kendiliğinden ihale incelemesi başlatamayacak. Meclis'te kabul edilen yasa şu değişiklikleri getiriyor:

Kurum inceleme başlatamayacak: Kamu İhale Kurumu'nun resen inceleme yetkisi kaldırıldı. Bundan böyle kurum, Ali Dibo ihaleleri, İSKİ kanal faciası gibi gazetelere yansıyan haberleri ihbar kabul edip incelemeye alamayacak.

Kurumun yetki alanı daraltıldı: Kurumun ihaleleri inceleme yetkisine sınır getirildi. Kurum artık şikâyet başvurusu üzerine sadece başvurudaki iddialarla sınırlı inceleme yapabilecek.

İhalelere şikâyet zorlaştırıldı: Şikâyet başvuru bedeli arttırıldı. Son olarak 304 YTL olan ihale şikâyet başvuru bedeli, ihalesine göre bin ile 4 bin YTL arasına çıkartıldı. Ayrıca şikâyetler için teminat yatırılması şartı getirildi. İddia haklı bulunmazsa teminatına el konulacak. Çerçeve anlaşmaların kapsamı genişletildi: Çerçeve anlaşmalar kapsamında, bir idare ihaleyle örneğin 10 ya da 20 firma belirliyor ve her seferinde yeniden ihale açmak yerine 4 yıl süreyle belirlediği bu firmalardan alım yapmaya devam ediyor. Söz konusu anlaşmalar önceden sadece sağlık alanında yapılabilirken, şimdi tüm alanlara uygulanabilecek. Böylece siyasi kayırmacılık yapılabilir.

Başkan'ın görev süresi uzatıldı: Başkan Hasan Gül, önceki Başkan **Sener Akkaynak**'ın süresinin tamamlanmasından önce emekli olması nedeniyle onun yerine atanmıştı. Şimdi **“başkalarının yerine atananlar görev sürelerini tam yaparlar”** denilerek görev süresi uzatıldı. İki buçuk yıl daha yapacak.

Başkan'ın yetkileri arttırıldı: Daire başkanı altındaki kadroları doğrudan başkan atayacak, daire başkanı da Başkan'ın önerisi ve Kurul kararıyla yapılacak.

İhalelerde süreçler kısaltıldı: İhalelerde hem ilan süreleri, hem de şikâyet süreci kısaldı. Bu bir taraftan ihaleleri hızlandırırken, esas olarak denetimi zorlaştıracak.

İstisna kapsamı genişletildi: Savunma, güvenlik gibi alanlarındaki alımlar ile Makina Kimya Endüstrisi ve Et Balık alımları ile TÜBİTAK AR-GE alımları istisna kapsamına sokuldu.

1.6.- BAŞBAKAN'IN HAM MEYVEYİ OLGUNLAŞTIRMA ÇABASI YENİDEN NÜKSETTİ.

Başbakan Anayasayı değiştir diyenlere: “Ham meyve yenmez. Meyve olgunlaşsın öyle yeriz” demek suretiyle zihninin gerisindekileri diline aksettirmiştir. Başbakan daha öncede Anayasadaki değişikliklerle ilgili olarak “Aman ha, acele etmeyin, zamanı geldiğinde bu iş olacak” demekteydi. Bu yaklaşım tekrar geliyor.

Bu değişikliklerle söz konusu olan Anayasada dokunulmazlığın değiştirilmesi değil, yargı güvencesinin sağlanması değildir. Anayasanın değiştirilmesinden murat edilen maddeler Anayasanın laik karakterinin değiştirilmesi, Anayasamızda azınlık yaratma imkânını sağlayacak gediklerin açılmasıdır.

Anayasayı değiştirme tartışması, Anayasayı yeniden yazma tartışması, zaman zaman siyasi gündemimize getirilmektedir.

Bir süre önce çok iddialı bir şekilde getirilmiştir. AKP Genel Başkan Yardımcısının Başkanlığında komisyon kurulmuş, uzmanlar çalıştırılmış ve bir taslak çıkarılmıştır. Bu taslak Amerika'ya götürülmüş, Amerika'da belli çevrelerde tartışılmış ancak hâlâ kamuoyumuzun bilgisine sunulmamıştır. Şu ana kadar Ana Muhalefet Partisi, yeni Anayasa çalışmasından

haberdar edilmemiştir. CHP'ye hiç bilgi verilmemiştir. Türkiye'de de kimseye bilgi verilmemiştir. Ancak Amerika'da birilerine bilgi verilmiştir.

Birileri kapalı kapılar arkasında bu çalışmayı yapmış ve bir Anayasa taslağı hazırlamıştır. Ama anlaşılmaktadır ki bu anayasa taslağının Türkiye'de çok büyük tartışma yaratacağını görerek, düşünerek buna bu aşamada gerek yok diyerek askıya almışlardır. Bu çalışmanın altında bir niyet, hesap ve gayret vardır.

Yakın zamanda Anayasanın tümüne yönelik olarak değil de anayasamızın değiştirilemez maddelerine yönelik bir arayışın ortaya çıktığına tanık olmaktadır. Anayasamızın başlangıcında, yer alan ilk üç maddesi devletimizin temellerini ortaya koyan maddelerdir. Anayasamızın özüdür, ruhudur, bu öze, ruha ilham veren anlayış başlangıç bölümünde ifade edilmiştir. Bu maddelerin değiştirilmesinin teklif dahi edilmesi Anayasamızın 4'üncü maddesine göre mümkün değildir.

Şimdi birileri diyor ki, Anayasanın 4. Maddesi Demokrasiye aykırı değil mi? Bunun için kamuoyunu oluşturmaya çalışıyorlar. Bunu kim yapmaya çalışıyor? Devletin en önemli kurumları, o kurumların içinde başında bulunan insanlar, üniversiteler. Anayasayı sahiplenmesi ve savunması gereken insanlar, en saygıdeğer kurumların başındaki insanlar bu maddelerin değiştirilebilmesi için kamuoyu oluşturmaya çalışmaktadır.

Bu Anayasa ve Devletimize özünü, ruhunu veren maddeler İstiklal Savaşında, Millî Mücadelede yazılmıştır. Şimdi kenarından köşesinden acaba bu maddeleri çürütebilir miyiz diye devletin en saygın, en yüksek değer taşıması gereken ve görevi buna sahip çıkmak olan, bunu savunmak olan kurumların içinde yer alan insanlar, ne kadar acıdır ki, bu maddelere karşı açılan kampanyaya ürkek kol kanat germeye çalışmaktadır.

Bu tablo çok acı bir tablodur. Hangi sorunlarla karşı karşıya olduğumuzu kendi içimizden hangi çelmelerle karşı karşıya olduğumuzu anlamamız bakımından bunların unutulmaması gerekmektedir.

1.7.- AKP İKTİDARI ÜLKE EKONOMİSİNİ ÇÖKERTİYOR

(Genel Başkan Deniz Baykal'ın Bütçe Görüşmelerinde Yaptığı Konuşmadan Yararlanılmıştır - 16 Aralık 2008)

1.7.1.- AKP'NİN 2009 YILI BÜTÇE TASARISI GERÇEKLERDEN KOPUKTUR

TBMM'de görüşülmekte olan 2009 yılı bütçe tasarısı çok büyük bir talihsizlikle karşı karşıyadır. Bu bütçe tasarının hazırlandığı dönemde öyle anlaşılıyor ki, dünyanın ve Türkiye'nin nereye doğru gitmekte olduğu bu tasarımı hazırlayanlar tarafından görülememiştir. Ya da görmemeyi tercih etmişlerdir. Çünkü o noktalarda dünyadaki krizin bize teğet geçip bizi etkilemeyeceği iddiaları dile getiriliyordu. Anlaşılıyor ki bu bütçe tasarısını hazırlayanlarda bu söylemi ciddiye almışlardır. Ve buna göre bütçe tasarısı hazırlanmıştır.

O bakımdan bu bütçe tasarısı gerçeklerden kopuk. Hangi gerçeklerden? Daha dün ilan edilmiş olan resmi gerçeklerden. Ekonominin resmi yetkilileri tarafından tespit edilen gerçeklerden kopuk, bu gerçeklerin tam tersini varsayarak hazırlanmış olan bir bütçedir. Varsayımları geçerli olmadığı için bu bütçenin de ne samimiyetinden, ne gerçekçiliğinden ne de ciddiyetinden söz etmek imkanı maalesef yoktur. Bu acı bir tespittir. Ama gerçek budur.

Bu bütçe tasarısı 2008 yılı kalkınma hızının %4 olacağını kabul etmiştir. 2009 yılıyla ilgili olarak büyüme hızını gene %4 olarak ifade etmiştir. Ve buna dayalı olarak pek çok varsayım ortaya koymuştur. Enflasyonla ilgili %7,5 artış varsayımını koymuştur. Kurla ilgili 1400 kur varsayımını koymuştur. Ve buna göre gelir tahminleri yapmıştır. Buna göre harcama hedefleri koymuştur. Bunların hiçbir ciddi geçerliliği olmadığı daha dün açıklanan 2008 yılının 3. çeyreğiyle ilgili büyüme rakamlarıyla ve bu büyüme rakamının 2008 yılının ortak büyüme hızını ne olarak ortaya koyacağına ilişkin tespitleriyle birlikte çökmüştür. %4 varsayımıyla hazırlanmıştır.

Bugün en iyimser değerlendirmeye 2008 3. çeyrek resmi sonuçları 2008'in Ekim ayıyla ilgili daha kısa bir süre önce açıklanmış olan büyüme rakamları ve 2010'la ilgili kapasite kullanım rakamları dikkate alındığı zaman 2008 yılının %2'nin büyük bir ihtimalle altında bir kalkınma hızıyla bizi karşı karşıya bırakacağı açık bir gerçektir. Ama bu bütçe bunun iki katı bir büyüme varsayımıyla yola çıkmıştır. Üstelik o büyüme varsayımını haklı kılmadığı başka bazı varsayımlarla da gelir tahminleri yapmıştır ve harcama hedefleri koymuştur.

Bu %4 bir yandan 2008 yılıyla ilgili büyüme öngörüsü yapılıyor. Öte yandan IMF ile %9, 2009 için %4 bir büyüme hedefi bütçede yer alıyor. Ama IMF ile bir yandan 2004 için %0'lık bir büyümenin el altından müzakeresi sürdürülüyor.

Bu varsayımlar bu bütçeyi mali ve ekonomik bakımdan geçerli olmaktan çok açık bir biçimde çıkarmıştır. Dış ticaretten alınan vergilerle ilgili bütçe hazırlanırken ithalatın 2009 yılında %6.7 artıp 232 milyar dolar olacağı, bu nedenle dış ticaretten 53.7 milyar YTL'lik bir gümrük vergisi ve dahilde alınan KDV tahsil edileceği ifade edilmiştir. Oysa dış ticaretten sorumlu bakan bizzat Sayın Kürşat Tüzmen daha iki hafta önce 2009 yılı için ithalat tahmininin %25 2008'in altında olacağını ifade etmiştir. Ve daha gerçekçi olan tahminde budur.

Yani hükümetin ilgili bakanı %25 ithalat azalacak diyor. Maliye bakanının hazırladığı bütçe tasarısında 2009 yılında ithalat artacak, o artışın çok ötesinde %20'ler civarında, %20'lerin üzerinde bir ithalatta elde edilen KDV tahsilatı yapılacak diye varsayım konuluyor. Bu ciddi bir manzara değildir değerli arkadaşlarım.

1.7.2.- IMF İLE İMZALANACAK NİYET MEKTUBU 2009 YILI BÜTÇESİNİN BOZUK DENGELERİNİ TÜMDEN ÇÖKERTECEKTİR

Aynı şekilde bu bütçeyi anlamsız hale getiren bir temel noktada IMF ile yürütülmekte olan müzakerelerdir. Türkiye Cumhuriyetinin Yasama Meclisi olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçe tasarısını konuşuyor. Ama kısa bir süre sonra, birkaç hafta sonra bir Sayın Bakan, hazine sorumlusu devlet bakanı, bir bürokrat Merkez Bankası Başkanı ikisi bir niyet mektubu imzalayacaklardır. Ve o iki kişinin imzaladığı niyet mektubu burada sizin oylarınızla kabul edilecek olan bütçeyi anlamsız hale getirecektir. Keşke IMF ile müzakere yapılacak idiyse çok daha önceden yapılsaydı da önünüze gelecek olan bütçe o varsayımları ciddiye alarak, dikkate alarak düzenlenmiş olsaydı. Maalesef TBMM'ye hiç yakışmayan bir konuma sürüklenmek üzeriyiz. Daha şimdiden IMF çevreleri hazırlanan bütçede çok büyük bir

budama gerçekleştireceklerini açıkça ilan etmektedirler. Bir yandan da TBMM önünüze getirilen bu bütçeyi kabul etmek durumundadır.

Bu acı bir olaydır. Olayın hem hukuki, hem de siyasi, milli iradeye saygı, parlamentoya saygı anlayışıyla izah edilmesi güç yönleri vardır. Bunları da takdirinize sunuyorum.

1.7.3.- TÜRKİYE EKONOMİSİ ÇOK CİDDİ SORUNLARLA KARŞI KARŞIYADIR

Bu bütçe bir yana Türkiye çok ciddi bir ekonomik tartışmanın içinden geçmek durumundadır. Çok ciddi bir ekonomik tabloyla karşı karşıyayız.

Türkiye'nin çok ciddi bir sıkıntıyla karşı karşıya olduğu açıklanan rakamlarla ortaya konmuştur. Daha Ekim ayıyla ilgili büyüme rakamı sanayi büyümesinin %8,5 çöktüğünü bize göstermiştir. İmalat sanayiinde %10.3'lük bir gerilemenin ortaya çıktığı gene resmi rakamlarla tespit edilmiştir. Büyüme hızı ciddi bir şekilde bir düşme sergilemiştir.

Bunu doğru anlamak lazımdır. Bunun hiçbir şekilde dünyada şuanda yaşanmakta olan krizle doğrudan ilgili bir tablo olduğunu düşünmek geçerli değildir. Gerçeğe gözümüzü tıkamamalıyız. Önümüzde iki mesele var. Türkiye ekonomisi hangi politikalar sonucu bugünkü noktaya sürüklenmiştir. Nerede ne gibi sıkıntılar vardır. Buna doğru teşhis koymamız lazım. İkinci olarak da, gelmekte olan ve derinleşmekte olan ekonomik kriz karşısında Türkiye hangi politikayı ortaya koymalıdır. O krize karşı ne yapmamız lazım. Bunu da ayrıca mütalaa etmemiz ve birlikte bir değerlendirme içine girmemiz gerekmektedir. Yani buralarda pembe masallar anlatarak, astık kestik diyerek bir yere varmak mümkün değildir. Gerçekler çok açık bir şekilde ortadadır.

Türkiye Dünyadaki Likidite Bolluğu Ve Küresel Büyüme Trendinden Yararlandı

Türkiye 2002 yılının sonundan itibaren, 2002 yılından itibaren dünya çapında bir büyük ekonomik bolluk konjonktürünü yakaladı. Dünya çok uzun bir süreden beri karşı karşıya gelinmemiş bir likidite bolluğu, döviz bolluğu tablosuyla karşı karşıya kaldı. Bunun çeşitli nedenleri var. Bugün ortaya çıkan krizin altında da bir ölçüde o bolluk yatıyor. Hem dövizin bolluğu, hem çeşitli döviz enstrümanlarının yaygınlaşması, borçlanmanın ABD tarafından çok ileri ölçülere taşınmış olması dünyada büyük bir likidite bolluğu tablosu ortaya çıkardı. Bu Türkiye için bir şans olarak kullanılabilirdi. Keşke kullanabilmiş olsaydık. Ama maalesef acı gerçek şudur ki, Türkiye o bolluk tablosunu doğru değerlendirememiştir. Hatta tam tersine o bolluk tablosundan ciddi yanlışlıklara sürüklenmiştir. Ciddi olumsuzluklarla karşı karşıya kalmıştır. Nedir bu olumsuzluklar? Ne gibi sıkıntılarla karşı karşıya kalmışızdır. Önce içinde bulunduğumuz tabloyu kısaca bilginize çok net bir şekilde sunmak istiyorum.

Dünya 2003'ten 2008'e doğru gelişmekte olan ülkeler ve Türkiye olarak nasıl bir büyüme tablosuyla karşı karşıya kaldı. Önce bunu çok doğru görmemiz lazım. Buradaki veriler IMF'nin World Economic Outlook 2008 yayınına dayalı olarak hazırlanmıştır. Kırmızı büyüme hızı Türkiye'yle ilgilidir. Mavide gelişmekte olan ülkelerin büyüme hızıdır.

2003'te ve 2004'te Türkiye anlamlı bir ekonomik büyüme hız artışı gerçekleştiriyor. Bu dünyadaki bolluğun olumlu yansıdığı konjonktürdür. 2003-2004'te %9.4'e çıkıyor. Bu çıkış sırasında da diğer az gelişmiş ülkeler özellikle 2004'te Türkiye'nin altındadır. 7.7 kalkınıyor

onlar. Türkiye %9.4 kalkınıyor. 2005 yılında gene Türkiye %8.4'le 7,5'luk dünya kalkınma hızının üzerinde bir hız gerçekleştiriyor. 2004 ve 2005 Türkiye'nin dünyadaki bolluktan yararlandığı yıllardır. Ama 2006 – 2007 ve 2008 bu bolluğun artık Türkiye'ye zarar vermeye başladığını göstermiştir. 2006'da Türkiye'nin kalkınma hızı %7.9 gelişmekte olan ülkeler bir hız yakalarken 6.9'a düşmüştür. 2007'de 4.6'ya düşmüştür. O zaman gene dünya gelişmekte olan ülkeleri %8 hızı yakalamıştır. 2008'de de şimdi yıl sonuna dönük olarak %2 nihayet bir kalkınma hızı gerçekleştirecek gibi gözüküyoruz. Gelişmekte olan ülkelerin kalkınma hızı %6.9, yani 7'dir.

Bu Türkiye'deki büyümenin dünyadan 2005 yılı sonundan itibaren kopmakta olduğunu göstermiştir. Halbuki 2006 – 2007'de o dövizin bolluk dönemidir. Ucuz ve bol dövizin olduğu dönemdir. Ama o ucuz ve bol döviz döneminde az gelişmiş olan ülkeler sürdürülebilir bir kalkınma hızını 7 – 7,5 – 7,9 – 8 ve 6,9 olarak sürdürmüşler. Ama Türkiye %2'ye doğru 2008'de dünya krizinden dolayı değil. İçinde bulunduğu konjonktürü doğru değerlendiremediğinden dolayı kalkınmasının düştüğüne tanık olmuştur.

Buna Rağmen Türkiye Ekonomisinin Büyüme Hızı Ve Performansı 2006'dan Beri Sürekli Gerilemekte

Ekonomide büyüme hızı 2004'te %9.4'ten 2005'te 8.4'e, 2006'da 6.9'a, 2007'de 4.6'ya, 2008'de de 2'ye inmiştir. Ülkemizdeki bu gelişme küresel finans krizinden bağımsız bir süreçtir. Türkiye sürdürülebilir bir ekonomik büyümeyi gerçekleştirememiştir. Konjonktürün sağladığı olanaklar başlangıçta bir yüksek büyüme imkanını Türkiye'ye sağlamışken arkasından çok ciddi bir şekilde ekonomik gerileme ortaya çıkmıştır.

Ülkemizin büyüme hızı yılın ilk yarısı esas alınarak bakıldığı zaman %11, %8.1, %7.9, %6, %4.2, %3 olarak düzenli bir şekilde aşağı doğru inmektedir. Bu süreçte işsizlik oranı ise artma eğilimindedir. Ve çok kaygı verici bir düzeye çıkmıştır. Son olarak da iki rakamlı bir işsizlik tablosuyla karşı karşıyayız. Hesaplama yöntemiyle ilgili bütün itirazlarımız bir yana resmi rakamlarda Türkiye'de işsizlik oranının kaygı verici biçimde artmakta olduğunu bize göstermiştir. %9.3'ten %10.3'e 2007 Eylül'üyle 2008 Eylül'ü arasında bir işsizlik artışı olmuştur.

AKP İktidarında Cari Açık Patladı

2002 öncesinde Türkiye'de yaşanmayan, bizim ekonomimizde var olmayan bir ciddi sorun şekillenmeye başlamıştır. Bu iktidar döneminde ortaya çıkan bir sorundur. Bu cari açık sorundur. 2002 yılında Türkiye'nin cari açığı 600 milyon dolar civarındadır. 2003'te 7,5 milyar dolar, 2004'te 14.4 milyar dolar, 2005'te 22.1 milyar dolar, 2006'da 31.9 milyar dolar, 2007'de 37.7 milyar dolar ve 2008'in Eylül ayında 47 milyar dolar düzeyine Türkiye cari açığının fırladığına tanık olmuştur. Yani dünyada döviz bol, döviz ucuz Türk lirasına göre. Likidite bol. Türkiye müthiş bir cari açık problemiyle karşı karşıya kalıyor.

Bu süreçte ilginç başka bir şey daha oluyor. İhracat daralmaya başlıyor. İhracattaki daralma bu son dönemde çok çarpıcı bir şekilde kendisini gösteriyor. Eylül 2008 ile Ekim 2008

arasında 136 milyardan 132 milyar dolara geriliyor, Kasım'da ise .129 milyar dolara ihracat iniyor.

Diğer yandan ithalat çok tehlikeli bir artış eğilimi gösteriyor. 2002'de 51 milyar dolardan başlayan ithalat şimdi 2008 Eylül ayı itibariyle 211 milyar dolar düzeyine tırmanıyor. Türkiye'de ihracat tıkanma noktasına giriyor. İthalat parlıyor. Cari açık olağanüstü bir düzeye çıkıyor.

Özel Sektör Borcu Katlandı

Bu arada gene başka bir şey oluyor. Hem bankacılık, hem de reel sektörün, özel sektörün dış borç stoku tehlikeli bir biçimde artış gösteriyor. 2002'de 43 milyar dolardan 2008 haziranında 150 milyar dolarlık düzeye tırmanarak özel sektör bankacılık ve reel sektörlerinde ortak dış borç patlaması yaşanıyor.

Hane Halkı Borç Stokları Tırmandı

Son yıllarda döviz ucuz ve bol. Türkiye onu bu şekilde kullanıyor. Bu arada hane halkı borç stokları da tehlikeli biçimde artış gösteriyor. 2003'te 8 milyar YTL'lik hane halkı borcu varken 2008 Haziranında 96 milyarlık, 80 milyar doların üzerine tırmandı,

1.7.4.- DÜNYA EKONOMİLERİ KÜRESEL FİNANS KRİZİ İLE KARŞI KARŞIYA, ANCAK KİMSE TÜRKİYE GİBİ IMF'NİN KAPISINI ÇALMIYOR

Dünyada küresel finansal krizden olumsuz olarak etkilenen 200'e yakın ülke var. Kaç tane ülke IMF'nin önüne gitti. Yani kriz dolayısıyla herkes IMF ile anlaşma ihtiyacında mı? Hayır değil. Herkes kendi işini kendi çözüyor. Paketlerini yapıyor, programını ayarlıyor, ekonomisini toparlıyor götürüyor. Sırbistan gidiyor, Macaristan gidiyor, İzlanda gidiyor, Türkiye gidiyor.

Eğer biz Maliye Bakanı'nın söylediği gibi ekonomik sorunlarımızı çözdü isek niçin şimdi bu noktada IMF ile müzakere etmek zorunda kalıyoruz. Niçin Türkiye tekrar 6 yıl sonra IMF'nin kapısına gelip dayanmak durumunda kalıyor. Başbakan kıyameti koparıyordu; "IMF ümüğümüzü sıkacak, %2 kalkınma istiyor bizden. Hayır kabul etmiyoruz" diyordu. Şimdi IMF yok. Kalkınma ne oldu? Ne olacak? %2'yi kendi elinle yaptın. Yani anlaşılıyor ki, milletin ümüğünü sıkamak için bu hükümetin IMF'ye ihtiyacı yok. Kendiside o işi yapabiliyor. 2009'da büyüme, IMF ile işbirliği yapmazsak ne olacak zannediyorsunuz? IMF ile ilişki kurduğunuz zaman ne olacak? Resmi 1.7'yi OİSD IMF iyimser bir tahmin olarak Türkiye için söylüyor. Türkiye'de nüfus artışı 1,5.

Türkiye ekonomisi bir sıkıntının içine girmiştir. Bu sıkıntının altında Türkiye'nin eline geçen fırsatları en iyi şekilde kullanamamış olması yatmaktadır.

Dünyadaki o döviz ve dövizin bol ve ucuz olduğu dönemi eğer biz borçlarımızı ödemek için kullanmış olsaydık, dünyada dövizin bol ve ucuz olduğu o günleri eğer biz sanayimizi kurup geliştirmek için kullanmış olsaydık, altyapımızı geliştirmek için kullanmış olsaydık. Eğer biz o dövizin ucuz ve bol olduğu dönemi yatırım yapmak için, kalkınmak için kullanmış olsaydık ve eğer biz dövizin bol olduğu dönemlerde tüketmeyi değil üretmeyi düşünmüş olsaydık bugün başka bir noktada olurduk. Türkiye maalesef bu dövizin bolluğunu rahat yaşamak için bir fırsat olarak kabul etmiştir. Borçlanmıştır. Yüksek faiz batağına girmiştir. Muazzam cari açık vermiştir. Dış ticaret açığı vermiştir. Bunun ebedi olarak süreceğini varsayarak kendisini tanzim etmiştir. Ama bunun olmadığı ortaya çıkmıştır.

Hükümeti herhalde “bol ve ucuz döviz havası mahvetti”

Orhan Veli diyor ki, “beni bu güzel havalar mahvetti, böyle havada istifa ettim evkaftaki memuriyetimden, tütüne böyle havada alıştım, böyle havada aşık oldum, eve ekmekle tuz götürmeyi böyle havalarda unuttum. Şiir yazma hastalığım hep böyle havalarda nüksetti. Beni bu havalar mahvett”.

Bizim hükümetinde şimdi, “beni bu bol ve ucuz döviz havası mahvetti. O havada ben yatırım yapmayı unuttum, borç ödemeyi unuttum, açık vermemeyi unuttum. Dünyaya benim açılmam gerekirken dünyanın bana açılmasına fırsat verdim. Elimdekini avucumdakini alıp götürmelerine izin verdim. Beni bu havalar mahvetti” dese yeridir,

1.7.5.- TÜRKİYE’NİN GELDİĞİ OLUMSUZ NOKTANIN ARKASINDA İKTİDARIN ÇOK CİDDİ EKONOMİ POLİTİKASI YANLIŞLARI VARDIR.

Bugün önümüzdeki kriz çok ciddi sorunlarla bizi karşı karşıya bırakıyor. Bunu Amerikanın krizi, dünyanın krizi laflarıyla bunu geçiştirmek hiçbir şekilde mümkün değildir.

Bir defa, dünya ekonomisi yeni bir anlayışla şekillendirilmek durumunda neoliberal politikaların dünyayı bir krize sürüklediği yaşanarak görülmüştür.

- ✓ Şimdi sosyal sorumluluk duygusunu ön plana çıkararak, devlete daha yüksek sorumluluklar yükleyerek yeni bir ekonomi anlayışına ihtiyaç vardır.
- ✓ Ayrıca dünyadaki uluslararası finansal mimariyi de yeni şartlara göre düşünmek lazımdır. Breton Vuts dönemi artık bitmiştir.
- ✓ Şimdi yeniden bu globalleşen ekonominin gerektirdiği uluslararası mali kuruluşlar, yeni yetkilerle, yeni anlayışlarla şekillendirilmelidir.

Maalesef bu tablo hükümetimiz tarafından doğru değerlendirilmemiştir. Krize ilişkin olarak bol konuşulmuştur.

Tutarsız konuşmalar yapılmıştır. Krize çare olacak paket açılacağı yerde krizle ilgili iddia paketleri ortaya atılmıştır.

- ✓ Bu iddia paketlerinin bir tanesi bu biz teğet geçecek, bize dokunmayacak paketidir.
- ✓ Bir başkası bunun kalıcı olmayacağı, dünyanın düzelmenin başladığı, zirvenin yakalandığı, inişe geçtiği iddiasıdır,
- ✓ Bir diğeri ise, Türkiye’nin krizden en az etkilenen ülke olacağıdır,

1.7.6.- EKONOMİ KÜÇÜLÜYOR, BİNLERCE İŞÇİ KAPI ÖNÜNE KONUYOR, YOKSULLUK YAYGINLAŞIYOR

Bütün bunlar Türkiye’nin hızla küçülmeye başladığı, işsizliğin olağanüstü rakamlara çıktığı, çiftçi, esnaf, çalışan, işveren, toplumun tüm kesimlerinin büyük bir endişe ve sıkıntı içine sürüklendiği ve işsizliğin ürkütücü boyutlara ulaştığı bir ortamda yaşanmıştır.

Yaşanan ekonomik krizi okuyamayan iktidar hala ne yapacağına karar verememiştir. IMF anlaşmasını beklemektedir. Bu iktidar kararsızlığıyla krizin tahribatını ve millete maliyetini de arttırmaktadır.

Türkiye’de tekstil sektöründe örneğin son iki aydır fabrikalar kapandı, tatile girdi, ya da toplu işten çıkarmalar yaşandı. İşsiz kalanların dramına ilişkin haberler televizyonlarda, gazetelerde ön plana çıktı. Bu çerçevede mesela tekstil sektöründe son 1 yılda 10 bin çalışan işini kaybetti. 83 tekstil fabrikasının bulunduğu Denizli organize sanayi bölgesinin ilk

tekstil fabrikası olma özelliğini taşıyan ve 450 işçi çalıştıran Denteks tekstil fabrikası ile 1972 yılında kurulan 700 kişinin çalıştığı, yıllık ihracatı 25 milyon dolar olan Dempa Denizli Mensucat Sanayi ve Ticaret A.Ş. üretimini durdurmuştur. Son 6 ayda Atakan Tekstil, Atak Tekstil, İrem Tekstil, Bordo Tekstil ve Türkmar firmaları da üretimi durdurmuştur. Merkeze bağlı Göveçlik beldesinde faaliyet gösteren Denizli'nin ilk iplik fabrikası olan Göveçlik İplik Sanayi ve Ticaret AŞ 850 kişinin işine son verip fabrikayı kapatmıştır. Kapısına kilit vurulan fabrikaların Denizli tekstil ihracatındaki payının 100 milyon doların üzerinde olduğu belirlenmiştir. Türkiye'nin en eski ve büyük tekstil fabrikalarından Sönmez Filament daha önce iki kez üretime ara vererek direndiği mali sıkıntıya bu kez dayanamamış ve üretimi durdurma kararı almıştır. Ve toplam 230 çalışanın işine son verilmiştir.

Kocaeli'nde faaliyet gösteren Ford otomotiv talebin düşmesi nedeniyle üretimini durdurarak 6.400 işçisine izin vermiştir. Gaziantep Organize Sanayi Bölgesinde kurulmuş olan Terekoğlu Ev Tekstil Fabrikası kapanmış 2800 çalışanı işsiz kalmıştır. Adıyaman Organize Sanayi Bölgesinde 43 fabrikadan 22'si kapanmış 4000 kişi işten çıkarılmıştır. Kilis'te kent sanayiinde çalışan 1500 kişiden 500'ü işsiz kalmıştır. Ülkenin tüm kentlerindeki fabrikaların ya toplu işçi çıkardığı, ya işçilere ücretsiz izin verdiği, ya da 4-5 ay önce işçi ücreti ödeyemediği ortadadır.

Esnaf ve ticaret erbabı ciddi sıkıntı içindedir. TÜİK verilerine göre Ocak – Ekim döneminde kapanan ticaret unvanlı işyeri sayısı ürkütücü bir hal almıştır. Nitekim geçen yılın Ocak – Ekim döneminde toplamda 19 bin iş yeri kapanırken bu sayı bu yılın aynı döneminde %72 artarak 33 bin düzeyine çıkmıştır. Aynı dönemde açılan şirket sayısında da gerileme sözkonusudur.

1.7.7.- İŞSİZLİK KASIP KAVURUYOR

2009'da ekonomi büyüse bile TÜİK'in resmi rakamlarına göre mevcut 2.5 milyonluk işsizler ordusuna *(bu rakama işbaşı yapmaya hazır oldukları halde iş aramayan/iş aramaktan bıkanlar ve mevsimlik çalışan yaklaşık 2 milyon kişi dahil değildir)* 500 bin kişi eklenecek. Ekonomi küçülürse bu sayı asgari 1 milyon olacak

59 kadroya 2 bin 100 başvuru oldu

Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü bünyesine alınacak 59 geçici işçi kadrosu için 2 bin 100 kişi başvurdu. Sadece 3 aylık iş için yapılan bu başvuru sayısı o insanların ne kadar güç durumda olduğunu bariz bir göstergesi.

Tersaneleri şimdi de kriz vurdu, iki ayda 3 bin kişi işsiz kaldı

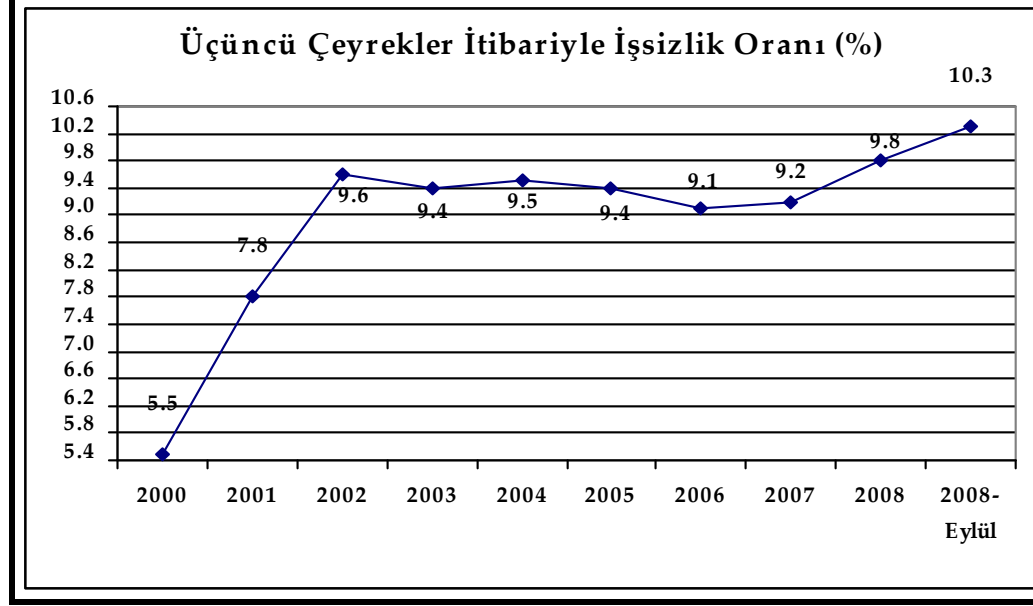
İş kazalarıyla aylarca Türkiye'nin gündeminden düşmeyen Tuzla tersanelerini şimdi de kriz vurdu. Sadece Tuzla değil; Zonguldak Ereğli, Çanakkale ve Yalova tersaneleri de krizden ağır yara aldı. Tersanelerde iki ay içinde 3 bine yakın işçinin çıkarıldığını belirtiyor. Limter-iş Genel Sekreteri Kanber Saygılı, ocak ayında ise bunun genele yayılacağı yönünde bilgiler aldıklarını vurguladı.

Yeni gemi inşaatında ise durumun daha kötü olduğunu söyleyen Desan Tersaneleri'nin Yöneticisi Divan, sektördeki daralmanın işsizliği artıracığını söyledi. Tuzla'da işten çıkarmaların başladığını belirten Muhsin Divan, "Öncelikle taşeronların işine son verilecek, herkes kadrolu elemanlarını asgariye indirecek. Böyle devam ederse 2009'da işçi sayısı 20

bine iner" diye konuştu. Limter-iş Genel Sekreteri Kanber Saygılı ise, "Ocak ayından itibaren 25 bin işçi çıkarılacağını" vurguladı.

ÜÇÜNCÜ ÇEYREKLER İTİBARIYLA İŞSİZLİK 2008'DE, 2001 KRİZİNDE DAHI, GÖRÜLMEMİŞ BİR SEVİYEYE SİÇRAMIŞTIR.

2008 yılı üçüncü çeyreğini içeren Ağustos ayı işsizlik oranı yüzde 9,8 olarak gerçekleşmiştir. Bu üçüncü çeyrekler itibariyle 2001 krizinde dahi görülmemeyen bir işsizlik oranına işaret etmektedir. Bu veri küresel kriz Türkiye'nin kıyılarına gelmeden, Türkiye'nin kendi krizini olanca şiddetiyle yaşadığını göstermektedir.

Küresel kriz ile birlikte işsizlik oranının daha da artması kaçınılmazdır. Küresel krizin Ekim ayında bizim gibi ülkeleri etkilemeye başladığı dikkate alındığında, Ekim ayını kapsayan Eylül ayı işsizlik verileri bu tespiti doğrulamaktadır.

Nitekim Eylül ayında işsizlik oranı çift haneli rakamlara ulaşmıştır. Eylül ayında işsizlik geçen yılın aynı dönemine göre 1 puan artarak yüzde 10,3'e çıkmıştır. Söz konusu işsizlik oranı mevcut serinin yayımlandığı günden bu yana en yüksek Eylül ayı işsizlik oranıdır.

OECD'nin 2009 için işsizlik oranı tahmininin yüzde 10,5 olduğu dikkate alındığında krizin etkilerinin henüz yansımaya başladığı bir dönemde işsizlik oranının yüzde 10,3'e sıçraması ilerleyen günler için kaygı vericidir.

Eylül ayında eksik istihdam, iş bulma ümidi olmayan ve mevsimlik çalışanların da dâhil edildiği geniş işsizlik oranı ise geçen yılın aynı dönemine göre 1,3 puan artarak yüzde 19,1'e yükselmiştir. Söz konusu geniş işsizlik oranı da mevcut serinin yayımlandığı günden bu yana en yüksek Eylül ayı geniş işsizlik oranıdır.

Tablo: İşgücü Verileri					
	Eylül 2008	Eylül 2007	2007 Yıl Sonu	Eyl 2008.-Eyl 2007	Eyl 2008-2007 Yılsonu
Kurumsal Olmayan Nüfus	69,819	69,053	68,897	766	922
— 15 Yaş ve üzeri Nüfus	50,142	49,373	49,215	769	927
İş Gücü	24,761	24,135	23,523	626	1,238
— İstihdam Edilenler	22,213	21,882	21,189	331	1,024
— Tarım	6,123	5,983	5,601	140	522
— İmalat Sanayi	4,149	3,987	3,949	162	200
— İnşaat	1,327	1,382	1,224	-55	103
— Hizmetler	10,381	10,275	10,180	106	201
— Tarım dışı İstihdam	16,090	15,900	15,588	190	502
— Ücretli İstihdam Edilenler	11,323	10,916	10,809	407	514
İşsiz	2,548	2,253	2,333	295	215
İşgücüne Katılma Oranı (%)	49.4	48.9	47.8	0.5	1.6
İşsizlik Oranı (%)	10.3	9.3	9.9	1.0	0.4
Geniş İşsizlik Oranı	19.1	17.8	19.7	1.3	-0.6
Tarım dışı İşsizlik Oranı (%)	13.3	12	12.6	1.3	0.7

Türkiye küresel krizin işsizlik cinsinden maliyetlerini en şiddetli şekilde hissedecek ülkelerin başında gelmektedir. OECD verileri Türkiye'nin küresel krizi şiddetli bir biçimde yaşayacağını göstermektedir.

Tablo: OECD İşsizlik Oranı Tahminleri (%)

	2008	2009	2010
Macaristan	7.9	8.9	9.2
Yunanistan	7.6	8.0	8.2
Meksika	4.1	4.6	4.4
Polonya	7.2	7.1	7.6
Portekiz	7.6	8.5	8.8
Türkiye	9.7	10.5	10.6

1.7.8.- TÜİK'İN VERİLERİNE GÖRE 539 BİN KİŞİ AÇLIK SINIRININ, 13 MİLYON KİŞİ İSE YOKSULLUK SINIRININ ALTINDA YAŞAMA TUTUNMAYA ÇALIŞIYOR...

En yüksek yoksulluk riskine sahip olan tarım sektöründe çalışanlarda yoksulluk oranı yüzde 33.86. Kentsel yerlerde yaşayanların yoksulluk oranı yüzde 9.31. Okuryazar olmayanlarda bu oran yüzde 33.71.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) yoksulluk analizi yaptığı son dönem olan 2006 yılı rakamlarına göre Türkiye'de nüfusun yüzde 0.74'ünü kapsayan 539 bin kişi, sadece gıda harcamalarını içeren açlık sınırının, nüfusun yüzde 17.81'ini kapsayan 12 milyon 930 bin kişi ise gıda ve gıda dışı harcamaları içeren yoksulluk sınırının altında yaşıyor.

Kırsal yerleşim yerlerinde yaşayanlarda yoksulluk oranı yüzde 31.98 iken, kentsel yerlerde yaşayanların yoksulluk oranı yüzde 9.31. Hane halkı büyüklüğü arttıkça yoksulluk riski de artıyor.

Hane halkı büyüklüğü 3 veya 4 kişiden oluşan hanelerde bulunan fertlerin yoksulluk oranı yüzde 8.49 olurken, 7 ve daha fazla olan hanelerde fertlerin yoksulluk oranı yüzde 42.98'e çıkıyor.

Çocuklu çekirdek ailede bulunan fertlerin yoksulluk oranı yüzde 17.41 olurken, çocuksuz çekirdek ailelerde bu oran yüzde 10.14'e düşüyor.

İşverenlerde yüzde 3.75, ücretli-maaşlı çalışanlarda yüzde 6 olan yoksulluk oranı, kendi hesabına çalışanlarda yüzde 22.06'ya, yevmiyeli çalışanlarda yüzde 28.63'e, ücretsiz aile işçisi olanlarda ise yüzde 31.98'e çıkıyor. En yüksek yoksulluk riskine sahip olan tarım sektöründe çalışanlarda yoksulluk oranı yüzde 33.86. Buna karşın bu oran sanayi sektöründe çalışanlarda yüzde 10.12, hizmet sektöründe çalışanlarda ise yüzde 7.23 olarak hesaplanıyor. Ekonomik olarak aktif olmayan fertlerin yoksulluk oranı yüzde 13.6 iken, iş arayan fertlerin yoksulluk oranı ise 20.05.

Okuryazar olmayanlarda yoksulluk oranı yüzde 33.71 olurken, ilkokul mezunlarında bu oran yüzde 14.19'a, lise ve dengi meslek okulları mezunlarında yüzde 5.2'ye, yüksekokul, fakülte ve üstü mezuniyete sahip fertlerde ise yüzde 1.01'e düşüyor.

Bir kişinin asgari geçim harcaması net 720 YTL.'ye tırmandı. Oysa asgari ücret 638.70 YTL.

TÜİK 2006 yılında 4 kişilik hane için aylık açlık sınırını (dört kişilik ailenin bir aylık toplam asgari gıda harcamaları) 205 YTL, aylık yoksulluk sınırını da (dört kişilik ailenin bir aylık toplam gıda ve gıda dışı asgari harcamaları) 549 YTL seviyesinde belirlemişti..TÜİK takip eden yıllarda **Açlık Sınırını** 2007'de 237 YTL., 2008'de ise 285YTL. gibi gerçekleri yansıtmayan düşük düzeylerde açıklamayı sürdürdü.

Ancak, yeni asgari ücret düzeyinin saptanmasına yönelik çalışmalarının sürdürülmekte olduğu aşamada, ilk açıklamasından dört ay sonra TÜİK, 22 Aralık 2008'de **Bir kişinin asgari geçim harcaması net 720 YTL. olarak açıkladı.**

Bu durumda yeni aylık asgari ücret asgari 800 YTL. olarak belirlenmelidir.

1.7.9.- TARIM KESİMİ ÇOK BÜYÜK BİR BUNALIMLA KARŞI KARŞIYADIR.

Son birkaç yıldır tarımda ciddi bir yıkım yaşanmaktadır. Çiftçi 16 çuval buğday veriyor, sadece 4 çuval gübre alıyor. Üzerine de bir 28 milyon lira ödüyor. Bu yıl tarlaya çiftçiler gübre atamaz hale düşmüşlerdir. Ve yer yer icra dolayısıyla çiftçilerin elindeki tarlaların fiyatları büyük düşüşler sergilemiştir. Bugün bir Marlboronun yarısı fiyatına 1 metrekare arazi almak imkanı vardır. Yani 1 Marlboronun yarı fiyatıyla 1 metrekare arazi alınabilmesi Türk tarımının ne hale düştüğünün açık bir şekilde ifadesidir. Türkiye'de bir yandan kaçak et, kaçak çay piyasaları allak bullak ediyor ve çiftçiyi, üreticiyi büyük sıkıntılarla karşı karşıya bırakıyor. Ve çok ciddi devlet düzeniyle ilgili olumsuzlukları da beraberinde getiriyor. Bunlar karşısında maalesef etkin önlemler alınabilmiş değildir.

Gübre, yani bu AKP'nin hükümetinin milyonlarca üretici köylüye bütçeden ayırdığını söylediği 5,3 milyar YTL'nin neredeyse tamamı sadece mazot alan çiftçi tarafından devlete vergi olarak iade edilmektedir. Gübreye gelen zamlar %75 ila %180 arasında değişmiştir. Gübre fiyatlarındaki bu müthiş artış hem üretici maliyetlerini daha da arttırmıştır, hem de gübre kullanımını bazı bölgelerde %40'a varan oranlarda düşürmüştür. Gübre kullanımındaki daralmanın önümüzdeki yılın tarımsal verim ve kalitesini olumsuz etkilemesi kaçınılmaz gözükmektedir.

Geçen yıl tarımda %6.9'luk bir üretim kaybı ortaya çıkmıştır. Tahıl ambarı olan Türkiye 1,5 milyar dolar buğday ithal etmek zorunda bir ülke konumuna düşmüştür. Buğday üretimi 20 milyon tondan 17 milyon tona, arpa üretimi 9 milyon tondan 6 milyon tona düşmüştür. Bakliyatta dünya birincisi olan Türkiye artık Kanada'dan ithalat yapmak zorunda kalmaktadır. Kırmızı mercimek 600 bin tondan 110 bin tona, nohut 650 bin tondan 540 bin tona, kuru fasulye 250 bin tondan 150 bin tona düşmüştür. Endüstri bitkilerinde tam bir çöküş yaşanmaktadır. 2000 – 2008 yıllarını değerlendirdiğimizde şeker pancarı üretimi 18 milyon tondan 15 milyon tona gerilemiş. Aynı zaman diliminde tütün üretiminin yarısını yitirmişizdir. 2000 yılında 200 bin ton olan üretim 2008 yılında 100 bin tona düştü. Buna paralel olarak 2002 yılında 410 bin olan tütün ekicisi sayısı bugün 210 bine düşmüş durumda. 2000 yılında pamuk üretimi 1 milyon tondan 800 bin tona geriledi. Türkiye'nin 74 ilinde üretilen patates

üretimini bile 5.2 milyon tondan 4.2 milyon tona düşmesi yaşanan durumu açıkça ortaya koymaktadır.

Bu dönemde bu gerilemeler, üretim gerilemeleri, maliyet artışları da tahammül edilemez bir düzeyde ortaya çıkmıştır. 2002 – 2008 döneminde traktör fiyatlarında %78, mazotta %130, yemde %137, sulamada %175, gübrede %400'e yakın fiyat artışları ortaya çıkmıştır.

Yıllar itibariyle traktör satışları, Sayın Başbakan bu işe meraklı. Sık sık traktör satışları artıyor diye söyler. İlgisine sunuyorum. 2005 yılında 39 bin olan traktör satışı 2006 yılından itibaren ciddi bir düşmeye maruz kalmıştır. 2007'de 31.500, 2008'de 17.825 düzeyine inmiştir. Yıllık satışı da 25 bin olarak görülmektedir.

Türkiye'de 11 milyar litre mazot tüketiminin 3,5 milyar litresi tarımda kullanılmaktadır. Yani bu şu demektir; üreticinin mazot alırken ödediği dolaylı vergi 5 milyar YTL'nin üzerindedir. Çünkü mazotun içindeki vergi oranı malum yarıya yakındır. Buradan hesap ettiğimiz zaman 5 milyar YTL civarında bir verginin sadece tarımda mazot kullanan köylülerimiz, çiftçilerimiz tarafından ödendiği anlaşılmaktadır.

1.7.10.- TÜRKİYE EKONOMİ POLİTİKASINI GÖZDEN GEÇİRMELİ, KÜRESEL KRİZE KARŞI CİDDİ ÖNLEMLER ALMALIDIR.

- Bu krizin Türkiye bakımından talihsizliği Türkiye'nin yüksek bir borçluluk düzeyiyle bu krizi karşılamak durumunda kalmasıdır. 2001 krizinin ardından sıçrayan borç yükü belli bir iyileşme göstermekle birlikte kamu borç yükü halen 2001 krizi öncesindeki seviyenin üzerindedir. Sadece kamu borç yükünü konuşuyorum. Özel sektör borçları hariç olduğu halde. Bir başka ifadeyle Türkiye 2001 krizi öncesinde sahip olduğu borç yükünün üzerinde bir yükü küresel krizi göğüslemeye çalışmaktadır.
- İddia edilen aksine Türkiye'de uluslararası rezervlerin düzeyi de dış şoklara karşı beklenen korumayı sağlayacak miktarda değildir. Türkiye'nin sahip olduğu rezervlerin dış borçlarına oranı benzer ülkelerin ortalamalarıyla kıyaslandığında 5'te 1 seviyesindedir. Bu durum Türkiye ekonomisinin bir kriz anında benzerlerine göre daha kırılgan olduğunu göstermektedir.
- Önümüzdeki dönemde Türkiye'nin karşı karşıya olduğu krizin boyutunu büyük ölçüde dış finansman gereksiniminin ne ölçüde karşılanacağı belirleyecektir.
- 2007 yılında hükümetin bir seçim ekonomisi uygulamış olması maalesef bu kriz karşısında Türkiye'yi daha da sıkıntıya sokmuştur. Eğer bir seçim ekonomisi uygulamamış olsaydı 2007 yılında Türkiye bu kriz karşısında çok daha etkin önlemler alma şansına sahip olabilirdi.

getirerek yasama sürecini ne derecede önemsediğini açıkça göstermektedir.

1.7.11.- KÜRESEL KRİZ NEO LİBERAL POLİTİKA ANLAYIŞINA DAYANAN EKONOMİ POLİTİKALARIN SÜRDÜRÜLEMEZ OLDUĞUNU ORTAYA KOYMUŞTUR

Dünya bir süreden beri içine girmiş olduğu yeni ekonomik kriz döneminde çok ciddi bir durum değerlendirmesi yapma sorumluluğuyla karşı karşıyadır. Geride bıraktığımız günlerde yaşanan olaylar, şu anda dünyada yaşanmakta olan büyük ekonomik krizin sıradan, olağan, konjonktürel bir sıkıntı olarak değerlendirilemeyeceğini ortaya koymuştur.. İçinden geçmekte olduğumuz kriz çok önemli bir yapısal nitelik taşıyan ve dünyaya hakim ekonomi politikalarının gözden geçirilmesini, dünyanın uluslararası ekonomik yapılanmasının irdelenmesini zorunlu kılan bir noktaya dünyayı getirmiştir. Bulduğumuz noktada bugüne kadar tartışmasız kabul gören pek çok ilkenin artık geçerli olmadığını hep birlikte yaşayarak görüyoruz. Piyasanın tartışma götürmez bir mutlak başarıyla çalışan, ekonomik kaynakları en verimli şekilde dağıtan ve orta dönemde sosyal adaleti, sosyal verimliliği de güvence altına alan temel bir ekonomi kriteri olduğuna yönelik inanç artık haklı olarak çok ciddi şekilde sorgulanmaya başlamıştır. Neoliberal anlayışa dayalı bir ekonomi politikasının artık sürdürülemez olduğu yalın bir gerçek olarak ortaya çıkmaya başlamıştır. Herkes karşılaştığımız krizin temellerinde yatan ana anlayışın ne olduğunu sorgulamaya başlamıştır ve yeni arayışlar gündeme kaçınılmaz olarak gelmektedir, daha da gelecektir.

Dünya böyle bir krizi 1930'lu yıllarda yaşamıştı. 1930'lu yıllardan sonra dünya ekonomi politikası klasik liberal anlayışın dışında bir ekonomi politikasıyla yola devam ederek ancak bugünlere gelebilmiştir. 1930'lardan itibaren dünyaya hakim olan yeni politika anlayışı, yeni düzenlemeler, çalışanların haklarını güvence altına almaya yönelik düzenlemeler, emeğin örgütlenmesini sağlamaya yönelik düzenlemeler, kamunun yatırım yapma sorumluluğunun artık tartışma götürmez bir zorunluluk olarak ortaya çıkması, Amerika'da Roosevelt'in öncülüğündeki "new deal" politikasının bir klasik liberal ekonomi politikasını öteleyen, onu çok aşan bir yeni anlayışta ortaya çıkması, daha sonra bunun Avrupa'da yeni sosyal düzenlemelerle emekçinin haklarıyla ilgili düzenlemelerle, sendikal düzenlemelerle, sosyal güvenlik düzenlemeleriyle, sağlık düzenlemeleriyle, eğitim düzenlemeleriyle, liberal ekonomi anlayışının özünde olmayan yeni anlayışlarla takviye edilmesi sayesinde dünya 1930 sonrasındaki ekonomi politikasını bugüne kadar taşımayı başarmıştır. Ama özellikle son dönemde tekrar neoliberal politikaların Reagen, Thatcher dönemiyle birlikte dünyaya egemen olmaya başlaması ve izlenen mali politikaların giderek çığırından çıkmaya başlaması, kazanç hırsının hiçbir fren taşımaz şekilde her şeyi meşru hale getirir kabulü ve buna dayalı olarak izlenen ekonomi politikaları artık ekonomiyi ayakta duramaz bir noktaya getirmiştir.

Bugün karşılaştığımız kriz sıradan bir ekonomik daralma dönemi anlayışıyla izah edilebilir bir kriz değildir. Bunun çok ötesinde ekonomi politikasına yön veren temel zihniyetin değiştirilmesini zorunlu kılan ihtiyaçlar da ön plana çıkmaya başlamıştır.

Bu süreç liberal zihniyetin, neoliberal ekonomi politikasının bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler anlayışının, serbest piyasa anlayışını bir temel kural haline getiren zihniyetin artık sürdürülemez olduğunu ortaya koyuyor.

Bu sosyal demokrat projenin önümüzdeki dönemde giderek daha çok önem kazanacağını bir işarettir. Sosyal demokrasinin temel değerleri, piyasayı bir temel belirleyici olarak ama denetim altında tutarak, yönlendirerek çalıştırma konusundaki sosyal demokrasi anlayışının kaçınılmaz olduğu ortaya çıkmaya başlamıştır.

Dünya öyle bir noktaya gelmişti ki, piyasa artık sadece ekonomiye değil, hukuka da egemen olmaya başlamıştı, kültüre de egemen olmaya başlamıştı, siyasete de egemen olmaya

başlamıştı. Piyasa çağın temel belirleyici haline dönüştürülmüştü. Her şeyin sınırının yeniden anlaşılması ihtiyacı vardır. Piyasa elbette önemli, etkili bir enstrümandır. Ama kısıtlarını ve zaafalarını da bilmek lazımdır. Artık yeni dönemde piyasayı sosyal sorumluluk duygusuyla, kamusal sorumluluk duygusuyla yönlendirmenin bir ihtiyaç haline geldiğini herkes kabul etmektedir.

Piyasa ekonomisi, piyasa siyaseti, piyasa kültürü, piyasa devleti artık kabul edilemez hale gelmiştir. Bunlara bir son vermenin kaçınılmaz olduğu, tekrar kamusal sorumluluğun, sosyal bilincin, dayanışmanın, ortaklaşmanın değeri, önemi ön plana çıkmaya başlamıştır. Önümüzdeki dönemde bu doğrultuda ciddi gelişmeler olacaktır. Sosyal demokrat bir siyasi parti olarak bunu hem Türkiye koşullarında, hem dünya koşullarında yaşama geçirmek için üzerimize düşen katkıyı elbette yapacağız.

1.7.12.- EKONOMİDE ALINMASI GEREKEN ÖNCELİKLİ ÖNLEMLER

Maalesef hükümet bu krizi çok kötü yönetmektedir ya da sadece seyretmektedir. Hükümetin bu yanlış yaklaşımlarının yol açtığı güvensizlik ortamı krizin neden olabileceğinin çok ötesinde işsizliğe ve daralmaya neden olmaktadır.

Bu hükümetin tek başına bu krizden çıkma becerisi yoktur. Öyle anlaşılıyor ki hükümet çok kısa sürede bu uçağı kendi yönetmekten vazgeçip yeniden IMF'ye başvuracak, yani otomatik pilotu devreye sokacaktır. IMF'nin bir ihtiyaç olarak ortaya çıkması hükümete duyulan güvenin bu krizi göğüsleyecek gerekli önlemleri alacağına olan güvenin bulunmamasıyla ilgilidir. IMF bu tablo karşısında bazı çevrelere bir çözüm olarak görülmektedir. Yaşadığımız küresel kriz meydana gelmeseydi de Türk ekonomisi AKP'nin bu yönetimi dolayısıyla krize girmişti. AKP uyguladığı ekonomik politikaların yol açtığı tahribatı gözlerden saklamak ve IMF'ye ekonomi yönetimini terk etmek için şimdi küresel krize sarılıyor.

Bölük pörçük alınan önlemler çöle serpilmiş su damlaları gibi etkisiz kalmaktadır. Türkiye'nin bu krizi etkin bir paketle göğüslediği izlenimi, güveni mutlaka yaratılmalıdır. Bunun içinde yaşanan sorunlara doğru teşhisler konulmalı ve çözüm yolları gerçekleştirilmelidir.

DERHAL BİR "EKONOMİ ACİL ÖNLEM PAKETİ" HAZIRLANMALIDIR.

Bu paket ekonominin değişik kesimlerinin temsilcilerinin katılımıyla bir ortak anlayış etrafında hazırlanmalıdır ve bu paketle şu amaçlar öngörülmelidir.

- ✓ Altyapı yatırımları arttırılmalıdır. Yarım kalmış yatırımları ekonomiye kazandıran önlemler ve kaynaklar mutlaka devreye sokulmalıdır. Kamu yatırımlarının milli gelire oranı %4 sınırının altına inmemelidir.
- ✓ Talebi canlandırmak için %18'lik KDV oranlarına 5 puan indirim yapılmalıdır.

- ✓ Girdi maliyetlerinin azaltılması için petrol ve doğalgaz ürünlerindeki ÖTV indirilmelidir. Aracılık maliyetlerinin azaltılması için banka sigorta muamele vergisinde indirim gidilmelidir. Mevduat garantisi arttırılmalıdır.
- ✓ Yabancı para cinsindin mevduatın karşılıklarında merkez bankasının yaptığı %2 puanlık indirim yeterli olmamıştır. Daha da indirilmelidir.
- ✓ Tarım kesimini canlandırabilmek için gübre, zirai ilaçtaki KDV ve mazottaki ÖTV düşürülmelidir.
- ✓ Çiftçinin kredi borçları ve elektrik borçları yeniden yapılandırılmalıdır.
- ✓ Memur ve emeklinin ücretleri mutlaka arttırılmalıdır. Bu yolla bu kesimlerin sıkıntısı azda olsa hafifletilmiş, hem de piyasa canlandırılmış olmaktadır.
- ✓ Son zamanlarda birbiri ardından getirilen zamlar bu memur ve emekli kesimini çok ciddi şekilde tahrip etmiştir. İnsanlar kendi evinde kira verir hale gelmeye başlamışlardır. Elektrikteki artış, doğalgazdaki artış, ısınmadaki artış, Büyükşehirlerdeki sudaki artış, insanları kira verme durumuyla neredeyse karşı karşıya bırakmıştır. Buna karşılık emeklilere yönelik olarak ayrılmış olan kaynakların ne kadar yetersiz olduğunu hepimiz görmekteyiz.
- ✓ İşsizlere işsizlik sigorta fonundan yapılacak ödemelerin koşulları kolaylaştırılmalı ve işsizlik ödeneğinin miktarı mutlaka yükseltilmelidir.
- ✓ Açlık sınırının ve yoksulluk sınırının altında gelir elde edilen ailelere vatandaşlık yardımı yapılmalıdır.
- ✓ Halkın ihtiyacı dikkate alınmadan yapılan aynı yardım yerine nakdi yardım yapılmalıdır.

1.8.- SEÇMEN KÜTÜKLERİ GÜVEN VERMİYOR

Demokrasinin en temel ilkelerinden biri özgür, dürüst ve sağlıklı bir seçim sisteminin varlığı ise bu sistemin esası da hiç kuşku yok ki, sağlıklı bir seçmen kayıt sistemidir.

Türkiye’de de geçmişte zaman zaman tartışma konusu olmuş olsa da genelde seçmen kütüklerinin sağlığı konusunda olumsuz bir kanaat oluşmuş değildi. Yüksek Seçim Kurulu’nun seçmen kütüklerinin düzenlenmesi ve seçimlerin gözetimi konusundaki uygulamalarına olan güven oldukça yüksekti.

O yüzden de 2007 seçimleri öncesinde ilan edilen seçmen kütüklerindeki seçmen sayısında bir önceki sayıya göre bir tutarsızlık gözlenmiş olsa da bu tartışma fazla büyütülmedi.

Şimdiye kadar seçmen kütüklerini 298 sayılı yasa gereğince YSK düzenliyor ve güncelliyordu. Ancak adrese dayalı nüfus sistemine geçildikten sonra yapılan bir yasal düzenleme ile kütüklere esas alınacak seçmen listelerinin TÜİK’in verileri doğrultusunda hazırlanacağı öngörülmüştü.

O çerçevede de YSK 2009 seçimlerine ilişkin listelerini TÜİK’in adrese dayalı nüfus sayımı verilerini esas alarak hazırladı.

Bu sistemle TÜİK 2007 yılı itibariyle eski sistemle 73 milyon 850 bin kişi olarak ilan ettiği Türkiye nüfusunu değiştirdi. Yeni sistemle nüfus verilerini düzelterek 70 milyon 586 bin diye ilan etti.

Yani nüfus 3 milyon 274 kişi azalmış. Bu durumda beklenir ki aynı şekilde seçmen sayısında da bir azalma olsun. Geçen yılki seçimlerde seçmen sayısı 42 milyon 629 bin idi. Bu yıl ise nüfus 3 milyon 274 bin azalırken seçmen sayısı 6 milyon artmış ve 48 milyon 265 bine çıkmış.

İşte izaha muhtaç tutarsızlığın temelinde bu yatıyor. Nüfus azalırken seçmen sayısı nasıl artıyor?

29 Mart 2009'da yapılacak yerel seçimlerinde oy kullanacak seçmen listeleriyle ilgili her gün yeni iddialar ortaya atılıyor.

- ✓ Adana Çukurova'nın Huzurevleri Mahallesi 77051 Sokak 2 nolu apartmanın 1 nolu dairesinde 2'si Almanya Stuttgart doğumlu olmak üzere çoğunluğu Adana'nın ilçeleri ve civar illerinden olmak üzere 70 kişinin seçmen olarak yazıldığı öne sürülmektedir
- ✓ PKK'nın dağ kadrosunda yıllardır yer almakta olan bazı kişiler seçmen kütüklerine kayıtlı olduğu ortaya çıktı.
- ✓ İZMİR'de emekli astsubay 68 yaşındaki İsmail Zeki'nin 41 yıl önce iki aylıkken ölen kızı Zeynep Zeki'nin adı, bugüne kadar hiç yer almadığı seçmen listelerine aniden eklendi. Baba Zeki, "Bunca zamandır ölü olan kızım nasıl oldu da seçmen listelerine girdi" diye tepki gösterdi.

Seçmen kütüklerindeki normal olmayan artışlara her gün bir yenisi ekleniyor.

- ✓ CHP Nilüfer İlçe Yönetimi, genel seçimlerden bu yana ilçede 47 bin seçmen artışı belirleyerek ilçe seçim kuruluna başvurdu. Bursa Nilüfer İlçe Seçim Kurulu, CHP'nin itirazı üzerine 4 bin 95 seçmenin ilçede oturmadığını tespit ederek, seçmen kayıtlarını sildi.
- ✓ Bahçelievler CHP İlçe Başkanı **Hüseyin Özkahraman**, 22 Temmuz 2007 genel seçimlerinin ardından Bahçelievler'deki seçmen sayısının yaklaşık 150 bin kişi arttığını söyledi.
- ✓ Kartal'da da seçmen sayısında bir yılda yaklaşık 45 bin kişilik artış olduğu öne sürüldü.

Altı milyonluk seçmen artışı nereden geldi?

YSK'nın 22 Temmuz seçimlerine göre 29 Mart yerel seçimlerinde oy kullanacak seçmen sayısını 6 milyon fazla göstermesi tartışmalara neden oldu. İki ihtimal var. Ya geçmişteki bilgiler doğrudu bunlar yanlış. Ya geçmişteki bilgiler yanlıştı bunlar doğru. AKP güçlü olduğu yerlerden az oyla seçimi kaybettiği yerlere seçmen kaydırıyor. 6 milyon seçmenin nereden çıktığı biran önce açıklanmalı. Bunlar açıklığa kavuşturulmazsa seçim şaibeli olur.

6 Milyon Artış Şaibe Getirir

Kamuoyu araştırmacısı Bülent Tanla, seçmen sayısının 1 yıl içinde 6 milyon artmasının geçen seçimi şaibeli hale getirdiğini belirterek, "Eğer 48 milyon 265 bin seçmen doğruysa, nüfus sayımı yanlış, eğer nüfus sayımı doğruysa, 2007 genel seçimlerindeki seçmen sayısı yanlış" dedi. Tanla, YSK'nın kararlarına dava açılmadığını belirterek, partilerin AIHM'ye gidebileceğini söyledi.

KAMUOYU araştırmacısı, eski CHP Milletvekili Bülent Tanla ise, 2004-2007 yılları arasında 1 milyon azalan seçmenin, bir yıl içinde 6 milyon artmasının Yüksek Seçim Kurulu (YSK) ile Türkiye İstatistik Kurumu'nu (TÜİK) güvenilir bir noktaya getirdiğini savundu. Tanla, seçmen sayısındaki 6 milyon artışın geçen seçimi şaibeli hale getirdiğini öne sürerek, siyasi partilerin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde (AIHM) dava açabileceklerini söyledi.

"2002 genel seçiminde 41 milyon 376 bin 953 seçmen vardı. 2004 yerel seçiminde seçmen sayısı 43 milyon 552 bin 931'e çıktı. 2 yıllık sürede seçmen sayısındaki artış yaklaşık 2 milyon 200 bin. 2007 genel seçiminde aradan 3 yıl geçmesine rağmen 1 milyon azalarak 42 milyon 533 bin 41'e düştü. Bu seçimde ise 6 milyon artışla 48 milyon 265 bin 644 kişi olarak açıklandı. Artış neredeyse Yunanistan'daki seçmen kadar. Ben bunlara kayıt dışı seçmen diyorum. Buharlaştı, kayıt dışı olmuştu, şimdi kayıt içine alındı."

"İlk defa Türkiye'de serbest seçimlerin üzerine kara bulutlar geldi ve seçimlere gölge düştü. Seçmen sayısı nüfus sayımının içinden çıkar. TSK, 20 yaşına gelmiş vatandaşı hemen askere alıyor, YSK 18 yaşına geleni seçmen yapamıyor. YSK güvenilirliği en yüksek olması gereken bir kurum. Ama bu rakamların varlığı YSK'yı ve TÜİK'i güvenilir bir noktaya getirdi. Ankara'da üç kurumun sayıları dikiş tutmuyor. Bunun sorumlusu hükümettir. Şimdi yapılması gereken, YSK, TÜİK ve Nüfus İdaresi Başkanları ya da bağlı buldukları bakanların kamuoyu önünde rakamlarının birbirleriyle uyumlu olduğunu ispat etmeleri. Türkiye Muz Cumhuriyeti mi, yalayıp yutar mı bunları?"

1.8.1.- KANADOĞLU, YÜRÜTMENİN OLUŞTURDUĞU SEÇMEN KÜTÜĞÜYLE YAPILACAK SEÇİMİN TARTIŞMALI OLACAĞINI VURGULADI

Seçmen kütüklerinin idarece hazırlanacağına ilişkin yasa hükmünün anayasaya aykırı olduğuna dikkat çeken Sabih Kanadoğlu, **"Şu anda yürütmeye bağlı birimlerce oluşturulmuş bir seçmen kütüğü ile karşı karşıyayız. Böyle bir seçimin meşruiyeti tartışmalı olacaktır"** dedi.

Yargıtay Onursal Cumhuriyet Başsavcısı **Sabih Kanadoğlu**, seçmen kütüklerinin idarece hazırlanacağına ilişkin yasa hükmünün anayasaya aykırı olduğuna işaret ederek, **"Yürütmeye bağlı oluşturulan bir seçmen kütüğü ile yapılacak seçimin meşruiyeti tartışmalı olacaktır"** dedi. Kanadoğlu, Yüksek Seçim Kurulu'nun (YSK) anayasa ile verilen yetki ve görevini yürütmeye devrettiğine dikkat çekti.

29 Mart yerel seçimlerinde kullanılacak seçmen kütüklerinin geçmiş yıllardan farklı olarak **"adrese dayalı nüfus kayıt sistemindeki bilgiler esas alınarak"** İçişleri Bakanlığı'na bağlı

Nüfus Genel Müdürlüğü ve TÜİK tarafından düzenlenmesi; seçim güvenliği ve tarafsızlığını tartışmaya açtı.

Yargıtay Onursal Cumhuriyet Başsavcısı Kanadoğlu, 13 Mart 2007 tarihinde kabul edilip onaylandıktan sonra yürürlüğe giren Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında yasaya **“Seçmen kütüğü; adres kayıt sistemindeki bilgiler esas alınarak YSK’ce belirlenecek usul ve esaslara göre her yıl yeniden düzenlenir, sürekli bilgi toplama ile her seçim döneminde güncelleştirilir”** hükmünün getirildiğini anımsattı. Anayasa gereğince seçimlerin dürüst ve güvenilir bir ortamda yapılması gerektiğini kaydeden Kanadoğlu, **“Anayasaya göre seçmen kütüğünü YSK’nin oluşturması gerekir. Bunda hiç tereddüt yok. Ancak yasaya eklenen fıkra ile seçmen kütüğünü Nüfus Genel Müdürlüğü’nün hazırlayıp YSK’ye göndereceği öngörüldü”** dedi.

Kanadoğlu, getirilen yeni düzenleme ile anayasada öngörülen seçmen kütüklerinin YSK tarafından hazırlanması ilkesinin ortadan kaldırıldığını vurguladı. Kanadoğlu, yeni düzenlemenin yaratacağı sakıncaları şöyle açıkladı: **“Yasa çıktığı dönemde Anayasa Mahkemesi’ne başvurularak, ‘anayasaya aykırı yasa yapıldı’ denilseydi mesele yoktu. Çünkü yapılan düzenleme ile anayasa örtüşmediği gibi çelişmektedir. Seçmen sayısının 6 milyon artışı da yürütmenin tespit ettiği bir belirleme. Seçmen sayısının artması nedeniyle de seçimlerin dürüstlüğü konusu kuşku hale gelecektir. Yasal değişiklikle YSK kendi yetki ve görevini idareye devretmiştir. Şu anda yürütmeye bağlı birimlerce oluşturulmuş bir seçmen kütüğü ile karşı karşıyayız. Seçmen kütüğünü de yürütme düzenliyor. Böyle bir seçimin meşruiyeti tartışmalı olacaktır.”**

1.8.2.- SORUN NEREDEN KAYNAKLANIYOR?

21 Ekim 2007 tarihinde gerçekleştirilen halkoylamasında 42 milyon 626 bin 733 kişi ile seçmen kütüğü oluşturulurken yerel seçimler öncesinde bu sayısının 48 milyon 265 bin 644 olarak açıklanması tartışma yarattı.

CHP Grup Başkanvekili Hakkı Süha Okay, **“2 milyon da kayıp seçmen olduğu söyleniyor. Bu iş bir muamma. Mükerrer yazım da olmaması gerekir, çünkü vatandaşlık kimlik numarası gerekiyor. Sağlıklı bir seçim yapılamayacak gibi görünüyor. YSK seçimleri dürüst, tarafsız bir biçimde gerçekleştirmek zorundadır. Seçmen kütükleri sağlıklı bir biçimde oluşturulmalı ve denetlenmelidir”** açıklamasını yaptı. Okay, özellikle belediye başkanları CHP’li olan İzmir ile Ankara’da da Çankaya ilçesine seçmen transferi savlarına dikkat çekti. Okay, **“Toplu nakiller olursa ve bunlar da tespit edilirse seçim kurullarına itiraz edilebilir. Seçmen kütüklerini inceleyeceğiz, örgütler de nakilleri inceliyor. Ama büyük kentlerde bunları saptamak kolay değil”** dedi.

CHP grup başkanvekili, İzmir milletvekili Kemal Anadol da **“Nakil ilmühaberlerini eskiden muhtarlar verirdi, bu yetki onlardan alındı, beyan esas alınarak nüfus müdürlüklerine başvuruda bulunuluyor, onlar da kayda geçirip muhtarlardan bunun kontrolünü istiyor. Muhtarlar, biz bunu kontrol edemeyiz diyorlar. Nasıl kontrol etsinler? Konya, Kütahya, Afyon’dan İzmir’de seçmen taşındığı iddia ediliyor. Çankaya için de bu tür iddialar var. Seçmen kütükleri sakatlanmıştır. Seçim güvenliği zedelendi”** görüşünü dile getirdi.

Tartışmalara neden olan ve bir anda seçmen sayısının 6 milyon artmasına yol açtığı belirtilen düzenleme Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun’a eklenen bir fıkra ile ortaya çıktı. Değişiklik, 13 Mart 2008 tarihinde TBMM’de kabul edildi. Yasanın

seçmen kütüğüne ilişkin 33. maddesi, AKP döneminde yapılan düzenlemeyle şu şekilde değiştirildi: “Seçmen kütüğü; adres kayıt sistemindeki bilgiler esas alınarak Yüksek Seçim Kurulu’nca belirlenecek usul ve esaslara göre her yıl yeniden düzenlenir, sürekli bilgi toplama ile her seçim döneminde güncelleştirilir.” Böylece seçmen kütüğünün YSK tarafından yapılması esası terk edilerek, İçişleri Bakanlığı’nda oluşturulan adres kayıt sisteminin veri tabanı kabul edilmesi yöntemine geçildi.

1.8.3.- ADRESE DAYALI SEÇMEN KÜTÜKLERİ EVRAKININ İMHASI!

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı’nın (TÜİK) 20 Kasım 2008 tarihli, ‘Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) Formlarının İmhası’ konulu ve 8 No’lu bu genelgesi:

“...yerleşim yerleri bazında temel nüfus bilgilerinin güncel olarak elde edilmesi amacıyla, 5490 Sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu gereğince Ağustos 2006 tarihinde başlatılan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) oluşturulması çalışmasında, ülke genelinde tüm adresler Ulusal Adres Veri Tabanına kaydedilmiş ve ülke sınırları içinde yaşayan T.C. vatandaşları ile yabancı uyrukluların ikamet adresleri belirlenmiştir.”

“Hane ziyaretleriyle elde edilen yerleşim yeri kayıtları, mahalle ve köy muhtarlıklarında altmış gün süreyle askıya çıkartılmış ve askı süresince yapılan itirazlar değerlendirilerek kayıtlar kesinleştirilmiş” “ADNKS’ye dayalı nüfus sayımı sonuçları, 21 Ocak 2008 tarihinde kamuoyuna açıklanmıştır.”

“ADNKS veri tabanı, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü’ne devredilmiştir.”

“Sistemin oluşturulması için alan çalışmasında kullanılan; Hanehalkı Bilgi Formları, Adres Beyan Formları (gibi) bilgi, beyan ve bildirim formlarıyla birlikte vatandaşlarımızdan alınan; dilekçe, nakil belgesi, pasaport fotokopisi, çalışma durumu belgesi, öğrenci belgesi fotokopisi gibi her türlü belge, ADNKS oluşturulması çalışmaları sırasında eğitim, takip, kontrol ve uygulamayı kolaylaştırma amacıyla kullanılan doküman, form, liste ve çizelgeler (FORM C, D, E, F gibi)

5490 Sayılı Kanun’un Geçici 2. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi gereği, Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre” İMHA EDİLECEKTİR.

“Bunların dışında kalan tüm belgeler (...) ise hazırlanacak bir tutanak eşliğinde, muhafaza edilmek üzere ilgili TÜİK Bölge Müdürlüğü’ne teslim edilecektir.”

Kısaca, bugün de askıda bulunan seçmen kütüklerinin oluşturulmasında esas alınan ADNKS’nin dayandığı bütün bilgi formları imha edilecektir. Genelgeye göre, bu evrakın imha dayanağı 5490 sayılı kanunun geçici 2’inci maddesinin (f) fıkrası ve Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik’tir.

5490 sayılı Kanunun söz konusu hükmü şöyledir:

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren adres bilgilerinin kaydedilmesine ilişkin uygulamaya hazırlık olarak sırasıyla aşağıdaki iş ve işlemler yapılır:
f) .... Bu çalışma ile kayıtların kesinleşmesi sonucunda alan uygulamasında kullanılan formlar

28/9/1988 tarihli ve 3473 sayılı Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun hükümlerine göre mahallî kurulların kararı ile yerinde imha edilir.

Şimdi soruyoruz:

Kayıtlar kesinleşmiş midir? Seçmen kütüklerinin dayanağı ADNKS henüz kesinleşmemiştir.

Bu verinin sonuçları ayrıntılı biçimde ilan edilmemiş, diğer devlet kayıtlarıyla uyumu sağlanmamıştır. Basın günlerdir, seçmen kütüklerindeki yanlışlıklardan örnekler yayımlıyor, bu bilgilerin dayanağı imha edilebilir mi?

Kaldı ki, mevzuatımızda, evrak ve malzemenin 'imha işlemi' tanımlanmıştır: 3473 sayılı kanuna göre 'imha',

"İleride kullanılmasına ve muhafazasına lüzum görülmeyen, arşiv malzemesi ve arşivlik malzeme dışında kalan hukuki kıymetini ve bir delil olma vasfını kaybetmiş malzemenin ayrılarak, yönetmelikte belirtilecek usul ve esaslara göre imhası işlemi" ifade eder.

Devlet Arşiv Yönetmeliği'nde de imha edilecek evrak uzun uzun anlatılmış, imha edilecek evrakın tespiti ve imhasının tutanağa geçirilmesi bazı kurallara bağlanmıştır. Özetle, devletimizde imha edilecek evrak, hukuki kıymetini ve delil olma vasfını kaybetmeden imha edilemez.

İlk kez yeni bir yöntemle yapılan nüfus sayımını ifade eden ADNKS sonuçları ilan edileli ve yürürlüğe gireli henüz bir yıl olmadı.

Yeni bir yöntemle düzenlenen seçmen kütüklerinin oluşturulmasında 'esas alınan' ADNKS'nin temeli dayanağı olan formların ve belgelerin imhası nasıl bir ihtiyacın sonucu olabilir?

Hiç değilse bir seçim geçmeli değil midir? Aceleye ne gerek var? Evrakın muhafazasının güçlüğü, şu yönetmelik veya bu yasa, hiçbir fiili durum ve hukuki belge yapılan bu imha işini haklı kılmaz.

II.- PARTİ FAALİYETLERİ

II- PARTİ FAALİYETLERİ

2.1.- PARTİ ÜST ORGANLARI

26-27 Nisan 2008 tarihlerinde yapılan **CHP 32. Olağan Kurultayı'nda** seçilen **Genel Başkan**, **Parti Meclisi Üyeleri**, **Yüksek Disiplin Kurulu Üyeleri** ile Parti Meclisi'nin ilk toplantısında seçilen **Merkez Yönetim Kurulu Üyeleri**, **Genel Sekreter** ve **Genel Sayman**, **MYK** ve **YDK** üyeleri arasında yapılan görev dağılımı aşağıda verilmiştir.

2.1.1.- PARTİ MECLİSİ

ADI	SOYADI	GÖREVİ
DENİZ	BAYKAL	GENEL BAŞKAN
ONUR BAŞARAN	ÖYMEN	GENEL BAŞKAN YRD.
CEVDET	SELVİ	GENEL BAŞKAN YRD.
BİHLUN	TAMAYLIGİL	GENEL BAŞKAN YRD.
YILMAZ	ATEŞ	GENEL BAŞKAN YRD.
ÖNDER	SAV	GENEL SEKRETER
ALGAN	HACALOĞLU	GENEL SEKRETER YRD.
MEHMET	SEVİGEN	GENEL SEKRETER YRD.
MESUT	DEĞER	GENEL SEKRETER YRD.
MEHMET ALİ	ÖZPOLAT	GENEL SEKRETER YRD.
MUSTAFA	ÖZYÜREK	GENEL SAYMAN
SUAT	BİNİCİ	MYK ÜYESİ
ALİ	KILIÇ	MYK ÜYESİ
AHMET SIRRI	ÖZBEK	MYK ÜYESİ
FAİK	ÖZTRAK	MYK ÜYESİ
SAVCI	SAYAN	MYK ÜYESİ
FATMA NUR	SERTER	MYK ÜYESİ
MEHMET ALİ	SUSAM	MYK ÜYESİ
ERDOĞAN	TOPRAK	MYK ÜYESİ
FEVZİ	TOPUZ	MYK ÜYESİ
M.RIZA	YALÇINKAYA	MYK ÜYESİ
AVNİ	AKSU	PM ÜYESİ
ZEHRA ÖNAY	ALPAGO	PM ÜYESİ
OYA	ARASLI	PM ÜYESİ
NECLA	ARAT	PM ÜYESİ
CANAN	ARITMAN	PM ÜYESİ
YÜCEL	ARTANTAŞ	PM ÜYESİ
İSMET	ATALAY	PM ÜYESİ
DENİZ PINAR	ATILGAN	PM ÜYESİ
E.AYDAN	BARAN	PM ÜYESİ
BÜLENT	BARATALI	PM ÜYESİ
NESRİN	BAYTOK	PM ÜYESİ
TEKİN	BİNGÖL	PM ÜYESİ

MEVLÜT	COŞKUNER	PM ÜYESİ
İSMET	ÇANAKÇI	PM ÜYESİ
ÖZLEM	ÇERÇİOĞLU	PM ÜYESİ
FARUK	DEMİR	PM ÜYESİ
YUSUF KENAN	DOĞAN	PM ÜYESİ
MAHMUT	DUYAN	PM ÜYESİ
NEVİN GAYE	ERBATUR	PM ÜYESİ
GÜROL	ERGİN	PM ÜYESİ
ABDURREZZAK	ERTEN	PM ÜYESİ
ŞERİF	ERTUĞRUL	PM ÜYESİ
NERİMAN	GENÇ	PM ÜYESİ
LEVENT	GÖK	PM ÜYESİ
GÖKHAN	GÜNAYDIN	PM ÜYESİ
DERVİŞ	GÜNDAY	PM ÜYESİ
ABDULLAH EMRE	İLERİ	PM ÜYESİ
MUHARREM	İNCE	PM ÜYESİ
ALİ NİHAT	IRKÖRÜCÜ	PM ÜYESİ
OSMAN	KAPTAN	PM ÜYESİ
HÜSEYİN	KARAKOÇ	PM ÜYESİ
İLKER	KARAOĞULLARI	PM ÜYESİ
HÜSNİYE	KAYA	PM ÜYESİ
BİRGEN	KELEŞ	PM ÜYESİ
AYÇA BETÜL	KINIMETE	PM ÜYESİ
ESFENDER	KORKMAZ	PM ÜYESİ
ALİ İHSAN	KÖKTÜRK	PM ÜYESİ
ŞAHİN	MENGÜ	PM ÜYESİ
BUKET	MÜFTÜOĞLU	PM ÜYESİ
RIFAT	NALBANTOĞLU	PM ÜYESİ
ALİ	OKSAL	PM ÜYESİ
ENSAR	ÖĞÜT	PM ÜYESİ
MALİK ECDER	ÖZDEMİR	PM ÜYESİ
RAMAZAN KERİM	ÖZKAN	PM ÜYESİ
UFUK	ÖZKAN	PM ÜYESİ
TÜLAY	ÖZÜERMAN	PM ÜYESİ
ATILA	SAV	PM ÜYESİ
TACİDAR	SEYHAN	PM ÜYESİ
ÇETİN	SOYSAL	PM ÜYESİ
HAYRİ SİNAN	SUNAY	PM ÜYESİ
BERHAN	ŞİMŞEK	PM ÜYESİ
EROL	TINASTEPE	PM ÜYESİ
CAHİDE	TUNÇ	PM ÜYESİ
ENİS	TÜTÜNCÜ	PM ÜYESİ
BEDİR	UÇAR	PM ÜYESİ
HÜSEYİN	ÜNSAL	PM ÜYESİ
İNAYET BEGÜM	YAVUZ	PM ÜYESİ
ABDÜLAZİZ	YAZAR	PM ÜYESİ
SİNAN	YERLİKAYA	PM ÜYESİ
EMİNE	YURDATAP	PM ÜYESİ

Not: Parti Meclisi Üyesi Sevgi PEKŞEN istifa etmiş, yerine E.Aydan BARAN gelmiştir.

2.1.2.- YÜKSEK DİSİPLİN KURULU

ADI	SOYADI	GÖREVİ
ORHAN	ERASLAN	YDK BAŞKANI
ORHAN	AKBULUT	YDK BŞK.YRD.
SELAHATTİN	ÖCAL	YDK SEKRETERİ
ERGÜN	AYDOĞAN	YDK ÜYESİ
MEHMET	BOZTAŞ	YDK ÜYESİ
KEMAL	CENGİZOĞLU	YDK ÜYESİ
AVNİ	ÇELEBİ	YDK ÜYESİ
MERAL	ÇİL	YDK ÜYESİ
GÖKSEL	DEMİRTAŞ	YDK ÜYESİ
TUFAN	DOĞU	YDK ÜYESİ
SALİHA	ÖĞÜTÇÜ	YDK ÜYESİ
TÜRKAN GÜLDEREN	ÖZTEKİN	YDK ÜYESİ
NAZMIYE NÜKET	TUĞCU	YDK ÜYESİ
ALİ MUSTAFA	UZUN	YDK ÜYESİ
İBRAHİM	YILMAZ	YDK ÜYESİ

2.2.- PARTİ ÇALIŞMALARI

2.2.1.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN SHP GENEL BAŞKANI MURAT KARAYALÇIN'I ZİYARETİ (3 Kasım 2008)

Murat KARAYALÇIN- Değerli arkadaşlar, değerli basın mensupları, öncelikle Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Sayın Deniz Baykal'ı Sosyal Demokrat Halk Partisi Genel Merkezinde ağırlamaktan çok büyük bir mutluluk duyduğumu ifade etmek istiyorum. Kendisine hem Genel Merkezimizde bulunan parti yöneticilerimiz adına, hem de tüm SHP'liler adına içtenlikle sevgiyle, saygıyla hoş geldin diyorum. Beraberinde gelen arkadaşlarımızı da aynı şekilde selamlıyorum.

15 Ekim günü Cumhuriyet Halk Partisi Genel Merkezinde birlikte bir açıklamada bulunmuştuk. Biraz önce o değerlendirmeyi kendi aramızda yeniden ele aldık. Onları benim aktarmam uygun olmayabilir. Kendisi sizlerle paylaşacaktır. Ama yine biraz önce özellikle doğalgaz zammı başta olmak üzere Türkiye'de yerel yönetimlerin, merkezi yönetimin önünde duran iktisadi ve toplumsal sorunların değerlendirmesini yaptık. Ben tekrar çok büyük bir memnuniyetle hoşgeldiniz diyerek sözü Sayın Baykal'a bırakıyorum.

Deniz BAYKAL- Bende Sayın Murat Karayalçın'a ve değerli çalışma arkadaşlarına bugün Sosyal Demokrat Halk Partisine yaptığımız bu ziyarette sergiledikleri konukseverlik ve dostluk için içtenlikle teşekkürlerimi sunuyorum. Bildiğiniz gibi 15 Ekim'de bir yeni işbirliği dönemi başlatmıştık. O dönemin bir aşaması olarak şimdi ben Sosyal Demokrat Halk Partisini ziyaret ediyorum. Bu buluşmamızda hem Ankara'nın, ülkemizin önümüzdeki yerel seçimlerin anlamı ve özellikleri etrafında bir görüş alışverişi gerçekleştirdik. Hem de bu işbirliğinin bundan sonraki gelişme aşamalarıyla ilgili olarak bir değerlendirme yaptık. Kamuoyumuz memnuniyetle görüyorum bu işbirliğini büyük bir heyecanla sahiplenmiştir ve işbirliğine çok büyük umut bağlamıştır. Bu işbirliği sadece Ankara'da değil Türkiye'nin her yerinde çok büyük bir ilgi ve destek kazanmıştır. Buna tanık olmaktan büyük mutluluk duyuyorum. Bunu daha da geliştirmek görevimizdir. Önümüzdeki dönemde bu doğrultuda daha olumlu açıklamaların ortaya çıkması şaşırtıcı olmayacaktır. Bu atmosfer içinde biz başlattığımız işbirliğini bundan sonra daha somut bir noktaya birlikte taşımamız gerektiğini biliyoruz.

Önümüzdeki günlerde Sayın Karayalçın SHP'deki arkadaşlarıyla yakın bir işbirliği ve danışma içinde partiyle ilgisi konusunda ne zaman, nasıl, hangi kararları alacağını belirleyecektir. Ve SHP ile ilişkisinin netleşmesi sonucunda yeni bir aşamaya ulaşması sonucunda hiç kuşku yok Cumhuriyet Halk Partisiyle önümüzdeki yerel seçimlere yönelik olarak Sayın Karayalçın'la yeni ve resmi bir ortak çalışma düzenine geçmek imkanını bulacağız.

Bu konuda tabii takvimin belirlenmesi Sayın Karayalçın'ın ve çalışma arkadaşlarının içinde bulunduğu koşulların değerlendirilmesine bağlıdır. Onlar uygun gördükleri şekilde ve ben temenni ediyorum çok uzamadan en kısa zamanda bu konuyu bir netliğe kavuşturacaklardır. Ve biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak Sayın Karayalçın'la Ankara Belediye Başkanlığı adaylığı konusunda resmi bir işbirliği geliştirme noktasına geleceğiz. Buna ulaşmayı istiyoruz.

Bu konuları konuştuk. Önümüzdeki günlerde böyle bir gelişmeyi hepimiz ümit ediyoruz. Ondan sonra tabii sanıyorum hiç gecikmeden Cumhuriyet Halk Partisi belki de ilk resmi belediye başkan adaylığını Ankara'da kamuoyumuza ilan etme şansına kavuşabilecektir. Gecikmeden, biran önce bu konuyu netleştirmeyi önemli sayıyoruz. Sayın Karayalçın'da atacağı adımlarla buna yardımcı olacaktır. Bunun ortaya çıkmasından sonra umut ediyorum Ankara'da yeni bir süreç işlemeye başlayacaktır. Artık Ankara'da yerel seçim olağanüstü bir önem kazanacaktır,

ilgi çekecektir ve bu seçime hem büyük belediyeçilik birikimiyle Sayın Karayalçın, hem yeni projeleriyle etrafındaki kadrosu, oluşturacağı kadrosu Ankara'ya yeni bir belediyeçilik ufku açmak üzere çok verimli bir çalışma içine girecektir. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Merkezi ve örgütü de bu konuda Sayın Karayalçın'la tam bir dayanışma ve işbirliği içinde her türlü katkıyı, desteği verecektir. Birlikte çok güzel bir yerel seçim çalışması yapacağımıza ve Ankara'nın geleceğini birlikte aydınlatacağımıza inanıyorum, güveniyorum.

Bugünkü buluşmamız bu konuda bir ilerleme yolunu ortaya koydu. Ne yapacağımıza birlikte karar verdik. Bu anlayış içinde bu görüşmeyi gerçekleştirdik. Ben tekrar Sayın Karayalçın'a ve çalışma arkadaşlarına yüreğten teşekkür ediyorum.

Hem uzun süredir gerçekleşmemiş olan iki parti arasındaki bir ziyareti bu vesileyle gerçekleştirmiş oluyoruz. İlk kez ben Sayın Karayalçın'ı ve SHP'yi ziyaret etmiş oluyorum. Hem de bu bir sade, kuru nezaket ziyareti olmanın ötesine böylece geçiyor. Çok anlamlı bir çalışmayı verimli bir işbirliğinin ilk adımını da böylece atmış oluyoruz. Çok teşekkür ediyorum.

Soru: Sayın Karayalçın'ın özellikle belediye başkanlığını kazanmış olması halinde yola yine CHP çatısı altında devam etmesi konusunda bir mutabakat sağlandı mı?

Murat KARAYALÇIN- Bana mı, size mi soruldu bu soru?

Deniz BAYKAL- Bana soruyor. Gözleri bana bakıyor yani. Senin ne yapacağına benim karar vereceğimi düşünüyor herhalde.

Biz yeni bir anlayışla siyaset yapıyoruz. Sizde fark etmişsinizdir, çok iddialı, büyük hedefler, büyük angajmanlar içine girmeden önümüzdeki konulara, önümüzdeki sorunlara yönelik gereken netleşmeleri sağlayarak somut hedeflere yönelerek çalışmalar yapıyoruz. Şimdi nedir? Önümüzde bir seçim var. Bu seçimde Cumhuriyet Halk Partisi Sayın Karayalçın'ın Ankara'dan Belediye Başkan Adayı olmasının çok uygun olacağını düşünüyor. Sayın Karayalçın Türkiye siyasetinin, Ankara belediyeçilik uygulamasının geldiği bu aşamada Ankara'ya yeni bir belediye başkanlığı anlayışını taşımanın zorunlu olduğunu, bunun görevi olduğunu görüyor. Ve bu konuda Cumhuriyet Halk Partisiyle işbirliği yapmayı uygun görüyor. Bunu içine sindirmiş, bunu kararlaştırmış durumdadır. Bunun sonucunda biz bunu birlikte deniyoruz. SHP'yle ilişkisini noktalayacaktır **Sayın Karayalçın. Cumhuriyet Halk Partisiyle yeni bir ilişki başlatacaktır. Ve bizim adayımız olarak seçim kampanyasına girecektir.** İnşallah seçimi alacağız. Ondan sonraki gelişmeleri hep beraber göreceğiz. Bu bize daha verimli işbirliği şanslarını da açacaktır.

Murat KARAYALÇIN- Ben Sosyal Demokrat Halk Partisinin Genel Başkanıyım. Cumhuriyet Halk Partisinin Ankara Anakent Belediye Başkan Adayı olma doğrultusunda biraz önce yapılan açıklama çerçevesinde adımlar atmaktayım. **Bu girişimin, bu birlikteliğin başarıyla sonuçlanması için benim ne yapmam gerekiyorsa, hangi kararları almam gerekirse, hangi adımları atmam gerekiyorsa ben onları yapacağım.** Hem yasalar, hem mevcut mevzuat uyarınca söylüyorum, hem siyasi olarak söylüyorum. Bu soruyu da bu çerçeve içinde değerlendirmenizi Okan bey rica ediyorum.

Soru: Sayın Baykal?

Deniz BAYKAL- Evet, yani bizim zaten aynı çatı altında yıllarca beraber çalışmış insanlar olarak şimdi belli bir dönem ayrışma yaşadktan sonra tekrar bir araya gelmiş olmamızın kimse için yadırgatıcı sayılacak bir tarafı olmadığını da dikkatinize sunuyorum. Bu böyle açılımlar, parantezler açılır, kapanır, yeni dönemler, işbirlikleri başlar. Şimdi Türkiye siyaseti yeni bir döneme giriyor. Sayın Karayalçın'la biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bir önemli dayanışmayı, işbirliğini, beraberliği önümüzdeki dönemde başlatıyoruz.

Soru: Sayın Baykal DSP lideri Zeki Sezer'in bir önerisi oldu yerel seçimlere yönelik olarak. DSP'nin elinde bulunan belediyelerde CHP'nin aday göstermemesi, CHP'nin elinde bulunan belediyelerde de DSP'nin aday göstermemesi yönünde. Bu teklife sıcak bakar mısınız?

Bir de Sayın Karayalçın'a bir soru yöneltmek istiyorum. Biz bugün ve birazdan açıklamayı bekliyorduk açıkçası CHP'nin aday olduğunuzu dair. Bir pürüz mü var, bir sıkıntı mı var? Bir şeyler, yani anlaşılamayan noktalar mı var? Biz onları öğrenmek isteriz.

Deniz BAYKAL- Sen bu ikinci soruyla sorunun tümünü cevaplamış ol.

Murat KARAYALÇIN- Hiçbir pürüz yok. Ben çok büyük bir kararlılıkla ifade ettim. Bir daha söyleyeyim isterseniz. Bu konuda mevzuat neyi yapmamı gerektiriyorsa, ne zaman yapmamı gerektiriyorsa onu yapacağım. Ayrıca siyasi ahlak aynı çerçevede neyi öngörmekteyse onun gereklerini yerine getireceğim. Biraz önce Sayın Baykal'da ifade etti. Bununda ivedilikle olmasını, biran önce tamamlanmasını ve Ankara sürecinin hemen başlatılmasını tercih ettiklerini dile getirdi. Benim de tercihim o doğrultudadır. Bu konuda herhangi bir pürüz, sorun bulunmamaktadır.

Tam birincisine yanıt niteliğini taşıyor.

Deniz BAYKAL- Bizim bu konularda şöyle yapmak lazım, böyle yapmak lazım niteliğinde değerlendirmeler yapmaktan kaçındığımızı herhalde sizlerde fark etmişsinizdir. Biz belli, somut, uygun işbirlikleri, gelişmeler sağladığımız zaman kamuoyunun önüne çıkıyoruz bunu deklare ediyoruz. Sayın Karayalçın'la böyle bir işbirliği gerçekleştirdik, bunu duyurduk. Herhangi bir kamuoyuna vereceğimiz müjdemiz yoktur bu konularda. Gelişmeleri izliyoruz. Herkes her an, her konuda o anın şartlarına göre açıklamalar yapıyor. Bunları izliyoruz, değerlendiriyoruz. Açıklayacağımız bir konu olduğu zaman saklamayız kamuoyundan ilan ederiz.

Soru: Efendim iki sorum olacaktı. Birincisi SHP'li belediye başkanlarının da bir geçişi sözkonusu olacak mı CHP'ye?

Deniz BAYKAL- Biz şimdi Sayın Karayalçın etrafında bir işbirliğini konuşuyoruz. Onun dışında üzerinde çalıştığımız bir başka şey sözkonusu değildir. Ama her an biz SHP'li ya da başka siyasi partilere mensup insanlarla yerel seçimlere yönelik işbirlikleri elbette yapabiliriz. Geçmişte yaptık, bundan sonrada yaparız. Ama şuanda gündemimizde böyle bir konu yok.

Soru: Peki efendim Sayın Karayalçın sizi ziyaretinden sonra işte hemen gündemde söylentiler oldu. Kandil açıklamaları oldu. Bunlara bir cevap verecek misiniz?

Deniz BAYKAL- Nasıl Kandil?

Soru: Kandil açıklamaları oldu. Kent belediye başkanı, işte Kandil'den meclis üyeleri seçilecek mi?

Deniz BAYKAL- Yani biz ciddi işlerle uğraşıyoruz. İşin polemiği bizi ilgilendirmiyor. Polemik düzeyinin giderek düşmekte oluşu bu konunun ciddiyetiyle orantılı bir manzara. Yani bu işin ciddiyeti karşısında giderek yadırgatıcı polemikler dile getirilmek durumunda kalınıyor. Bunu tabi ibaretle izliyoruz.

Soru: Peki efendim iki parti arasında geçmişe dayalı İnönü listesi kırgınlıkları ve kızgınlıkları vardı, söylemler. Bu konuda bir aşama kaydedilebildi mi?

Deniz BAYKAL- Bizim öyle bir gündem maddemiz yok. Öyle bir şey konuşmadık. Biz Sayın Murat Karayalçın'la Ankara Belediye Başkanlığına yönelik bir işbirliği geliştiriyoruz. Yani bu ne geçmiş politikalarla ilgili, ne kurumsal kimliklerle ilgili bir çalışma anlamına hiçbir şekilde gelmez. O işlerle meşgul değiliz. **Sayın Murat Karayalçın kamuoyumuzun çok yakından tanıdığı, bildiği bir insan. Cumhuriyet Halk Partisinin siyasi değerleri içinde yetişmiş bir insan. Şimdi tekrar Cumhuriyet Halk Partisi anlayışı etrafında beraber çalışacağımız bir noktadadır.**

2.2.2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN FRANSA'NIN ANKARA BÜYÜKELÇİSİNİN VERDİĞİ YEMEĞE KATILIMI (20 Kasım 2008)

Genel Başkan Deniz Baykal, Avrupa Birliği (AB) Dönem Başkanı Fransa'nın Ankara Büyükelçisi Bernard Emie'nin verdiği yemeğe katıldı.

AB ülkelerinin Ankara'daki büyükelçilerinin de hazır bulunduğu yemek, yaklaşık 2,5 saat sürdü. Genel Başkan Baykal, Avrupa Birliği (AB) Dönem Başkanı Fransa'nın Ankara Büyükelçisi Bernard Emie'nin yemeğine CHP Genel Başkan Yardımcısı Onur Öymen ile birlikte katıldı.

Genel Başkan Deniz Baykal, yemeğin ardından Fransız Büyükelçiliğinden ayrılırken gazetecilerin sorusu üzerine, AB ülkeleri büyükelçilerinin zaman zaman dönem başkanının çağrısıyla bir araya geldiklerini ve bir Türk'ü de bu yemeğe davet ettiklerini söyledi. Deniz Baykal, "Çok yararlı ve güzel bir görüşme yaptık" dedi.

2.2.3.- CHP'NİN ANKARA ANAKENT BELEDİYE BAŞKAN ADAYI MURAT KARAYALÇIN'IN GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'I ZİYARETİ (26 Kasım 2008)

SHP Genel Başkanlığından istifa eden CHP'nin Ankara Anakent Belediye Başkan Adayı Murat Karayalçın Genel Başkan Deniz Baykal'ı ziyaret etti.

CHP'ye gelişinde Genel Sayman ve CHP Sözcüsü Mustafa Özyürek, Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Sevigen ve Özel Kalem Müdiresi Nilgün Şahin tarafından karşılanan Karayalçın ile Genel Başkan Baykal başbaşa yaptıkları görüşmenin ardından Genel Başkan Deniz Baykal ve Murat Karayalçın birlikte gazetecilerin sorularını yanıtladılar.

2.2.4.- DİSK GENEL BAŞKANI SÜLEYMAN ÇELEBİ, KESK GENEL BAŞKANI SAMİ EVREN VE KONFEDERASYONLARIN YÖNETİM KURULU ÜYELERİ CHP'Yİ ZİYARET ETTİLER (28 Kasım 2008)

CHP Genel Başkan Yardımcısı Cevdet **SELVİ**, ekonomik krizden çıkış yolunun işsizliği artırmak ya da çalışanların ücretlerini azaltmak olmadığını belirterek, hükümetin etkin çözümleri bir an önce hayata geçirmesi gerektiğini söyledi.

DİSK Genel Başkanı Süleyman **ÇELEBİ** ve KESK Genel Başkanı Sami **EVREN** ile konfederasyonların Yönetim Kurulu üyeleri CHP Genel Başkan Yardımcısı Cevdet **SELVİ**'yi Genel merkezde ziyaret ederek, DİSK ve KESK'in öncülüğünde 29 Kasım Cumartesi günü Ankara'da yapılması planlanan, "İşsizliğe, Yoksulluğa ve Zamlara Karşı Emek, Barış ve Demokrasi Mitingi" hakkında bilgi verdiler ve destek istediler.

Sivil toplum kuruluşlarının, hükümetin yanlış politikaları karşısında seslerini duyurma girişimlerini önemsediklerini belirten **SELVİ**, CHP'nin bundan önce olduğu gibi bundan sonra da emekçilere yönelik sorumluluklarını yerine getirmeye devam edeceğini söyledi.

Türkiye'nin 6 yıldır "kendi ekonomik krizi ile uğraştığını" bu durumun küresel ekonomik krizle birleşince içinden çıkılmaz bir hal aldığına dikkat çeken Cevdet **SELVİ**, yaşanan sıkıntıların emekçilere, dar ve sabit gelirli vatandaşlara fatura edildiğini ifade etti.

Hükümeti krize karşı gerekli tedbirleri almamakla eleştiren CHP Genel Başkan Yardımcısı Selvi, "Ekonomik krizden çıkış yolu işsizleri artırmak, çalışanların ücretlerini azaltmak değildir" dedi. Vergilerin düşürülmesi ve enerji zamlarının geri alınması gibi önerilerde de bulunan Selvi, "Ekonomik krizin yanında sosyal kriz baş gösterirse bunu çözmek zor olur. Bunun sorumlusu da AKP hükümeti olur" dedi.

Genel Başkan Yardımcısı Selvi ile birlikte gazetecilere açıklamalarda bulunan konfederasyon başkanlarından Süleyman Çelebi de Türkiye'nin ciddi bir kriz döneminden geçtiğini, bu krizin bedelinin de geçmişte olduğu gibi emekçilere ödetilmeye çalışıldığını belirtti.

Emekten, demokrasiden yana olan duyarlı vatandaşların "ağıt yakmak" yerine haklı taleplerini ve çözüm önerilerini ortaya koyması gerektiğini söyleyen DİSK Genel Başkanı Çelebi, bu kapsamda 29 Kasım'da düzenlenecek mitingde buluşacaklarını açıkladı.

Çelebi, ekonomik sıkıntıların her geçen gün arttığını belirterek, "Türkiye'nin bir sosyal patlamaya doğru gitmemesi için biz, demokratik tepkimizi ortaya koyacağız" dedi. Kriz dönemlerinin, çalışanların kazanılmış haklarını ellerinden almak için fırsat olarak değerlendirildiğini de iddia eden Çelebi, "İşveren şimdi de işsizlik sigortası fonuna gözünü dikti. Ama buna asla izin vermeyeceğiz" dedi.

Süleyman Çelebi bir soru üzerine, Türk-İş Genel Sekreteri ile görüştiklerini ve 29 Kasım'da Ankara'da gerçekleştirilecek mitingde destek aldıklarını da söyledi.

Görüşme nedeniyle gazetecilere açıklamalarda bulunan KESK Genel Başkanı Sami **EVREN** de gelir dağılımındaki dengesizliğin, zamların ve işsizliğin her geçen gün arttığını belirterek, hükümeti gerekli önlemleri almamakla suçladı.

"Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın TOBB Başkanı Rifat **HİSARCIKLIOĞLU**'ndan birlik üyelerinin istihdama katkı yapmaları ricasında bulunduğunu" hatırlatan Evren, hükümetin asıl yapması gerekenin işten çıkarmaları yasaklamak olduğunu söyledi. .

Zamların geri alınmasını, asgari ücretteki verginin kaldırılmasını da talep eden Sami Evren, "Siyasi iktidarın uyarılarımızı algılaması lazım. Algılamayan siyasi iktidarın geleceği olmaz" dedi.

2.2.5.-AVRUPA SOSYALİST PARTİSİ KONSEYİ (PES) BAŞKANI RASMUSSEN, YEREL SEÇİMLERDE GENEL BAŞKANI DENİZ BAYKAL'A BAŞARI DİLEKLERİNİ İLETTİ (1 Aralık 2008)

Avrupa Sosyalist Partisi Konseyi (PES) Başkanı ve eski Danimarka Başbakanı Rasmussen, "Türkiye'nin AB hedefine ulaşmasında CHP'nin oynamakta olduğu rolün belirleyici olduğunu söyledi. Rasmussen yerel seçimlerde CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'a başarı dileklerini iletti.

Avrupa'nın merkez sol partilerini biraraya getiren Avrupa Sosyalist Partisi Konseyi (PES) delegesi ve CHP'nin Brüksel temsilcisi Kader Sevinç'in verdiği bilgiye göre, Avrupa Sosyalist Partisi Konseyi (PES) Madrid'te toplanıyor.

Konsey'e CHP delegesi olarak katılan partinin AB Temsilcisi Kader Sevinç PES başkanı ve eski Danimarka başbakanı Rasmussen ile görüştü.

Rasmussen "Avrupalı sosyal demokratların Türkiye'nin AB üyeliğine olan tam desteğinin güçlenerek sürdüğünü, özellikle değişen dünya ve Avrupa ekonomik ortamında Türkiye'nin AB surecindeki başarısının öneminin daha da arttığını" soyledi.

Rasmussen ayrıca "Türkiye'nin AB hedefine ulaşmasında bir sosyal demokrat parti olarak CHP'nin oynamakta olduğu belirleyici rolün" altını çizerek, yerel seçimlerde CHP Başkanı Deniz Baykal'a başarı dileklerini iletti.

2.2.6.- CHP YSK'YA BAŞVURDU VE MUHTARLIK BÖLGESİ SEÇMEN LİSTELERİNİN ASKI SÜRESİNİN UZATILMASINI İSTEDİ (5 Aralık 2008)

CHP YSK'ya başvurdu ve muhtarlık bölgesi seçmen listelerinin askı süresinin uzatılmasını istedi.

CHP Genel Sekreteri Önder Sav imzasıyla Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı'na yapılan başvuruda, "ilçe seçim kurulları ve Yüksek Seçim Kurulu'nca resen görülecek aksaklıkların düzeltilmesi, askı listelerine olan güvensizliğin giderilmesi için listelerin askı ve itiraz süresinin uzatılmasına karar verilmesi istendi"

2.2.7.- GENEL SEKRETERİ ÖNDER SAV ÖRGÜTLE BAYRAMLAŞTI (9 Aralık 2008)

CHP Genel Sekreteri Önder **SAV** örgütle Genel Merkez'de bayramlaşırken, "Esas bayramı 29 Mart'ta CHP bayrağını Ankara'ya diktiğimizde yapacağız" dedi.

Bayramlaşmaya CHP'nin Ankara Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Murat KARAYALÇIN ve parti yöneticileri katıldı. Karayalçın'ın genel merkeze gelişinde partililer alkışlayarak yoğun ilgi gösterdiler. Sav, bayramlaşmanın ardından CHP'nin Ankara'nın bazı ilçe ve beldelerindeki belediye başkan adaylarını da tanıttı.

Bayramlaşma nedeniyle partililerle kucaklaşan Önder Sav bir konuşma yaptı. Genel Sekreter Sav konuşmasında, CHP'nin yerel seçimlerde başarı elde edeceğini belirterek, "Esas bayramı 29 Mart'ta CHP bayrağını Ankara'ya diktiğimizde yapacağız" dedi.

Yıllardır Ankara'da "padişahlık sürdüren bir tabuyu devirip Murat Karayalçın'ı Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı koltuğuna oturtacaklarını" söyleyen Önder Sav, yerel seçimlerde siyasal iktidara "dur" denileceği ve karnesine zayıf notunun işleneceğini belirtti.

Seçimler öncesinde örgüte uyarılarda da bulunan Genel Sekreter Sav, yerel seçimlere yönelik çalışmaların en iyi şekilde yapılması gerektiğini vurguladı. Sav, seçmen listelerinin incelenmesini ve gerekli hallerde itiraz hakkının kullanılmasını da istedi.

Konuşmasını yaparken, "Hiçbir seçim, seçim günü gayretiyle kazanılamaz" diyen Genel Sekreter Önder Sav, seçmenleri de sorumluluklarını yerine getirmeye ve oy vererek demokratik haklarını kullanmaya çağırdı. Sav, "Adalet ve Kalkınma Partisi'nin ülkede teslim alamadığı tek kale Cumhuriyet Halk Partisi'dir" dedi.

CHP'nin Ankara Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Murat Karayalçın da örgütün seçime yönelik çalışmalarının başarıdaki önemine dikkati çekti. Seçmenlerin Ankara genelinde yaklaşık 10 bin sandıkta oy kullanacağını hatırlatan Karayalçın, her sandıkta en az bir gönüllünün bulunması gerektiğini belirtti.

Karayalçın, "Yerel iktidarı önemsiyorum. Yerel iktidara 3,5 aylık mesafede olduğumuzu görüyorum. Elimi uzatıyorum, sizin de benimle birlikte elinizi uzatmanızı, el ele tutuşmamızı istiyorum" dedi.

Konuşmaların ardından Genel Sekreter Sav, parti yöneticileri ve Karayalçın ile CHP'nin Ankara'nın bazı ilçe ve beldelerindeki belediye başkan adaylarını tanıttı.

2.2.8.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL MHP GENEL BAŞKANI DEVLET BAHÇELİ'NİN, “İLİMLİ SİYASİ İSLAMIN SAĞ AYAĞI AKP, SOL AYAĞI DA CHP” SÖZLERİNE KARŞILIK YAZILI BİR AÇIKLAMA YAPTI (10 Aralık 2008)

Genel Başkan Baykal'ın yazılı açıklaması şöyle;

“İnsanların yasalar çerçevesinde ve özel yaşam alanında kılık kıyafetlerini özgürce seçmelerine, kullanmalarına saygı gösterilmesini istemek, kıyafeti bir siyasal dışlama, bir etiketleme, bir yaftalama nedeni saymayı reddetmek, ılımlı İslam'ın ifadesiyse, Dini siyasi simge niteliğindeki kıyafetlerin kamusal alanda kullanılmasını sağlamak için anayasa değişikliği girişiminde bulunmak neyin ifadesidir?

İlimli olmayan bir din istismarcılığının mı, yoksa siyasi pusu kurma geleneğinin mi ifadesidir?

Yasalar çerçevesinde, insanların kılık kıyafetleri ne olursa olsun, istedikleri partide yer alma ve siyaset yapma hakkına saygı gösterilmesini istemek, bir temel hak ve özgürlük konusudur. İlimli İslam ise, bir din projesi değildir, bir siyaset projesidir.

Bu siyaset projesine alet olanları, Anayasamızın laik karakterini sarsmak için, Anayasa değişikliği peşine düşenlerin arasında aramak daha gerçekçi ve uygun olur.

Herkesin din ve inanç özgürlüğü vardır.

Herkesin siyaset yapma özgürlüğü vardır.

Herkesin kılık kıyafet özgürlüğü vardır.

Herkes bu özgürlüklerinin tamamını, ayrı ayrı kullanma hakkına sahiptir.

Özel yaşam alanında örtünen insanların kılık kıyafetlerine saygı gösterilmesi, bu insanlardan bazılarının laik Cumhuriyete inanan siyasi partilerde yer alması insan hak ve özgürlükleriyle laik cumhuriyete inanan herkesi mutlu etmelidir.

Bundan memnun olmayanlar, mutluluk duymayanlar olsa olsa din istismarcılarıyla, siyasi pusu kurma geleneğine sahip olanlardır”

2.2.9.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL KONYA'DA ŞEB-İ ARUS TÖRENLERİNE KATILDI (19 Aralık 2008)

Genel Başkan Deniz Baykal Konya'da Şeb-İ Arus törenlerine katıldı ve “Mevlana 13. yüzyılda yaşamıştır ama o yüzyıla, Konya'da yaşamıştır ama Konya'ya sığamamıştır” dedi.

Genel Başkan Baykal'ın 17 Aralık 2008 günü Konya'da yaptığı konuşma şöyle;

“Sayın Başbakan, saygıdeğer konuklar, sevgili Mevlana dostları, değerli vatandaşlarım, 735 yıldır sönmeden yanan Mevlana ateşinin etrafında bu akşam bir kez daha Konya'da birlikte olmanın sevincini ve kıvancını yaşıyoruz. Ne büyük mutluluktur ki, Mevlana ateşi 735 yıldır insanlığın yüreğini ısıtıyor, yolunu aydınlatıyor. Bu duygular içinde hepimizi sevgiyle, saygıyla, dostlukla selamlıyorum.

Anadolu insanının manevi dünyasını, duygu ve düşüncelerini, toplumsal ruhunu oluşturup biçimlendiren köklü bir kültür geleneği vardır. Bu geleneğin çıkış noktasında Mevlana, Hacıbektaş-i Veli ve Yunus Emre ile olgunlaşan 13. yüzyıl Anadolu aydınlanması yer alır. Batı dünyasının ortaçağ karanlığını, din ve mezhep savaşlarını, engizisyon zulmünü, Hıristiyan dogmatizmini yaşadığı bir dönemde “Gel, gel ne olursan ol yine gel. İster kafir, ister mecusi, ister puta tapan ol yine gel. Bizim dergahımız ümitsizlik dergahı değildir. 100 kere tövbeni bozmuş olsan da yine gel” diyen Mevlana. “72 millet birdir” diyen Hacı Bektaşî Veli. “Ben gelmedim dava için, benim işim sevi için, dostun adı gönüllerde gönüller yapmaya geldim” diyen Yunus Emre. İnsanları bir sevgi, barış ve kardeşlik dünyasına çağırıyorlardı.

Bu büyük öncü isimler Anadolu insanının fikri ve ahlaki temel değerlerini, insana ve kainata bakışını derinden etkilemiştir. Elbette o büyük isimler düşüncelerini İslamiyet temeli üzerinde geliştirmişlerdir. Mevlana “Ben kuranın kölesiyim, Muhammedin yolunun toprağıyım” diyen kişidir. Bununla beraber bugün dünyanın dört bir köşesinde her inançtan, her dinden, her milliyetten insanlar Mevlana derneklerinde bir araya geliyor. Mesnevi dünyanın her yerinde en çok satan şiir kitaplarının başında geliyor. Yabancı dillerde Mesnevi ve Mevlana hakkında yayınlanan makale ve kitaplar bir ayrı kütüphane oluşturuyor. Mevlana'nın İslamiyet dışı dünya içinde bir büyük çekim alanı haline geldiği açıktır.

Onun içindir ki, Papa 23.Jon Katolik dünyası adına Mevlana'nın anısı önünde saygıyla eğiliyorum diyor.

Onun içindir ki Hegel Mevlana gelmiş geçmiş en büyük şair ve filozoflardan birisidir diyor.

İranlı şair Cami Peygamber değildir amma kitabı var diyor.

Ve büyük Türk Şairi Nazım “Aşkî içten duydum arşa yükseldim. Kalpten temizlendim, huzura geldim. Bende müridinim işte Mevlana” diyor.

Hiç şüphe yok ki bu çekiciliğin temelinde tasavvuf anlayışı vardır. Mevlana İslamiyet içinde tasavvuf fikrini zirveye çıkararak insandır. Tasavvufu en derin anlamıyla işleyen, şekillendiren, çelişkiler arasındaki birliği, çatışmaların arkasındaki uzlaşmayı, evrenin ve insanın bütünselliğini, yaradanın ve yaratılanın birliğini kavrayan, ortaya koyan bir büyük filozoftur. Allah ile kul arasında, ilim, bilgi ve kitab ile aşk ve cezbe arasında, kainat ile insan arasında, hakiki ile zahiri arasında, varlık ile hiçlik arasında bir bütünsellik olduğunu kavrayan, açıklayan, anlatan insandır.

Diyor ki, “Sarığım, cübbem, başım üçü de on para etmez. Ben kimse değilim. Ben yokluğum”. Mevlana varlık ile yokluk arasında nasıl bir birlik vardır, yok olmadan nasıl var olunamaz, yok olunarak nasıl var olunur. Var olmanın yolu nasıl yok olmaktan geçer bunu anlatan insandır. Mevlana görünenin ötesindeki yokluktur. Yokluğa fenafillah ile annihilizasyon ile ulaşılır. İslamiyet'i şiddetle, terörle karalamak isteyenler yada İslamiyet'i baskıcı bir siyasi ideoloji haline dönüştürmek isteyenler karşılarında en sağlam dayanak olarak Mevlana'nın sevgi ve hoşgörü temelindeki tasavvufi ve Hümanist İslam anlayışıyla karşılaşılır.

Mevlana haremî, selamlığı, kaçı, göçü reddetmiştir. Sanatı, müziği, raksı ibadetin temeli yapmıştır. Çünkü ibadetin özünde korku, çıkar ve pazarlık değil, sevgi ve aşk vardır. Vahdeti vücut vardır. Yaradan ile yaratılanın bütünleşmesi vardır. Bu yönüyle ilmin kapısını inancın, imanın, aşkın kapısıyla bütünleştirmeyi başarmıştır. Bu alanda çok büyük bir örnek oluşturmuştur. Mevlana ölümünden 735 yıl sonra bugün evrenselleşmiş bir büyük insandır. 13. yüzyılda yaşamıştır ama o yüzyıla sığmamıştır. Konya'da yaşamıştır ama Konya'ya sığmamıştır.

Mevlana'nın ve diğer 13. yüzyıl düşünürlerinin etkisiyle Anadolu İslamiyet'i insan, akıl ve hoşgörü çizgisinde geliştirmiştir. Onun içindir ki bugün Türkiye İslamiyet'in en özgür, en akılcı, en ileri, en güzel yaşandığı yerdir. Onun içindir ki bugün Türkiye'mizde İslamiyet ile demokrasi, İslamiyet ile laiklik, İslamiyet ile özgür kadın anlayışı en ileri ölçüde bağdaştırılabilmektedir.

Onun içindir ki bizim yaşadığımız İslamiyet Usame Bin Ladin'leri değil, Mevlana'yı, Hacı Bektaşî Veli'yi yetiştiren İslamiyet olmuştur.

Bunun kıymetini bilmeliyiz.

Ne mutlu ki, kültürümüzün zirvesinde böyle bir isim var. Bu ismi dünyaya öncelikle tanıtmak hepimizin görevi olmalıdır. Kültürümüzün bu aydınlık isimlerini, bu aydınlık çağlarını dünyaya anlatmak hepimizin daha geciktiremeyeceğimiz bir görevimizdir. Kendi gençlerimize, çocuklarımıza Mevlana'yı, Mevlana'nın öğretileriniz kültürümüzün temel dayanakları olarak anlatmayı biran önce başarmalıyız.

Bütün dünyaya kendimizi ve İslamiyet'i Mevlana'nın objektifinden, penceresinden sunabilmenin bir yolunu mutlaka bulmalıyız.

Bu vuslat gecesinde bir kez daha sizlerle birlikte olmaktan büyük mutluluk duyuyorum. Hepinizi yürekten selamlıyor, içten sevgiler ve saygılar sunuyorum. “

2.3.- GN. BŞK. DENİZ BAYKAL'IN KATILDIĞI ETKİNLİKLER

- 1 Kasım 2008 İl Başkanları Toplantısı Öncesinde Doğalgaz Zammı Dahil Güncel Olayları Değerlendirme
- 2 Kasım 2008 Belediye Başkanlığı Elinden Alınan Hasanoğlan'ı Ziyaret, Elmadağ'da Açılış ve Konuşma
- 2 Kasım 2008 CHP Ankara Anakent Belediye Başkan Adayı ve SHP Genel Başkanı Murat Karayalçın'ı Ziyaret
- 4 Kasım 2008 Değişik Partilerden Belediye Başkanlarının CHP'ye Katıldığı **CHP TBMM Grup Toplantısı**
- 5 Kasım 2008 **CHP MYK Toplantısı**
- 5 Kasım 2008 ABD Başkanı Obama'yı Kutlama
- 7 Kasım 2008 Antalya Ticaret Ve Sanayi Odası Yeni Hizmet Binası'nın Açılış Töreni ve Konuşma
- 9 Kasım 2008 İstanbul'da Açılışlar ve CHP'ye Katılım Töreni
- 11 Kasım 2008 İstanbul Bakırköy'de CHP'ye Katılım, Açılış ve Konuşma
- 11 Kasım 2008 **CHP TBMM Grup Toplantısı**
- 12 Kasım 2008 **MYK Toplantısı**
- 12 Kasım 2008 Kanal D Ana Haber Bültenine Canlı Yayın Konuğu ve M.Ali Biran'ın Sorularına Yanıt
- 13 Kasım 2008 Son Gazi'nin Kocatepe Camii'ndeki Cenaze Törenine Katılma
- 16 Kasım 2008 İstanbul / Katılım Töreni
- 17 Kasım 2008 Lozan Masası Açıklaması
- 18 Kasım 2008 **CHP TBMM Grup Toplantısı**
- 18 Kasım 2008 Fikret Bila'ya Özel Demeç
- 19 Kasım 2008 **MYK Toplantısı**
- 19 Kasım 2008 Gündüz Aktan'ın Vefatı Nedeniyle Taziye Ziyareti
- 19 Kasım 2008 Ülkü Aktan ve MHP Gn.Bşk. Bahçeli'ye Mesaj
- 19 Kasım 2008 AB Büyükelçileriyle Fransız Elçiliği'nde Öğle Yemeği ve Türkiye – AB İlişkileri

- 20 Kasım 2008 Gündüz Aktan'ın Cenaze Törenine Katılma
- 21 Kasım 2008 CNNTürk "Ankara Kulisi" Programında Güncel Gelişmeleri Değerlendirme ve F.Bila İle M.Yetkin'in Sorularını Yanıtlama
- 21 Kasım 2008 Şehit Binbaşı Süleyman Can'ın Cenaze Törenine Katılma
- 24 Kasım 2008 Öğretmenler Günü Nedeniyle Mesaj
- 25 Kasım 2008 Arif Sağ Ve Ercan Karakaş'ın CHP'ye Katıldığı **CHP TBMM Grup Toplantısı**
- 26 Kasım 2008 Genel Merkezde Murat Karayalçın İle Görüşme ve Basına Ortak Açıklama
- 26 Kasım 2008 **MYK Toplantısı**
- 26 Kasım 2008 Kanal D Ana Haber Bülteninde Soruları Yanıtlama
- 26 Kasım 2008 Show TV Ana Haber Bülteninde Canlı Yayın Konuğu ve Ali Kırca'nın Sorularına Yanıt
- 28 Kasım 2008 Habertürk Ana Haber Bültenine Canlı Yayın Konuğu ve Erdoğan Aktaş'ın Sorularına Yanıt
- 29 Kasım 2008 Muğla ve İstanbul Katılım Töreni, Rozet Takma, Konuşma
- 30 Kasım 2008 İzmir ve Kocaeli Katılım Törenleri, Açılış, Tur ve Konuşma
- 2 Aralık 2008 **CHP TBMM Grup Toplantısı**
- 3 Aralık 2008 İl Temsilcileri Toplantısı Öncesi Gazetecilere Açıklama ve İl Temsilcileri Toplantısında Program-Tüzük Değişikliği Çalışmaları
- 3 Aralık 2008 Milliyet Ankara Temsilcisi F.Bila'ya Özel Demeç
- 5 Aralık 2008 Murat Karayalçın'ın CHP Genel Merkezi'nde Çalışma Programı Açıklama Toplantısı ve Konuşma
- 6 Aralık 2008 Akşam Genel Yayın Yönetmeni İsmail Küçükkaya'ya Özel Söyleşi
- 9 Aralık 2008 Kurban Bayramı Mesajı "Bir Umudum Var "
- 9 Aralık 2008 İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin Kabulünün 60. Yıl Dönümü Nedeniyle Mesaj
- 9 Aralık 2008 Antalya İl Örgütü'nde Bayramlaşma
- 10 Aralık 2008 MHP Genel Başkanı Bahçeli'nin, "İlimli Siyasi İslamın Sağ Ayağı AKP, Sol Ayağı Da CHP" Sözleri Yazılı Açıklama İle Yanıtlandı
- 10 Aralık 2008 Antalya'da İlçe ve Beldelere Ziyaret
- 11 Aralık 2008 Antalya'da Gazetecilerle Sohbet ve Ziyaretler
- 16 Aralık 2008 **TBMM'de Bütçe Konuşması**

- 16 Aralık 2008 CNN Türk'te A.Hakan'ın Yönettiği Ve H, Çetinkaya, F. Bila, M. Yetkin İle İ. Küçükkaya'nın Katıldığı Canlı Yayın "Tarafsız Bölge"De Açıklamalar ve Sorulara Yanıtlar
- 17 Aralık 2008 Konya Şeb-İ Aruz, Mevlana'yı Anma Törenleri
- 18 Aralık 2008 **MYK Toplantısı**
- 21 Aralık 2008 14.Olağanüstü Program ve Tüzük Değişikliği Kurultayında ve Değişikliklerin Kabul Edilmesinden Sonra Konuşma
- 26 Aralık 2008 **CHP Parti Meclisi Toplantısı**
- 26 Aralık 2008 Medya Mensuplarına 2008 Değerlendirmesi

2.3.1.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN İZMİR-KOCAELİ GEZİLERİ (30 Kasım 2008)

30 Kasım Pazar günü İstanbul'dan İzmir'e gelen Genel Başkan Deniz Baykal, İzmir Doğal Yaşam Parkını hizmete açtı.

Daha sonra Kocaeli'ne gelen Genel Başkan Deniz Baykal Kocaeli Sabancı Kültür Merkezi'nde CHP katılım törenlerine katıldı ve rozet takarak görüşlerini açıkladı.

2.3.2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN MUĞLA-İSTANBUL GEZİLERİ (29 Kasım 2008)

Açılış ve temel atma ile katılım törenleri için Bodrum'a gelen Genel Başkan Deniz Baykal, Gümüşlük Belediyesi'nin temel atma törenine katılarak bir konuşma yaptı. Daha sonra Gümüşlük'e geçen Genel Başkan Deniz Baykal Bodrum Belediyesi Kapalı Yüzme Havuzu ve Kapalı Spor Salonunun açılışını yaparak halka seslendi. Bodrum şehir turundan sonra Milas'ta yapılacak CHP'ye katılım töreninde rozet taktı ve görüşlerini açıkladı.

Genel Başkan Deniz Baykal, Muğla'da Şehir turu yaptıktan sonra olan Muğla Belediyesi Kültür Merkezi açılış törenine katıldı ve halka seslendi.

Muğla'dan İstanbul'a hareket eden olan Genel Başkan Deniz Baykal İstanbul'da Ardahan ili Kalkınma Vakfı'nın 'Büyük Ardahan Buluşması' gecesine katıldı.

2.3.3.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN İSTANBUL GEZİSİ (16 Kasım 2008)

16 Kasım Pazar günü Ankara'dan İstanbul'a hareket eden Genel Başkan Deniz Baykal, Hamza Yerlikaya Spor Salonunda partiye katılım törenine katıldı ve aynı tekrar Ankara'ya döndü.

2.3.4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN İSTANBUL GEZİSİ (9 Kasım 2008)

9 Kasım 2008 günü İstanbul'a gelen Genel Başkan Deniz Baykal, İncirli Taksi Durağını ziyaret ettikten sonra Bakırköy'de Atatürk Spor ve Yaşam Köyü'nün açılış töreni daha sonra da Alibeyköy Çirçir Mahallesi Grand Atmaca Düğün Salonunda partiye katılım törenine katıldı.

2.3.5.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN ANKARA ELMADAĞ-HASANOĞLAN GEZİSİ (2 Kasım 2008)

Parti otobüsüyle Genel Merkezden Hasanoğlan'a hareket eden Genel Başkan Deniz Baykal, belediyeliği elinden alınan Hasanoğlan'lılar tarafından coşkuyla karşılandı ve bir konuşma yaptı.

Daha sonra Elmadağ'a geçen Genel Başkan Deniz Baykal, burada Elmadağ İlçe Binasının açılış törenine katıldı.

2.3.6 MYK ÜYELERİNİN DENETİM ÇALIŞMALARI

BİHLUN TAMAYLIGİL:

20 Kasım: Bilecik
21 Kasım: Kütahya
22 Kasım: Uşak

Tüm ilçelerde toplantılar yapıldı.

ALGAN HACALOĞLU:

MANİSA GEZİSİ: 7-9 Kasım 2008 tarihleri arasında Manisa'da tüm ilçelerinde örgüt toplantıları ve denetim çalışmaları yapıldı.

SUAT BİNİCİ:

5 Kasım: Bolu
6 Kasım: Düzce
7 Kasım: Zonguldak

SIRRI ÖZBEK:

Kasım ayı içerisinde Osmaniye ve Hatay da denetim çalışmaları yapıldı.

FAİK ÖZTRAK:

Rize Gezisi: 21-22 Kasım arası tüm ilçelerin denetim çalışması yapıldı.

FATMA NUR SERTER:

Kasım ayı içerisinde Ordu ve Giresun'da denetim çalışmaları yapıldı.

MEHMET ALİ SUSAM:

Kasım ayı içerisinde Mersin'de ilçe toplantıları yapıldı

ERDOĞAN TOPRAK:

Kasım ayı içerisinde Çorum, Yozgat ve Nevşehir gezileri yapıldı.İlçelerde verimli toplantılar yapılarak aday adayları ile görüşüldü.

MEHMET ALİ ÖZPOLAT:

11 Kasım: Kocaeli
17 Kasım: Sakarya
23 Kasım: Yalova

İlçe toplantıları yapıldı.

FEVZİ TOPUZ:

Kasım ayı içerisinde Batman da ilçe toplantıları yapıldı.

RIZA YALÇINKAYA:

Kasım ayı içerisinde Sivas ve Şanlıurfa da ilçe toplantıları yapıldı.

2.4.- GENEL BAŞKANLIK TARAFINDAN YAYINLANAN MESAJLAR

2.4.1- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN ATATÜRK'ÜN 70. ÖLÜM YILDÖNÜMÜ NEDENİYLE YAYINLADIĞI MESAJ (9 Kasım 2008)

Genel Başkan Deniz Baykal Atatürk'ün ölümsüzlüğe uğurlanışının 70. yıldönümü nedeniyle bir mesaj yayınladı.

Genel Başkan Baykal'ın mesajı şöyle;

'70 yıl önce, fikirleri, yaşamı ve eserleriyle ölümsüzlüğe yolcu ettiğimiz Atatürk, aramızdan ayrılışının 70. yılında da değeri hergün biraz daha artan ve sıradanlaştırılmayan bir önderdir.

Yurt içinde ve yurt dışında yüzyılın lideri olarak saygıyla anılan Atatürk bir değişim projesinin mimarıdır.

Mustafa Kemal'in özgürlük, bağımsızlık değişim ve çağdaşlaşma projesinin eseri olan laik Türkiye Cumhuriyeti, aramızdan ayrılışının 70 yılında da Atatürk'ün en büyük eseridir.

Barışın, dostluğun, kardeşliğin, insanlığın çok ciddi sorunlarla karşı karşıya olduğu günümüz dünyasında, Atatürk'ün eserinin değeri de hergün daha çok artıyor ve daha iyi anlaşılıyor.

Bir ülkenin onurunu haysiyetini koruyarak nasıl değiştirebileceğini, dönüştürüleceğini, nasıl çağdaş ve örnek bir cumhuriyet haline getirilebileceğini, hem tarih yazarak, hem tarihe not düşerek göstermiş, hem de mazlum milletlere örnek olsun diye tarihe tescil ettirmiş olan Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü aramızdan ayrılışının 70. yılında da saygıyla, şükranla, özlemle anıyor ve arıyoruz".

2.4.2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN MHP MİLLETVEKİLİ GÜNDÜZ AKTAN VEFATI NEDENİYLE MESAJ (19 Kasım 2008)

Genel Başkan Deniz Baykal MHP Milletvekili Gündüz Aktan'ın yaşamını yitirmesi nedeniyle eşi Ülkü Aktan'a ve MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'ye birer mesaj göndererek başsağlığı ile sabır, Gündüz Aktan'a da rahmet diledi.

Genel Başkan Deniz Baykal ayrıca, Türkiye'nin saygın ve seçkin büyükelçilerinden Gündüz Aktan'ın kaybından duyduğu büyük üzüntüyü belirterek bir mesaj yayınladı.

Genel Başkan Deniz Baykal'ın mesajı şöyle;

"Çok değerli Büyükelçi ve Milletvekili Gündüz Aktan'ın kaybından derin üzüntü duyudum.

Kendisi hem diplomasi, hem de siyaset alanında büyük hizmetler vermiş olan, ülke gerçeklerine hiçbir zaman sırtını çevirmeyen ve Türkiye'nin çıkarlarını her zaman en üstün değer kabul eden çağdaş bir aydınımızdı.

Anısı önünde saygıyla eğiliyor, yıllar boyu yaptığı hizmetlerin ve ülke çıkarları doğrultusundaki kararlı duruşunun yeni kuşaklarca örnek alınmasını diliyorum” dedi.

2.4.3.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL BARRACK OBAMA'YI KUTLADI (5 Kasım 2008)

Genel Başkan Deniz Baykal ABD Başkanlığı'na seçilen Barrack Obama'ya bir mesaj göndererek kutladı.

Genel Başkan Baykal'ın mesajı şöyle ;

“Amerika Birleşik Devletleri Başkanlığına seçilmiş olmanız nedeniyle içtenlikle kutluyorum.

Eminim ki başkanlığınız yeni bir dönem başlatacaktır.

Başkanlık döneminizin, dostluk ve güven çerçevesinde Türk Amerikan ilişkilerinin pekiştirileceği, Amerika Birleşik Devletleri'nin dünya ile işbirliğinin gelişip güçlendirdiği bir umutlar dönemi olmasını diliyorum.

Başkanlığınızı kutluyor, çalışmalarınızda başarılar diliyorum”

2.4.4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN 24 KASIM ÖĞRETMENLER GÜNÜ NEDENİYLE YAYINLADIĞI MESAJ (24 Kasım 2008)

“En güzel yıllarını ve giderek ömrünü, geleceğimizin güvencesi olan yavrularımıza, çocuklarımıza ve geçlerimize harcayan, Cumhuriyetin bekçisi öğretmenlerimiz bu öğretmenler gününü de büyük sorun ve sıkıntılarla, hak arama günü olarak kutluyorlar.

AKP Hükümeti öğretmenlerimizin varolan sorunlarına yeni sorunlar ekledi. Grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı yerine pazarlıklarla oyaladı, öğretmenliğin onuruyla oynadı, ekonomik baskı, partizanlık ve kısımlarla öğretmenleri asli işlevlerinden uzaklaştırdı.

Bu Öğretmenler gününde, Başöğretmen Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e söz veriyoruz. CHP iktidarında öğretmenliği eski saygınlığına kavuşturacak, öğretmenlerimizin sorunlarını çözecek, hak kaybına ve haksızlığa uğrayanların haklarını iade edeceğiz.

Bu anlayışla başta Başöğretmen Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere yaşamını yitirmiş öğretmenlerimize rahmet diliyor, ömrünü bu kutsal göreve adayan öğretmenlerimize şükranlarımızı, sevgi ve saygılarımızı sunuyor, 24 Kasım Öğretmenler Gününü kutluyorum”.

2.4.5.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ'NİN KABULÜNÜN 60. YIL DÖNÜMÜ NEDENİYLE YAYINLADIĞI MESAJ (9 Aralık 2008)

Genel Başkan Baykal'ın mesajı şöyle ;

“Ne yazık ki, Irak ve Afganistan'da sivil halkın katledildiği, toplu katliamların yaşandığı, ülkemizde insan hakları ihlallerinin arttığı, işkencenin kötü muamelenin gündemden düşmediği, işsizliğe, açsızlığa, açlığa mahkum edilen insanların sadakaya alıştırıldığı, Başbakanın vatandaşına çek git veya pompalıyla kendini koru dediği koşullarda insan hakları günü kutlanıyor.

Sadece insan hakları gününün yıldönümünde değil, yaşamın her anında ve her gün İnsanı temel alan, insana odaklanan, insanı baş tacı yapan bir anlayışı esas almalıyız. Cinsiyeti, Mezhebi, inancı, ideolojisi, felsefesi Tahsili, terbiyesi, Parası, pulu ne olursa olsun. İnsan insana eşittir.

Bunu kabul edelim. İnsanı bir sınıfa, bir ideolojiye, bir başka kimliğe indirgemeyelim. Onu devlet olarak tarif etmeye kalkmamak, Ona kisve, ona kimlik izafe etmemek lazımdır. Bırakalım herkes kendi kimliğini kendisi tarif etsin, Kendi anlayışını kendisi ortaya koysun. Sen şusun, sen busun deme hakkı ne devlette vardır, ne de herhangi bir kimsede. O nedenle bir Başbakan kalkıp bir insanımıza çek git diyemez.

Öte yandan, İnsan hakları gününde, görevimiz soyut insan sevgisinden bahsetmek olmamalıdır. önce insan ama boynu bükük insan değil. İnsan ama karnını doyuramayan insan değil. İnsan ama yarın halim ne olacak diyen insan değil.

İnsan, ihtiyaçlarını karşılayabilen, kimseye boyun eğmeden, sadaka beklemeden çoluğunu, çocuğunu, eşini, anasını, babasını namerde muhtaç etmeden yaşatabilen insan olmalıdır.

Bu anlayışlarla İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin kabulünün 60. Yıl dönümünde insanlık alemi sevgiyle saygıyla selamlıyor, insanların kişilik ve kimliklerinin yanısıra, temel hak ve özgürlükleriyle sağlıklı, huzurlu, özgür ve mutlu yaşamalarını diliyorum”

2.4.6.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL, KURBAN BAYRAMI NEDENİYLE BİR MESAJ YAYINLADI (10 Aralık 2008)

Genel Başkan Deniz Baykal, Kurban Bayramı nedeniyle bir mesaj yayınladı.

Genel Başkan Baykal'ın mesajı şöyle:

-“Bir umudum var

-İşsizliğin çığ gibi büyümediği,

-Zamların zulüme dönüşmediği, sadaka gibi dağıtılan yardımlarla insanların yerlerde sürüklenmediği, yaşlılarımızın banka kapılarında ölmediği,

-Anaların babaların evlat acısıyla gözyaşı dökmediği,

-İnsanlarımızın dini, dili, inancı, mezhebi, ırkı nedeniyle hor görülmediği, dışlanmadığı,

-Toprak bütünlüğümüzün, ulusal birliğimizin ve Laik Cumhuriyetimizin tehdit altında olmadığı bayramlarımız olacak.

-Bir umudum var

-Herkesin aş, iş sahibi olduğu,

-Din istismarcılarının tuzağına düşmeden yardımlaştığı

-Kimliğini şeref gibi taşıdığı, kardeşçe kucaklaştığı bayramlarda buluşacağız.

-O nedenle Kurban Bayramınızı kutlarken diyorum ki, gelin canlar bir olalım, el ele verelim, dargınlıkları kırgınlıkları bir kenara koyarak barış, dostluk, dayanışma ve kardeşlik duygularıyla kucaklaşalım.

-Bu inançla Müslüman dünyası dahil olmak üzere Kurban Bayramınızı içtenlikle kutluyor sevgi ve saygılarımı sunuyorum.”

2.5.- HALK GAZETESİ

CHP adına sahipliğini Genel Sayman ve İstanbul Milletvekili Mustafa **ÖZYÜREK**, Yayın Kurulu Üyeliğini CHP Genel Başkan Yardımcısı ve Ankara Milletvekili Yılmaz **ATEŞ**, BYKP Başkanı ve Ankara Milletvekili Nesrin **BAYTOK** ve 22. Dönem Antalya Milletvekili Feridun **BALOĞLU**, Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğünü de Turan **ÖZKAN**'ın üstlenmiş olduğu **HALK GAZETESİ**, 15 Mayıs 2005'ten bu yana, yeni düzeni içinde 15 günde bir çıkmakta ve her sayısı 125 bin adet basılmaktadır. Gazete, İl, İlçe, Belde, Belediye Başkanlıkları ile Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Örgütleri ve Sendikalara gönderilmektedir.

▪ HALK GAZETESİ'nin;

- ✓ 114. Sayısında, “CHP, Doğalgaz zammının yürürlüğüne durdurulması ve iptali için dava açtı. CHP Genel Başkanı Deniz Baykal: Doğalgaz zammı zam değil, zulüm” ve “CHP Lideri Deniz Baykal SHP Genel Merkezi'nde Murat Karayalçın'ı ziyaret etti. Baykal: “Karayalçın bizim adayımız olarak seçime girecektir” haberleri manşet oldu.
- ✓ 115. Sayı, “Atamızı özelele andık” ve “CHP'ye katılımlar devam ediyor. CHP Genel Başkanı Deniz Baykal: “Artık el ele verme zamanı” manşetleriyle çıktı.

2.7.- TÜZÜK VE PROGRAM KURULTAYI

2.7.1.- KURULTAY HAZIRLIK KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

31 Ekim 2008 tarihli Parti Meclisi'nde alınan kararla, 21 Aralık 2008 tarihinde toplanmasına karar verilen 14.Olağanüstü Kurultay'ın olası gündemini görüşmek üzere Kurultay Hazırlık Komitesi, 16 Aralık 2008 Salı günü saat 17.00'de Merkez Yönetim Kurulu Salonunda bir toplantı yapmıştır. Toplantıda belirlenen ve aşağıda verilmiş olan Kurultay Gündemi zamanında ilanla kamuoyuna duyurulmuştur.

14.Olağanüstü Kurultay gündemi ve dokuz kişiden oluşan Kurultay Hazırlık Komitesi üyeleri aşağıda yer almaktadır;

GÜNDEM

1. Açılış
2. Saygı duruşu-İstiklal Marşı
3. Kurultay Başkanlık Kurulu Seçimi
(1 Başkan, 2 Başkan Yardımcısı, 6 Yazman)
4. Genel Başkanın Açılış Konuşması
5. Kurultay Komisyonlarının oluşturulması
  - a) Tüzük ve Kurultay Yönetmeliği Komisyonu
  - b) Program Komisyonu
6. Komisyon Raporları
  - a) Tüzüğün ve Kurultay Yönetmeliği'nin bazı maddelerinin değiştirilmesi konusunda Tüzük ve Kurultay Yönetmeliği Komisyonunca hazırlanan raporun görüşülmesi ve oylanması
  - b) Kurultay Program Komisyonunun raporunun okunması, Görüşülmesi ve oylanması
- 7.Kapanış

KURULTAY HAZIRLIK KOMİTESİ

- 1-Önder **SAV** (Genel Sekreter)
- 2-Bihlun **TAMAYLIGİL** (Genel Başkan Yardımcısı)
- 3-Mustafa **ÖZYÜREK** (Genel Sayman)
- 4-Mehmet **SEVİGEN** (Genel Sekreter Yardımcısı)
- 5-Ali **YILDIZLI** (Ankara İl Başkanı)
- 6-Fatih **PALA** (Gençlik Kolları Genel Başkanı)
- 7-Yaşar **ÇATAK** (Ankara Eski İl Başkanı)
- 8-Fatih **MAKAR** (Genel Merkez İdare Müdürü)
- 9-Zeki **ERKAN**

2.7.2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL CHP’NİN 81 İL TEMSİLCİSİ İLE ANKARA’DA KURULTAY KONUSUNDA TOPLANTI YAPTI

Genel Sekreter Önder Sav imzasıyla il başkanlıklarına gönderilen genelgede,

14. Olağanüstü Kurultay’ın 21 Aralık 2008 Pazar günü saat 10.00’da Ankara’da Sheraton Otel Toplantı salonunda toplanacağı hatırlatılarak, Tüzük ve Kurultay Yönetmeliği ile Programı Komisyonları için İl Başkanlıklarınca Genel Sekreterliğe bildirilen isimlerin 3 Aralık Çarşamba günü CHP Genel Merkezi’nde toplanmaları istendi.

“CHP Tüzüğü’nün 55. Maddesi uyarınca Tüzük ve Kurultay Yönetmeliği ile Parti Programı Hazırlık Komisyonlarının 3 Aralık 2008 günü CHP Genel Merkezi’nde toplanması Sayın Genel Başkan tarafından uygun görülmüştür” denilen genelgede, Parti Programı Hazırlık Komisyonu’nun saat 12.30’da, Tüzük ve Kurultay Yönetmeliği Hazırlık Komisyonu’nun ise çalışmalarına saat 14.00’te başlayacağı kaydedildi.

Ankara’ya gelen CHP’nin 81 İl temsilcileri (her ilden ikişer temsilci) ile 2 ayrı toplantı yaparak tüzük ve kurultay yönetmeliği ile CHP programında yapılması öngörülen değişiklikleri değerlendirdiler. Program Hazırlık Komisyonu ile Kurultay Yönetmeliği Hazırlık Komisyonu çalışmalarına Genel Başkan Deniz Baykal başkanlık etti.

Parti Programı Hazırlık Komisyonu, CHP Program ve Tüzük kurultayına sunulacak 6 temel alanda 16 reform, 23 öncelikli hedef ve 58 iddiayı ayrı ayrı ele alarak değerlendirdi.

Bu kapsamda Program Hazırlık komisyonunda, daha evvel Genel Sekreter Yardımcısı Algan Hacaloğlu’nun başkanlığında 60’dan fazla (çoğu milletvekili, PM üyesi veya akademisyen olan) kişilerle, uzmanlık alanları kapsamında sürdürülen çalışmalar sonucu hazırlanmış olan 180 sayfalık Program Taslağı Öneri Metni **MYK**’da görüşüldükten sonra Parti Meclisi’nde ve 81 il’den gelen temsilciler toplantısında değerlendirilerek ittifakla kabul edilmiştir.

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL’IN BAŞKANLIĞINDA 81 İL BAŞKANININ KATILIMIYLA GERÇEKLEŞTİRİLEN İL BAŞKANLARI TOPLANTISINDA YAPILAN DEĞERLENDİRMELER VE ALINAN KARARLAR BİR BİLDİRİYLE AÇIKLANDI.

"Genel Başkan Deniz Baykal’ın başkanlığında 81 İl Başkanının katılımıyla gerçekleştirilen İl Başkanları toplantısında aşağıdaki hususların kamuoyuna sunulması kararlaştırılmıştır.

Genel Başkan tarafından, CHP programında ve tüzüğünde yapılmak istenen değişiklikler hakkında İl Başkanlarına açıklamalar yapılmıştır. Ayrıca, Türkiye’nin karşı karşıya olduğu ekonomik, siyasal ve sosyal konular ile yolsuzluk, terör ve ekonomik krizle ilgili olarak Genel Başkan değerlendirmeler yapmıştır.

Söz alan İl Başkanları yeni programla ilgili tartışmaların CHP’de sinerji yaratacağını, tüzük değişikliğinin partiye dinamizm getireceğini ve kurultayın örgütlerce heyecanla beklendiğini ifade etmişlerdir.

İl Başkanları toplantısında Doğu ve Güneydoğu'da özellikle Diyarbakır, Van, Hakkâri ve Şırnak'ta meydana gelen olaylar nedeniyle bölge halkına Genel Başkanın ve İl Başkanlarının duydukları üzüntünün, geçmiş olsun dileklerinin ve dayanışma duygularının bölge halkına duyurulması kararlaştırılmıştır.

Görüşmeler sonunda İl Başkanları, Tüzük'te ve Program'da yapılmak istenen değişiklikleri oybirliği ile kabul ederek kurultay hazırlık komisyonuna sunulmasını kararlaştırmışlardır.

YENİ PARTİ PROGRAMINDA YER ALAN POLİTİKALARDAN BAZILARI

Yeni parti Programında, 'Etnik kimlik bir şereftir' ana başlığı altında, Kişisel kültürel hakların çoğulcu demokrasinin gereği olduğu, Çağdaşlığın, "asimilasyon değil, entegrasyonu öngördüğü, Anadilin kültürel diyalogun, Resmi dilin ise, siyasi birliğin aracı olduğu gibi politikalar yer almaktadır..

CHP'nin yenilediği Programında, açlığa son" verilecek, yoksul ve işsiz ailelere "vatandaşlık hakkı ödemesi" ile sıfır açlık koşulları sağlanacak, ödemeler ailenin sorumlu kadınının banka hesabına yapılacak görüşüne de yer verilmektedir.

Sivas Madımak Oteli'nin Alevi kültürü ve değerlerine saygı çerçevesinde hoşgörü müzesine dönüştürüleceği de kaydedilen CHP'nin , Polis teşkilatının siyaset ve cemaat ilişkilerinden arındırılacağı da belirtilmektedir.

"İlkeli, Özgür Medya Hedef Alınacak" başlığı altında, medyaya yönelik her türlü sansüre son verilmesi, yerel medyanın desteklenmesi, RTÜK yönetiminin mesleki kuruluşların, meslek odalarının katılımına açılması, Sarı Basın Kartları ile Basın İlan Kurumu'nun yeniden düzenlenmesine de yer verilen "Yeni Programda" **23 öncelikli hedef şöyle sıralandı;**

Öncelikli hedefimiz Türkiye'yi Yenileştirmektir, Önce İnsandır; insanın emeğine, hukukuna, kimliğine ve değerlerine saygıdır

Öncelikli hedefimiz Demokrasidir; hukuk devleti, hukukun üstünlüğü, yargının bağımsızlığıdır

Öncelikli hedefimiz hoşgörü ve barıştır; terörün ve siyasi şiddetin yaşanmadığı bir Türkiye'dir

Öncelikli hedefimiz Temel insan hak ve özgürlükleridir

Öncelikli hedefimiz Örgütlülüktür: örgütlü sivil toplumdur

Öncelikli hedefimiz Laik devlettir, çağdaşıktır, modernleşmedir

Öncelikli hedefimiz Çalışma hakkıdır, herkese iştir, tam istihdamdır

Öncelikli hedefimiz Temiz siyaset ve dürüst yönetimdir; milletvekili dokunulmazlığının kaldırılmasıdır

Öncelikli hedefimiz İlkeli ve özgür medyadır, doğru bilgilendirme hakkıdır

Öncelikli hedefimiz Ulus devlet ve bireysel kültürel haklardır

Öncelikli hedefimiz Üniter devlet ve katılımcı yerinden yönetimdir

Öncelikli hedefimiz Toplumsal cinsiyet eşitliğidir, kadınlara pozitif ayrımcılıktır

Öncelikli hedefimiz sürdürülebilir hızlı büyümedir; Güçlü ileri ulusal sanayidir, teknolojik yapılanmadır,

Öncelikli hedefimiz Bilgi çağını paylaşmaktır, her alanda inovasyondur (yenilikçiliktir)

Öncelikli hedefimiz eğitimde herkese fırsat eşitliğidir, gençleri 21.yüzyılın bilgi toplumu ile buluşturmaktır

Öncelikli hedefimiz Bölgelerarası dengeli kalkınmadır, Gap'ı hızla tamamlamaktır

Öncelikli hedefimiz "Sosyal Refah Devletidir", adil gelir dağılımıdır, sosyal adalettir

Öncelikli hedefimiz kaliteli ve yeterli sağlık hizmetine erişebilmenin önündeki parasal ve fiziki engellerin kaldırılmasıdır

Öncelikli hedefimiz yoksullukla mücadeledir, ülkede sıfır açlık ortamının sağlanmasıdır.

Öncelikli hedefimiz kimsesizlerin kimsesi olmaktır, engellilere ve emeklilere onurlu yaşamdır

Öncelikli hedefimiz çevreye, doğaya, küresel ısınmaya duyarlılıktır, yeşile sahip çıkmaktır

Öncelikli hedefimiz Ulusal bağımsızlıktır, Türkiye modelini koşulsuz sahiplenmektir, ilkeli dış ilişkilerdir

Öncelikli hedefimiz "Ulus-Üniter-Laik" devlet yapımız ve ulusal duyarlılıklarımız korunmak kaydıyla AB' ye eşit koşullu tam üyeliktir"

2.7.3.- TÜZÜK VE KURULTAY YÖNETMELİĞİ HAZIRLIK KOMİSYONU ÜYELERİ

NO	İLİ	ADI SOYADI	GÖREVİ
1		ONUR ÖYMEN	GENEL BAŞKAN YARDIMCISI
2		BİHLUN TAMAYLIGİL	GENEL BAŞKAN YARDIMCISI
3		NESRİN BAYTOK	PM ÜYESİ
4	ADANA MİLLETVEKİLİ	TACİDAR SEYHAN	TBMM PARTİ GRUBU TEMSİLCİSİ
5	YALOVA MİLLETVEKİLİ	MUHARREM İNCE	TBMM PARTİ GRUBU TEMSİLCİSİ
6	ADANA	VEDAT KARASAÇ	İL SEKRETERİ
7	ADİYAMAN	ALİ COŞKUN	MERKEZ İLÇE BAŞKANI
8	AFYONKARAHİSAR	ALİ ÇENGELCİ	İL BAŞKANI

9	AĞRI	TAHSİN TEKİN	ELEŞKİRT İLÇE BAŞKANI
10	AKSARAY	MUAMMER DİLEK	KURULTAY DELGESİ
11	AMASYA	İBRAHİM YILDIZ	KURULTAY DELGESİ
12	ANKARA	HAYRETTİN UYSAL	KURULTAY DELGESİ
13	ANTALYA	ÖMER MELLİ	İL BAŞKANI
14	ARDAHAN	GÜLCEMAL FİDAN	DAMAL BELEDİYE BAŞKANI
15	ARTVİN	METİN ARİFAĞAOĞLU	MİLLETVEKİLİ
16	AYDIN	CAVİT ANCIN	KURULTAY DELGESİ
17	BALIKESİR	SEDAT PEKEL	KURULTAY DELGESİ
18	BATMAN	HİKMET DURUŞ	KURULTAY DELGESİ
19	BARTIN	HAKAN CEYLAN	İL BAŞKANI
20	BAYBURT	KADİR ARPALI	KURULTAY DELGESİ
21	BİLECİK	VEDAT KAZICI	GÖLPAZARI İLÇE BAŞKANI
22	BİNGÖL	SEMA KAYGALAK	KURULTAY DELGESİ
23	BİTLİS	SİNAN ŞARKBÜLBÜLÜ	KURULTAY DELGESİ
24	BOLU	CEMAL ÖZSOY	KURULTAY DELGESİ
25	BURDUR	A.TARKAN BÜYÜKYÖRÜK	KURULTAY DELGESİ
26	BURSA	ERDAL ALTUN	KURULTAY DELGESİ
27	ÇANAKKALE	İSMET GÜNEŞHAN	KURULTAY DELGESİ
28	ÇANKIRI	HÜSEYİN ÖZDEMİR	KURULTAY DELGESİ
29	ÇORUM	CEMAL KURT	KURULTAY DELGESİ
30	DENİZLİ	MEHMET AKGÜN	ÇIVRİL İLÇE BAŞKANI
31	DİYARBAKIR	MAHMUT ŞEVKETOĞLU	ÇIVRİL İLÇE BAŞKANI
32	DÜZCE	SAİM AKSÖZ	MERKEZ İLÇE BAŞKANI
33	EDİRNE	ORHAN KALYONCU	KURULTAY DELGESİ
34	ELAZIĞ	NECATİ ÖZKAYA	KURULTAY DELGESİ
35	ERZİNCAN	COŞKUN YILMAZ	İL BAŞKANI
36	ERZURUM	HASAN DAYI	KURULTAY DELGESİ
37	GAZİANTEP	ALİ İHSAN SOFUOĞLU	KURULTAY DELGESİ
38	GİRESUN	SELAHATTİN KARAAHMETOĞLU	KURULTAY DELGESİ
39	GÜMÜŞHANE	MUSA ÇAKMAK	KURULTAY DELGESİ
40	HAKKARİ	M.SAİT ÇETİN	KURULTAY DELGESİ
41	HATAY	NİHAT KARPUZ	İSKENDERUN İLÇE BAŞKANI
42	MERSİN	KENAN YÜCESOY	AKDENİZ BELEDİYE BAŞKANI
43	İĞDIR	NAZIM KARADAĞ	İL BAŞKANI
44	ISPARTA	ALİ ZENGİN	MERKEZ İLÇE BAŞKANI
45	İSTANBUL	EDİZ ZEYREK	KURULTAY DELGESİ
46	İZMİR	MEHMET SÜNE	BUCA İLÇE BAŞKANI
47	KAHRAMANMARAŞ	ALİ ÜNLÜ	İL SEKRETERİ
48	KARABÜK	HİDAYET AYGÜN	KURULTAY DELGESİ
49	KARAMAN	BULUT YILDIZ	KURULTAY DELGESİ
50	KARS	ÇETİN BİLGİR	İL BAŞKANI
51	KASTAMONU	İBRAHİM URGANCI	İL BAŞKANI
52	KAYSERİ	SEYİT BEKTAŞ	KOCASİNAN İLÇE BAŞKANI
53	KİLİS	MUSTAFA POLAT	KURULTAY DELGESİ
54	KIRIKKALE	OĞUZHAN KÖPRÜLÜ	KÖPRÜ BELEDİYE BAŞKANI
55	KIRKLARELİ	NEDİM ORCAN	KURULTAY DELGESİ
56	KIRŞEHİR	HÜSEYİN TAKAN	KURULTAY DELGESİ
57	KOCAELİ	HİKMET ERENKAYA	MİLLETVEKİLİ

58	KONYA	AZMİ AKGÜL	KURULTAY DELGESİ
59	KÜTAHYA	ALİ KAAAN	SİMAV İLÇE BAŞKANI
60	MALATYA	CELAL BERKTAŞ	İL BAŞKANI
61	MANİSA	MAZLUM NURLU	KURULTAY DELGESİ
62	MARDİN	MEHMET KILINÇASLAN	İL BAŞKANI
63	MUĞLA	EMRAH DOĞU	KURULTAY DELGESİ
64	MUŞ	SUPHİ SUNAR	MERKEZ İLÇE BAŞKANI
65	NEVŞEHİR	AYKUT KUŞ	AVANOS İLÇE BAŞKANI
66	NİĞDE	DURALİ ÖZÇELİK	İL BAŞKANI
67	ORDU	AZİZ EKŞİ	KURULTAY DELGESİ
68	OSMANİYE	İRFAN ERDEM	İL BAŞKANI
69	RİZE	MERAL İŞÇEVİREN	İL EĞİTİM SEKRETERİ
70	ŞANLIURFA	MUSTAFA TABLAMACI	KURULTAY DELGESİ
71	SAKARYA	MURAT CENGİZ ALTUNTAŞ	KURULTAY DELGESİ
72	SAMSUN	AYLİN TAT	İL SEKRETERİ
73	SİİRT	M.MUHDİ KOYUNCU	MERKEZ İLÇE BAŞKANI
74	SİNOP	OSMAN BELOVACIKLI	KURULTAY DELGESİ
75	SİVAS	HAYDAR GÖLBAŞI	KURULTAY DELGESİ
76	ŞIRNAK	ÇINAR ÖKTEN	İL BAŞKANI
77	TEKİRDAĞ	RIFAT GÜZELOCAK	HAYRABOLU İLÇE BAŞKANI
78	TRABZON	MEHMET ÇOBAN	KURULTAY DELGESİ
79	TOKAT	SAMİ BELGE	ZİLE İLÇE BAŞKANI
80	TUNCELİ	CEMAL ÖZARSLAN	İL BAŞKANI
81	VAN	CAFER USLUBAŞ	ERCİŞ İLÇE BAŞKANI
82	YALOVA	ALAATTİN FİTÖZ	KURULTAY DELGESİ
83	YOZGAT	SANCAK YILMAZ	YERKÖY DELEGESİ
84	ZONGULDAK	ALİ KOÇAL	MİLLETVEKİLİ

2.7.4.- PARTİ PROGRAM HAZIRLIK KOMİSYONU ÜYELERİ

NO	İli	ADI SOYADI	GÖREVİ
1		MUSTAFA ÖZYÜREK	GENEL SAYMAN
2		AHMET SIRRI ÖZBEK	MYK ÜYESİ
3		BÜLENT BARATALI	PM ÜYESİ
4	AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ	HALİL ÜNLÜTEPE	TBMM PARTİ GRUBU TEMSİLCİSİ
5	ANTALYA MİLLETVEKİLİ	ATILLA EMEK	TBMM PARTİ GRUBU TEMSİLCİSİ
6	ADANA	TURGUT ÜSTÜN	YÜREĞİR İLÇE BAŞKANI
7	ADİYAMAN	MEHMET UÇAR	BESNİ İLÇE BAŞKANI
8	AFYONKARAHİSAR	NACİ KANYILMAZ	MERKEZ İLÇE BAŞKANI
9	AĞRI	İBRAHİM SAYAN	GENÇLİK KOLLARI BAŞKANI
10	AKSARAY	FERDAĞ BOZKURT	İL BAŞKANI
11	AMASYA	ERCAN SÜER	KURULTAY DELEGESİ
12	ANKARA	FAZİL GÜLEKEN	BELEDİYE MECLİS ÜYESİ
13	ANTALYA	ENVER AKSU	KURULTAY DELEGESİ
14	ARDAHAN	ERCAN ŞİRİN	KURULTAY DELEGESİ
15	ARTVİN	UĞUR BAYRAKTUTAN	İL BAŞKANI

16	AYDIN	VAHİT DEDE	KURULTAY DELEGESİ
17	BALIKESİR	İRFAN BARIŞ	İL BAŞKANI
18	BATMAN	HÜSEYİN YAŞAR	KURULTAY DELEGESİ
19	BARTIN	KAMİL ALTAN	KURULTAY DELEGESİ
20	BAYBURT	SALİH DOĞAN	KURULTAY DELEGESİ
21	BİLECİK	ERDOĞAN TÜFENKÇİ	İL BAŞKANI
22	BİNGÖL	MUSTAFA KURBAN	KURULTAY DELEGESİ
23	BİTLİS	AZMİ YILDIZ	İL BAŞKANI
24	BOLU	TANJU ÖZCAN	İL BAŞKANI
25	BURDUR	VAHİT ÖZLEMİŞ	KURULTAY DELEGESİ
26	BURSA	SELİM LUMALI	İL SEKRETERİ
27	ÇANAKKALE	HAKAN EVİRGEN	KURULTAY DELEGESİ
28	ÇANKIRI	KAMİL KAYNAR	KURULTAY DELEGESİ
29	ÇORUM	TUFAN KÖSE	İL BAŞKANI
30	DENİZLİ	OSMAN BARTAL	MERKEZ İLÇE BAŞKANI
31	DİYARBAKIR	ABBAS YAŞAR	KURULTAY DELEGESİ
32	DÜZCE	ZEKERİYA TOZAN	İL BAŞKANI
33	EDİRNE	NEJAT GENCAN	İL BAŞKANI
34	ELAZIĞ	İ. ETHEM GÜLBAY	İL BAŞKANI
35	ERZİNCAN	NEDİM AYRAN	KURULTAY DELEGESİ
36	ERZURUM	KEREM SAKLICA	KURULTAY DELEGESİ
37	GAZİANTEP	HAYRİ GİRİŞKEN	KURULTAY DELEGESİ
38	GİRESUN	EŞREF KARABRAHİM	MİLLETVEKİLİ
39	GÜMÜŞHANE	ERKAN PELİT	İL BAŞKANI
40	HAKKARİ	MAZHAR ÖZDİNÇ	İL BAŞKANI
41	HATAY	HALEF TİFTİKÇİ	İL BAŞKANI
42	MERSİN	İBRAHİM GENÇ	YENİŞEHİR BEL. BAŞKANI
43	İĞDIR	YÜCEL ARTANTAŞ	KURULTAY DELEGESİ
44	ISPARTA	YUSUF ERDOĞAN	İL BAŞKANI
45	İSTANBUL	ORHAN ÖRKMEZ	KURULTAY DELEGESİ
46	İZMİR	KEMAL KARATAŞ	İL BAŞKANI
47	KAHRAMANMARAŞ	GALİP YILIŞIN	İL BAŞKANI
48	KARABÜK	BAYRAM KARADAĞ	İL BAŞKANI
49	KARAMAN	YÜKSEL ATİK	KURULTAY DELEGESİ
50	KARS	ERTUĞRUL ÖZTÜRK	İL SEKRETERİ
51	KASTAMONU	MEHMET YILDIRIM	KURULTAY DELEGESİ
52	KAYSERİ	RECAMİ BURSA	KURULTAY DELEGESİ
53	KİLİS	AHMET ÖZTÜRK	KURULTAY DELEGESİ
54	KIRIKKALE	İLHAMİ TUNCER	KOÇUBABA BEL. BAŞKANI
55	KIRKLARELİ	TURABİ KAYAN	KURULTAY DELEGESİ
56	KIRŞEHİR	İBRAHİM BAYRAM	MERKEZ İLÇE BAŞKANI
57	KOCAELİ	İSMET KARA	GEBZE İLÇE BAŞKANI
58	KONYA	İBRAHİM ÇINAR	İL SEKRETERİ
59	KÜTAHYA	ŞEREF HAN	GEDİZ İLÇE BAŞKANI
60	MALATYA	ESENGÜL LÜLE DAŞKIN	İL SEKRETERİ
61	MANİSA	HASAN CAHİT KAPLAN	İL BAŞKANI
62	MARDİN	ŞEHMUS DUYAN	KURULTAY DELEGESİ
63	MUĞLA	MUHAMMET TOKAT	KURULTAY DELEGESİ
64	MUŞ	SUPHİ SUNAR	MERKEZ İLÇE BAŞKANI

65	NEVŞEHİR	BÜLENT YUMUŞ	İL BAŞKANI
66	NİĞDE	KEMAL AÇIKGÖZ	İL SAYMANI
67	ORDU	AYDIN ŞİMŞEK	KURULTAY DELEGESİ
68	OSMANIYE	NECATİ UZDİL	KURULTAY DELEGESİ
69	RİZE	M. HİKMET ASLANKAYA	İL BAŞKANI
70	ŞANLIURFA	MEHMET ÖZÇELİK	KURULTAY DELEGESİ
71	SAKARYA	OKAN KARAAĞAÇ	AKYAZI İLÇE BAŞKANI
72	SAMSUN	TUFAN AKÇAGÖZ	KURULTAY DELEGESİ
73	SİİRT	CİNDİ EREN	İL SAYMANI
74	SİNOP	ABDULLAH ŞİŞEK	KURULTAY DELEGESİ
75	SİVAS	BÜLENT RENDA DENİZ	İL BAŞKANI
76	ŞIRNAK	MEHMET BESEN	İL SAYMANI
77	TEKİRDAĞ	EMRE KÖPRÜLÜ	ÇORLU İLÇE SEKRETERİ
78	TRABZON	NECİP YILDIZ	İL BAŞKANI
79	TOKAT	DURAN KUM	MERKEZ İLÇE BAŞKANI
80	TUNCELİ	GÜZEL DOĞAN	KURULTAY DELEGESİ
81	VAN	İBRAHİM HALİL KARTAL	İL BAŞKANI
82	YALOVA	ÖZCAN ÖZEL	İL BAŞKANI
83	YOZGAT	SADİ ÖZLÜK	KURULTAY DELEGESİ
84	ZONGULDAK	ALİ İHSAN KÖKTÜRK	MİLLETVEKİLİ

Tüzük Ve Kurultay Yönetmeliği Hazırlık Komisyonu Tarafından Hazırlanan Tüzük Değişikliği Önerisi ile Kurultay Yönetmeliği Değişiklik Önerisi Raporun EKLER bölümünde verilmiştir.

21 Aralık günü toplanan 14. CHP Olağanüstü Tüzük ve Program Kurultayı çalışmalarını, Program Komisyonu Onur ÖYMEN'in başkanlığında, Tüzük Komisyonu ise Mustafa ÖZYÜREK'in başkanlığında başarı ile tamamlayarak Yeni Parti Programı ile Parti Tüzüğü ile Kurultay Yönetmeliğinde öngörülen değişiklikleri tartışmış ve büyük bir oy çokluğu ile kabul etmiştir.

Kurultayda Genel Başkan Deniz Baykal tarafından yapılan açılış ve kapanış konuşmaları Raporun EKLER bölümünde verilmiştir.

2.8.- GENEL MAHALLİ İDARELER SEÇİMLERİ

29 Mart 2009 Yerel Yönetim Seçimleri için CHP'den aday aday olmak isteyenlerin, 22 Aralık 2008 tarihinden başlayarak 30 Aralık 2008 Salı günü saat 17.00'ye kadar başvuruda bulunmaları uygun görülmüştür. Başvurular aşağıdaki biçimde yapılacaktır: Bu konuda Genel Sekreterlik tarafından yayınlanmış olan gün ve sayılı GENELGE Raporun EKLER bölümünde verilmiştir. Buna göre;

- a) Büyükşehir belediye başkanlığına aday olmak isteyenler başvurularını il başkanlığına,
- b) İl merkezlerinde ve ilçelerde belediye başkanlığı, belediye meclisi ve il genel meclisi üyeliklerine aday olmak isteyenler başvurularını o seçim çevresinin ilçe başkanlığına,
- c) Belde belediye başkanlığı ve belediye meclisi üyeliğine aday olmak isteyenler başvurularını, beldenin bağlı bulunduğu ilçe başkanlığına

yapacaklardır.

Aday olmak isteyen aday adaylarından başvuru dilekçesiyle birlikte verecekleri belgeler ile yapacakları bildirimlerden oluşan bir dosyanın birlikte alınması gerekmektedir. İstenecek belgelerin başvuruda bulunacak olan belediye başkanı, belediye ve il genel meclisi üyeleri aday adayları sayısı kadar, **ÖRGÜTÜNÜZCE ÇOĞALTILARAK** kullanılmasına özen gösterilmelidir.

Tüzüğe göre haklarında ihraç ve kınama (bir yıllık süre dolmamışsa) cezası verilmiş olanlar ile yasalara göre adaylıklarında engel olanlar ve yönetim kurulu üyeliği görevlerinden istifa etmemiş olanlar adaylık için başvuramazlar.

III.- EKLER

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN 14. OLAĞANÜSTÜ KURULTAYDA YAPTIĞI AÇILIŞ KONUŞMASI (21 ARALIK 2008)

Sayın Başkan, 14. Olağanüstü Kurultayımızın Başkanlık Divanını oluşturan değerli arkadaşlarım, kurultayımızın sorumluluğunu üstlenmiş olan sevgili delege kardeşlerim, saygıdeğer konuklar, sevgili Cumhuriyet Halk Partililer, değerli vatandaşlarım, hepimizi içten sevgilerle, saygılarla selamlıyorum.

Önce kurultayımızın başkanlık sorumluluğunu bir kadın arkadaşımızın üstlenmiş olmasından duyduğum mutluluğu ifade etmek istiyorum. Sanıyorum siyasal yaşamımızda Cumhuriyet Halk Partisi dışında hiçbir siyasi parti böyle bir girişimde bulunmamıştır. İlk kez bir kadın arkadaşımız Türkiye'mizin bir siyasi partisinin, Cumhuriyet Halk Partisinin Kurultay Başkanlığı sorumluluğunu ve onurunu üstlenmiştir. Bunun Cumhuriyet Halk Partisinde gerçekleşmiş olmasından çok büyük bir mutluluk duyuyorum. Sayın Başkanı yürekten kutluyorum. Onu oraya seçen değerli delege kardeşlerimi yürekten kutluyorum, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, tarihi bir toplantı gerçekleştirdiğimizi düşünüyorum. Bu toplantının tarihi niteliği hiç kuşku yok bir süre sonra ele alacağımız program ve tüzük değişikliği konusunda yapacağımız çalışmayla ilgilidir. Cumhuriyet Halk Partisinin tarihi bakımından önemli bir dönüm noktasıdır. Cumhuriyet Halk Partisinin 12 Eylül'den sonra kapatılıp yeniden açılışıyla birlikte 1994 yılında bir programı hazırlanmıştı. Daha sonra bunu 1976 yılında bir program çalışmasıyla yenilemiştik. Şimdi 2008 yılının sonunda yeni bir program düzenliyoruz. Bu gerçekten tarihi bir dönüm noktasıdır. Cumhuriyet Halk Partisi açısından ve Türk siyaseti açısından bu program bir yeni dönemi işaretlemektedir.

Tüzüğümüz açısından bir önemli anlayış değişikliği gerçekleştirilecektir. Çok daha etkin, hızlı, bireysel sorumlulukları sahiplenerek icraat yetkisiyle donatılmış yöneticileri ortaya çıkaran bir tüzük anlayışına geçeceğiz. Buda bu açıdan tarihi bir durum oluşturmaktadır. Bunları birazdan değerlendireceğiz.

Ama bu kurultayımızı tarihi bir buluşma haline dönüştüren sadece gündemimizdeki tüzük ve program değişiklikleri değildir. Bu kurultayımızın toplanma zamanı da gerçekten tarihi bir dönüm noktasına rastlamıştır. Dünyadaki gelişmeler açısından tarihi bir dönüm noktasında bulunuyoruz. Türkiye'de yaşanan gelişmeler açısından tarihi bir dönüm noktasında bulunuyoruz.

Değerli arkadaşlarım, dünya bir süreden beri içine girmiş olduğu yeni ekonomik kriz döneminde çok ciddi bir durum değerlendirmesi yapma sorumluluğuyla karşı karşıyadır. Geride bıraktığımız günlerde yaşanan olaylar, şuanda dünyada yaşanmakta olan büyük ekonomik kriz sıradan, olağan, konjonktürel bir sıkıntı olarak değerlendirilemez. İçinden geçmekte olduğumuz kriz çok önemli bir yapısal nitelik taşıyan ve dünyaya hakim ekonomi politikalarının gözden geçirilmesini, dünyanın uluslararası ekonomik yapılanmasının irdelenmesini zorunlu kılan bir noktaya dünyayı getirmiştir. Artık bulunduğumuz noktada tartışmasız kabul gören pek çok ilkenin artık geçerli olmadığını hep birlikte yaşayarak görüyoruz. Piyasanın tartışma götürmez bir mutlak başarıyla çalışan, ekonomik kaynakları en verimli şekilde dağıtan ve orta dönemde sosyal adaleti, sosyal verimliliği de güvence altına alan temel bir ekonomi kriteri olduğuna yönelik inanç artık haklı olarak çok ciddi şekilde sorgulanmaya başlamıştır. Neoliberal, liberal ve neoliberal anlayışa dayalı bir ekonomi politikasının artık sürdürülemez olduğu yalın bir gerçek olarak ortaya çıkmaya başlamıştır.

Herkes karşılaştığımız krizin temellerinde yatan ana anlayışın ne olduğunu sorgulamaya başlamıştır ve yeni arayışlar gündeme kaçınılmaz olarak gelmektedir, daha da gelecektir.

Değerli arkadaşlarım, dünya böyle bir krizi 1930'lu yıllarda yaşamıştı. 1930'lu yıllardan sonra dünya ekonomi politikası klasik liberal anlayışın dışında bir ekonomi politikasıyla yola devam ederek ancak bugünlere gelebilmiştir. 1930'lardan itibaren dünyaya hakim olan yeni politika anlayışı, yeni düzenlemeler, çalışanların haklarını güvence altına almaya yönelik düzenlemeler, emeğin örgütlenmesini sağlamaya yönelik düzenlemeler, kamunun yatırım yapma sorumluluğunun artık tartışma götürmez bir zorunluluk olarak ortaya çıkması, Amerika'da Roosevelt'in öncülüğündeki niudiul politikasının bir klasik liberal ekonomi politikasını öteleyen, onu çok aşan bir yeni anlayışta ortaya atılmaya başlanması, daha sonra bunun Avrupa'da yeni sosyal düzenlemelerle emekçinin haklarıyla ilgili düzenlemelerle, sendikal düzenlemelerle, sosyal güvenlik düzenlemeleriyle, sağlık düzenlemeleriyle, eğitim düzenlemeleriyle, liberal ekonomi anlayışının özünde olmayan yeni anlayışlarla takviye edilmesi sayesinde dünya 1930 sonrasındaki ekonomi politikasını bugüne kadar taşımayı başarmıştır. Ama özellikle son dönemde tekrar neoliberal politikaların Regent, Teacher dönemiyle birlikte dünyaya egemen olmaya başlaması ve izlenen mali politikaların giderek çığırından çıkmaya başlaması, kazanç hırsının hiçbir fren taşımaz şekilde her şeyi meşru hale getirir kabulü ve buna dayalı olarak izlenen ekonomi politikaları artık ekonomiyi ayakta duramaz bir aşamaya, noktaya getirmiştir.

Bugün karşılaştığımız kriz sıradan bir ekonomik daralma dönemi anlayışıyla izah edilebilir bir kriz değildir. Bunun çok ötesinde ekonomi politikasına yön veren temel zihniyetin değiştirilmesini zorunlu kılan ihtiyaçlarda ön plana çıkmaya başlamıştır.

Değerli arkadaşlarım, bu süreç liberal zihniyetin, neoliberal ekonomi politikasının bırakınız yapınlar, bırakınız geçsinler anlayışının, serbest piyasa anlayışını bir temel kural haline getiren zihniyetin artık sürdürülemez olduğunu ekonominin ve insanlığın sadece kar hırsına değil, sosyal sorumluluk duygusuna, dayanışma duygusuna ve başkalarının hukukuna, hakkına saygı gösterme, sosyal adalet anlayışını da kar arayışının yanında saygıdeğer bir unsur olarak bulundurma noktasına insanlığı, dünyayı, ekonomiyi getirmiştir.

Bu sosyal demokrat projenin önümüzdeki dönemde giderek daha çok önem kazanacağını bir işarettir. Sosyal demokrasinin temel değerleri, piyasayı bir temel belirleyici olarak ama denetim altında tutarak, yönlendirerek çalıştırma konusundaki sosyal demokrasi anlayışının kaçınılmaz olduğu ortaya çıkmaya başlamıştır.

Değerli arkadaşlarım, öyle bir noktaya gelmiştik ki, piyasa artık sadece ekonomiye değil, hukuka da egemen olmaya başlamıştı, kültüre de egemen olmaya başlamıştı, siyasete de egemen olmaya başlamıştı. Piyasa çağın temel belirleyici haline dönüştürülmüştü. Her şeyin sınırının yeniden anlaşılması ihtiyacı vardır. Piyasa elbette önemli, etkili bir enstrümandır. Ama kısıtlarını ve zaaflarını da bilmek lazımdır. Artık yeni dönemde piyasayı sosyal sorumluluk duygusuyla, kamusal sorumluluk duygusuyla yönlendirmenin bir ihtiyaç haline geldiğini herkes kabul etmektedir. Bu çok temel bir noktadır. Bunun altını özellikle çizmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, piyasa ekonomisi, piyasa siyaseti, piyasa kültürü, piyasa devleti artık kabul edilemez hale gelmiştir. Bunlara bir son vermenin kaçınılmaz olduğu tekrar kamusal sorumluluğun, sosyal bilincin, dayanışmanın, ortaklaşmanın değeri, önemi ön plana çıkmaya başlamıştır. Önümüzdeki dönemde bu doğrultuda ciddi gelişmeler olacaktır. Ve bizde sosyal demokrat bir siyasi parti olarak bunu hem Türkiye koşullarında, hem dünya koşullarında yaşama geçirmek için üzerimize düşen katkıyı elbette yapacağız.

Kurultayımızın toplandığı bu dönem artık neoliberal politikanın sorgulanmaya başladığı, ona olan inancın darbe yemeye başladığı, yeni arayışların ön plana çıktığı bir dönem olmuştur.

Aynı zamanda sosyal demokrat anlayışın bir evrensel geçerlilik kazanmaya başlamasına paralel olarak Türkiye’de bir süreden beri denenmekte ekonomi politikasının da çıkmaza girdiğine hep birlikte tanık olmuşuzdur.

Değerli arkadaşlarım, 6 yıldır bir siyasi parti tek başına parlamentoya üçte ikiye yakın bir çoğunlukla yön verebilecek noktada ve bir tek parti hükümeti bünyesi içinde yön vermektedir. İzlediği politika ortadadır. Bu politikanın Türkiye’ye getirdiği sonuç çok açıktır. Türkiye 6 yıl sonra bugün başlanan noktadan dikkate alındığı zaman ortaya çıkan tablo gerçekten kaygı vericidir ve şaşırtıcıdır. 6 yıl boyunca halkımız çok büyük fedakarlıklara katlanmıştır. Dünyanın çok önemli bir ekonomik olumlu konjonktürü yaşanmıştır. Müthiş para bolluğu ve buna bağlı olarak ekonomik büyüme, enflasyonun kontrol edilmesi uluslararası çerçevede. Böyle bir ortamda 6 yıl boyunca iktidarda olmuşlardır. 6 yıl sonra geldiğimiz noktada Türkiye’de her ölçüyle konuya baktığımız zaman bir hayal kırıklığıyla karşı karşıya geliyoruz. Büyüme iki yıllık bir süre için 2005 sonuna kadar, 2004 ve 2005 yılları için olumlu bir şekilde gerçekleşmiş dünyadaki likidite bolluğundan da güç alarak. Ama dünyada likidite bolluğu devam ettiği halde, para bolluğu bütün dünyaya egemen olduğu halde dünyadaki diğer az gelişmiş ülkelerden, kalkınan ülkelerden farklı olarak Türkiye 2006’dan itibaren önce çok ciddi bir ekonomik yavaşlamaya, sonrada ekonomik küçülme noktasına girmiş bulunmaktadır.

Yani Türkiye’de izlenen ekonomi politikası uluslararası dalgalanmanın etkisi altında bilinçli bir yönetimden yoksun, şartları kendi lehimize kullanacak bir ekonomik politika anlayışından uzak bir şekilde yönetilmiş ve bugün geldiğimiz noktada ekonomi küçülme aşamasına gelmiştir. 2008 yılının 3. üç aylık dönemiyle ilgili verilen rakam 0.5 bir büyümedir. Türkiye’de nüfus artışı %1,5’tur. Yarımlik bir büyüme Türkiye’de %1’lik bir adam başına yoksullaşma anlamına gelmektedir. Bu 2008’in 3. üç aylık döneminde ortaya çıkan resmi rakamın ortaya koyduğu tablodur. Türkiye artık adam başına gelir bakımından küçülmeye başlamıştır. Milli gelirden % yarım büyüme noktasına gelmiştir.

2008’in 3. üç aylık döneminden sonraki Ekim ayında sanayileşme hızı %8,5 küçülmüştür. İmalat sanayi %10.3 küçülmüştür. Türkiye’de ekonomi çok büyük ölçüde sanayiye ve sanayiye bağlı hizmet sektörlerine ulaşım ve inşaat gibi bağlıdır. Bu Türkiye’de 2008’in 4. üç aylık döneminde artık 0.5’lik bir küçülme döneminin geride kalacağını ve çok daha büyük bir resmi, negatif, eksi küçülme aşamasına Türk ekonomisinin gelip dayanacağını bize göstermektedir.

Değerli arkadaşlarım, bu yaşanan krizle ilgili değildir. Bu hükümetin politikasıyla ilgilidir. 2009 yaşanan krizin etkilerini de yansıtacağı için çok daha kaygı verici bir noktaya bizi getirecektir.

Bütün bunları şunun için söylüyorum. En uygun koşullarda bir krizden kurtulmak için sert tedbirler alınıp, başkaları tarafından alınıp o sert tedbirlerin olumlu sonuçlarını değerlendirme fırsatı bu iktidara verildikten sonra çok uygun bir uluslararası ekonomik ortamda 6 yıl bir tek hükümetiyle işbaşında kaldıktan sonra bu hükümetin Türkiye’yi getirdiği nokta istikrarlı, sürdürülebilir bir büyüme politikasının mümkün olmadığını bize gösteren acı bir noktadır. Küçülme noktasına Türkiye gelmiştir. Zaten bu iflas bu hükümetin IMF kapısına gidişyle de ortaya çıkmıştır.

Değerli arkadaşlarım, dünyada 200 tane ülke var. Bu 200 ülkeden IMF’den ekonomik bunalım dolayısıyla, ekonomik kriz dolayısıyla yardım talep eden kaç tane ülke var? Sırbistan var, Macaristan var, Slovenya var. Bu ülkeler değerli arkadaşlarım. Yani 200 tane ülke var. Yunanistan talep ediyor mu? Bulgaristan talep ediyor mu? Romanya talep ediyor mu? Polonya talep ediyor mu? Dünyada Afrika’da, Asya’da yığınla ülke var. Hindistan gidiyor mu, Çin gidiyor mu, Pakistan gidiyor mu, Brezilya gidiyor mu, Arjantin gidiyor mu? Hayır hiçbirisi gitmiyor. Biz gidiyoruz. Niye gidiyoruz? Çünkü ekonomi politikası bu iktidarın iflas etmiştir de

onun için gidiyoruz. Bu iktidarın politikası iflas etmiştir. Büyümede iflas etmiştir, borçlanmada iflas etmiştir. 220 milyar dolar borçla Türkiye'yi devraldılar. Şimdi aynı tarif içinde kamu, özel, iç, dış her şeyi dahil ederek baktığımız zaman 220 milyar dolar olan borç 500 milyar dolara çıkmıştır. Bunların elinde çıktı. 40 milyar dolar borcu olan özel sektörün şimdi 190 milyar borcu vardır. 190 milyar dışarıdan özel sektör, bankalar, şirketler borçlanmak zorunda kalmıştır.

Değerli arkadaşlarım, cari açık diye bir problemi Türkiye'nin yoktu. Yıllarca yoktu. Bunlar işbaşına geldiği zaman 600 milyon dolardı Türkiye'nin cari açığı. Şimdi 45 milyar dolar bu yıl cari açık noktasına gelmişlerdir. Cari açığın arkasında dış ticaret açığı vardır. Dış ticaret açığının arkasında Türkiye'deki arı malı üreten sanayilerin çökertilmiş olması, kobilerin belinin kırılmış olması, yerli sanayiinin teslim alınmış olması vardır.

Değerli arkadaşlarım, bu politika göz göre göre uygulandı. Tarımda üretim çökertildi, sanayide üretim çökertildi. Dış ticaret açığı giderek büyüdü ve onun yükü Türkiye'ye cari açık olarak, borç olarak döndü ve Türkiye şimdi dünyada ekonomik şartlar değişince aşırı borçlu bir ülke olarak fırtınaya yakalanmış konumdadır. Bunlar hepsi bu hükümetin yanlışlarının artık gizlenemez hale geldiğini, gerçeklerin ortaya çıktığını, makyajın döküldüğünü bize çok açık bir biçimde göstermektedir. İşsizlik çok temel bir sorun haline gelmiştir. Çift rakamlı resmi ölçülerle yapılan değerlendirmelerde de çift rakamlı işsizlik aşamasına Türkiye gelmiştir. İşsizlik çok ciddi bir sorun haline gelmiş ve giderekte işsizliğin artacağı açıkça anlaşılmıştır.

Değerli arkadaşlarım, enflasyon 2004 yılındaki düzeyinin altına indirilememiştir. 2004 yılındaki enflasyon neyse 2008 yılında da aynı enflasyonla karşı karşıyayız.

Şimdi böyle bir tablo. Tarım çok büyük bir sıkıntının içine girmiş. Tarımda fiyatlar çökmüş, girdi fiyatları olağanüstü artış göstermiş. Yani %400 Türkiye'de gübre fiyatları artmış. Ve petrol, mazot çok ciddi bir fiyat artışı göstermiş. Tarımın elindeki, avucundaki haciz tehdidi altına girmiş. Geçenlerde söyledik 1 metrekaare arazi Kocaeli'nde, Kandıra'da yarım marlboro fiyatına satılır hale gelmiş. Yarım marlboroya 1 metrekaare arazi almak Türkiye'de mümkün. Bu Türkiye'nin içine düştüğü perişanlığı bize acı bir biçimde göstermektedir. Çiftçi 16 çuval buğday veriyor. Bunun karşılığında 4 çuval gübre alıyor. Birde üstüne 28 milyon para ödüyor.

Değerli arkadaşlarım, bu tablo tarımın çökmesine, sanayiinin, kobilerin çökmesine yol açan tablodur. Bunun altında da AKP'nin ekonomi politikası anlayışı yatmaktadır. Çok açık, çok net bir biçimde. Esnaf büyük sıkıntı içindedir. Bu iktidarın ikinci dönemi başlamadan önce kararlaştırılmış olan hipermarketler yasası hala çıkmamıştır. Bütün Avrupa ülkelerinde hipermarketlerle ilgili bir düzenleme vardır. Türkiye'ye de öyle bir düzenlemenin yapılacağı sözü verilmiştir. Yasa tasarısı hazırlanmıştır. Ama iktidarın 6. yılı tamamlandı hala Türkiye'de esnafımız kentlerin içinde yapılan, yerleştirilen alışveriş merkezlerinin, hipermarketlerin tutsağı haline dönüşmüştür. Bu alışveriş merkezleri konusu sadece Türkiye'de arazi rantını değerlendirmeye yönelik bir uygulama olmaktan çok öteye geçmiştir. Türkiye ekonomisini ciddi şekilde tehdit eden bir sürecinde bir başlangıcı haline gelmiştir. Alışveriş merkezleri bir büyük rant alanıyken şimdi ekonomik sorun ve şikayet alanı haline dönüşmüştür.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye ekonomisinde çok ciddi sorunlar, sıkıntılarla karşı karşıya. Bunların altında yatanın ne olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz. Başbakan Türkiye'nin ekonomik sorunlarıyla ilgili, dünyadaki ekonomik krizle ilgili çok değişik açıklamalar, çelişkili değerlendirmeler içinde bocalayıp duruyor. Önce gerçeği reddetmeye çalıştı. Sonra bu bize teğet geçer dedi. Arkasından zirveyi geride bıraktık artık bu iş toparlanmaya, düzelmeye başladı dedi ve şimdi de olayın artık ciddiyetini inkar edemez bir noktaya geldi. Konuşmalarında bunun yansımalarını görüyoruz. Yok bizi etkilemez, önemli değil, hallederiz falan söyleminden sonra şimdi işin çok ciddi olduğunu ifade etme aşamasına geldi. Diyor ki, hasta ağır, yatakta yatıyor, bende doktorum ona sen ağırsın desem hastayı kaybederiz. O

nedenle ona moral vermeye çalışıyorum. Ona moral vermeye çalışıyorum. İyisin, iyisin diyorum. Ben iyisin dediğimi ciddiye almayın, biliyorum hasta gidiyor. Ama giden hastaya gidiyorsun denmez ki. Ben ona moral vererek onu teselli etmeye çalışıyorum diyor. En son geldiği nokta bu.

Değerli arkadaşlarım, hastaya moral vermek iyide sen önce hastanın gerekiyorsa ameliyatını bir yap, iğnesini bir yap, ilacını bir yaz, teşhisini yap, röntgenini bir çek, emarını bir çek, ne olduğunu bir anla, bir söyle. Ondan sonra ona yönelik bir tedavi programını uygula. Ondan sonrada merak etme iyi olacaksın diye moral ver. Sen bunların hiçbirisini yapma, hasta perişan, öldük, bittik diyor. Otomotiv sanayi %50 çalışamaz hale gelmiş. Bursa'da, Kocaeli'de tekstil, otomotiv perişan noktada. Anadolu'daki kaplanların tümü dükkanları kapatmaya başlamış, herkes şikayetçi, bu noktada iyisin, iyisin de. Önce bir kabul et, hakkını ver, teşhisini koy, gereğini yap. Ondan sonrada moral ver. Başbakan yavaş yavaş hastanın ciddiyetini ifade etme noktasına geldi. Öyle gözüküyor.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de ekonomik sorunlar giderek artıyor. Önümüzdeki dönem daha güç, daha sıkıntılı bir noktaya geleceğimiz anlaşılıyor. Artık yeni bir ekonomi politikası anlayışına ihtiyaç var. Buna Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz sorumluluğumuzun gereği öncülük yapıyoruz. Bu konuda gerekenleri en ciddi şekilde Cumhuriyet Halk Partisi olarak hazırlıyoruz. Önümüzdeki dönemde bu doğrultuda açıklamalarımızı birbiri ardından kamuoyuna yansıtacağız.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de bu ekonomik sıkıntıların yansırı yaşanmakta olan çok temel bir konu bu yolsuzluklar konusudur. Yolsuzluklarla ilgili olarak maalesef Türkiye'de ortaya çıkan tablonun başka ülkelerde zaman zaman rastlanan yolsuzluk manzarasından çok farklı olduğunu yeterince herkes anlayabilmiş değildir. Türkiye'de yolsuzluklarla ilgili bir temel sorun; artık yolsuzlukların bireysel, kişisel, ahlaki zaafardan kaynaklanan, tek tek elinde imkan bulunan kişilerin başvurdukları bir yöntem olmaktan çıkmaya başlaması ve Türkiye'de yolsuzlukların sistematik, hatta kurumsallaşmış, dernekselleşmiş, müesseseseleşmiş ve kolektif bireysel olmanın ötesinde kolektif dayanışmayla gerçekleştirilen bir nitelik kazanmaya başlamış olmasıdır. Dünyada görüyoruz yolsuzlukları. Kimin yaptığı belli, etrafında sorumluluğu olan, ihmali olan varsa onların üzerine yürünüyor ve hesap soruluyor bitiyor. Türkiye'de vücudun çok değişik yerlerine sıçramış sanki bir kanser söz konusu. Müdahale edilebilir olmaktan çıkmaya başlıyor iş. Sadece bir yere uzanarak bunu çözemez hale geliyorsunuz. Uzviyet, bünye bu iktidar döneminde çok tehlikeli bir biçimde yolsuzluğa bulaşmış bir görüntü veriyor.

Değerli arkadaşlarım, bu yolsuzluklar karşısında iktidarın tavrı da çok üzüntü verici ve iş asıl oradan kaynaklanıyor. Her ülkede yolsuzluk olur, siyaset bu yolsuzluktan hesap sorar. Türkiye'de yolsuzluk siyasetten dolayı oluyor. Siyasetten dolayı olan yolsuzluktan kim hesap soracak. Siyaset yolsuzluğun hesabını sormanın yolu iken Türkiye'de maalesef yolsuzluk yapmanın yöntemi haline gelmiştir. Ve bu tabloda yolsuzluklardan arınma şansını ciddi şekilde azaltmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, bakın son bütçe konuşmalarında Başbakana ben 4 tane soru sordum. Çok somut, çok net. Ben Ana Muhalefet Partisinin Genel Başkanım. Türkiye'de geçen seçimde 7,5 milyon oy vermiş seçmenin sözcüsüyüm ben. TBMM'de bütçe görüşmesi yapılıyor. Başbakana ben soru soruyorum. Taşdığım sorumluluğun bilinci içinde o soruları soruyorum. Başbakan ağzını bile açmıyor. Başbakan bize 30 yıl önce Eminönü'nde grev varmış, çöpçü grevi varmış, o grev dolayısıyla çöpler toplanmamış, gazetelerde kaldırın bu çöpü diye manşet atmış onunla cevap veriyor. Neye cevap veriyor? Şimdi Başbakanlığa kadar uzanmış olan pisliği, çöpleri mazur göstermek için bunu söylüyor!

Değerli arkadaşlarım, 30 yıl önceki çöpler sendikayla anlaşma yapıldı ve kaldırıldı. Birkaç gün tabi o çöplerin orada kalması üzüntü vericiydi. Ama bu bizim sosyal hukuk devleti

anlayışımızın bir gereği. Sendikal hakkın kullanımı. Kalktı o çöpler. Biz o çöpleri kısa bir süre içinde kaldırdık. Ya senin önündeki çöpler ne zaman kalkacak?

Değerli arkadaşlarım, biz somut sorular sorduk. 30 yıl öncesinden, 40 yıl öncesinden değil, bugünden sorular sorduk. Yakıcı sorular, şuanın soruları. Onlara cevap istiyoruz. Başbakan ağzını açmıyor.

Değerli arkadaşlarım, Başbakan'a gel televizyonda konuşalım diyoruz gelmiyor. Basın toplantısı yap, gazeteciler sana özgürce soru sorabilirsin diyoruz kabul etmiyor. Kimlerle konuşacağına kendisi karar veriyor. Uçağına kimleri alacağını kendisi kararlaştırıyor, onlara uygun gördüğünü söylüyor. Kamuoyuyla iletişimini kendine özgü bu mekanizmayla götürüyor. Objektif, toplumsal, kurumsal, medyayla karşı karşıya gelerek, sorulara cevap vererek bir iletişim kurduğuna tanık olmadık. Başbakanla hangi gazetecinin geleceğine kendisi veriyor. Bunu beğenmiyorum onu al bana başkasını ver diyor.

Değerli arkadaşlarım, dün Akşam gazetesi manşet yapmış. Manşette doğalgaz alamayan halk kömür yakıyor, bu da milleti zehirliyor diye. Birde fotoğraf koymuş.

Şimdi değerli arkadaşlarım, önce bir defa bu yalan mı? Büyük kentlerde yaşayanlar bu gerçeği her an görüyorlar. Normal şartlarda belki satılmasına izin verilmeyecek nitelikteki kömürler ciddi bir devlet düzeninde içeriğindeki sülfür oranı dolayısıyla, içeriğindeki kül oranı dolayısıyla satışına izin verilmeyecek nitelikteki kömürler devlet eliyle yakıtılıyor. O uygulamanın sonucunda da resmi ölçümlerle çok ciddi, hayati tehlike oluşturacak düzeyde bir çevre kirliliği, hava kirliliği ortaya çıkıyor. Bunu da gazeteler haber yapınca Başbakan çıkıyor diyor ki, olağanüstü asabi, fevri bir şekilde. "O gazeteyi kapatırsın ya da yalan yazamazsın" diyor. Şimdi yazılan yalan mı, değil mi bu Başbakanın anlayışı. Bunun doğru olduğunu, yalan olmadığını herkes görüyor. Biran için yalan yazılmış olsa dahi yalan yazmanın bir gazetenin kapatılması için gerekçe yapılacağını söyleme hakkı Başbakanın elinde mi? Başbakan mı gazeteleri kapatacak, kapatma kriteri koyacak. Bir Atatürk'e bakın. Atatürk demiş ki, basın özgürlüğünden kaynaklanan sorunların en iyi çözümü daha da basın özgürlüğünü gerçekleştirmek demiş. Yani özgür bir basın ortamında yanlış haber dahi çıksa onun yanlış olduğu daha kolay anlaşılır demiş. Bir Atatürk'e bakın, basın özgürlüğünden kaynaklanan olumsuzlukların çaresi daha fazla basın özgürlüğüdür diyen Atatürk'e bakın. Birde 2008 yılındaki Türkiye'nin Başbakanına bakın. İşine gelmeyen haber çıktı diye kapat diyor.

Değerli arkadaşlarım, ortada zaten Başbakanın denetiminde bir medya var. Onun dışında iki tane grup var. O iki gruptan birisinin tirajını etkilemek için alınmamasına yönelik resmi Başbakan olarak çağırıyor kendisi yaptı. Yani bunu almayın diyor. Almayın bu gazeteleri diyor. Bir grubu bu şekilde karşısına hedef olarak aldı. Şimdi kalan öbür grubu da kapatın bunu diyor asabi bir üslupla.

Değerli arkadaşlarım, ben Sayın Başbakan'a söyleyeyim. Başbakanın sorunu, Başbakanın sıkıntısı gazete kapatmakla falan geçmez. Gerçekler ortada. Bu gerçeklerle yüzleşmek zorundadır. Gazeteleri kapatsan da bu gerçekler ortada olmaya devam ediyor ve o gerçekler Başbakanı bundan sonrada sıkıntıya sokmaya devam edecek.

Şimdi değerli arkadaşlarım, bakınız ben çok net, çok açık bir şekilde sordum. Başbakan cevaplamadı. Ama onun cevaplamaması bizim bu soruları sorma hakkımızı ortadan kaldırmaz. Tam tersine bu soruları sormanın ne kadar önemli olduğunu ortaya koyar. Biz bu soruları sormaya devam etmeliyiz. Başbakan ister cevaplar, ister cevaplamaz. Ama bu sorular Başbakanın önüne getirilmelidir. Şimdi ben bu buluşmamızı değerlendirerek o soruları bir kez daha Başbakanın önüne getiriyorum. Sayın Başbakan, Telekom'un satışından sonra, Hariri ailesine satışından sonra siz kurumlar vergisinde %10'luk bir indirim yaptınız. Bu Telekom'u alan o aileye yapılmış çok büyük bir mali katkıdır, destektir. Siz

tüccar, siyaset üslubunun sahibi olduğunuzu söylüyorsunuz. Bir tüccar siyasetçinin böyle bir satıştan sonra 300 milyon dolar civarındaki bir avantayı bu satışı gerçekleştiren Hariri ailesinin cebine karşılıksız koyması mümkün müdür? Bir tüccar siyasetçi bu yanlışı yapar mı? Yapmaz. Yapmaması lazım. Bunu yapmamak içinde tüccar siyasetçi olmaya gerek yok. Hukuka saygı göstermek, ülkeni sevmek yeter. Ama arkadaş tüccar siyasetçi. Peki sen ne biçim tüccar siyasetçisin ki, Hariri ailesinin cebine satıştan sonra 300 milyon dolarlık bir ek katkı verdin. Bu ek katkı karşılığında bir şey aldın mı? Türkiye için bir şey aldın mı? Birileri için bir şey aldın mı? Bizi ilgilendiren bir şey var mı? Türkiye olarak, vatandaş olarak bundan bizim bir kazancımız var mı? Bir şey girdimi? Bunu anlamak istiyoruz. Hayır ben öyle uygun gördüm 300 milyon doları ona verdim. Bunun inandırıcı bir tarafı var mı değerli arkadaşlarım? Bunun aydınlığa kavuşturulması lazım. Bu %10 Kurumlar Vergisi indirimi satıştan sonra, o satış ortada dururken, doğrudan o satışı etkileyeceği herke tarafından görülürken, bilinirken niçin yapılmıştır. Ve bunun anlamı nedir? Türkiye'ye bir şey geldi mi, birilerine bir şey geldi mi? Kimdir o birileri? O birilerine ne gelmiştir? Bunun aydınlığa kavuşturulması lazım.

Değerli arkadaşlarım, bakınız şimdi bu Telekom satışıyla ilgili tartışmaları izliyorsunuz. Telekom'un denetleme kuruluna Başbakanlık Müsteşarı Oger temsilcisi olarak atandı. Satış Hariri'ye yapıldı. Hariri daha sonra bunun bir kısmını Suudilere sattı, işte birilerine sattı ve üyelik payı gayet müphem bir noktaya geldi. Böyle bir belirsizlik ortamı var. Genel Kurul toplanıyor, ticaret sicili gazetesine bakıyoruz Türkiye'nin şuandaki Başbakanlık Müsteşarı bu özelleştirilmiş olan şirketin denetleme kurulunda Oger grubunun temsilcisi olarak gözüküyor. Bu ne demektir? Yani Türkiye'de bürokrasinin tepesindeki bir insan bir şirketin denetleme kurulunda, yabancı bir şirketin denetleme kuruluna yabancı şirketin, ortağın temsilcisi olarak nasıl bulunabilir? Bu çok doğal mı değerli arkadaşlar? Arkadaşlarımız bu bilgileri verdikten sonra hemen efendim işte biz şirket kayıtlarında olaya bakıyoruz, öyle değil, o bir devir anlaşması yapılmıştı falan diye işi kapatmaya çalışıyorlar. Ama ticaret sicili gazetesinde çok açık bir şekilde ne olduğu belli. Neyin ne olduğu açıkça gözüküyor.

Değerli arkadaşlarım, Sabah – ATV satışı. Bu kanayan bir yaradır. Sabah – ATV satışı gerçekleşme süreci içinde tartışmalara neden olmuştur. Kimse alamaz hale gelmiştir. Talip olanlar yavaş yavaş çekilmişlerdir. Tek bir talibe kalmıştır. Ve sadece o bunu almıştır. Arkasından satış bedelinin önemli bir kısmı da iki kamu bankasından uygun kredilerle karşılanmıştır. 750 milyon dolar Sabah – ATV'ye karşılık verilmiştir. Kim vermiştir? Vakıflar Bankası, Halk Bankası. Ne bankası bunlar? Devletin bankası, kamunun bankası. Bu banka şimdi kredi imkanları bakımından 750 milyon dolarlık bir krediyi KOBİ'lere verebilecek noktada mı? Halk Bankası KOBİ'lere kredi verecek. Ekonomik krizde Türkiye. Verilebiliyor mu? 750 milyon dolar 1.3 katrilyon değerli arkadaşlarım. 1.3 katrilyonu doğrudan buna verdiler. Kim bu? Başbakanın damadının başında bulunduğu şirket. Elinizi vicdanınıza koyunuz. Herhangi bir batı ülkesinde, bir çağdaş hukuk devletinde, bir demokratik ülkede Başbakanın damadına devletin bankasından 750 milyon kredi verilebilir mi? Bir tane örneği var mı? Yok. Verildi mi? Verildi. Ne oldu? Kimsenin ağzını bıçak açmıyor.

Değerli arkadaşlarım, böyle bir şey olmaz. Bu demokrasimi? Bu siyaset mi? Bu hukuk mu? Bu sorular cevabını bekliyor. Üstelik TMSF'nin Başkanı diyor ki, bana devlet büyükleri niye bunu pahalıya sattın diye şikayet ettiler diyor. 1.1 milyar dolara satılmış, daha ucuza bunu satmalıydın diyor.

Şimdi bunu sen hangi kimlikle söylersin. Başbakan kimliğiyle böyle bir şey söylenebilir mi? Kayınpeder kimliğiyle belki söylenebilir. Ama Başbakan kimliğiyle böyle bir şey söylenebilir mi? Sen nesin Başbakan mısın, kayınpeder misin?

Değerli arkadaşlarım, bunlar acı tablolar. Üçüncü olay; Deniz Feneri. Deniz Feneri dönüm noktasıdır. Türkiye'de işlerin nasıl işlediğini ortaya koyan bir pilot örnektir. Türkiye'nin röntgenini sergilemiştir. Bu iktidarın röntgenini sergilemiştir. Almanya'da parayı toplamışlar

din iman diyerek. Almışlar parayı getirmişler. Kendi siyasetlerini finanse etmek için televizyon kurdurmışlar. O televizyonla AKP siyasetine destek olmuşlar. Bunu yapanlar kim? Başbakanın hiç tanımadığı, bilmediği tamamen yabancı insanlar mı? Hayır. Tanıyorum dedi fotoğraflar çıktı. Tanıldığı, bildiği, içli dışlı olduğu insanlar. Bu insanlara Başbakan bir şey yapmamış mı? Bakanlar kurulu kararı almış bunları kamuya yararlı dernek yapmış. Kanun çıkarmış, bunlara vergi kolaylığı getirmiş. Mehmetçik Vakfına tanınmayan vergi kolaylığı bunlara getirilmiştir, bunlara sağlanmıştır. Bunlar tesadüfen mi oluyor? Bu işlerde kuryelik yapan insanı getirmiş Türkiye'de RTÜK'ün başına koymuş. RTÜK Başkanı yapmış. En saygıdeğer olması gereken medya kuruluşunun başına.

Şimdi bunlar değerli arkadaşlarım, unutulacak olaylar değil. Görmemezlikten gelinecek olaylar değil. Almanya mahkum etmiş. Olayın faileri Türk, parayı verenler Türk, para Türkiye'ye getiriliyor, Türkiye'de suiistimal ediliyor, Türkiye'de yanlış yerlerde kullanılıyor. Türkiye'de kimsenin kılı kıpırdamıyor. Bana ne diyorsun Türkiye'nin Adalet Bakanı.

Değerli arkadaşlarım, bunu da Türkiye'nin hazmetmesi, kabul etmesi mümkün değildir. Bu Türkiye'de çok ciddi bir kırılma yaratmıştır. Olay böyle geçiştirilecek bir olay değildir. Bu memlekette dürüst, namuslu, dinine, inancına bağlı, bugüne kadar bu iktidara destek olmuş pek çok insan bu tablo karşısında bu iş buraya kadar demiştir. Bundan sonrasının sorumluluğu artık alınmaz demiştir. Bunların iç yüzü ortaya çıktı, bunların ne olduğu görüldü, biz artık bunların sorumluluğunu, vebalini taşımayız demiştir, demeye başlamıştır. Bu çok önemli bir kırılma noktasıdır. Bu Deniz Feneri bu iktidarın söylemine itibar eden, din iman diyerek başlattıkları harekete destek vererek bugünlere kadar gelmiş olan pek çok çevreyi bu iş buraya kadar, biz içyüzünüzü artık gördük, bundan sonrası taşınabilir değildir noktasına getirmiştir. Ama hala bu konuda Türkiye'ye yakışan bir çözüm, bir açılım gerçekleştirilememiştir.

Değerli arkadaşlarım, gene bu çerçevede bilinmesi gereken birde bu rafineri işi vardır. Ceyhan'da kurulacak rafineriyle ilgili olarak bir işadamı, bir girişimci Başbakana ben param var, rafineri yaptıracaksınız, programında Türkiye'nin planlamanın yer alıyor. Ben kurmak istiyorum bunu dediği zaman hayır bunu biz sana vermeyeceğiz, bizim Çalık grubuna vereceğiz. Berlisconi ve Putin'le beraber yapacak o dediğini o işadamı ilan ediyor. Böyle bir söz söylendi mi, söylenmedi mi? Başbakan bizim Çalık grubu diye o Çalık grubundan bahsetti mi? Başbakan bizim Çalık grubu bunu Berlisconi ve Putin'le birlikte yapacak dedi mi? Dediye bu ne biçim iş? Demediye bunu niye Başbakan hayır böyle bir şey yok diye tekzip etmiyor.

Değerli arkadaşlarım, bu iş çürümüştür. Bu iş çürümüştür. Bunlar bu gerçekler var olmaya devam ettiği sürece bu iktidarın dürüstlükten tek kelime söylemeye hakkı yoktur. Yolsuzluklarla mücadeleden tek kelimeyle söz açmaya bu iktidarın hakkı yoktur. Bu konular aydınlanmadan bu konularda hiçbir söz söyleme hakkı yoktur.

Bakın, Cumhuriyet Halk Partisinin dokunulmazlıkların kaldırılmasına yönelik önerisinin ne kadar önemli olduğu, ne kadar yerinde olduğu bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bu işin gelip düğümlendiği nokta dokunulmazlıklar noktasıdır. Biran önce dokunulmazlıklar kaldırılabilirdi. Ama maalesef bu konuda kamuoyuna söz verdikleri halde 6 yıldır bunun gereğini yapmamışlardır ve dokunulmazlığı engellemişlerdir. Bugüne kadar ne diye engelliyorlardı? Efendim dokunulmazlık bir bütündür, sadece siyasetçinininki kalksın demekle olmaz. Bürokratların dokunulmazlığı da kaldırılmalı, kamu görevlilerinin dokunulmazlığı da kaldırılmalı. Onu kabul etmediğiniz için biz siyasetçilerininkini de kaldırmıyoruz diyorlar idi. Bizde diyorduk ki onlara milletvekilinin dokunulmazlığı anayasa değişikliği gerektirir. O nedenle biz gel birlikte bunu yapalım diyoruz. Sen parlamentoda 3/2 çoğunluğa sahipsin. Öbür dokunulmazlık konularını istediğin gibi düzenlersin. Düzenli diyorduk. Hayır hepsi bir bütün olacak diyordun. Şimdi bir süreden beri biz çıkıp diyoruz ki, hepsi bir bütün olacak diyorsan peki bir bütün olarak getir. Hem milletvekilinin dokunulmazlığını, hem bürokratın,

kamu görevlisinin dokunulmazlığını kaldıracak bir tasarıyı getir Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz onu sonuna kadar destekleyeceğiz. Bahanesi de kalmadı. Bugüne kadar o bahanenin arkasına saklanıyordu. Bahane olduğunu biliyorduk. Bu bahane diyorduk. Ama şimdi o bahaneyi de kaldırıyoruz. Eğer gerçekten sen kamu görevlilerinin de dokunulmazlığını kaldırmak istiyorsan getir hep birlikte o dokunulmazlığı da kaldıralım. Ama maalesef mümkün değil, olacak iş değil.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'deki tablo bu. Ekonomi tıkanmış. Bunların teslim olduğu zihniyet artık dünyada çıkmaza girmiş. Bunların uygulaması Türkiye'de çıkmaza girmiş. Yolsuzluklar almış başını gitmiş. Bunlar kömür ve sadaka paketleri dağıtarak durumu kurtarmaya çalışıyorlar. Şuandaki manzara budur. Tek dayanak noktaları odur. Hiçbir ahlaki, iktisadi, tarihi haklılık ortaya koyma şansına sahip değillerdir. Siyasetleri iflas etmiştir. Şimdi kömürle ve sadaka paketiyle ayakta kalmaya çalışıyorlar.

Değerli arkadaşlarım, ellerinden gelse Türkiye'de bir medya tekeli kuracaklar. Televizyonlarda, medyada, basında sadece bunların uygun gördükleri yazılacak, söylenecek. Şikayet yok, eleştiri yok, bunlara yönelik hiçbir yolsuzluk iddiası yok. Bunlar nasıl uygun görürse öyle yayın yapılacak. İdeallerindeki tablo bu. Karşılarında direnen grupları etkisiz kılmak için ne mümkünse yapıyorlar. Gazetelerini satın almayı diyorlar. Kapat o gazeteni diyorlar, tehdit ediyorlar.

Değerli arkadaşlarım, böyle bir medya tekeli gerçekleştirilecek de ne olacak zannediyorsun. Yani senin söylediklerin kabul edilecek, senin söylediklerinin dışında kimse gerçekleri öğrenemeyecek. Türkiye böyle yönetilecek, yönlendirilecek. Bunun amaçlarından birisi bu.

Bakınız, bir başka noktaya daha dikkatinizi çekeyim, çok üzerinde durulmadı. Bu Türkiye'de maalesef bir temel konudur. Türkiye'de iletişimin, insanlar arasındaki haberleşmenin, telefonlaşmanın denetlenmesine yönelik bu iktidar döneminde bir düzenleme getirilmiştir. Bu düzenlemenin iki üzerinde durulması gereken yönü vardır bir yanı sıra Türkiye'deki bütün telefon görüşmelerinin dinlenmesine imkan verecek bir teknik ve hukuki düzen tutmaya çalışmışlardır. Yani devletin güvenlik güçlerini MİT'ini ve Emniyet Genel Müdürlüğünü Türkiye'deki bütün telefon görüşmelerini izleyecek bir teknik altyapıya kavuşturmuşlardır ve arkasından bir tek kararla, genel, tek bir kararla herkesin telefonunu dinleme imkanını getirmişlerdir. Ve bunu çok tehlikeli biçimde kullanmaktadırlar. Bunu yönlendiren kuruluşun başına da kanun sadece Başbakanın kararıyla. Dikkat ediniz bizim devlet yönetimimizdeki atamalarda uygulanan temel esasları bir yana bırakarak, yani üçlü kararname Cumhurbaşkanı, Bakan, Başbakan. Hayır. Sadece Başbakanın kararıyla bir iletişim kurumu başkanı atanmasını mümkün kılmıştır. Yani Cumhurbaşkanı'na da güvenilmemektedir. Başka bakanlara da güvenilmemektedir. Doğrudan Başbakan'a bağlı bir iletişim kurumu oluşturulmuştur. Başlangıçta bu düzenlemeye karşı bir hukuki mücadele açılmıştır ve o hukuki mücadelede MİT'in ve Emniyet Genel Müdürlüğünün yanı sıra jandarmanın da böyle bir yetkiye sahip olduğu bir tablo kendisini göstermiştir. Bu manzara karşısında birden bire Adalet Bakanlığının harekete geçerek bu üç kurum içinde sadece jandarmanın böyle bir dinleme yapma yetkisini ortadan kaldırmaya yönelik kanun yoluna başvurma yöntemiyle bir tepki gösterdiğine tanık olduk. O girişim amacına ulaşmıştır. Bugün devletin üç temel güvenlik kurumundan Emniyet Genel Müdürlüğü, MİT ve jandarmadan sadece jandarma bu yetkiye sahip değildir. Jandarmanın böyle bir yetkiyi kullanması engellenmiştir. Aslında engellenmesi gereken sadece jandarmanın değil, emniyetinde, MİT'inde bu kadar kapsamlı, geniş bir yetki kullanmamasını güvence altına almak olmalı idi. Ama Adalet Bakanlığı sadece jandarmaya karşı bir hukuk mücadelesi açmış ve amacına ulaşmıştır. Ve bugün Türkiye'de Başbakanın kişisel atamasıyla oluşturulmuş bir iletişim kurumunun elindeki teknik imkanlarla Türkiye'nin her yerindeki herkesin telefon iletişimini dinlemek imkanı vardır. Bu ne insan haklarıyla bağdaşır, ne hukukla bağdaşır, ne özgürlükle bağdaşır.

Bütün bunları niçin söylüyorum? Bir arayışa dikkatinizi çekmek için. Medyayı susturacaksınız, insanların özel yaşamlarına kadar her türlü bilgiyi elinize, avucunuza alacaksınız. İnsanlara kömür ve sadaka paketleri dağıtarak oy toplayacaksınız. İnsanları tartıştırmayacaksınız, konuşmuyacaksınız.

Değerli arkadaşlarım, Latin Amerika'daki peronizm uygulaması dahi bu iktidarın uygulamasından daha demokratikti. Üstelik birde din istismarcılığı yapacaksınız. Medyayı monopolünüze almaya çalışacaksınız. Denetiminiz dışında kimse olmayacak. Yolsuzlukla medyayı finanse edeceksiniz medya kuruluşlarını. Böyle bir düzen kuracaksınız ve bunu kabul ettireceksiniz.

Değerli arkadaşlarım, geldiğimiz noktada artık bunlar ortaya çıkmaya başlamıştır. Bütün bunları Türkiye görmeye başlamıştır ve bu tabloyu değiştirmek artık hepimizin önündeki tarihi bir görev, bir sorumluluk olarak önümüzde durmaktadır. Bunun hepimiz bilinci içindeyiz. Bunun gereğini hiç kuşku yok hep birlikte yapacağız.

Değerli arkadaşlarım, Başbakan zaman zaman bu kızgınlığını, bu üslubunu işte işadamlarına karşı, esnafa karşı, medyaya karşı gösteriyor. Ama çok daha tehlikeli biçimde bu tepkisini sergilediği bazı olaylara dikkatinizi çekmek istiyorum. Biliyorsunuz bir süre önce bu konular konuşulurken Türkiye'de etnik kimlik ve demokrasi konuları, sorunları konuşulurken Başbakan çıkıp demişti ki, beğenmeyenler çekip gitsinler. Şimdi Başbakan diline çok alıştırdı. Önüne gelene çek git diyor. Ananı da al git diyor, çek git diyor. İstediklerini azarlayarak susturmaya çalışıyor.

Değerli arkadaşlarım, şunu Başbakanın bilmesi lazım. Türkiye'den çek git demeye Türkiye'de bir Başbakanında, Cumhurbaşkanı'nın da, devletin herhangi bir kurumunun da hakkı yoktur. Türkiye'de sürgün diye bir olay yok. Elbette tartışacağız, konuşacağız, yanlış yapanlar olacak. Yanlışın yaptırımı var, müeyyidesi var, devletin yetkili organları var. Her yanlışın hesabının nasıl sorulacağı belli Türkiye'de. Ama kimse beğenmediğine çek git deme hakkına sahip değil. Senin tapulu malın mı burası? Sen daha ananın karnında yokken burası vardı. O insanlar burada yaşamaya devam ediyorlardı. Bunun çok iyi anlaşılması lazım. Başbakanın kendini kontrol altına alması lazım. Haddini bilmesi lazım. Başbakanın işine gelmeyen insanı ortadan kaldırmaya, yok saymaya hakkı, yetkisi yoktur. Hep beraber yaşayacağız. Aynı şeyi düşünmek zorunda değiliz. Farklı düşünebiliriz. Düşündüklerimizi birbirimizle tartışırız. Yanlış yapan olursa yanlışın hesabını devlet gene sorar, hukuk sorar, anayasa düzeni sorar. Ama bunun dışında kimsenin kendi başına çıkıp hüküm vermeye hakkı yoktur. Sen padişah mısın? Padişahın bile böyle bir yetki kullanması söz konusu değil. Değerli arkadaşlarım, bunu herkesin çok iyi içine sindirmesi lazım.

İkinci temel nokta; Türkiye bir hukuk devletidir. Türkiye'de ihkakı hak diye bizzat ihkakı hak diye bir olay yoktur. Herkes hakkını kendi alacak. Elinde pompalı tüfekte istediğini vuracak. Böyle bir anlayışı da kabul etmek mümkün değildir. Bu anlayışların Başbakan düzeyinde dile getirilmiş olması çok tehlikelidir, çok yanlıştır. Bu yanlıştan biran önce Başbakanın kendisini kurtarmasına ihtiyaç vardır.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye ciddi sorunlarla karşı karşıya. Sorunlarımızın bir kısmı ekonomik sorun. Bir kısmı iktidarın zihniyetinden, anlayışından kaynaklanan siyasi sorun. Sorunlarımızın bir kısmı kültürel sorun. Türkiye'mizin zengin bir kültür geleneği var. Birbirinden farklı tarihi deneyimlerin oluşturduğu insanlar olarak bir arada yaşıyoruz. Bir millet olarak, bir milli devlet olarak bir aradayız. Böyle bir tablonun içinde Türkiye'yi bir kültür çatışmasına sürükleme, tartışırma konusunda sürekli bekleyişlerin, hesapların, arayışların ortaya çıktığına tanık oluyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bugün Türkiye'ye yönelik pek çok hesabı içerden, dışarıdan pek çok çevre takip ediyor. Bunu görüyoruz. Birileri Türkiye'de yapay azınlıklar yaratmaya çalışıyor.

Türkiye'nin böyle bir problemi yok. Ama toplumun belli kesimlerini ulusal birliğimizin dışına çekebilmek için bir ayrı azınlık konumuna yerleştirebilmek için sistemli gayret gösterme çabaları Türkiye üzerinde yürütülüyor. Buna tanık oluyoruz. İnanç nedeniyle, etnik köken nedeniyle bir ayrıştırmayı Türkiye'ye dayatmak isteyenler var. Bunlar çok yanlış, çok sakıncalı, çok tehlikeli yaklaşımlar. Bunların farkındayız.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye bu tuzakları, kendisine yönelik bu tuzakları mutlaka etkisiz kılmalıdır. Türkiye'nin içinden bu tuzaklara yardımcı olan çevreler çıkabilir. O çevreler karşısında hepimize düşen görev duyarlılığımızı, sorumluluğumuzu bilerek gereken davranışı sürdürmek ve Türkiye'nin gereksiz gerginliklere, çatışmalara sürüklenmesine neden olacak yaklaşımlardan uzak durmak. Hepimizin görevi budur. Bu görevi biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak çok büyük bir sorumlulukla yerine getiriyoruz. Bundan sonrada bunu aynen o şekilde götürmeye devam edeceğiz. Türkiye'yi kimseye böldürtmeyeceğiz. Türkiye'yi kimseye parçalattırmayacağız. Türkiye'de kimsenin yapay azınlık yaratma çabalarına fırsat vermeyeceğiz. Etnik kökümüz, kökenimiz ne olursa olsun, inancımız, mezhebimiz ne olursa olsun hepimiz Türk milletinin bir parçasıyız. Hepimiz bu milletin bir parçasıyız. Bununla iftihar ediyoruz. Bunu kimsenin bozmasına da fırsat vermeyeceğiz.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'nin maruz kaldığı bu tehlikeler, tehditler karşısında ancak kendi içinde birbirinden güç alarak, birbirine dayanarak, birbiriyle yardımlaşarak bir çözüm oluşturma şansı vardır. Türkiye'nin bu baskılar, bu Türkiye'yi ulusal bütünlüğünden, iç dayanışmasından uzaklaştırmaya yönelik tehlikeler, tehditler karşısında çıkış yolu, çözüm yolu iç dayanışmamızı artırmaktır, birliğimizi, beraberliğimizi güçlendirmektir. Aramızdaki yapay farklılıkları aşmaktır, doğru temelde aşmaktır. Ve ulusal kimliğimizi, bütünlüğümüzü, anayasal siyasi çizgimizi kimseyi dışlamadan, kimseyi inkar etmeden, kimseden umudu kesmeden Türkiye'nin bütün zenginliğini anayasal çizgimiz etrafında, ulusal birliğimiz etrafında seferber etmektir.

Değerli arkadaşlarım, yapmamız gereken budur. Bu konuda hepimize görev düşüyor. Hepimize görev düşüyor, sorumluluk düşüyor, anlayış düşüyor, hoşgörü düşüyor, sevecenlik düşüyor, şefkat düşüyor, anlamak düşüyor. Suçlamak değil, yadırgamak değil, dışlamak değil, mahkum etmek değil; anlamak, kucaklamak, elinden tutmak, şefkat göstermek, ulusal birliğimizin ve laik cumhuriyetimiz doğrultusunda dayanışmayı tekrar sağlam bir şekilde tesis etmek. Türkiye'ye yönelik bu tehlikeleri, tehditleri böyle aşacağız değerli arkadaşlarım. Gereksiz husumet yok, gereksiz düşmanlık yok, gereksiz suçlama yok, kırgınlık yok. Aşacağız. Birbirimizin aşmasına yardımcı olacağız. Bu birliği, beraberliği milli mücadele günlerinde de kurmuştuk. Milli mücadele günlerinde kurduğumuz o birlik, beraberlikle Türkiye pek çok engeli, pek çok güçlüğü aşmıştı. Şimdi Türkiye'nin etrafında gene yeni tuzakları, mayınları görüyoruz. Anayasanızı değiştirin diyorlar, haritalar çıkarıyorlar, anayasamızın değiştirilemez maddelerinin değiştirilmesi için dışarıdan, içerden tertipler, tezgahlar tanzim ediyorlar. Neymiş? Anayasamızın ilk 4 maddesi değişmeliymiş. Hatta bir sorumlu kişide diyor ki, canım 4'ünün değişmesine gerek yok. Sadece 4. madde değişsin yeter diyor. Yani ilk 3 maddenin değiştirilmesi teklif dahi edilmez maddesi ortadan kaldırılınsın yeter diyor.

Değerli arkadaşlarım, şimdi böyle tablolarla karşı karşıyayız. O değiştirilemez maddelerin ne olduğu ortada. Türkiye'nin ulusal kimliği, ulusal bütünlüğü, milli varlığı ve siyasal temel ilkeleri. Laik, demokratik, sosyal bir hukuk devleti oluşu Türkiye'nin.

Değerli arkadaşlarım, bu tehlikeler, tehditler karşısında biz tekrar ulusça el ele vereceğiz. Birbirimize elimizi uzatacağız. Kimse kimseyi dışlamayacak. Birbirimize saygı göstereceğiz. İşin özünü, temelini de tabi unutmayacağız. İşin özü, temeli nedir? Türkiye'nin laik, demokratik bir cumhuriyet olduğudur. Onu unutmayacağız. Hiçbir zaman unutmadık. Bundan sonrada unutmayacağız. Ama bizi o ilke, o temel prensip yürürlükte olduğu halde de gereksiz yere ben senin şununu beğenmiyorum, bununu beğenmiyorum diye birbirimizi dışlamaya bizi sevk etmemelidir. O tuzağa düşmemeliyiz. Böylece toparlayalım. Daha kapsamlı bir şekilde

girmek istemiyorum. Çok konuştuk bu konuları. Ama bilin bizim derdimiz, amacımız Türkiye'yi doğru istikamette yeniden kültür çatışmalarını aşmış, doğru siyasetin etrafında el ele vermiş bir büyük milli beraberliğe çekebilmektir. Türkiye'nin buna ihtiyacı var. Bunu başarmak zorundayız. Çünkü çok ciddi tehlikeler, tehditler var. Bunlar karşısında kendimizi elbette kimseye karşı savunmasız bırakamayız. İlkelerimiz, anlayışımız ortadadır. Bu konuda kimsenin herhangi bir tereddüt içine girmesine de gerek yoktur.

Değerli arkadaşlarım, şunu da ayrıca herhalde söylemem gerekir son günlerin tartışmaları ışığında. Türkiye'nin, insanlarımızın kendi tarihimize ve kendi milletimize karşı bir suçluluk duygusu içine çekilmesini sağlamaya yönelik çabaların hiçbir geçerliliği olmadığını, bizim kendi tarihimize ve milli kimliğimize yönelik olarak bir suçluluk kompleksi içine girmemizi kimsenin başaramayacağını, böyle bir çabanın hiçbir temeli olmadığını, hiçbir geçerliliği olmadığını çok net bir şekilde herkesin bilmesini istiyorum. Biz bu topraklarda acı, tatlı büyük bir tarihi arkamızda sürükleyerek geliyoruz. Bu coğrafyada istikrarın, hoşgörünün, giderek hukukun ve demokrasinin egemen olmasını sağlamaya yönelik çok ciddi bir sorumluluğu millet olarak üstlenmiş durumdayız. Ve bu tarih arkamızda bizim içimizden, dışımızdan her türlü çabalara rağmen net bir şekilde ortadadır.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye birinci dünya savaşı sırasında yaşanan olaylarla ilgili olarak çok ciddi bir uluslararası sorumluluk duygusu içinde bugüne kadar davranmayı başarmıştır. Cumhuriyet Halk Partisinin girişimiyle bir süre önce biz bu konuları incelemek ve irdelemek üzere bir ortak tarih komisyonu kurulmasına hazır olduğumuzu ilan ettik. Türkiye olarak ilan ettik. Bu Cumhuriyet Halk Partisinin girişimiyle gerçekleştirilmiştir. Bütün dünyaya dedik ki, bu konularda kim somut ne biliyorsa bir bilimsel tarih komisyonu bunu ele alsın, incelesin. Bu önerimiz şuana kadar kabul görmemiştir. Bu bizim gerçeklerden kaçma anlayışı içinde olduğumuzun çok açık bir ifadesidir. Biz gerçekleri ortaya çıkarmaya talip olan bir ülke konumundayız. Bizim bu talebimiz gerekli karşılığı görmemiştir.

Şimdi böyle bir ortamda Türkiye'nin bu ortak tarih komisyonu kuralım, bunu inceleyelim tezi ortadayken bazı ülkeler hayır tarih incelemesine gerek yok. Biz hükmü verdik, biz sizin ne yaptığınızı biliyoruz diye birbiri ardından karar alırken yabancı ülkeler. Bu kararlar karşısında biz kendimizi tarihi karara bağlamak sizin siyasetçinin, parlamentonun işi değildir. Tarihi gelin tarihçiler birlikte incelesin, biz bütün arşivlerimizi açıyoruz. Kim ne biliyorsa getirsin. Sizde açın arşivlerinizi, sizde getirin her şey izlensin derken, bizim içimizden birilerinin hayır incelemeye gerek yok. Biz tıpkı Türkiye hakkında hüküm veren yabancı ülke parlamentoları gibi bu konuyu incelemeye gerek kalmadan hükme bağlıyoruz diyerek acaba gerçeğe saygılarını mı ortaya koyuyorlar. Gerçeğin ortaya çıkmasını mı sağlıyorlar? Yoksa Türkiye'ye yönelik bir karalama, suçlama kampanyasının içinde bilerek, bilmeyerek bir yer tutma konumuna mı sürükleniyorlar? Bunu irdelemek durumundadırlar.

Değerli arkadaşlarım, bizim demokrasiyi, insan haklarını kendimize yönelik haksız suçlamalara öncülük yaparak yaşama geçirdiğimizi söylememizin ne bunu yapanlara, ne de ülkemize bir yararı vardır.

Değerli arkadaşlarım, bu noktalarda bir büyük Türkiye'yi kendisini suçlu hissetmesini sağlamaya yönelik Türkiye'nin bir büyük uluslararası çabanın sistematik bir şekilde yürütülmekte olduğunu görüyorum. Belli hedeflere ulaşabilmek için bu kampanyayı Türkiye üzerinde bilinçli bir şekilde birileri götürüyor olabilir. Ama bunlara Türkiye'nin hiçbir şekilde itibar etmeyeceğini, bunların Türkiye için herhangi bir önem, değer taşımadığını çok açıklıkla ifade etmek istiyorum. Biz yani neredeyse 100 yıl önceki olaylar dolayısıyla Türkiye'de bir suçluluk duygusu yaratılmak isteniyor. Daha dün Azerbaycan'da yaşanan katliam, 2 milyon Azeri'nin hala mülteci durumunda bulunması. Azerbaycan topraklarının %20'sinin işgal altında olması karşısında susan vicdanlar daha dün yaşanan bu acı olaylar karşısında, hocalı katliam karşısında susan vicdanlar 100 yıl önceki iddia edilen, kanıtlanmayan, kanıtlanması için her türlü işbirliğine açık olduğumuzu ifade etmiş olduğumuz olaylar dolayısıyla bir vicdan

patlaması içine girerek hüküm vermeye kalkıyorlar. Bunun ibret verici pek çok tarafı vardır. Hepimiz tabi bu işler nasıl oluyor, niçin oluyor, arkasında ne var, hedefinde ne var? Bunları yeterince değerlendirebilecek noktadayız. Bütün bunları hepimiz açıkça görüyoruz.

Ben şunu bir kez daha ifade etmek istiyorum. Çok acı, kanlı olayların yaşandığı bir tarihin içinden, insanlık tarihinin içinden katliamların, soykırımlarının, büyük dünya savaşlarının yaşandığı ve halen yaşanmakta olduğu hemen Irak'ta yanımızda, çevremizde yaşanmakta olduğu bir coğrafyanın içinde milletimizin herkesin saygısını, takdirini hak eden onurlu bir kimlikle dimdik ayakta olduğunu herkesin görmesini istiyorum. Bizim bu anlayışımızdan kimsenin hiçbir tereddüdü olmamalıdır.

Değerli arkadaşlarım, etnik kimlik, mezhep ve din kimliği bizim siyasetimizde hiçbir şekilde yer tutmaz. Biz siyasete hiçbir zaman karşıımızdaki insanın kimliği, kökü, kökeni, inancı, mezhebi açısından bakmayız. Bu işin çok temelidir. Türkiye'nin ulusal bütünlüğünün güvencesi de budur. Bu konuda Türkiye'de en hassa olan parti Cumhuriyet Halk Partisidir. Hep öyle olduk, bundan sonrada öyle olacağız. Biz ta bu 1989 yılındaki raporumuzda devlet etnik kör olmalıdır demiştik. Yani kimsenin etnik kimliğini devlet görememelidir. Bu bizim temel anlayışımızdır. Bundan hiçbir şekilde ödün vermemiz söz konusu değildir. Bu konuda her zaman olduğu gibi şimdi de aynı duyarlılığı taşıyoruz. Tabi bir süre önce cumhurbaşkanlığına dindar birisi seçilmelidir deme anlayışı karşısında sessiz kalanların yada gereken tepkiyi o zaman göstermeyenlerin bugün böyle bir tepki içine girmiş olmalarında da yarar gördüğümü ifade etmek istiyorum. Keşke o büyük tepki kendisini dindar bir cumhurbaşkanı seçiyoruz diyenler karşısında da o zaman sergilenebilmiş olsa idi. Ama o zaman onun sergilenmemiş olması, şimdi sergilenen tepkinin haksız olması anlamına gelmez. Elbette her türlü yanlışa her zaman karşı çıkmak lazım. Unutulmaması gerekir ki biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak o zaman o yanlışa da karşı çıkmıştık. Şimdi bu yanlışlara da aynı şekilde karşı çıkıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, tüzük ve program değişikliği yapacağız. Program değişikliğiyle ilgili olarak söylemek istediğim bazı şeyler var. Önce değerli arkadaşlarım, Cumhuriyet Halk Partisinin programları hep önemli olmuştur. Biz ta 1957 yılındaki ilk hedefler programımızla başlamak üzere, ondan sonraki dönemlerde de Cumhuriyet Halk Partisi programlarında ortaya attığımız düşüncelerle Türkiye'nin gidişatına yön vermiş bir siyasi partiyiz. Hatırlayacaksınız 1957 seçimlerine giderken Cumhuriyet Halk Partisi 1950-54 ve 54 – 57 arası deneyimleri değerlendirerek bir program ortaya koymuştu. 1950'de Türkiye demokrasiye inanan bir siyasi iktidarın halkın oyuyla ancak iktidarda kalınabilir, halk desteklemiyorsa iktidarda kalmayı içime sindiremem diyen bir Genel Başkanın, İsmet İnönü'nün anlayışıyla 1950 seçimlerinde yapılan gene seçim sonucunda iktidardan ayrılmıştı. Ve ondan sonra iktidara gelenler, demokrasi diye iktidara gelenler, insan hakları diye iktidara gelenler maalesef o 50 – 57 döneminde demokrasinin temel kurumlarını ortadan kaldırmışlar, basın özgürlüğünü geriletmişler, üniversite bağımsızlığını ortadan kaldırmışlar, yargı güvencesini ortadan kaldırmışlar ve bir tahkikat komisyonu kurarak siyasilerin eline adli tahkikat yapma, yargı yapma, gözaltına adam alma, tutuklama yetkilerini vermişlerdi. Böyle bir süreç yaşanmıştı. Yani demokrasi diye gelenler, demokrasi sayesinde gelenler geldikten sonra demokrasiyi unutmışlar, tam tersini yapmışlardı. Bu manzara karşısında Cumhuriyet Halk Partisi demokrasiyi Türkiye'ye taşıyan parti. Dünyada başka örneği yoktur değerli arkadaşlarım. O zaman yoktu, hala yoktur. Dünyada milli mücadeleyle geldiği iktidardan halk oyuyla ayrılmayı içine sindirebilmiş, örneğini verebilmiş bir başka örnek yoktur. Sadece Cumhuriyet Halk Partisi bu örneği vermiştir. O zamanda yoktu, şimdi de yoktur. Ha seçim yapılmıyor mu? Seçim yapılıyor. Her yerde yapılıyor. Ama hiçbir yerde iktidarlar seçimi kaybetmiyor.

Değerli arkadaşlarım, seçimi demokrasiyle kazananlar bu defa demokrasiyi ortadan kaldırmaya kalktılar. Basını susturdular, hakimi kontrol altına almaya çalıştılar. Üniversiteyi dağıttılar. Gösteri yürüyüşleri kanununu değiştirdiler. Sendikaları baskı altına aldılar. Böyle

bir tablo yaşandı. Bunun üzerine Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz Türkiye'nin önüne şu temel hedefleri koyuyoruz dedik. Ve Türkiye'ye 1957 seçimleri öncesinde şunlar Türkiye'de gerçekleştirilmelidir diye madde madde saydık. Yani Hakimler kanununda ne gibi değişiklikler olacak. Yargıçlarla ilgili nasıl güvenceler getirilecek, basında ne gibi düzenlemeler yapılacak. Üniversitelerde ne olacak. Bütün bunları kapsamlı bir şekilde ilk hedefler bildirisi olarak hazırladık. Ve bunu ilan ettik. Ne zaman? 1957'de. Ama daha sonra bildiğiniz gibi 1960-61 kurucu meclis ve yeni bir anayasa hazırlığı noktasına Türkiye'yi getirdi. Ve gördük ki, Cumhuriyet Halk Partisinin ilk hedefler bildirisi olarak daha Türkiye'nin ihtiyacı olarak tespit ettiği maddelerin tamamı 1957 yılında tespit edilmiş olan o maddeler 1961 anayasasıyla birlikte Türkiye'nin hukuk düzeni haline geldi. Bu Cumhuriyet Halk Partisinin teşhislerinin ve reçetesinin kendisini kabul ettirme konusunda ne kadar etkili ve önemli olduğunu bize açıkça göstermektedir.

Şimdi değerli arkadaşlarım, daha sonra Cumhuriyet Halk Partisi 12 Eylül'den sonra kapatıldı. Aradan 11-12 yıl geçti. 1992'de Cumhuriyet Halk Partimizi tekrar açtık. Ve 1994'te bir program ilan ettik. Daha sonra bunu 1994'deki o programımızı birleşme süreçlerinden geçtikten sonra 1997 yılında yeniledik. Ve Cumhuriyet Halk Partisi programıyla ortaya çıktık.

Şimdi değerli arkadaşlarım, bugün geldiğimiz noktada programımız 2008 yılında gene ilgi çekici bir tablo gösteriyor. Bizim programımızda yer alan pek çok madde, öneri, proje 1994'ten itibaren bizim programımızda yer alan program maddelerimiz bu süreç içinde biz ciddi bir biçimde iktidara gelmediğimiz halde kendi programımızı uygulama şansını elde edememiş olduğumuz halde hayatın akışı, olayların gelişimi, dünyanın gidişatı, demokrasinin, demokratikleşmenin icabı, AB sürecinin talebi olarak teker teker sanki biz iktidara gelmiş gibi bir takım maddeler yaşama geçirilmiştir. Bu yaşama geçirilen maddeler başka siyasi partilerin programında olduğu için değil, başka hiçbir siyasi partinin programında öyle bir madde olmadığı halde sadece Cumhuriyet Halk Partisinin programında o maddeler olduğu halde o maddeler kendilerini başka siyasi partilerin iktidarlarında dayatmış ve yaşama geçirmeyi başarmıştır.

Şimdi bakınız, mesela bu çerçevede ölüm cezasının kaldırılması. Hangi siyasi partinin programında böyle bir madde vardı? Sadece Cumhuriyet Halk Partisinin programında bu madde bulunuyordu. Ve o madde kendisini hayata geçirtmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi iktidarda olmadığı halde yaşama geçmiştir ve bugün ölüm cezası, idam cezası kaldırılmıştır. DGM'lerin kaldırılması Cumhuriyet Halk Partisi programında yer alan bir madde. Yaşama geçmiştir. Milli Güvenlik Kurulunun sivilleştirilmesi. Daha yeni gerçekleşti. Cumhuriyet Halk Partisinin programında yer alan maddedir bu. Seçme ve seçilme yaşınının 25 ve 18'e düşürülmesi. Hangi partinin programında vardı? Cumhuriyet Halk Partisinin programı. Kim yaptı? Bunlar yaptı. Var mı programlarında? Bunun bir anlamı var değerli arkadaşlarım. Merkez bankasının özerkliği. 8 yıllık temel eğitim. Hangi partinin programında var 8 yıllık temel eğitim? Cumhuriyet Halk Partisinin programında. Cumhuriyet Halk Partisi üstelik iktidarda değilken ama dışarıdan destek verdiğimiz o hükümet döneminde bunu talep ettik ve 8 yıllık temel eğitim Cumhuriyet Halk Partisi programının bir parçası olarak uygulanmıştır. Aile birliğinin dağılması boşanma halinde. Kadının mal rejimiyle ilgili olarak proje. Hangi partinin programında böyle bir şey var? Biz diyorduk ki, aile birliği ortadan kalktıktan, boşanma gerçekleştikten sonrada kadınların malvarlığı eğer aile birliği sırasında artmış ise ve tersine bir sözleşme yok ise eşit paylaşılır. Şimdi bunu yaşama geçiren Cumhuriyet Halk Partisinin programında bu maddenin zamanında yer almış olmasıdır. Efendim BDDK'nın kurulması. Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurulu. Nerede var? Cumhuriyet Halk Partisinin önerisi. Bankacılık sisteminin iflasa doğru gitmekte olduğunu görerek biz programımızda bunu önermişiz. İşsizlik sigortası uygulaması. Cumhuriyet Halk Partisinin önerisi. Fonların kaldırılması. Özal zamanında bütün ekonomiye hakim olan fonlar. Risk sermayesi kavramı, mülkiyet hakkı, patent hakkı konuları, hayvancılıktaki soy kütüğü uygulaması dahil bütün bu projeler Cumhuriyet Halk Partisi programında yer alan, diğer

partilerin programında bulunmadığı halde hayatın akışı gereği kendini başka partilerde kabul ettiren düzenlemeler.

Şimdi değerli arkadaşlarım, bu çerçevede yaşama geçeceğini umduğumuz ve o inançta ta 1992 yılında Cumhuriyet Halk Partisini ilk açtığımız günden beri ısrarla üzerinde durduğumuz bir temel program maddemiz maalesef yaşama geçirilememiştir. Bu program maddesi milletvekili dokunulmazlığının sınırlandırılması ile ilgili maddedir. Maalesef bu geçemedi. Öyle anlaşılıyor ki, bunun yaşama geçmesi ancak Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında mümkün olacaktır.

Şimdi değerli arkadaşlarım, biz bu tabloyu dikkate alarak, programımızda yaşama geçmiş olan maddeleri çıkarıp yerine yeni hedefleri koymaya yönelik bir çalışmayı uzun bir süreden beri gerçekleştiriyoruz. Bu çalışma çok olgun bir aşamaya gelmiştir. Bunun gerçekleştirilmesine en büyük katkıyı yapan değerli arkadaşım Algan Hacaloğlu'na aramızdadır. Kendisini selamlıyorum. Sağlığını tehlikeye atacak şekilde bu konuyu sahiplendi eksik olmasın. Gerçekten bu noktaya getirdi.

Tabi pek çok düzinelerle uzman arkadaşımız, her alanda çok iyi yetişmiş uzman insanlar üniversitelerden, bürokrasiden, siyasetten, toplumun değişik kesimlerinden uzmanlar belli konularda çok ciddi katkılar yaptı. O katkılar değerlendirildi ve daha sonra Parti Meclisimizde, Merkez Yönetim Kurulumuzda bu konular konuşuldu. Ve şimdi Tüzük Komisyonumuzda bunu hazırlık komisyonu Tüzük Hazırlık Komisyonu inceleyip bir noktaya getirdi. Şimdi kurultayımızın Program Hazırlık Komisyonu pardon. Kurultayımızın Program Hazırlık Komisyonu konuyu şimdi, şuanda müzakere etmektedir. Onlara fırsat vermek için ben uzun uzun işte anlatıyorum sizlere. O çalışmalarını tamamlayabilsinler diye. O çalışmaların sonucunda burada bunu hep birlikte değerlendireceğiz ve yeni programımızı Türkiye'ye ilan edeceğiz.

Değerli arkadaşlarım, bu yeni programı incelediniz, gördünüz. Ama bir noktanın altını ben çizmek istiyorum. Bu program; çağdaş Türkiye programıdır. Türkiye'nin kurumları, Türkiye'nin siyasi düzenlemeleri büyük ölçüde eskimiştir. Türkiye'nin bir atılım yapmasına, yeni bir çağdaşlaşma süreci içine girmesine ihtiyaç vardır. Program bunun altyapısını hazırlamak üzere düşünülmüştür. Bu programla çağdaş bir Türkiye atılımını mümkün kılacağımızı umut ediyoruz. Bu program şu temel hedeflere yönelik olarak ciddi düzenlemeler getiriyor. Bir kez dikkatinizi çekmek isterim buna. Önce bir defa artık Türkiye'nin bir gerçeği yoksulluk olarak ortaya çıkıyor. Maalesef işsizlik ve yoksulluk önümüzdeki dönem Türkiye'sinin bir önemli, bizi uzun süre meşgul edecek bir kalıcı karakteri haline gelmiştir bu iktidar uygulamaları nedeniyle. Buna karşı AKP'nin önerdiği modelin dışında insan onuruna, vatandaşlık hakkına saygı gösteren, değer veren ama yoksulluk gerçeğini aşmaya destek olacak bir program zihniyetini ortaya koymamız lazım. Bu getirilmiştir. O çerçevede çok ciddi aile yardımları, kadına yönelik yardım uygulamaları yer almıştır. Mesleki eğitimin gerçekleştirilmesi, iş ve istihdam olanaklarını sağlayacak bir eğitim olanağının sağlanabilmesi gibi değişik düzenlemeler getirilmiştir. Yoksullukla mücadeleyi önemseyen bir programdır.

Öte yandan bu programımız kentleşen bir Türkiye gerçeğini temel alan bir anlayışla hazırlanmıştır. Önümüzdeki dönem Türkiye'si kentli bir Türkiye'dir. Kentli Türkiye'nin kendine göre sorunları vardır. Varoşlarında sorunları vardır, yoksulluk sorunları vardır, yönetim sorunları vardır, ulaşım sorunları vardır, belediyecilik çok ciddi bir sorun olarak ön plana çıkacaktır. Yerel yönetim bir temel konu olarak kendisini gösterecektir. Bunlara yönelik bir ciddi yaklaşım sergileme ihtiyacı var. Kentli Türkiye'nin programı olacaktır. Yoksulluk gerçeğiyle mücadele etmek zorunda olan Türkiye'nin, kentli Türkiye'nin programı olacaktır. Sosyal güvenlik sistemi ciddi şekilde takviye edilmektedir bu programda. İnsanlarımızın bu son düzenlemelerle maruz kaldığı haksızlıklar geniş ölçüde düzeltilecektir ve daha etkin bir sosyal güvenlik sistemi getirilecektir. Emekliye refaktan pay ve sosyal güvenlik destek primi kesintisi konusu çözülecektir. Bu kesintiye son verilecektir ve refaktan emeklinin de pay

alması öngörülebilecektir. Gençlerimize burs ve yurt konusunda ciddi atılımlar gerçekleştirilecektir. Vatandaşlarımızın KDV oranları, ÖTV oranları dolayısıyla maruz kaldıkları haksızlıklara yönelik çözümler getirilecektir. Tarıma içtenlikle sahip çıkılacaktır. Tarımı ayağa kaldırmaya yönelik projeler, programlar bu anlayışa yansımıştır, bu programa yansımıştır. Eğitime çok büyük önem verilmiştir. Mesleki eğitim özellikle çok ciddi şekilde desteklenecektir. Üniversite giriş sınavları kaldırılacaktır. YÖK kaldırılacaktır. Üniversitelerin kendilerini yönetmesine olanak verecek düzenlemeler getirilecektir. Kesintisiz ilköğretim 8 yıldan 10 yıla çıkarılacaktır. O konuda bir yeni atılımı Türkiye'nin önüne koyuyoruz. Onu 10 yıla taşıyacağız. Ve Türkiye'de demokrasiyi, iletişim özgürlüğünü, medya özgürlüğünü güvence altına alacak düzenlemeler getirilecektir. Yolsuzluklarla mücadele konusunda kapsamlı bir yeni anlayış başta milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması olmak üzere bunlar ifade edilecektir. Seçim sisteminde bir önemli değişikliği öngörüyoruz değerli arkadaşlarım. Bunu da kısaca hatırlatmak isterim. Bu bizim bir program hedefimizdir. Milletvekili seçimlerinde seçim çevrelerini bugünkü o büyük kentlerde görülen çok büyük rakamların altına çekme ihtiyacı var. Yani 6-7-8 kişilik milletvekili çevreleri oluşturulmalıdır. Ve seçilecek milletvekili sayısının iki katı kadar aday aday ortak oy pusulasına yazılmalıdır. Yazılırken bir öncelik sözkonusu olmamalıdır. Alfabetik olarak yazılmalıdır. Ve seçimde oy kullanan seçmen hangi partiyi istiyorsa ona oy verebilmeli, sonra o partinin aday adayları arasından eğer istiyorsa, uygun görüyorsa aday aday sayısını yarıya indirmeye yönelik işaretleme yapabilmelidir. 12 aday varsa 6 tanesini işaretlemelidir. Böylece o oy kullanıldıktan sonra yapılacak sayımda her parti kaç milletvekili çıkarıyor bu tespit edilmeli, sonrada önseçimle belirlenen milletvekili sıralaması genel seçimde o partiye oy veren, oy verdiği mührün oradaki bulunuşuyla kanıtlanmış olan seçmenler tarafından sıralanabilmelidir. Oy veren seçmenler birinciye kimi istiyorsa getirmeli, ikinciye kimi istiyorsa getirmeli, üçüncüye kimi istiyorsa getirmeli ve bu da seçimden sonra ortaya çıkmalıdır. Seçim yapıncaya kadar herkes birinci kendisi olacakmış gibi çalışmaya mecbur olmalı, hep birlikte çalışılmalı, seçimden sonrada kimin kaçınıcı olduğu oy durumuna göre şekillenmelidir.

Böyle bir seçim düzenine Türkiye'nin ihtiyacı olduğu kanısındayız. Çünkü önseçimdi, yok merkez yoklamasıydı tartışmalarının tatmin edici bir sonuç vermediğini yaşayarak biliyoruz. Bugün hiçbir siyasi parti önseçim yapmıyor. Sadece Cumhuriyet Halk Partisi önseçim yapıyor. Şu son seçim dahil olmak üzere yargıç denetiminde, hakim denetiminde önseçim uygulayan tek parti Cumhuriyet Halk Partisi olmuştur. Ama o sonuçlarında bizi mutlu eden sonuçlar verdiğini söylemek maalesef mümkün değildir. Bunu deniyoruz, görüyoruz. Yani önseçimde her şey çözülür. O kolaylık yok. Ciddi olmalıyız. Olay karmaşık. Hele böyle bir yolu koyduğunuz zaman önseçim yapacak olanları belirlemeye yönelik iktidar yarışı değişik bir anlam kazanmaya başlıyor. Ona göre üye yazımı, ona göre delege seçimi, ona göre örgüt yapılanması. Bu sağlıksız bir istikamet. Buraya partiyi sokmamak lazım. Zaten Türkiye'de hiçbir siyasi parti bunu uygulamıyor. Peki uygulanan merkez yoklaması sağlıklı mı? Değil. Vatandaştan seçilene koparıyor. O bağı kurmak lazım. O nedenle biz böyle bir seçim modelinin çok uygun olacağını düşünüyoruz ve Türkiye'ye bunu öneriyoruz. Umut ederim bunu gerçekleştiririz.

Kapatılan belediyeler yeniden açılacak değerli arkadaşlarım. Bu çerçevede bir son gelişmeye dikkatinizi çekmek istiyorum. Danıştay bir yeni karar aldı. Henüz daha medyamıza, kamuoyumuza bu konu tam yansımış değil. Danıştay'ın aldığı karar sadece karar öncesinde dava açmış olan kapatılan belediyeleri değil, davadan sonra dava açmış olan belediyeleri de, hatta bir yoruma göre şuanda dava açılması suretiyle de kapatılan belediyelerin açılmasına hukuki bir imkan olacağı sonucunu ortaya koymuştur. Bu çok önemli bir tespittir. Bunu ilgili arkadaşlarımın bilgisine sunuyorum. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu konuda bir hazırlığı yaptık ve bir genelgeyi hemen gönderiyoruz. Burada da hemen söyleyeyim lütfen 31 Aralık'a kadar ilgili belediyeler dava açmamışlarsa derhal dava açsınlar. 31 Aralık'a kadar davayı açsınlar. Bu onlara da bir imkan sağlayacak gibi gözüküyor Danıştay'ın aldığı karar bu doğrultuda. Anayasa Mahkemesinin aldığı karar daha resmen yürürlüğe girmedir. Resmi

gazetede gerekçeleriyle birlikte yayınlanmadı. Yani buralardan kaynaklanan bir hukuki sorun var. Hemen davalar açılmalıdır diye düşünüyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bir devlet reformu yapacağız ve bunun içinde bir özel yapılanma gerçekleştiriyoruz. Devleti tepeden tırnağa yerel yönetimiyle, merkezi idaresiyle bir gözden geçireceğiz, çağdaşlaştıracacağız. Ve kapatılan belediyeleri de eğer bu hukuk yoluyla bu konu çözülemezse Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında mutlaka açacağız.

Kobilere ciddi destek vereceğiz. Risk sermayesi uygulamasını yaygınlaştıracacağız. Girişimcilere bir önemli imkan olarak bunu yaygınlaştıracacağız. Adli Tıp Kurumunu yeniden yapılandıracağız. Bir partizanlığın ve siyasi etkileşmenin dışına Adli Tıp Kurumunu mutlaka çıkaracağız. Gene idari yargıya ve yüksek yargı organlarına mutlaka hukukçu başkanlar atanacaktır. Hukukçu olmayan yargı organı başkanlığı söz konusu olmayacaktır. Özel endüstri bölgeleri kurulmasına teşvik sergileyeceğiz. Türk teknoloji merkezlerini ve yazılım odaklı teknoparklar kurduracağız. İletişim güvenliğinin denetlenmesi konusunda daha önce söylediğim o yanışı düzelteceğiz. Tarımsal Destekleme Kurumu kuracağız ve bölgesel kalkınma projelerini yani Doğu Anadolu, Çorlu havzası ve Doğu Karadeniz, İç Anadolu, Filyos havzası ve Orta Karadeniz, Kelkit, Yeşilirmak, Kızılırmak havzaları, Dicle, Fırat havzaları, GAP'ın tamamlanması, biran önce tamamlanması Cumhuriyet Halk Partisi programının hedefleri arasında yerini alacaktır. Güneydoğu Anadolu'ya devlet öncülüğünde üretken yatırımlara programımız fırsat verecektir. Mayınlı alanlar tarıma kazandırılacaktır Güneydoğudaki ve çiftçinin kullandığı mazottan ÖTV kaldırılacaktır. Ve gene Madımak oteli bir hoşgörü merkezi haline dönüştürülecektir. Alevilerin diyanette temsil edilmeleri mutlaka sağlanacak ve Cemevleri eşit destek görecekler. Etnik kimliğin bir şeref olduğunu, insanın şerefi olduğunu programımız açıkça ifade etmektedir. Türkiye'nin bir ırk devleti, bir kan ve kafatası devleti olmadığı, bir siyasi bilinç, siyasi anlayış devleti olduğunu programımız vurgulayacaktır. Kentleşmeden kaynaklanan rantların, kazançların gene kent halkının ihtiyacına yönelik olarak kullanılmasını sağlayacak kurumlar getirilecektir. Yani imar yasalarındaki değişiklikler dolayısıyla ortaya çıkan o büyük kazanç kent halkının ihtiyacına yönelik olarak değerlendirilecektir.

Değerli arkadaşlarım, bu programı birazdan program komisyonumuzun getireceği öneri çerçevesinde konuşacaksınız. Ama ben bu anlayışımı sizlere ve kamuoyumuza yansıtmış olmak için bunlara işaret ettim.

Tüzük konusunda önemli bir değişim getiriyoruz değerli arkadaşlarım. Buna da dikkatinizi çekmek isterim. Bizim tüzük yapılanmamız Merkez Yönetim Kurulu çerçevesi içinde bu tüzük projesiyle bir yeniden düzenlemeye tabi tutulacaktır. Parti Meclisimiz aynen var. Kurultayımız Parti Meclisimizi seçecek, Parti Meclisi partinin temel yetkili organı. Kurultaylar arasında kurultay yetkisiyle donatılmış ve tüzüğün kendisine verdiği yetkileri aynen kullanan bir temel organ konumunda bulunmaya devam edecek. Ama bizim artık icra işini, yani ana temel siyasi tercih işini değil. O Parti Meclisinin işi. Günlük uygulama işini, icra faaliyetini yürütmekle görevli olan organımız Merkez Yönetim Kurulumuz yeniden yapılandırılacaktır. Bugün bilindiği gibi Parti Meclisimizin içinden Merkez Yönetim Kurulu seçilmekte. 20 üyesiyle Merkez Yönetim Kurulu olarak görev yapmaktadır ve tüzüğümüzün mantığında icra yetkileri Merkez Yönetim Kuruluna tevdi edilmiştir. Kurula tevdi edilmiştir. Kurul, kurul olarak bu yetkileri kullanmaktadır. Ama ortada birde Merkez Yönetim Kurulunun kadrosu vardır. Genel Başkan Genel Başkan Yardımcıları atamaktadır. Merkez Yönetim Kurulu içinden bir Genel Sekreter seçilmekte ve Genel Başkan, Genel Sekreter birlikte Genel Sekreter Yardımcılarını atamaktadır. Ama yetki, icra sorumluluğu, icra yetkisi Merkez Yönetim Kurulunun elindedir.

Şimdi değerli arkadaşlarım, günün ihtiyaçları, şartları hızlı uygulama yapma gereği, hayatın akış temposunun yükselmiş olması bizi artık kurumsal, kolektif organ olarak icra konumunda var olmaya devam ettiğimiz sürece gereken etkinliği sergileyememe noktasına doğru çekmiştir. Bizim yaptığımız gözlemler sonucunda ortaya çıkan ihtiyaç partideki belli görev

alanlarının belli kişilere tevdi edilmesi ve onların Merkez Yönetim Kurulunun ortak sorumluluğu içinde değil, doğrudan kendi sorumluluklarıyla görevlerini hem yapma imkanıyla donatılması, hem de yapıp yapmadığının süreç içinde ortaya çıkması. Kim ne yapacaksa belli olmalıdır. Parti içi eğitim meselesi mi? Yani aramızda çok konuşulan bir konu. Şimdi Merkez Yönetim Kurulunun ortak görevi. Canım birisini görevlendir o bunu yapıversin. O yapacak olan kişi projesini hazırlayacak, MYK onaylayacak, yapılacak harcama öyle, yazışma öyle, atılacak her adım kolektif. Bu arada şundan oldu, bundan olmadı gerekçeleri, bahaneleri ortaya çıkıyor iş kayboluyor. Netleştirmek lazım.

Şimdi yeni tüzük yapılanmasında bir kişiyi parti içi eğitim sorumlusu olarak belirleyeceğiz. Elinde yetkisi de var, elinde gücüde kudreti de var. Sorumluluğu da var. Yapıp yapmadığını da hep beraber göreceğiz. Bu senin işin, al bu işi yap götür diyeceğiz. Şimdi bu kişisel sorumluluk üstlenme, o sorumlulukların gereğini kişisel olarak başarıp başaramadığını ortaya koyma şansını da beraberinde getirecek. Yetki ve sorumluluk kişiye tevdi edilmiş olacak. Yani kolektif sorumluluk, herkes orada 20 kişi. E 3-4 kişi Genel Başkan Yardımcısı, Genel Sekreter Yardımcısı. Gerisi ne yapacak? Yani haftada bir toplanacağız, kararları birlikte alacağız. Daha hızlı, daha icrayı sağlamaya, olaylar karşısında sorumluluk üstlenip adım atmaya elverişli bir yapısal düzenlemeye ihtiyaç olduğunu tespit ettik. Artık o eski denge politikasının zamanı geçti. Sorumluluğun gereği neyse onu vereceğiz ve onu gerçekleştireceğiz. Bu kararı almamız diye düşündük. Komplekslerden de kendimizi sıyırdık. Öylemi derler, böyle mi derler, falan mı olur, filan mı olur? Bunların hiçbirisinin önemi yok. Çünkü hepimiz sadece Cumhuriyet Halk Partisi daha hızlı çalışsın, daha etkili çalışsın, Cumhuriyet Halk Partisindeki insanlar sorumluluklarının gereğini yapabilsinler. Bunu görelim istiyoruz. Buna imkan verecek bir düzenleme diye böyle bir hazırlığa geçtik. İnanıyorum bu Cumhuriyet Halk Partisi içindeki değerli, yetenekli arkadaşlarımızın ortaya çıkmasına, kendisini göstermesine, kamuoyunun onları kendi sorumluluk alanlarıyla daha doğrudan tanımalarına fırsat verecektir ve bu doğrultuda çok olumlu, başarılı sonuçlar alacağımızı umut ediyorum.

Bakın, son zamanlarda Grup Başkanvekili kendisi ama sanki yolsuzlukla mücadelede sorumlu parti başkan yardımcısı gibi Sayın Kemal Kılıçdaroğlu kamuoyumuz tarafından keşfediliverdi. Çünkü bir alanda. Şimdi başka iş yaptırmayacaklar ona. İlla bu konu. Yani öyle vaziyetler oluyor ki, mesela falan yerde bir yolsuzluk olayı var. İllerden birisinde bir yolsuzluk olayı var. Aman diyorlar Kemal beyi çağıralım, ona bunu anlatalım, o dile getiriversin bunu diye. Onun bu konudaki parti etkinliği daha da artmış oluyor. Yani böyle bir kişi, uzmanlaşma ve kişisel başarı böylece daha çok ortaya çıkıyor. İnşallah buna benzer bir yapı ortaya çıkacak. O oluşacak olan Merkez Yönetim Kurulumuzu oluşturacak olan belli görev alanlarındaki insanlar, yetkili arkadaşlarımızda aynı şekilde çalışacaklar ve partimiz böylece daha verimli, daha başarılı bir çalışma yapma şansını elde edecek. Yani bir anlamda bu Cumhuriyet Halk Partisinin iç bakanlar kurulu bin manzara olacak. Herkesin yetkisi var, sorumluluğu var ve onun gereğini yapacak. Gölge kabine gibi bir nitelik kazanacak. Bunu sağlamaya yönelik bir tüzük değişikliğidir. Bunu hep birlikte kendi aramızda pek çok konuyu konuşarak, tartışarak ele aldık. Çeşitli tereddütler ortaya atıldı. Yerel seçimlere giderken şimdi bunun bizi meşgul eden bir tarafı olmaz mı acaba? Zarar verici olmaz mı diye düşünüldü. Acaba parti içinde alınganlıklara yol açılır mı, açılmaz mı gibi duygular zihinlerde geçti. Ama gerçekten iftiharla söylüyorum Cumhuriyet Halk Partisi olarak böylesine güç, karmaşık ve yanlış anlaşılmaya müsait bir konuyu olağanüstü bir sorumluluk duygusuyla ve görev bilinciyle arkadaşlarımızla birlikte gerçekleştirmeyi başardık. Genel Sekreterimizde b konudaki bütün tereddütlerin aşılmasında en önemli katkıyı yaptı. Kendisine de teşekkürlerimi ifade ediyorum. Ve Cumhuriyet Halk Partisi bir parti olarak önüne gelen sorumluluğun icabını en doğru şekilde yapmayı bir kez daha böylece başarmış olmaktadır. Bundan onur duyuyorum, kıvanç duyuyorum. Bir Cumhuriyet Halk Partili olmaktan bu tablo karşısında iftihar ettiğimi ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bugün bu tüzükle ilgili komisyon raporu da biraz gelecek. Onu da hep birlikte değerlendireceğiz. Temel hedefi budur, amacı budur. Buna yönelik bir düzenleme getirilmiştir. Zaten şuanadaki pratik böyle gitmektedir.

Bakınız; çok önemli bir dönüşüm yaşıyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi olarak 2000 yılında ortaya koyduğumuz bazı hedefler vardı hatırlarsınız. 2000 yılında yola çıkarken demiştik ki, Cumhuriyet Halk Partisini kendi kendisiyle tartışan, çekişen bir parti olmaktan çıkarmak zorundayız. Kendi içinde kavga eden bir parti olmaktan Cumhuriyet Halk Partisini çıkarmak zorundayız. Başarının yol haritasında öncelikli madde budur demiştik. Ne zaman demiştik? 2000 yılında demiştik. Büyük iç kavgaları yaşamakta olduğumuz bir dönem. Ve Allah'a şükür 2000 – 2008 bugün geldiğimiz noktada Cumhuriyet Halk Partisi iç kavgalarını aşmış, birbirine güven duyan, birbirine saygı gösteren, birbirinin hakkını bilen, birbirinin değerini bilen ve partiye karşı, Türkiye'ye karşı sorumluluğunu ön plana çıkaran insanların oluşturduğu bir parti haline Genel Merkeziyle, il örgütleriyle, ilçe örgütleriyle dönüşmeyi başarmıştır. Bu gerçekten fevkalade önemlidir ve Cumhuriyet Halk Partisinin bugün elde ettiği başarının ve yarın elde edeceği başarının ana güvencesi de işte budur. Bulduğumuz noktaya öyle geldik. 2000 yılında kamuoyu yoklamalarında barajın altında kalmış 99 seçimlerinde. 2000 yılında da onun çok daha altına sürüklenmiş ve diğerleri arasında adı geçen bir parti konumundaydık 2000 yılında. Ama 2000 yılından hemen sonra 2002 yılında girdiğimiz seçimde %19 oy düzeyiyle Cumhuriyet Halk Partisi ana muhalefet partisi haline gelmiştir. Bugün çok daha ileri bir noktaya da Cumhuriyet Halk Partisi yönelecektir. Bunun altyapısını, temellerini oluşturmuştur.

Bugün gerçekleştireceğimiz bu program parti içinde sağladığımız dayanışma ve bütünlük, birlik, küçük kısır çekişmeler, tuzak kurmalar, birbirinin aleyhine tertip yapmalar, dedikodu yaymalar, medyaya haber taşımalar falan. Bu hastalıklarımızı geride bıraktık. Ve bir daha da o hastalıklara Cumhuriyet Halk Partisini kimsenin sürüklemesine izin vermeyeceğiz. Tüzüğümüzü etkin, verimli, hızlı çalışma şartlarına uygun bir biçimde modernleştireceğiz. Programımızı çağdaş, modern Türkiye'nin ihtiyaçlarına göre yeniden şekillendireceğiz ve bu yönüyle önümüzdeki döneme Cumhuriyet Halk Partisi olarak daha yüksek sorumluluklara hazırlanacağız.

Bir tarihi önemli yeni yapılanma döneminin içinden birlikte geçiyoruz. Şuana kadar bu süreçte sizlerden çok büyük destek aldım. Çok büyük güç kattınız. Arkadaşlarımızla birlikte bu konuda hiçbir özel hesaba kendimizi kaptırmadan, hep birlikte partinin yararları doğrultusunda en verimli işbirliğini gerçekleştirdik. Vardığımız nokta gerçekten bizi çok yüksek sorumluluklara hazırlanma göreviyle karşı karşıya bırakmıştır. Bunu önümüzdeki dönemlerde en iyi şekilde gerçekleştireceğiz. Cumhuriyet Halk Partisinin iddialarının, tezlerinin haklılığı, doğruluğu çok açık bir şekilde ortadadır. Ekonomide, siyasette, yolsuzluklar konusunda, dış politika konusunda Cumhuriyet Halk Partisi temel tezleriyle haklılığı, doğruluğu herkesin kabul ettiği bir siyasi parti konumuna gelmiştir. Kendimizi yapılandırıyoruz. Bizi içine itmek istedikleri yanlış görüntülerden kendimizi sıyrıyoruz. Cumhuriyet Halk Partisini bütün topluma sevgiyle, sevecenlikle yaklaşan, bütün toplumu kucaklamaya açık, insanlarımızı dışlamayan, tasnif etmeyen, etiketlemeyen, insanlarımızın yaşam biçimlerini, geleneklerini, göreneklerini bir siyasi suçlama konusu haline dönüştürmeyi reddeden, laik demokratik cumhuriyet konusundaki duyarlılığını kararlılıkla sürdüren ama Türkiye'yi olabildiğince geniş bir biçimde kucaklamaya çalışan bir siyasi parti olarak kendimizi ortaya koyuyoruz. Bunun önümüzdeki dönemlerde çok daha iyi anlaşılacağına ve Cumhuriyet Halk Partisinin öneminin, değerinin ve desteğinin çok daha hızla artacağına yürekten inanıyorum.

Buraya hep birlikte geldik. Verdiğiniz destek için bir kez daha yürekten teşekkür ediyorum. Bundan sonra çok daha güzel yerlere partimizi ve Türkiye'yi hep birlikte taşıyacağız. İçtenlikle buna inanıyorum. Hepinize yürekten teşekkür ediyorum, sevgiler saygılar sunuyorum.

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN 14. OLAĞANÜSTÜ KURULTAYDA YAPTIĞI KAPANIŞ KONUŞMASI (21 ARALIK 2008)

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, hepimizi bir kez daha içten sevgilerle, saygılarla selamlıyorum.

Bugün çok önemli, tarihi başlangıçtaki konuşmamda da söylediğim gibi bir kurultay gerçekleştirdik. Bir tüzük yenilenmesini ve program yenilenmesini hep birlikte sağladık. Gerçekten hepimizin kıvanç duyması gereken bir oluşumdur bu. Önümüzdeki gelecek için uzunca bir süre bu programımızın, bu tüzüğümüzün Cumhuriyet Halk Partisine ve Türkiye siyasi hayatına yön vermeye, hedef oluşturmaya yönelik temel bir belge olarak siyasal yaşamımız içinde yerini almış olacağını düşünüyorum. Cumhuriyet Halk Partisi bu yeni ve çağdaş programıyla, yeni ve hızlı bir yönetim olanağını getiren merkezi yönetim yeniden yapılanmasıyla çok daha etkili bir çalışma yapma şansını, fırsatını hepimize sağlayacaktır. Buna katkılarınız dolayısıyla hepimize yürekten, içten teşekkürlerimi sunuyorum. Ve bu değişikliğin Cumhuriyet Halk Partisine ve Türkiye siyasi yaşamına hayırlı olmasını, yararlı olmasını diliyorum.

Değerli arkadaşlarım, burada verimli, yararlı tartışmalar gerçekleştirdik. Program değişikliğiyle ilgili eleştirileri dinledik, tüzük değişikliğiyle ilgili değerlendirmeleri dinledik. Genellikle arkadaşlarımızın şikayetlerinin bu değişikliklerin hızlı bir biçimde gerçekleştirilmiş olmasına yönelik olduğunu görüyorum. Daha geniş bir zaman dilimi içinde, daha kapsamlı olarak üzerinde durmak, çalışmak, düşüncelerimizi ifade etmek fırsatı sağlanmış olsa çok daha iyi olurdu diye düşünüyorlar. Doğrudur tabi bir program değişikliğinin düşünceler temel olmaya devam etse de, bir büyük tarihi kırılma söz konusu olmasa da yeni şartlar içinde yeni hedefler ortaya koymaya yönelik bir program değişikliğinin de daha kapsamlı, daha geniş bir zaman içinde ele alınması düşünülebilir.

Yani böylece şuna dikkati çekmek istiyorum. Çeşitli partiler zaman zaman önemli program değişiklikleri yaparlar. Bu program değişiklikleri özellikle sosyal demokrat dünyada programda yer alan maddeler yaşama geçtiği için değil de dünya şartlarında çok köklü değişimler yaşandığından dolayı partinin bakış açısını, yorumunu köklü bir biçimde değiştirmeye yönelik program değişiklikleri olur. Mesela Erfurt Programı SPD'deki Alman Sosyal Demokrat Partisindeki Frankfurt Programı bu çerçevede değişiklikleri ortaya koyar. Klasik Marksist çizgiyi bırakırlar bir başka sol çizgiye, sosyal demokrat çizgiye geçerler. Bu tarihi bir kırılmadır, köklü bir dönüşümdür. O nedenle bu dönüşümün kapsamlı bir biçimde bütün toplumda ayrıntılı olarak ele alınması, tartışılması, değerlendirilmesi zorunluluğu vardır. Şimdi sizin huzurunuzda getirdiğimiz program değişikliği bu nitelikte köklü, tarihi bir ideolojik kırılma anlamına gelecek. Partinin temel siyasi ideolojisini, felsefesini değiştirecek bir program değişikliği niteliğinde değildir. Önünüze getirdiğiniz program taslağı Cumhuriyet Halk Partisinin ta 1994'te koymuş olduğu, 1976'da daha önce ortaya konulmuş olan program hedeflerinin yaşama geçmiş olması karşısında ve Türkiye'de gene aynı ideolojik bakış açısı içinde, yani Atatürk ilke ve devrimlerine inanan çağdaş sosyal demokrat bakış açısı içinde, aynı doğrultuda. Yeni, somut, kurumsal, politik düzenlemeleri öngören bir program değişikliğidir. Program değişikliği dediğiniz ideoloji değişikliği olursa o zaman elbette öyle konuşursunuz. Bütün dünya öyle yapıyor onu. İngiliz İşçi Partisinin 4. maddesinin çıkarılması. Yani devletleştirmeyi öngören maddenin çıkarılması çok sancılı bir karar, büyük bir karar. Onu aylarca konuşular. Elbette konuşacaklar. Burada böyle bir şey yok değerli arkadaşlarım. Burası aynı bakış açısını, aynı düşüncüyü, aynı ideolojiyi hayatın akışı içinde ortaya çıkan gelişmeleri dikkate alarak, yeni hedefleri koyarak, aynı pencereden bakıp yeni

hedefleri koyarak getirilen bir program düzenlemesi. Programımızı çağdaştırmaya değiştirmeye değil. İdeolojik bakımdan bir istikamet kaymasına tabi tutmaya değil. Aynı ideoloji doğrultusunda ama somut hedeflerini yeniden belirlemeye yönelik bir çalışma. Bu program çalışmasının arkasında ne var? Bu program çalışmasının arkasında Türkiye'nin bu son döneminde, yani 94'ten sonraki dönemde ve özellikle 2000 yılından sonraki dönemde ve ondan sonraki dönemde AKP iktidarının ortaya çıkışıyla birlikte Cumhuriyet Halk Partisi kurumunun Genel Başkanından il ve ilçe başkanlarına kadar, milletvekillerine kadar, Parti Meclisi üyeleri, Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, partili uzmanlar, partili düşünürler, hepimizin yıllardır dile getirdiği, ortaya attığı düşüncelerin, tezlerin, hedeflerin, programların bu zaman içinde ayakta kalıp gelecek bakımından da önem taşıdığını birlikte saptadığımız, zamanın içinde oluşmuş, şekillenmiş, birisi oturup da masa başında yazmış değil. Böyle bir program taslağı değil. Bu program taslağını 10 yıldan beri Cumhuriyet Halk Partililer Türkiye'nin her yerinde yazıp duruyorlar. Bu böyle bir program. Var olan, oluşmuş, yazılmış programın adını koyuyoruz. Hak ettiği yere taşıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, program değişikliği, öyle olmaz, böyle olur. Herkes bize anlatıyor, akıl fikir veriyor program değişikliği nasıl olur. Biz onun içindeyiz. Onu oluşturuyoruz değerli arkadaşlarım. Daha da çok konuşalım. Daha da çok konuşalım. E burada konuştuk. Başkan dedi ki, var mı daha başka muhalefet için konuşacak? Yok. Buradaki konuşan arkadaşlarımın çoğu da zaman çok sıkışık, konuşacak çok şey var. E varsa söyle. Ortadaki düzenlemelerden hangisine itiraz ediyorsun? Sayın Gazalcı eğitimle ilgili bir iki noktayı söyledi. Onların dikkate alınması gereken nesi varsa arkadaşlarımda dikkate alacaklar. Başka var mı kardeşim? 300 sayfalık program ortada. Efendim şimdi elimize geçti. Eline şimdi geçen arkadaşlar var, aylardan beri bu programın üzerinde çalışan arkadaşlar var. Cumhuriyet Halk Partisi örgütünün bilgisi içinde. Bu program değişikliği ne zaman ortaya çıktı? Şimdi yerel seçime gidiyoruz onun ortaya çıktı. Yok böyle bir şey. Bu program değişikliği son kurultaydan çıktuktan sonra hemen üç gün sonra gerçekleştirdiğimiz Parti Meclisi toplantısında ilk kez yeni Genel Başkan olarak benim Parti Meclisine verdiğim bir siyasi hedef olarak ortaya çıktı. Niçin çıktı? Çünkü bunun arkasında Cumhuriyet Halk Partisini yeniden yapılandırma, etkinleştirme, programıyla, tüzüğüyle, kamuoyundaki konumuyla, duruşuyla, Cumhuriyet Halk Partisinin önünü açmaya yönelik büyük projemizin bir aşamasının zamanı geldiğine olan inancımız dolayısıyla programımızı da düzenleyelim, tüzüğümüzü de düzenleyelim dedik. Ne zaman dedik? O noktada dedik. O zamandan buyana ne kadar zaman geçti? Kaç ay? 8 ay. 8 aydır Türkiye bununla meşgul, Cumhuriyet Halk Partisi bununla meşgul. Parti Meclisi toplantılarımızda konuştuk.

Düzinelerle uzman değerli arkadaşlarım. Yani 100'e yakın. Her birisi kendi alanında Türkiye'nin yetiştirdiği en değerli uzman niteliğinde olan arkadaşlarımız komisyonlar halinde bu programı oluşturmaya yönelik emek verdiler, çaba sergilediler, hazırlık yaptılar ve onlar zaman içinde tartışıla, tartışıla, geliştirile geliştirile bugünlere getirildi, bugünlere taşındı. Uzmanlar hazırladı. Biz Merkez Yönetim Kurulu olarak bu konuda ilgili milletvekili arkadaşlarımızın bir kısmını da çağırarak Merkez Yönetim Kurulunu aşan bir toplantı halinde bu taslağı onlara verdik, birlikte tartıştık. Daha sonra Parti Meclisimizde, daha sonra Merkez Yönetim Kurulumuzda ve bir süredir de örgütümüzün oluşturduğu Program Komisyonu marifetiyle bu konuyu konuştuk ve bugünkü noktalara getirdik.

Yani zaman yok, efendim işte daha fazla, daha uzun zamanda konuşulseydi. Doğru konuşulseydi iyi. Ama şimdi önünüzde bir şey var. Bir bakın şuna canım. Her birinizin uzman olduğu alanlar var. Bir değerlendirin. Yani maksat artık çağın akan temposuna uygun bir şekilde Cumhuriyet Halk Partisini biran önce kararlı bir anlayışla yönettiğimizi Türkiye'ye göstermek. Cumhuriyet Halk Partisi ne yaptığını biliyor. O doğrultuda adımlar atıyor. Tüzüğünü değiştiriyor, programını değiştiriyor ve kendisini Türkiye siyasi hayatı içinde yanlış yere etmek isteyenler karşısında kararlı bir politikayla konumunu, duruşunu belirliyor ve Cumhuriyet Halk Partisini geleceğe doğru hazırlıyor. Bunun bir parçasıdır. O nedenle bunun derhal yapılması gerekiyordu.

Bunu bu şekilde gerçekleştirmeye katkı veren bütün arkadaşlarıma başta tekrar ifade etmeliyim büyük emeği var, büyük gayreti var. Algan Hacaloğlu'na ve onunla beraber çalışmış bütün komisyon üyesi, komisyon üyesi olmadan dışarıdan uzman olarak bize destek vermiş, katkı vermiş bütün arkadaşlarıma içtenlikle yürekten teşekkür ediyorum.

Bugün hepimizin iftihar edeceği, derli toplu, çağdaş bir sosyal demokrat program ortaya çıkmıştır. Cumhuriyet Halk Partisinin konumu, ideolojisi bir kez daha netleşmiştir. Önemli bir başarıdır. Bunu gerçekleştiren tüm arkadaşlarıma yürekten teşekkür ediyorum. Örgütümüzü de, kurultayımızı da bu kararı dolayısıyla yürekten kutluyorum.

Değerli arkadaşlarım, program çalışmamızla ilgili ayrıntıya girmeye gerek yok. Konuşan arkadaşlarımdan hemen hemen hiçbirisi bu programın şu konudaki duruşu yanlış anlamına gelecek geçerli, önemli bir tespit yapmış değildir. Genel muhalefet söylemi, genel şikayet, klasik bilinen değerlendirmeler bir kez daha bu vesileyle ifade edilmiştir. Bunu saygıyla karşılıyorum. Burada arkadaşlarımız bunu yaptılar. Ama bunun programı içeriğini etkileyecek, bizi düşündürecek, bu programı niye böyle yaptıkta böyle yapmadık dedirtecek bir tespit, bir gözlem, bir değerlendirme ortaya atılmamıştır.

Gelelim tüzük değişikliğine. Değerli arkadaşlarım, tüzük değişikliğinin de ben çok önemli olduğuna inanıyorum. İnşallah umutlarımız doğrultusunda bir gelişmeyi hep birlikte gerçekleştiririz. Yeni bir anlayışı bu tüzükle yaşama geçirmeyi düşünüyoruz, umut ediyoruz. Bu anlayış daha önceden de ifade etmiştim. Bizim yürütme işini, yönetim işini bir organın, bir kurumun kendi iç statik yapılanmasına teslim etmeden acaba partinin yönetim ve yürütme ihtiyacına cevap verebilecek bir görevlendirme olanağı sağlanabilir mi anlayışıyla buraya gelinmiştir.

Şunu hemen söyleyeyim. Bu Cumhuriyet Halk Partisinin icadı falan değildir. Bugün Türkiye'deki bütün siyasi partiler AKP başta olmak üzere hemen hemen bütün siyasi partiler bu anlayışla merkez yönetimi yapılandırmışlardır. Artık merkez yönetimi kurumsal bir düzeye hapsedilmiş olan, herkesi her şeyle aynı zamanda sorumlu tutan bir anlayış sadece Cumhuriyet Halk Partisinde vardı. Şimdi o anlayışı biz geride bırakıyoruz. Bizde yönetim ve yürütme işini yetki ve sorumluluk çerçevesi içinde bu işle görevlendirilecek arkadaşlarımızın eliyle yapma noktasına geliyoruz. Bizde hızlı, bizde gelişmelere ani tepki gösterebilecek, bireysel açılımlara inisiyatif kullanmaya imkan verecek bir yönetme modelini Cumhuriyet Halk Partisine taşıyoruz. Yani adama göre iş değil, işe göre adam seçme anlayışına geliyoruz.

Şimdi ne oluyordu? Parti Meclisi Merkez Yönetim Kurulunu seçiyordu. Nasıl seçiyordu? Genel Başkan bir liste öneriyor, Genel Başkanın önerdiği listeyi parti içi dayanışma, bütünlük, Genel Başkanın uyumlu çalışma dikkate alarak çok doğal bir biçimde Parti Meclisimiz değerlendiriyor, Genel Başkanın önerdiği listeyi Merkez Yönetim Kurulu olarak seçiyor. Ama seçilenler belli bir görev için seçilmiş olmuyor. Bir kurul üyesi olarak seçiliyor. Ve kurul üyeliği önemli bir rütbe olarak ortaya çıkıyor. Bir işle, bir görevle tanımlanmış, bir işle, görevle yükümlü kılınmamış bir biçimde o kurul üyesi arkadaşlarımız hep birlikte sorumlu, hep birlikte seçilmiş, hep birlikte geliyorlar, hep birlikte gidiyorlar. Ve bu bizim aradığımız hızlı, etkin, dinamik çalışma şansını maalesef ortadan kaldırıyor.

Değerli arkadaşlarım, bunu değiştirmeye yöneliktir. Bu bizim icat ettiğimiz bir olay değil. Bu var. AKP'de de var, başka yerlerde de var. Ben Genel Başkan Yardımcılıkları ile ve Genel Sekreterle oluşan Merkez Yönetim Kuruluna partinin Grup Başkanvekillerini de resmi olarak Merkez Yönetim Kurulunun resmi üyesi olarak sokabilmeyi istedim. Niçin istedim? Çünkü günümüzde artık grup ayrı, teşkilat ayrı laflarının anlamı geçmiştir. Kendimizi geçmişe tutsak etmeyelim çağ değişiyor. Günümüzde siyaset bir bütün. Parlamento siyaseti, örgüt siyaseti, kamuoyu siyaseti hepsi bir bütün. Bunu birlikte düzenlemek lazım. Ayrıca, sen gruba bak, milletvekillerine bak. Sen karışma örgüt işlerine. Örgüte de sen gruba karışma. Siyasi

mücadelemizi neyle götüreceğiz? Mecliste götüreceğiz, kamuoyunda götüreceğiz. Hepsi bir bütün. Oradaki Grup Başkanvekili arkadaşlarımın Merkez Yönetim Kurulunda öyle sembolik, oy verme hakkına sahip olmadan değil, oy verme hakkına sahip olarak resmen yetkili olarak bulunmasını sağlayabilirsek ben daha da mutlu olacaktım. AKP nitekim bunu yapıyor. AKP'nin şuandaki Merkez Yönetim Kurulunda Grup Başkanvekilleri de Merkez Yönetim Kurulunun resmi üyeleridir, eşit üyeleridir. Biz tabi bu işlerde daha hassasızdır. Hukuk, Siyasi Partiler Yasası ne diyor falan diye. Yani bu sıkıntılı bir düzenlemedir diye tespit yaptık hukuken. Ve bağrımıza taş basarak, özellikle ben bağrıma taş basarak Grup Başkanvekili arkadaşlarımın Merkez Yönetim Kurulunda üye olarak bulunamayacağı bir çözüme evet durumunda oldum. Keşke onu da yapabilsedik.

Değerli arkadaşlarım, Siyasi Partiler Yasası falan tarihte yapılmış. Günün ihtiyaçları böyle. Bir siyasi parti inisiyatif almış, bir düzenleme getirmiş. Bizde alalım, bizde götürelim. Gerekirse o Siyasi Partiler Yasası zaman içinde değişir. Yani böyle bir daha cesur davranma arayışını ben kendimde hissettim. Ama bunu gerçekleştiremedik. Bu Merkez Yönetim Kurulundan ne beklediğimizi ortaya koyması bakımından önemli. Bunu istiyorum. Grup Başkanvekilleri de olacak, çeşitli alanlarda görevlendirilmiş Genel Başkan Yardımcıları da olacak, Genel Sekreterde olacak, hepimiz bir araya geleceğiz o anda Türkiye'nin önündeki konu ne, o konunun icabı ne? Mecliste bir gündem dışı konuşma yapılıyorsa arkadaşlarımızla bunu kararlaştıracamız Grup Başkanvekilimizle. Bir genel görüşme önergesi verilmesi gerekiyorsa onu orada karşılayacağız, orada bunu karara bağlayacağız. İlgili arkadaşlarım düşüncelerini söylerken meclisteki arkadaşımızda onu dinleyecek. Buna ihtiyaç var. Günün ihtiyacı bu değerli arkadaşlarım. Bizim bu konuya bakarkenki anlayışımız bilmenizi isterim bunun dışında bir şey değildir. Bunun ötesinde bir anlayış kesinlikle sözkonusu değildir. Ben zaten eksik olmasın Parti Meclisi üyesi arkadaşlarımızın desteğiyle bir listeyi öneriyoruz, onu Parti Meclisimiz görevlendiriyor Merkez Yönetim Kurulu olarak. O oradan bir arkadaşımızı Genel Sekreter olarak öneriyoruz eksik olmasın onu da Parti Meclisimiz seçiyor. Bir sorun yok. Zaten böyle geliyoruz. Ama konu o değil. Konu insanlara bireysel sorumluluk üstlemek, bireysel yetki vermek ve onların görevlerini yapabilmelerinin mümkün olup olmadığını gösterme fırsatını onlara tanımak. Böyle bir yeni yönetim ihtiyacı var.

Bu doğrultuda bu düzenleme yapılmıştır. Bunu bilmenizi isterim. Yoksa burada konunun bu gerçek boyutlarıyla değil bir parti içi demokrasi sorunu gibi ele alındığına tanık oldum. Buralarda çok konuşulmuş, artık aşılmış, parti kamuoyunun vicdanında kökleşmiş, yerini bulmuş olan düzenlemelere yönelik şikayetlerin bir kez daha dile getirildiğine tanık oldum. Elbette doğaldır, bunlar söylenecektir ama biz başka bir işle meşgulüz. Bizim derdimiz ayrı. Biz bu partiyi dinamik, etkin bir çalışma şansına nasıl kavuştururuz onun arayışı içindeyiz. Onun yollarını, yöntemlerini deniyoruz. Kişisel bir etkinlik arayışı gibi bunu anlamak siyasi hayata bakışın daha 30 yıl önceki noktalara saplanıp kalmış olması demektir. Türkiye değişiyor, şartlar değişiyor.

Şunu herkesin çok iyi bilmesini istiyorum. Bugün Türkiye'de hiçbir siyasi partinin Cumhuriyet Halk Partisinden daha demokratik bir tüzüğe ve işleyişe sahip olduğunu söyleme hakkı yoktur. Cumhuriyet Halk Partisi Türkiye'nin en demokratik siyasi partisi konumunu rahatlıkla sürdürmektedir. Herkesin bunu çok iyi bilmesini istiyorum. Yani Cumhuriyet Halk Partisinde demokrasi konusunda bir suçluluk duygusu yaratmaya yönelik bu çalışmaların hiçbir ciddiyeti yoktur. Hiçbir siyasi parti isimlerini saymak istemiyorum. Türkiye'de var olan hiçbir siyasi partinin Cumhuriyet Halk Partisinden daha demokratik bir yapısı, işleyişi yoktur. Bunu herkesin çok iyi bilmesini istiyorum. Ve bizimde sorunumuz birbirimizle ilişkimizi çözmek değildir. Bizimde sorunumuz parti içinde kavganın şartlarını yaratmaktan ibaret değildir. Bizim sorunumuz partimizin içindeki tartışmaları geride bırakıp dışa dönük, etkili bir şekilde çalışma yapmanın hukukunu, siyasetini, kurumsallaşmasını gerçekleştirmektir. Şimdi o doğrultuda bir adım daha atmakta olduğumuzu görüyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu konularda konuşuldu. Gene bu düzenlemelerle ilgili ben arkadaşlarımdan hiçbir anlamlı genel şikayetlerinin ötesinde CHP'nin parti işleyişinde, demokrasi eleştirilerinin ötesinde bu getirilen somut tüzük değişikliğiyle ilgili anlamlı, değerli, önemsenecek bir somut değerlendirmeyi duyamadığımı ifade etmeliyim. Elbette herkes kendi üslubuyla siyasi çalışmasını götürür. Ama bizim işimiz o değil. Biz başka işle meşgulüz. Bizim getirmeye çalıştığımız partimize yeni bir dinamizm kazandırmaktır. Yeni bir inisiyatif zenginliği getirmektir. Partimizdeki değerli siyasetçilerin kendilerini ortaya koymasına, göstermesine fırsat verecek bir yeniden yapılanmadır.

Bu Genel Başkanın şundaki konumunu değiştiren herhangi bir düzenleme getiriyor değildir. Şuanda da Merkez Yönetim Kurulunu Genel Başkan öneriyor fiilen. Genel Sekreteri Genel Başkan öneriyor fiilen. Bu konularda bir sorun yok, bir sıkıntı yok, değişen bir şey yok. Ama şimdi ne olacak? Herkes bir kolektif sorumluluğun ya da sorumsuzluğun arkasına saklanamayacak. Herkes yetkisiyle, göreviyle, sorumluluğuyla kamuoyu önünde net bir şekilde bir duruş kazanacak ve bunun değerlendirilmesi mümkün olacak. Başarı ödüllendirilecek, başarısızlık değerlendirilecek, eleştirecek. Buna imkan veren bir düzenlemedir.

Bunu vicdanınız rahat olsun diye söylüyorum. Yani getirilen düzenlemelerin bunun ötesinde bir yönü, bir boyutu kesinlikle yoktur. Bu tüzük değişikliği umut ediyorum bu bekleyişlerimize cevap verecektir. Niçin bu tüzük değişikliğini hemen şimdi yürürlüğe koymadık da Parti Meclisinden yetki aldık? Madem yetki alacaktık niye alelacele şimdi bunu geliştirdik?

Değerli arkadaşlarım, bakın bir yandan pek çok insan bu program ve tüzük için harıl harıl çalıştı. Günler, saatler boyu çalıştı. Ama bu partimizin dışı dönük çalışmasına hiçbir şekilde bir olumsuzluk getirmedi. Herkes işini yapıyor. Bir yandan program çalışması yapacaksınız. Bir yandan tüzük çalışması yapacaksınız. Bir yandan yolsuzluklarla mücadele edeceksin. İktidarın yakasından tutacaksınız. Teker teker Şaban Dişli'sinden Mir Dengir Fırat'ına oradan Adana Belediye Başkanı Aytaç Durak'a ve Ankara Belediye Başkanı Melih Gökçek'e kadar her birisinin hesabını düreceksin. Bir yandan hem bunları yapacaksınız, hem iktidarla bütçede karşı karşıya geleceksin. Başbakanı hesabını soracaksınız. Hem bunları yapacaksınız. Bunları yaparken Cumhuriyet Halk Partisinin kamuoyunda doğru bir şekilde algılanmasına neden olacak bir tartışma sürecini kararlılıkla, cesaretle yöneteceksin. Bunların hepsini de bir arada yapacaksınız. Ne oldu? Bu tartışmaların hiçbirisi Cumhuriyet Halk Partisinin enerjisini israf etmiş değildir. Hepimiz bütün cephelerde, bütün zeminlerde, bütün planlarda çalışmalarımızı, mücadelemizi aynı etkinlikle götürüyoruz, götürmeye devam ediyoruz. Bu başarılıdır. Ne kamuoyu Cumhuriyet Halk Partisini böyle tartışmalarla değerlendirme konumunda olmuştur. Ne biz görevimizi ihmal etmek durumuna düşmüşüzdür. Bunların hiçbirisi sözkonusu değildir. Belki yarın buradaki tartışmalar dolayısıyla 3-5 yazı yazılacak. Bu elbette işin kaçınılmaz boyutudur. Tartışma kültürü, kendi içindeki çekişme tablosu hepimiz fark ediyoruz çok köklü bir değişim geçirmiştir. Nereden nereye gelmişizdir. Bugün Cumhuriyet Halk Partisi örgütü böyle olur olmaz demagojik, profesyonel, ben ne olursa olsun her fırsatı değerlendireceğim, şikayetlerimi söyleyeceğim, muhalefet yapacağım anlayışına hiçbir şekilde prim vermiyor. Cumhuriyet Halk Partisi bunu aşmıştır. O üslup artık Cumhuriyet Halk Partisi içinde reddedilmiştir. Cumhuriyet Halk Partisinin geleceğini de o üslup kesinlikle belirlemeyecektir. Cumhuriyet Halk Partisinin geleceğine yönelik iddia söylemek isteyen insanların kendilerini bu üsluptan derhal ayırmaları lazımdır. Ancak öyle biz ülkenin geleceğinde yeni alternatif kadroların etkinlik kazanmasına yardımcı oluruz. Bu klasik, demode, eski usul itişme, kakışma, karalama, çamur atma, engelleme, suçlama üslubuna dayalı parti içi muhalefet dönemini geride bıraktık. Bu kurultayda bunun geride kalmış olduğunu net bir şekilde ortaya koymuştur. Bunu çok önemli bir olay olarak görüyorum. Cumhuriyet Halk Partisinin son dönemde artan etkinliğinin arkasında bilmenizi isterim en temel unsur olarak bu vardır. Geleceğe de bunu koruyarak, geliştirerek gideceğiz.

Değerli arkadaşlarım, tüzük değişikliğimizi de tamamladık. Ben gerçekten çok önemli bir atılımı Cumhuriyet Halk Partisinin bilinçli bir şekilde kararlılıkla sürdürmekte olduğuna herkesin dikkatini bir kez daha çekmek istiyorum. Bilerek bunları yapıyoruz. Ne yaptığımızın farkındayız ve adım adım Cumhuriyet Halk Partisini Türkiye'nin önüne bu değişimleri, bu yeniden yapılanmaları gerçekleştirmiş, kendisini netleştirmiş, parti içindeki kavgasını aşmış çağdaş bir sosyal demokrat parti olarak Cumhuriyet Halk Partisini bugünlere getiriyoruz. Bu kurultayımızda o sürecin önemli bir dönem noktasıdır. Kabul ettiği düzenlemelerle bir dönüm noktasıdır. Ortaya koyduğu siyasi tartışma seviyesiyle, anlayışıyla, ortaya koyduğu siyasi düzeyle Cumhuriyet Halk Partisinin nereden nereye geldiğini çok açık bir biçimde herkese göstermiştir. Bu manzaradan da iftihar ettiğimi izinizle söylemek istiyorum. Buna küçük de olsa katkısı olan bir Cumhuriyet Halk Partili olarak işte aradığım manzara bunu gerçekleştirmektir. Buraya doğru geldik. İnşallah daha ilerisine de hep beraber gideceğiz.

Değerli arkadaşlarım, bu çalışmaların arkasında büyük emek var, büyük gayret var. Bu emeği, gayreti vermiş tüm arkadaşlarıma yürekten teşekkür ediyorum. Bunu derhal yürürlüğe koymayışımızın nedenini söylemek istiyorum. Önümüzde bir yerel seçim var. Eğer yerel seçime gelmeden önce bu yetirince önce çözülebilmiş bir konu olsaydı belki rahatlıkla yerel seçime yönelik bir hazırlıkla da böyle girebilirdik. Ama şimdi yerel seçime girerken partinin çalışma ve yönetim uygulamalarında yepyeni bir modeli denemenin bir takım yadırgamalara yol açabileceğini, belki bir takım sıkıntılara yol açabileceğini dikkate alarak bunun ne zaman yürürlüğe gireceğini kararlaştırma yetkisini Parti Meclisimize verelim. Parti Meclisimiz bu konuyu yerel seçimler öncesinde bunu yürürlüğe koymadan, benim tercihim bu. Eğer isterse Parti Meclisi o zamanda koyar. Ama ben yerel seçimden önce bunu yürürlüğe koymayalım diye düşünüyorum. Yerel seçime gidiyoruz, herkesin alıştığı bir çalışma tarzı var. Bunu bozmayalım. Ama yerel seçimlerden hemen sonra, uygun bir noktada elbette Parti Meclisimiz ne zaman yürürlüğe koyacağını önümüzdeki kurultaya kadar geçecek süre içinde, uygun bir noktada, en geç önümüzdeki kurultayda olmak üzere karara bağlayacaktır. Artık bu yapı partinin müktesebatı içine girmiştir. Partinin bir kazanımı olmuştur. Parti tüzüğünü şekillendirmiştir, programını yürürlüğe koymuştur, tüzüğünü şekillendirmiştir. Onun filen ne zaman uygulanacağına karar verme yetkisi de iki kurultay arasındaki en yetkili organ olarak Parti Meclisimizin elindedir. Parti Meclisimiz uygun gördüğü tarihte bunu yürürlüğe koyabilecektir ve yeni bir başlangıcı hep beraber yapacağız. İster bugünkü Parti Meclisi yapısı içinde Parti Meclisimiz bunu uygulamayı uygun görür. İsterse Parti Meclisini de yenileyelim, bu anlayışa göre yeni bir Parti Meclisi oluşturalım ona göre bunu uygulayalım tercihi içine de girebilir.

Bütün bunlar o Parti Meclisimizin kararlaştıracığı konular olmalıdır diye düşünüyorum. Bu, bu işin yapılmasına, şimdi yapılmasına hiçbir şekilde engel değildir. Bu görevi partimize hiçbir zarar vermeden, tam tersine partililerimizle ilişkimizi, ortak çalışma anlayışımızı yaygınlaştırarak birlikte götürmeyi başardık. Bunu hazırlarken il başkanlarımızla toplandık, il temsilcilerimizle toplantılar yaptık. Sizler kendi aranızda bu konularda çalışmalar yaptınız. Ve bütün bu çalışmaların sonucunda bu gerçekleştirildi. Bu emeğin Cumhuriyet Halk Partisinin dışı dönük mücadelesine hiçbir olumsuz etkisi, katkısı kesinlikle olmamıştır diye düşünüyorum. Bu noktadan sonrada artık bu bizi daha da verimli hale getirme şansını bize kazandırmıştır.

Değerli arkadaşlarım, ben bir kez daha kurultayımıza yürekten teşekkür ediyorum. 14. Olağanüstü Kurultayımızı tamamladık, gerçekleştirdik. Önemli bir işi hep beraber yaptık. Bir süreden beri Cumhuriyet Halk Partisi zaten böyle çalışmalarını ciddi hazırlıklarla, ne yaptığını bilerek ve birbirine güvenerek, birbirine destek olarak, birbirini anlayarak el birliğiyle gerçekleştiriyor. Şuana kadar öyle geldik. Bundan sonrada öyle gideceğiz. Bugün o açıdan Cumhuriyet Halk Partisi olarak bir tarihi noktadayız. Buna katkı vermiş olan bütün partili arkadaşlarım kendilerini biz 14. kurultayda o tüzüğü, o programı gerçekleştirdik diye iftiharla hatırlayacaklardır. Ve bu açılımın Cumhuriyet Halk Partisine inşallah gelecekte çok önemli

kazanımlar kazandırdığına, getirdiğine hep beraberde tanık olacağız. Bunun için hep beraber çalışacağız.

Ben şimdi bu noktadan sonra hepinizi yerel seçimlere yönelik hızlı, etkili bir çalışma sorumluluğu içinde örgütlerinize dönmemiz gerekir diye düşünüyorum. Önümüzdeki temel görev yerel seçimlerde en yüksek sonucu almaktır. En iyi sonucu almaktır. Bunun için çok değerli unsurlar var elimizde. Çok iyi kadrolarımız var. Kadrolarımızı en iyi şekilde hep beraber belirleyeceğiz ve yerel seçimlerde Cumhuriyet Halk Partisini başarılı kılacağız. Bunun için birlikte çalışacağız.

Ben yolunuz açık olsun diyorum. Sizlere başarılar diliyorum. Cumhuriyet Halk Partisinin daha güzel günlerinde de hep beraber olmak üzere hepinize teşekkür ediyorum, sevgiler, saygılar sunuyorum.

TÜZÜK VE KURULTAY YÖNETMELİĞİ HAZIRLIK KOMİSYONU TARAFINDAN HAZIRLANAN TÜZÜK DEĞİŞİKLİĞİ ÖNERİSİ

Madde 1: Tüzüğün 9 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

ADAY ÜYELİK

Madde 9

Partiye üye olmak için başvuran kişinin Partideki aday üyeliğinin başlama tarihi, başvuru tarihidir.

Genel Merkez Üye Yazım Bürosu'na gelen üye başvurma belgelerinin yazımı, en geç bir ay içinde tamamlanır. Aday üyelik başlama tarihleri, ilgili ilçelere onbeş (15) gün içinde üye yazım çizelgesiyle bildirilir. Bu çizelgeler ilçe binalarında onbeş (15) gün süreyle üyelerin incelemesine açık tutulur.

Aday üyelik süresi üç aydır. Bu süre içinde aday üye, ilçe yönetim kurulunca düzenlenen eğitim çalışmalarına katılır.

İlçe Yönetim Kurulu; aday üyelere öncelikle kayıtlı buldukları sandık çevresinde ve muhtarlık bölgesi ile ilçe düzeyinde parti görevleri verebilir.

İlçe binalarındaki askı süresi içinde, üyelerin yapacağı itirazlar ilçe yönetim kurulunca değerlendirilir.

Aday üyelik sonunda ilçe yönetim kurulu, itirazlarla ilgili değerlendirmeleri ve eğitim çalışmalarıyla, parti görevlerindeki başarı derecelerini göz önünde tutarak, asil üyeliğe geçiş kararını en geç onbeş (15) gün içinde verir; karar defterine işler ve durumu Genel Merkez Üye Yazım Bürosu'na bildirir. Süresi içinde karar verilmezse asil üyeliğe geçiş kesinleşmiş olur.

Asıl üyeliğe geçişleri uygun bulunmayanlara ilçe yönetim kurulu bildirimde bulunur. Aday üyeler, asil üyelerin yükümlüğünü taşırlar. Ancak, üyelikten doğan seçme ve seçilme hakkını kullanamazlar. Partinin üye kütüğüne yazılamazlar.

Madde 2: Tüzüğün 29.maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İLÇE YÖNETİM KURULU

Madde 29

Maddelerin 3 ve 4. fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlçe başkanı, ilçe yönetim kurulu üyeleri arasından yeteri kadar İlçe Başkan Yardımcısı belirler. Başkan yardımcıları, ilçe başkanı tarafından görevden alınabileceği gibi, kurul üyelerinin üçte birinin yazılı önerisi ve üye tam sayısının üçte ikisinin güvensizlik oyuyla görevden uzaklaştırılabilir.

İstifa, görevden alma veya düşürülen ilçe başkan yardımcısının yerine, ilçe başkanı atama yapar.

İlçe yönetim kurulu, üyeleri arasından gizli oyla ve üye tam sayısının yarıdan bir fazlasının oyu ile sekreter üye seçer. İlçe sekreteri kurul üyelerinin üçte birinin yazılı önerisi üzerine üye tam sayısının salt çoğunluğu ile görevden uzaklaştırılabilir.

Görev dağılımı, İl Başkanlığına ve İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi gruplarına bildirilir. Atama ve görevlendirmeler, İl Başkanlığına ve Genel Merkeze bildirilir, partili ise Belediye Başkanı ve Belediye Meclisi ile İl Genel Meclisi Grubu bilgilendirilir.”

“İlçe başkanının yokluğunda belirlediği İlçe Başkan yardımcısı vekâlet eder.”

Madde 3: Tüzüğün 31. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İLÇE YÖNETİMİNDE İŞ BÖLÜMÜ

Madde 31

a) İlçe Başkan Yardımcıları

İlçe Başkanı, ilçe başkan yardımcılarının görev alanlarını belirler. İlçe başkan yardımcılarının biri saymanlık görevini üstlenir.

b) İlçe sekreteri:

İlçe Yönetim Kurulu toplantı ve tutanaklarını düzenler, kararları, karar defterine geçirir, imza edilmelerini sağlar. İlçenin, gelen-giden her türlü evrak işleriyle, yazışmaların ve arşivinin düzenlenmesinden sorumludur.

Madde 4: Tüzüğün 33 maddesinin 3 ve 4 fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İL YÖNETİM KURULU

Madde 33

İl Başkanı; İl Yönetim Kurulu Üyeleri arasından yeteri kadar başkan yardımcısı belirler. Başkan yardımcısı, başkan tarafından görevden alınabileceği gibi, kurul üyelerinin üçte birinin yazılı önerisiyle üye tam sayısının 2/3 (üçte iki) güvensizlik oyuyla görevden uzaklaştırılabilirler. İl yönetim kurulu, üyeleri arasından gizli oyla ve üye tamsayısının yarıdan bir fazlasının oyu ile il sekreter üyesi seçer. İl sekreter üyesi kurul üyelerinin üçte birinin yazılı önerisi üzerine üye tam sayısının salt çoğunluğu ile görevden uzaklaştırılabilir.

İl Başkanının yokluğunda belirlediği İl Başkan Yardımcısı vekâlet eder. İstifa eden, görevden alınan veya değiştirilen İl Başkan Yardımcısının yerine İl Başkanı atama yapar. Görev dağılımı Genel Merkeze bildirilir, İlçe başkanlıklarına, Belediye başkanlarına, Belediye Meclis ve İl Genel Meclisi Grupları'na bilgi verilir.

Madde 5: Tüzüğün 35. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İL YÖNETİMİNDE İŞ BÖLÜMÜ

Madde 35

A) İl Başkanı, il başkan yardımcılarının görev alanlarını belirler. Başkan Yardımcılarından biri saymanlık görevini üstlenir.

B) İl sekreteri:

İl Yönetim Kurulu toplantı ve tutanaklarını düzenler, kararları, karar defterine geçirir, imza edilmelerini sağlar. İlin gelen-giden her türlü evrak işleri ile yazışmaların ve arşivin düzenlenmesinden sorumludur.

Madde 6: Tüzüğü'nün 38. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

PARTİ MECLİSİNİN GÖREVLERİ

Madde 38

K-L-M bentleri metinden çıkarılmıştır.

Madde 7: Tüzüğü'nün 39. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MERKEZ YÖNETİM KURULU

Madde 39

Merkez Yönetim Kurulu "Genel Başkan, Genel Başkan Yardımcıları ve Genel Sekreterden oluşur.

Genel Başkan Merkez Yönetim Kurulu'nun başkanıdır. Genel Başkan Yardımcıları ve Genel Sekreter PM üyeleri arasından Genel Başkan tarafından seçilir.

Genel Başkanın yokluğunda, belirlediği Genel Başkan Yardımcısı Merkez Yönetim Kurulu'na başkanlık eder.

TBMM Grup Başkan Vekilleri MYK toplantılarına katılırlar, görüş ve önerilerde bulunurlar, oy kullanamazlar.

Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, Genel Başkan tarafından değiştirilebileceği gibi, Parti Meclisi (PM) üyelerinin üçte birinin yazılı önerisi ve üye tam sayısının üçte ikisinin güvensizlik oyuyla görevden uzaklaştırılabilir.

İstifa eden, değiştirilen veya düşürülen üye yerine Genel Başkan tarafından yeni üye seçilir.

Merkez Yönetim Kurulu, haftada bir gün belirli bir saatte çağrı yapmaksızın çoğunlukla toplanır. İvedi durumlarda Genel Başkanın çağrısıyla daha erken toplantı yapabilir. Tüzükte yazılı hükümler dışında üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar alır.

Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, görevlerinin kapsam ve niteliğine göre yeteri kadar yardımcı veya uzmanla çalışma yapabilirler. Yardımcı ve uzmanlar Milletvekilleri, PM üyeleri ve

bunların dışında kimseler arasından ilgili Genel Başkan Yardımcısının önerisi ve Genel Başkanın onayı ile belirlenir.

Genel Başkan, meslek kuruluşlarının partili başkanlarını ve Merkez Yönetim Kurulu'nca görevlendirilmiş olan yardımcı ve uzmanları Merkez Yönetim Kurulu'nun toplantılarına davet edebilir.

Genel Başkan Merkez Yönetim Kurulu ile Grup Yönetim Kurulu'nu ortak toplantıya çağırabilir. Ortak toplantılarda oylama yapılmaz. Ancak Genel Başkan gerek görürse eğilim yoklaması yapar; bu yoklama bağlayıcı sayılmaz. Merkez Yönetim Kurulu üyeleri Partinin diğer kurullarında görev alamazlar.

Genel Başkan, Genel Başkan Yardımcılarını

- • • Örgütlenme ve örgüt yönetimleri
- • • Seçim ve hukuk işleri
- • • Partinin tanıtımı, basın ve propagandası
- • • Yerel yönetimler
- • • Meslek kuruluşları, sendikalar ve diğer Sivil Toplum Kuruluşları
- • • Dış İlişkiler ve yurt dışı örgütlenmeler
- • • Kadın örgütlenmesi ve kadın kolları
- • • Gençlik örgütlenmesi ve gençlik kolları
- • • Ekonomik ve Mali politika
- • • Halkla İlişkiler
- • • AR-GE; Bilim Yönetim ve Kültür Platformu
- • • Parti içi eğitim
- • • İdari ve Mali İşler

konularında sorumlu olmak üzere görevlendirir.

Genel Başkanın önerisi ve PM'nin kararı ile yeni görev konuları ve alanları belirlenir, belirlenen bu yeni görev konuları ve alanları için Genel Başkan, PM üyeleri arasından yeni Genel Başkan Yardımcıları seçer.

Genel Başkan MYK üyeleri arasında yeni ek görevlendirme yapabilir.

MYK üyeleri mazeretleri halinde Genel Başkanı bilgilendirerek hangi MYK üyesinin kendisine vekâlet edeceğini belirler.

Genel Başkan MYK'nın çalışma usul ve esaslarını bir yönerge ile düzenler.

İdari ve mali İşlerle görevlendirilen Başkan Yardımcısı Saymanlık işlerine de bakar. Yılsonu bilânçosunu ve kesin hesapları düzenler. İllerden ve ilçelerden gelen kesin hesapları, Genel Merkez kesin hesabı ile birleştirir ve Merkez Yönetim Kurulu'nun onayına sunar. Partinin gelirlerinin toplanmasında, harcamaların yapılmasında her aşamada yasa ve tüzük işlemlerine uygunluğu sağlar. Partinin demirbaşlarının ve malvarlığının korunmasını gözetir.

Genel Sekreter Genel Başkan Yardımcıları ile görüşüp Genel Başkanı bilgilendirerek MYK gündemini ve Genel Başkanın belirleyeceği PM gündemini hazırlar. MYK ve PM toplantısına ilişkin tutanakların düzenlenmesi ve kararların imzalanmasını ve muhafaza edilmesini sağlar.

Genel Sekreter, her durum ve sıfatla bütün yargı mercilerinde, özel veya resmi daire, kurum ve kuruluşlarda, gerçek kişiler, özel veya resmi tüzel kişilerle olan ilişkilerde Genel Başkan adına bizzat veya vekille partiyi temsil eder.

Genel sekreterlik, genel evrak kaydının tutulmasını sağlar. Partinin yazışma ve haberleşme birimidir. Partinin bütün resmi ve parti içi yazışmaları, genel sekreterin gözetim ve denetimi altında genel sekreterlik aracılığıyla yapılır.

Genel Sekreter parti örgütünün başvurma, haberleşme ve genel evrakının muhafaza edildiği birimdir. Gelen evrakı bekletmeden ilgili Genel Başkan Yardımcısına ulaştırır.

Genel Sekreter partinin üye genel kütüğünün tutulmasını ve parti arşivinin düzenlenmesini sağlar.

Madde 8: Tüzüğün 42. maddesinin (C) bendi metinden çıkarılmış ve (E) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

GÖREVİN BOŞALMASI

Madde 42

İl ve İlçe yönetim kurulu üyeliklerinde boşalma olduğunda, yedekleri ile doldurulur. Bütün yedeklerin çağırılmasından sonra kurul üyelerinin sayısı, üye tamsayısının altına inerse ya da asıl üyeliklerde aynı gün içinde yarıdan fazla boşalma olursa Başkan ve Kurul, yedekleriyle birlikte düşmüş olur. Bu hallerde Merkez Yönetim Kurulu, doğrudan yada İl Yönetim Kurulu'nu görevlendirerek, gelecek Olağan Kongre'ye kadar görev yapmak üzere, gecikmeden, yeni bir Yönetim Kurulu oluşturur. Bu durumda da Tüzüğün 48/j bendinde düzenlenen cinsiyet kotası uygulanır.

Madde 9: Tüzüğün 43. maddesinin (A) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

GÖREVDEN ALMA

Madde 43

Siyasi Partiler Kanunu ve Tüzükte sayılan ve tutulması zorunlu defterleri tutmayan, Muhasebe ve harcamalarla ilgili bilgi ve belgeleri Genel Merkeze süresi içinde göndermeyerek partiyi zor duruma düşüren, personel ücretini, kirayı, telefon parasını, stopajları ve varsa parti aracının vergilerini zamanında ödemeyen ve ayrıca yasa, tüzük ve yönetmeliklere göre belli sürelerde yapılması gereken işleri yapmayan veya partinin siyasal ilkeleriyle, doğrultusuyla, yaşam anlayışı ile ve çalışma kurallarıyla bağdaşmaz tutum ve davranış içine giren; il, ilçe, belde başkanı ve il, ilçe, belde yönetim kurullarının üyeleri, bağlı oldukları üst yönetim birimi tarafından gerekçeli kararla görevden alınır, gerekçeli karar (5) gün içinde üst yönetim birimine gönderilir.

Madde 10: Tüzüğün 48. maddenin (H) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve (L) bendi eklenmiştir

KONGRELERLE İLGİLİ ORTAK HÜKÜMLER

Madde 48

Çalışma raporuna yazılı muhalefet şerhi vermemiş olan Yönetim Kurulu Üyesi rapor üzerinde konuşamaz.

“İl ve İlçe kongrelerinde seçilen parti organlarıyla Parti Tüzüğüne belirtilen bir göreve seçilenlerin adları, soyadları, doğum yer ve tarihleri, meslek ve sanatları, ikametgâhları ve nüfus cüzdanı örnekleri, o mahallin en büyük mülki amirliği'ne seçilme veya atanmadan başlayarak 15 (onbeş) gün içinde yazı ile bildirilir.

Madde 11: Tüzüğün 51. maddesinin (A) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İTİRAZ

Madde 51

51. maddenin (A) bendindeki “İLÇE MECLİSİ” sözcükleri yerine “İLÇE YÖNETİM KURULU” ibaresi konulmuştur.

Madde 12: Tüzüğün 55. maddesinin 10. fıkrasından sonra gelmek üzere 11. fıkra ve aşağıdaki son fıkra eklenmiştir.

KURULTAY GÖRÜŞMELERİ VE KARARLARI

Madde 55

Parti Meclisi Raporu'na yazılı muhalefet şerhi koymamış olan üye, kurultayda rapor üzerinde konuşamaz.

Merkez organlarında görevlendirilenlerle ilgili bilgi ve belgeler, tüzüğün 48/L bendinde yazılı olduğu biçimde ve 15 (onbeş) günlük süre içinde doğrudan İçişleri Bakanlığı'na ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na verilir.

Madde 13: Tüzüğün 64. maddesi 2 ve 7. bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

TBMM GRUBUNUN YÖNETİM İLKELERİ

Madde 64

2. Bendi

TBMM Grubu her toplantı yılı başında o yıl için ibaresi yerine “2 yıl için” ibaresi eklenmiştir.

7.Bendi

Genel Başkan tarafından görevlendirilen Merkez Yönetim Kurulu Üyeleri, Grup Yönetim Kurulu toplantılarına katılabilirler, oy kullanamazlar.

Madde 14: Tüzüğün 74. maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

ÜYELİKLERDE BOŞALMA

Madde 74

“Yedeklerin çağırılmasından sonra üye sayısı toplanma yeter sayısının altına düşerse veya bir gün içinde üye tamsayısının yarısından fazlası boşalırsa kurul yedekleriyle birlikte düşmüş sayılır. Kurultay veya kongreye kadar görev yapmak üzere yeni Yüksek Disiplin Kurulu ya da İl Disiplin Kurulu Parti Meclisi’nce seçilir.”

Madde 15: Tüzüğün 78. maddesinin 2. ve 3. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

HARCAMALAR

Madde 78

İl ve İlçe Yönetim Kurul’larının Parti Tüzel Kişiliği adına bağıt yapması ya da hüküm üstlenmesi Merkez Yönetim Kurulu’nun iznine bağlıdır. Önceden izin alınmadan girişilen Bağıt ve yükümlülüklerden dolayı Parti Tüzel Kişiliği sorumlu tutulamaz, Genel Başkan’a, Genel Başkan Yardımcılarına, Genel Sekretere ve Merkez Yönetim Kuruluna, Parti Meclisine ve Parti Tüzel Kişiliği’ne karşı kovuşturma yapılamaz. Bu durumlarda sorumluluk, bağıtı yapan veya yükümlülük üstlenen kişiye ya da kişilere düşer.

Harcamaları, bütçeye uygun olarak, Genel Merkezde idari ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı, illerde ve ilçelerde saymanlıktan sorumlu başkan yardımcıları yapar. Bütçe dışı harcamalar, Merkez Yönetim Kurulu’nun ve ilgili Yönetim kurullarının kararlarına bağlıdır.

Madde 16: Tüzüğün 79. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

YETKİ

Madde 79

Yükümlülüklere girişmek, bankalardan para çekmek, bir mal veya hak üzerinde tasarrufta bulunmak ya da bu konularda temsil yetkisi vermek için merkezde İdari ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısıyla, Genel Sekreterin, il ve ilçelerde başkanla saymanlıktan sorumlu başkan yardımcısının imzaları zorunludur.

78.Madde hükümleri saklıdır.

Madde 17: Tüzüğün 87. maddesine aşağıdaki (F) fıkrası eklenmiştir.

YÜRÜRLÜK VE YÜRÜTME

Madde 87

F fıkrası

21.12.2008 günlü kurultayda yapılan düzenlemeler Parti Meclisi'nin belirleyeceği tarihte yürürlüğe girer.

KURULTAY YÖNETMELİĞİ DEĞİŞİKLİK ÖNERİSİ

MADDE 1: 2. Maddenin A/c bendindeki "15 yedek üye" kaldırılmış ve yerine "8 yedek üye" ibaresi konulmuştur.

MADDE 2: 10. maddenin üçüncü satırındaki "Başkanlık Kurulu" sözcüklerinden sonra gelmek üzere "doğal ve seçilmiş" sözcükleri eklenmiştir.

MADDE 3: 11. Maddenin ikinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kurultaya katılan üyelerin tamsayısının en az beşte birinin görüşülmesini istediği konular gündeme alınabilir"

MADDE 4: 13. maddenin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir:

"Rapora karşı oy yazısı olmayan parti meclisi üyeleri rapor üzerinde söz alamazlar."

MADDE 5: 14. maddenin (A) bendinin son cümlesi ve (B) bendinin ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Hazırlık komisyonlarına Genel Başkanın görevlendireceği 3 üye ile parti meclisince seçilen 3 üye de katılırlar. Hazırlık Komisyonlarını Genel Başkan kurultaydan önce toplantıya çağırır".

(B) bendinin ilk cümlesi:

Kurultayda TBMM Grubundan iki, illerden birer üye kurultay komisyonlarına seçilir. Genel Başkan ve Parti Meclisi Kurultay Komisyonlarına üçer üye verir."

MADDE 6: 16. madde yerine CHP tüzüğü'nün 55. maddesinin "Kurultayda seçimlere başlamadan önce adaylar saptanır" şeklindeki cümlesi dahil 11. fıkrası ve sonraki fıkraları aynen uygulanır.

MADDE 7: 18. maddenin 1. cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Seçimde çarşaf liste kullanılması halinde en çok oy alan 80 üye asıl üye onlardan sonra gelen 20 üye de sırası ile yedek üye seçilmiş olur.”

MADDE 8: 19. maddenin birinci ve ikinci cümleleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Yüksek Disiplin Kurulunun 15 asıl ve 8 yedek üyesi, kurultayca gizli oyla seçilir. Seçimlerde çarşaf liste kullanılması halinde en çok oy alan 15 üye asıl, onu izleyen 8 üye de yedek seçilmiş olur.”

MADDE 9: 21. maddenin 2. fıkrasının “oy pusulasında asıl, yedek ayrımı yapılmaz.” şeklindeki cümle metinden kaldırılmıştır.

MADDE 10: Yönetmeliğin Yürürlük maddesinin sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir:

“Yönetmeliğin 2-10-11-13-14-16-18-19-21 maddelerinde yapılan değişiklikler, 21 Aralık 2008 tarihinde toplanan kurultaya sunulmuş ve 21 Aralık 2008 tarihinde onaylanarak yürürlüğe girmiştir.”

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL CNNTÜRK “TARAFSIZ BÖLGE” (16 ARALIK 2008)

Murat YETKİN- Şimdi sizin bu işte çarşafli bir hanımı üye almanız, herkes açılım dedi. Siz yok kendi doğallığı içinde yaptım diyorsunuz ama şuana kadar tabi izlemiş olduğunuz partinizin verdiği görüntüyle siz daha önceki örnekleri de sayıyorsunuz ama çok örtüşmediği için belki de bir sarsıntıya yol açtı. Bu sarsıntı belki AKP saflarında da duyuldu. Çünkü belki de yerel seçime doğru giderken en büyük bir silah elinden almış oldunuz. Ama Başbakan Tayyip Erdoğan'da aslında kendinden belki de son zamanlardaki diğer hareketlere, tavirlara göre beklenmeyecek bir yumuşaklıkla olumlu karşıladı bunu.

Peki şimdi akıllara takılan, bize de işte okurlardan gelen, izleyicilerden gelen soru. Üniversitelere türbanlı kızların girmesi konusundaki politikanızda bir değişiklik olacak mı?

Deniz BAYKAL- Hemen başlangıçtaki yorumunla ilgili söylenecek çok şey var. Onları da izlinizle konuşuruz tabi. Ama soruna hemen cevap vereyim. Hayır. Bizim şuana kadar o konuda izlediğimiz tavır aynen devam etmektedir. Bu konuda herhangi bir sorun sözkonusu değildir. Bunu ta başından beri hep söyledim. Eksik olmasın Fikret bey bunu yazmıştır.

Murat YETKİN- Yani devam olarak, parti kademelerinde diyelim partiniz içinde görev almak istedi.

Deniz BAYKAL- Bütün bunlar önce ne yaptığımızı bir doğru dürüst anlayalım. Yani herkes ne yaptığımızla ilgili kendi kabulünden yola çıkarak irdelemeler yapıyor. Ve bunu başka bir aşamaya getirmeye çalışıyor. Bunun ne olduğunu çok iyi anlayalım. Yani bunun bir açılım olmadığını ben ısrarla söylüyorum. Artık galatimeşhur haline geldiğine yönelik tespitine de katılıyorum Ahmet beyin. Ama gerçek bir açılım değildir. Yani şunu bir defa herkesin çok iyi

anlaması lazım. Bu hiçbir şekilde planlanmış bir olay değildir. Yani ben bir katılım töreni düzenleyin, o katılım töreninde birkaç tanede işte çarşafli bulunsun, birkaçta türbanlı bulunsun, ben gideyim onlara rozet takayım, bu bir tartışma yaratır, bundan şu yarar çıkar, seçim öncesinde şu sonucu olur. Bu kesinlikle sözkonusu değildir. Bunu içtenlikle söylediğimi bilmenizi istiyorum. Yani ben oraya giderken oraya çarşafımı gelecek, türbanlı gelecek hiç bu konuda bilgi sahibi değildim. Oraya sadece AKP'li, muhafazakar, Erzurumlu, Horasanlı ve işte dinine, diyanetine bağlı insanlardan bir grubun AKP'yi artık yeni bir şekilde değerlendirdiklerini ve AKP'den koparak CHP'ye girmek istediklerini, bunu nasıl karşılayacağımı söylediler. Bunu çok doğal karşıladığımı, onların belli bir hayat tarzına girmiş olmalarının Horasanlı, Erzurumlu bir kültürün içinden gelmiş olmalarının, kılık kıyafetlerinin ona göre şekillenmiş olmasının hiçbir sakınca oluşturmayacağını, yasalara uygun olması halinde. Hep yasaları da söyledim. İfade ettim, gittim. Orada çarşafli birileriyle karşılaşacağımı da tahmin etmiyordum. Birden bire gördüm. Olay bir olay yaratacağını da sezdim bir siyasetçi olarak. Ama o tablo karşısında benim bir başka türlü davranmam sözkonusu değil. Yani bu bir siyasi senaryo değil. Bir siyasi kurgu değil. Belli bir siyasi amaçla seçim öncesinde bir mesaj vermek için düzenlenmiş bir olay kesinlikle değil. Bu hayatın akışının önümüze getirdiği bir tablo. Hayatın akışı ne getiriyor? AKP'ye destek olan dindar insanlar AKP'nin içyüzünü görüyorlar ve diyorlar ki bunumu Müslüman? Bunu din iman taraftarı, eksik olsun bunlar diyorlar ve biz CHP'ye gireceğiz diyorlar. Bu yeni bir olay ve bize geliyorlar.

Şimdi ben böyle bir tabloyla karşı karşıya kalınca efendim başı eşarpli olanın rozetini takıp, arkasından türbanlı olanı hadi millet, Türkiye buna da alıştı deyip onunda rozetini takıp, çarşafli olana bir dakika hanımefendi siz şöyle kenarda durun, bu çarşafı değiştirin, sizi partiye ancak o zaman alırım demem mümkün mü? Yani siyasi bakımdan demiyorum insanı bakımdan mümkün mü? Yani böyle bir şeyi düşünmem kabul edilebilir mi? Ben kendime saygımı kaybederim. Yani ben böyle bir şey yapmış olsam sizlerinde, herkesin benim yakamdan tutup bana hesap sormanız lazım. İnsan olarak hesap sormanız lazım. Benim kapıma gelmiş, CHP'ye gireceğim diyor. Kılığı kıyafeti Horasan kılığı, kıyafeti. Erzurum kılığı kıyafeti. Olmaz sen kıyafetini değiştir gel. Ne ceberutluk, bu ne haddini bilmezlik.

İsmail KÜÇÜKKAYA- Sizin efendim bu yaptığınız hareket aslında sizi yakından takip edenler için sürprizde değil çok fazla. Yani biz kaç yıllardan beri sizin aslında düzenli bir şekilde böyle toplumsal kesimlerle kucaklaşma konusunda adım atmaya çalıştığınızı biliyoruz. Şimdi fakat bu zamanlama itibariyle ilginç oldu. Bununda ötesinde Murat'ın söylediği gibi Sayın Başbakanın verdiği destek, bütün AKP'lilerin de, bütün muhafazakar kesimin yani büyük bir heyecanda yarattı. Sizden duymuştuk bir zamanlar. Evet üniversitelerde başörtüsü sorunu günün birinde çözülebilir. Ama bunun çözülmesi için ülkenin iklimine dair bir takım gelişmelerin olması gerekir demiştiniz. Ve bu aslında kamuoyunda genel olarak yorumlanan türbanı bir gün çözecekse CHP çözebilir. Neden şimdi böyle bir söylem kullanamıyorsunuz? Yani bu açılımı devam ettirmek.

Deniz BAYKAL- Şimdi ben bütün bunlara müsaade ederseniz bir değerlendirme yaparak cevap vermeye çalışayım. Eksik noktaları birlikte takip edelim.

Şimdi demin bu işin nasıl geliştiğini, bunun arkasında bir siyasi senaryonun yatmadığını, bir siyasi mesaj verme kaygısının yatmadığını belirtmeye çalıştım. Bu tamamen benim açımdan ahlaki, insani bir tavidir.

Evet. Ahlaki ve insani bir tavidir. Hiç tereddüt yok budur. Ve bunu şöyle de söyleyebilirim. Bu şimdi değil de 2 yıl önce önüme gelseydi 2 yıl öncede aynen öyle davranırdım. Yani bu belki pek çok kişi için şaşırtıcı oluyor. Ama gerçek budur. Yani benim bir başka türlü davranmam, düşünmem mümkün değildir. Ben önüme gelmiş, partime girmek isteyen ama kılığı kıyafeti işte yöresel özellikler taşıyan, ama CHP'ye girdiğini bilen, CHP'ye gelmiş bir insana hayır seni bu kılık kıyafetle alamam değiştir diyecek mizacın, siyasetin, ahlakın insanı

değilim. Ve bununda bir eksiklik olduğu kanısında değilim. Yani böyle bir şey olamaz. Çok doğal bir şey bu.

Şimdi bu bir yana. Ama bu büyük bir heyecan yarattı. Bir aydır Türkiye bunu konuşuyor. Hatta geçenlerde bir parti genel başkanı işte bunu 1 aydır Türkiye'yi meşgul ediyorsun diye bana yönelik bir suçlama yaptı.

Şimdi yani benim Türkiye'yi bir konuyla meşgul etmeye gücüm yetse meşgul edeceğim çok konu var. Yani bu benim dışımdaki sizin çok iyi bildiğiniz toplum dinamiklerinin, medya anlayışının yansımasıyla ortaya çıkan bir şey. Bunu ben düzenlemedim. Yani bende talep etmedim. Ben sadece bunu yaşadım. Bunun şovunu yapıyorsun dediler bazıları. Başlangıçta buna itiraz etti bazı önemli düşünürler, yazarlar, başyazarlar. Ya ne yapmışız? Partiye girmişiz. Bir insan. Siyasi hakları var mı? Var. Yasak mı kıyafeti? Değil. CHP'ye girmek istedi. Bunu almayacak mıyım? Başlangıçta almayacaksın diye düşünüyorlardı ama yavaş yavaş canım alda şovunu yapma demeye başladılar. Şovunu movunu ben yapmadım. Hiç böyle bir talebimde yok. Ama olay hassas bir noktaya dokunmuş belli. Yani bu belli bir planlı kararlar ortaya çıkan bir şey değil. Kendiliğinden Türkiye bunu konuşuyor.

Bunu bir görev olarak kabul ediyorum. Bunu doğal karşıladım, bunu anlayışla karşılıyorum ve bunu şöyle yorumluyorum Ahmet bey. Demek ki ortada hassas bir konu var. Bu hassas konu ne? Şimdi bu hassas konunun ne olduğunu ben nasıl gördüğümü ifade edeyim size. Tabi bazıları bunu vay ödün vermeye başladı, işte laik cumhuriyet anlayışından vazgeçiyor, cumhuriyetin kazanımlarını terk ediyor. Bunun olmadığı görüldü. Böyle bir şey söz konusu bile değil. Ne benim aklımdan geçti, ne böyle bir şeyi düşünürüm. Peki o ödün vermeden böyle bir şey, davranış mümkün mü? Evet mümkün. Şimdi bunu yeni yeni anlıyor bazı insanlar. Bunu mümkün değil zannediyorlardı. CHP Genel Başkanının kendi siyasi anlayışıyla özdeşleştirilmiş yaşam biçimi dışındaki insanlara böylesine bir anlayışla, sevgiyle, hoşgörülle, şefkatle yaklaşabileceğine kesinlikle ihtimal vermiyorlardı. Buna şaşırıyorlar. Şuanda karşı karşıya olduğumuz olay bu. Ve anlıyorum ki buna şaşırılmış olması iyi bir şeydir. Gerçeği ortaya koymaktadır. Yani biz şimdiye kadar belli bir davranışın, belli bir yaklaşımın insanı gibi takdim edildik. Sanki nefret ediyoruz. O insandan da nefret ediyoruz.

Ahmet HAKAN- Ama burada sizinde bir özeleştirme yapmanız gerekmez mi? O insanlar bu zamana kadar niye sizin partinize hiç gelmemişler?

Deniz BAYKAL- Yani daha öncede ta Milli Selametten başlayan bir çizgi. Doğal. Ama şimdi yeni bir olay oldu. Bazı arkadaşlarım bunu vurguluyorlar. Sizlerde söylüyorsunuz. Yeni olay şu; AKP'nin gerçekten samimi Müslüman, dini imanını olağanüstü önemseyen, hayatının temel belirleyicisi sayan pek çok iyi insanı rencide ettiğini, onlara bugüne kadar samimiyetle destek veren insanların artık kırıldıklarını, gönül tellerinin koptuğunu AKP'ye yönelik olarak. Yeni bir gerçek olarak görüyoruz. Yani bu yaşanan son olaylar özellikle Deniz Feneri bu konuda çok belirleyici olmuştur. Bunun etkilerini hepimiz her an yaşıyoruz. Yani siz gideceksiniz bir takım insanlardan fitresini, zekatını alacaksınız, ondan sonra geleceksiniz burada televizyon kurdurtup belli bir siyaseti destekleyeceksiniz. Ve buna alet olan insanlar, bunu müşade eden insanlar. Yani bunu maruz görenler var, çok profesyonel bakanlar var. Ama yani toplumun geniş, samimi bir kesimi ya bu olmaz diyorlar. Bu yanlış bir şey diyorlar.

Şimdi bu ne oluyor? O insanlar etrafa bakınca bizim söylediklerimizi hatırlıyorlar. Bizim söylediklerimizi görüyorlar. Ya doğru konuşuyor ama buna da güvenmiyorum ki, bunlar dinsiz, imansız diye bakıyorlar bize. Hiç alakası yok. Bunlar bize giydirilmiş yaftalar. Hiçbir şekilde doğru değil. Yani her gün ben toplumun her kesiminden ne kadar samimi CHP'linin bulunduğunu hele şu içinden geçmekte olduğumuz bu kutsal günlerde hac vesilesiyle, bayram vesilesiyle o kadar yakından müşade ediyorum ki. Ve hiç şaşırtmıyor beni. Yani bizim partililerimiz, üyelerimiz arasında bu hayat tarzını benimseyen, samimiyetle İslami bir anlayış içinde yer alan 100 binlerce insan var.

Fikret BİLA- Dendi ki, Sayın Baykal Atatürk CHP'sinin mirasını red mi ediyor? Reddi miras mı yapıyor? O dönemi kabullenmek istemiyor mu diye. Bu eleştiriye yanıtınızı merak ediyorum ben.

Deniz BAYKAL- Çok teşekkür ederim. Şimdi bir defa şunu çok net bir şekilde ifade etmeliyim. Her dönemin kendi tarihi ve sosyolojik şartları vardır. Ve hiçbir dönem hakkında o dönemin dışından tek taraflı hükümlerle orayı mahkum etmek geçerli ve kabul edilebilir bir yaklaşım değildir. Türkiye bir modernleşme projesini dünyada en yüksek başarıyla uygulamış ve bir büyük toplumu çok köklü bir biçimde değiştirmeyi başarmış olan bir örnektir. Türkiye modernleşme projeleri arasında dünya çapında saygın yeri olan bir örnek ortaya koymuştur. Ve bu modernleşme projesi bütün dünyada takdirle ve saygıyla izlenmektedir. Bu projeyi ortaya koyan, gerçekleştiren Atatürk bu projenin bir boyutu olarak çok partili rejime geçmeyi daima temel bir hedef olarak kabul etmiştir. Kendi yaşamında da iki defa bildiğiniz gibi serbest fırka deneyimi ile çok partili rejime geçmeyi amaçlamıştır. Ama her iki teşebbüste içerdeki isyanlar, işte Musul sorunu, yabancı müdahalesi gibi nedenlerle. Gerçi tartışılır bunlar. Ama hiç kuşku duymuyorum bu konuda samimiyetle bir girişim yapılmıştır. İki defa ısrar edilmiştir çok partili rejime geçmek için. Atatürk en yakınındaki insanları görevlendirmiştir. Bizzat kız kardeşini Mukadder hanımı görevlendirmiştir. En yakın silah arkadaşlarını görevlendirmiştir. Çok partili rejime geçelim, buna öncülük yapın demiştir. Ama Türkiye'de o yeni cumhuriyet projesinin tehlikeye gireceğini görerek, onun bağımsızlığının, bütünlüğünün ortadan kalkabileceğini görerek aman duralım deyip durdurmuştur. Buda tartışılmaktadır, buda tartışılır. Ama şu görülmelidir ki Atatürk hiçbir zaman bir tek parti zihniyetinin insanı değildir. Siyaset bilimcileri Atatürk'le ilgili değerlendirme yaparken Türkiye'deki tek parti dönemiyle ilgili değerlendirme yaparken geniş bir ittifakla şunu söylerler anlayış birliğiyle. Türkiye'de uygulanan tek parti rejimi tek parti modelini idealize eden, bir kesin örnek diye ortaya koyan, nihai bir yaşam tarzı diye sunan bir model değildir derler. Türkiye'deki tek parti modeli kendisini aşmaya çalışan, demokratik bir açılıma yönelik bir modeldir diye Düverce başta olmak üzere bizim tek partili dönemimizi böyle değerlendirirler.

Yani bu neyi ortaya koyar? Bu projeyi ortaya atan insanların başta Atatürk ve daha sonrada İnönü olmak üzere. Bir tek parti anlayışı içinde olmadıklarını, çok partili bir düzene, demokratik bir düzene geçme özlemi içinde olduklarını gösterir. Nitekim İnönü 1950'den sonra uluslararası şartlarda müsait olunca ilk fırsatta bunu denemiş ve dünyada ilk kez iktidarı kendi iradesiyle bir zafer kazanmış komutan gibi mutluluk duygusu içinde teslim etmeyi başarmış ve demokrasiye geçiyoruz demiştir.

Şimdi buradan çıkaracağım şu; her dönemin içinde, o dönemde de gerçek bir demokratik zihniyete sahip olan insanlar vardı. Atatürk – İnönü bunların arasındaydı. Onu uygulayamıyorlardı belki ülkenin şartları dolayısıyla o ayrı bir iş. Ama o zihniyetteydiler, o özlemdeydiler. Ya da şimdi çok partili rejimde öyle tek parti zihniyetinde insanlar vardır ki, şuanda bu çok partili rejimin içinde en önemli yerlerde bulunan insanların önemli bir kısmı ellerine fırsat geçse bir siyasi hegemonya tesis etmeye hazır bir noktadadırlar. O bakımdan meseleyi bir devri mahkum etmek, reddi miras yapmak falan bunların hiçbir anlamı yok, hiçbir ciddiyeti yok. Türkiye büyük bir tarihi dönüşüm yaşamıştır. O dönüşümü gerçekleştiren insanlara hepimiz şükran duyuyoruz. Hepimiz onların bir parçası olmakla iftihar ediyoruz. Böyle bir mesele yoktur. Yani ben Atatürk'le, bilmem Türkiye'nin cumhuriyet döneminin Türkiye'yi bugüne getiren o büyük devrimleriyle, dönüşümleriyle iftihar ederim. Başka bir şey düşünmek mümkün değil.

Buradaki mesele nedir? Buradaki mesele şu; o dönemin şartları içinde bir gerçek değil midir, tarihi bir gerçek değil midir? İşte o zamanki zihniyet ölçüsü içinde bir takım insanların elinde kılığı kıyafeti müsait değil, bunları buraya almayın, bu ne biçim falan diye yığınla laflar vardır.

Bunu hepimiz çok iyi biliriz. Bir folklor haline gelmiştir bu işler. Bu yaşanmamış mıdır? Yaşanmıştır. Bunun yaşanmış olduğunu söyleyecek bir özgüvenden de yoksun mu olacağız?

Deniz BAYKAL- Bütün mesele şu; bizim artık belli tabuların, dokunulmaz, eleştirilmez, açılmaz kitapların egemen olduğu bir dünyada yaşamadığımızı anlamamız lazım. Konuşuruz ne olmuş yani. Türkiye’de yani geçmişte acı olaylarda yaşanmıştır. O yaşanmış acı olayları biz ah yaşanmasaydı keşke, bugünlere gelmeseydi keşke. Bakın o bilmem eski dönemde olsaydık ne kadar iyiydi demek için mi söylüyoruz? Böyle bir şey olabilir mi?

Fikret BİLA- Yani Deniz Baykal’ın kafasında nasıl bir sosyal demokrasi var. Ve Sayın Deniz Baykal hem örtülü insanları savunarak, hem üçüncü yolu savunarak, hem Anadolu deyip yeni bir tarif yaparak acaba kendi kavramları arasında bir çelişki yaratmıyor mu? Buna bir izah getirir misiniz?

Deniz BAYKAL- Şimdi bakın, çok teşekkür ederim. Bu da bir temel nokta. Bunları bu diyaloglar, bu münakaşalar sonucunda oturabilirsek gerçekten toplum olarak kazançlı çıkarız. Önce şunu herkesin anlamasını istiyorum. Bu söylediğiniz dönemlerin tümü, kavramların tümü birbiriyle bütünlük içindedir.

Yani söylediğim zaman ya bu başka bir şey diyorlar. Başka bir şey değil. Aynı şeyi söylüyoruz. Yani Anadolu solu, yeni sol aynı çizgidir. Bugün ortaya koyduğumuz düşünceler o çizginin devamıdır. 1993 yılında Bosna’ya gittim. Orada Müslüman kadınlara tecavüz edilince, bir büyük insanlık trajedisi yaşanınca hatırlarsınız bütün dünya tam bir umursamazlık içindeydi. Türkiye’de sadece İslami çevreler ilgileniyordu bununla, dinci çevreler ilgileniyordu. Laik çevreler, sol çevreler, cumhuriyetçi çevreler hiç meşgul değildi bununla. Bize ne kardeşim, bu bir din kavgası falan gibi anlıyorlardı. Buna tam bir bilinç içinde büyük bir tepki duyarak biz Türkiye’den o zaman CHP daha bir yıl olmuştu açılalı. Koştuk oraya gittik. İlk giden yabancı heyet biziz. İzzet Begoviç’le buluştuk, cepheleri dolaştık. Her kesimle ilişkiler kurduk. O tecavüze uğrayan kadınları topladık. Onlara Türkiye’den götürdüğümüz beyaz yaşmakları hediye ettik. Onlara siz masumsunuz dedik. Siz tecavüze uğramış, kirletilmiş insanlar değilsiniz bizim gözümüzde. Sizler masumsunuz dedik. Ve bunu bilinçli olarak yaptık. Yani buda aynı çizgidir.

Bakın yeni solun bir ekonomik boyutu var. O ekonomik boyutu devleti ve sınıfı solun temel unsuru olmaktan çıkararak bir yoruma dayanır. İnsanı temel alan, sınıfa değil. Elbette sınıfsal tercihleri var ama artık sınıf partisi değil. Devlet partisi değil. Bu büyük dönüşümdür ve bugün sosyal demokrat dünyada yaygın bütün ekonomik anlayışların özü zaten o yeni soldur. Herkes yeni soldur. Yani Mitterand’da o idi Fransa’da. Şimdi örneğini gördüğümüz olaylarda odur. Blair’de odur. Hepimizde odur. İspanya’daki deneyimde odur. Bütün bunlar ne noktaya geliyor? Sınıf partisi değil, devlet partisi değil, uluslararası sorumluluk duygusuna sahip. Ezilen insanlara özel bir ilgi ve sorumluluk duyan ama insanı temel alan, eğitimi çok önemli sayan, insanın kendisini yetiştirmesini, fırsat eşitliğini kabul eden, devletleşimci olmaktan çıkmış, olayı bir mülkiyet konusu gibi anlamayan bir sosyal demokrat anlayış. Bir yanda bunu koyduk. Sendikalarla ilişkiler.

Sosyal piyasa ekonomisi sözlerini söyledik. Öbür yandan da kültürel olarak insanı tarihi içinde kavrayan bir yaklaşım içine girdik. Bu 80’den sonra ortaya attığımız çizgidir. Daha sonra ben Anadolu solu olarak bunu daha somutlaştırdım. O çizgidir. Yani Mevlana, Yunus Emre, Hacibektaş-i Veli benim samimi inancımdır. Onu söylediğimiz zaman kıyamet koptu biliyor musunuz? Üniversitedeki profesörlerden CHP’ye en yüksek noktalarda görev almış insanlara kadar. Sen kim oluyorsun bu Mevlana bilmem Yunus Emre’yi nereden çıkardın. Bu ne biçim iş, böyle cumhuriyetçilik mi olur? Böyle laiklik mi olur? Böyle modernlik mi olur? Böyle sosyal demokratlık mı olur diye kıyameti kopardılar.

İsmail KÜÇÜKKAYA- Efendim bu süreçte tam aslında sizin söylediğiniz ve çok önemseydiğimiz bir açılımınızda oldu aslında. Bu olup bitenin arka planına ilişkin. Demıştiniz ki bir görüşmemizde toplumun muhafazakar kesimleriyle cumhuriyet arasında var olduğu görülen ya da yaratılan o algı çatışmayı bitirmek istiyor. Muhafazakar kesimlerle cumhuriyeti buluşturup...

Deniz BAYKAL- Tabi, tabi. Şimdi bu girişimin bir amacı o. Yani oraya gelmeden tarihi kökü ben Ahmet bey ve Fikret bey sorunca. Yani bir süreklilik var mı? Var tabi ya, var. Hiç kuşku yok. Yani bunların hepsi aynı kökten besleniyor. Aynı kültür, tarih ve insan yorumundan çıkıyoruz. Ve bu yeni sol olarak ortaya çıkıyor, Anadolu solu olarak ortaya çıkıyor. Bosna'da bir insanlık faciası yaşandığı zaman oraya o duygularla koşuyorum. Burada önüme birisi kusura bakma ben çarşafliyım ama işte senin partine gelmek istiyorum kabul eder misin dediği zaman estağfurullah, elbette diyorum. Vay açılım yaptı, çizgi kırıldı. Bunların alakası yok, bunu anlatmaya çalışıyorum. Bunu biz Türkiye'ye anlatmayı başardığımız zaman işte o söylediğiniz olacak. Yani bakın bu tartışmaların getireceği nokta ne biliyor musunuz? Türkiye'de müthiş benim tahmin ettiğimin ötesinde bir kutuplaşma varmış. Yani ben sadece bir düşünce farklılaşması olarak belki anlamak istiyordum. Bunun ötesinde bir kültürel değerler sistemiyle de, tarih yorumuyla da beslenen bir büyük çatışma varmış Türkiye'de. Ama o susuluyormuş bir şekilde tezahür ediyormuş bazı sembollerin etrafında. Şimdi çarşafta öyle bir sembolmüş.

Şimdi bu vesileyle şu görüldü ki, ya kardeşim modernliğin, çağdaşlığın, sosyal demokrasinin partisinin genel başkanı benim gibi maalesef işte Anadolu'nun şartları içinde böyle mütevazı bir kılık kıyafetle var oluşum karşısında bana saygı gösteriyor, değer veriyor ve partisine girmek istemem karşısında elbette, memnuniyetle diye beni kucaklıyor. Aaa yaptı. O onu yapınca etraftaki aaa bu ne yapıyor dediler. Evet öyle yapıyoruz. Bu çok doğal. Oradaki insan yani demin biriniz söylediniz simge olmaktan çıktı diye. Sen söyledin Fikret bey.

Şimdi bakın, kılığı, kıyafeti dini ve siyasi bir simge olarak kullananlar vardır. Bunların bir kısmı türbanı kullanır. Bunların bir kısmı çarşafı kullanır. Bunların bir kısmı başı açık dolaşır. Ama onlar bir siyasi ve dini anlayışı devlete dayatma kararı içinde mücadele ederler. Buna karşılık başörtüsü kullandığı halde, türban kullandığı halde, hatta çarşaf kullandığı halde kendisini böyle bir mücadelenin parçası saymayan, Hikmet beyin söylediği işte Bafa gölünün etrafındaki köylü kadınlardan bilmem Erzurum'daki, Yozgat'taki kadınlara kadar yöresel bir yaşam tarzının icabı, bir kolaylık, bir rahatlık olarak kullanılan bir kıyafet şeklinde karşımıza da çıkar. O insanların içinde CHP'li olanı da vardır, başka partilere oy veren de vardır. Olabilir, oluyor. Biz 7,5 milyon geçen seçimde oy aldık. Bu seçimde inşallah çok daha fazla oy alacağız. Bu oyu verenlerin içinde o kıyafette olup da bunu siyasi simge, dini simge gibi topluma, kamuya, devlete dayatmak istemeyen yüzbinlerce insanın olduğuna ben inanıyorum. Bunu görelim.

Ahmet HAKAN- Burada şöyle bir soru çıkıyor ortaya. Şimdi eğer türbanlı, başörtülü, çarşafly bazı kadınlar bunu bir mücadelenin parçası olarak kullanmıyorsa bu kıyafetlerini, Atatürk'ü seviyorlarsa, bu rejimle bir sorunları yoksa, herhangi bir siyasi maksat taşımıyorlarsa siz üniversiteye girmelerine niye izin vermiyorsunuz? Bir kısım türbanlı kadın bunu siyasi simge olarak kullanıyor diye başka bunu kullanmayanların ne suç var?

Deniz BAYKAL- Şimdi bakın, bu bir hukuk konusu. Türkiye bir tarihi tecrübenin içinden geçiyor. Bizim laiklik diye bir problemimiz var. Laiklik bizim yaşam tarzımızın içinde, kendiliğinden ortaya çıkan doğal bir sonuç değil. Spontane bir sonuç değil. Laiklik bir kültürel dönüşümün kimse tarafından müdahale edilmese de bizi getireceği bir sonuç değil. Tam tersine bizim bir parçası olduğumuz inanç ve kültür ortamında hiç görülmeyen bir olay. Doğal olan ne? Doğal olan dini dogmatizmin egemen olması. Doğal bu. Şimdi bu devleti kuranlar başlangıçta demişler ki, biz böyle bir tehlikeli istikamete girmeyelim. Çağın gerçeklerini görelim. Çağdaş bir toplum oluşturalım. Elbette dinimiz, elbette inancımız, elbette

geleneklerimiz kutsal, hepsini sahipleneceğiz, koruyacağız. Ama ne olur demişler bunu devlet hayatına dayatmayalım. Canım Avrupa'da böyle bir problem yok. Ama İslamiyet'te böyle bir problem var demişler ve bunun tedbirini almışlar. Bunun tedbirini alan sadece biziz. Başkaları değil.

Bakın şimdi bu tartışmalar olunca bazı gözlemci, gazeteci arkadaşlar yazılar yazıyorlar. Diyorlar ki, dikkat et İran'a döneriz. Dikkat et Fas'a döneriz. Şimdi İran'a, Fas'a dönmemizi engelleyecek olan bizim hiçbir dini ve siyasi simge anlamı taşımadan bir yöresel gelenek olarak belli bir şekilde giyinen insanları karşımıza düşman gibi almak, onları dışlamak, onlara kendileri farkında olmasalar dahi o kılık kıyafetlerinin bir siyasi simge olduğunu ifade ederek toplumsal yaşamda da onlara bir özel kıyafet talimatnamesi uygulamak, yasak listesi koymak, şunu yapabilirsin, bunu yapamazsın demek değildir. Bu hiçbir şekilde laikliğin güvencesi olamaz. Bizim onlara bezememizin önünde tek sağlam güvence anayasamızın laiklik anlayışıdır. O çok önemlidir. O laiklik anlayışına özen göstermemiz gerektiğine inanıyorum. Eğer biz toplum olarak laikliğin bir tehlikeye maruz kalmadığını, bir tehdit altında olmadığı noktaya dönüşümümüzü getirebilir isek ben buna inanıyorum, bunu sağlamak istiyorum, belli bir sürede bunun olacağını temenni ediyorum, olmasını istiyorum. Bunun sağlanması halinde işte bütün bunlar problem olmaktan çıkar.

Ahmet HAKAN- Gayet iyi, net bir şekilde koydunuz ortaya. Bu cevabı duymak istiyorduk. Yani gayet duruşunuzu net bir şekilde ortaya koydunuz.

Murat YETKİN- Bir tane daha küçücük bir ayrıntısı vardı. Parti kurullarınızda görev almak için o kıyafetiyle talip olursa, belediye başkan adayı olmak istiyorum derse ya da Parti Meclisine girmek istiyorum derse?

Deniz BAYKAL- Şimdi bakın bunun kararını kim alacak? Partililer alacak. Partililerimiz alacak. Bizim partililerimiz kimin nereye gelmesi gerektiğini en doğru şekilde takdir etmişlerdir bugüne kadar. Bundan sonrada takdir edeceklerinden hiç kuşum yoktur. Yani bir varsayıma dayalı olarak bir değerlendirme yapmamızı gerektiren bir durum yok. CHP parti içinde, ya da kamusal alanda, belediye, milletvekilliği gibi noktalarda kimin görev alacağını kendi kuralları prosedürü içinde kendisi en doğru şekilde kararlaştırır ve uygular. Şuana kadar bir problem var mı? Yok. Böyle bir ihtiyaç varsa bunu engellemiş miyiz? Böyle bir şey de yok. Yani bunları yaşayacağız göreceğiz.

İsmail KÜÇÜKKAYA- Şöyle sormuştum. Aslında bu girişiminizden sonra insanlarımızı belki de örgütlü dinin, cemaatlerin elinden koparıp onların kendi dinsel hayatlarını, mahrem hayatlarına belki de tekrar verebilecektiniz. Sizin yaklaşımınızı merak ediyorum bu cemaat yapılarına ilişkin olup bitenlerden sonra.

Deniz BAYKAL- Yani bizim uzun vadeli toplumsal tasavvurumuz hiçbir resmi, bürokratik, örgütsel yapılanma, devlet yapılanması olmadan insanların kendi inançları etrafında özgürce bir araya gelebildikleri, kendi inançları yaşayabildikleri ama bunun devletin hukuki laik yapısına yönelik bir olumsuzluk, bir tehlike yaratmadığı bir tabloyu oluşturmak. Yani bir resmi bürokratik dini yapılanma ancak bir geçici dönem için kabul edilebilir. Bir nihai çözüm olarak uygun değildir. Bizim programımızda da zaten bu anlayış aynen böyle yer almıştır. Bu nihai çözüm tabii çok uzun vadeli olabilir. Yani dünyanın ve Türkiye'nin şartları bunu kısa bir sürede yaşama geçirme imkanını bize tanıyacak gibi gözüküyor bunun farkındayım.

Fikret BİLA- Peki efendim Kürt girişimini de görecek miyiz? Yani Kürt sorunu konusunda bir girişim veya oluşum görecek miyiz? Çünkü bu bir kamplaşmayı ortadan kaldıran bir yaklaşım oldu. Örtülü insanlarla CHP arasında veya o yargıyı ortadan kaldıran bir girişim oldu ama yine kaynaşmanın gerekli olduğu bir diğer alanda bu etnik kimlik meselesinden kaynaklanan Kürt tartışması. Acaba o soruna dönükte CHP'de yeni açılım, yeni bir girişim görecek miyiz?

Deniz BAYKAL- O doğrultuda da bir süredir biz bazı şeyler söylüyoruz. Ama o çok böyle gösterişli bir açılım gibi algılanmadı. Çünkü çok dramatik böyle tepkiyi tahrik eden bir tablo yaşanmadı. Ama bir şeyler yaptık. Başlangıçta biraz şaşırdılar, üstünde durdular ve giderek o kabul görmeye başladı. Mesela; Kuzey Irak'ta terör tartışması yaşanırken ben Kuzey Irak halkına yönelik olarak anlayışımızı kapsamlı bir şekilde birkaç konuşmamda ifade ettim. Yani ya ne oluyor, bir açılım mı var falan diye çeşitli çevreler ilgi gösterdiler.

Ahmet HAKAN- Ama onun görselliği yoktu.

Deniz BAYKAL- Görselliği yoktu, o çarpıcılığı yoktu. Ama orada şu vardı. Ya biz terörle uğraşıyoruz, teröre şiddetle karşı çıkıyoruz. Ulusal bütünlüğümüzü korumak gerektiğine inanıyoruz. Bu konuda çok duyarlıyız. Ama bizim insanların etnik kimliğine, o kimliğin ifade edilmesine, o kimliğin gene toplumsal yaşamda, kamusal yaşamda değil, toplumsal yaşamda özgürce yaşanmasına hiçbir itirazımız yok. Bu yavaş yavaş anlaşılmaya başlandı. O vesileyle söyledik. Ondan sonra ben gene Güneydoğu Anadolu'ya geride bıraktığımız aylar içinde ziyaretler yaptım. O ziyaretlerde Diyarbakır'da sivil toplum örgütlerinin yöneticileriyle bir araya geldim. Onlar Ankara'ya geldiler, beni ziyaret ettiler. Onlarla bir araya geldik. Orada mesela onlar beni dinleyince biraz şaşırdılar. Çünkü kafalarında bir karikatür var. Bizim terör konusundaki söylemimizden yola çıkarak sanki bizim belli bir etnik kimliğe karşı düşmanca duygular içinde olduğumuz gibi bir kabulle bakıyor. Böyle bir şey yok. Olması mümkün değil. Olmadığını görünce önce şaşıyorlar ya bize bu rol mü yapıyor diye bir sorgulama yaşanıyor. Bir süre sonra samimiyet testini geçiyoruz herhalde memnuniyet ifade etmeye başlıyorlar, talep yapmaya başlıyorlar falan. Yani böyle bir diyalog kuruldu, buraya geldiler, ben gittim.

Mesela geçenlerde gene önemli bir şey söyledim. Bence önemli. Etnik kimliği insanın şerefidir. Şimdi bir insanın şerefi, namusu, onuru devletin işi değildir. Devlet kimsenin şerefine karışamaz. Kimsenin namusuna, kimsenin haysiyetine karışamaz. O benim özel alanımdır demektir. O benimdir, ondan ben sorumluyum kimse oraya karışmasın kardeşim demektir. Ve bende bunu böyle anlıyorum ve saygı gösteriyorum diyorum.

Şimdi buraya gelmeden önce bizim geçmişte söylediğimiz yok unuttu artık falan derler. Hiçbir zaman unutmadık. Çok önemli bir açılımımız vardır. Nedir o açılım? O zamanda yani şuanda da büyük değer taşımaya devam ettiğine inanıyorum. Diyoruz ki, Türk devleti bir ırk devleti, kan devleti, kafatası devleti değildir. Şimdi bu çok önemli bir tespit. Hele o zaman için olağanüstü önemliydi. Bizi DGM'ye verdiler. DGM'de yargılamak istediler bundan dolayı. Türkiye'yi bölecekmişiz gibi. Halbuki tam tersini yapıyoruz. Bizim devletimiz ırk devleti değil, kafatası devleti değil, kan devleti değil. Siyasi bilinç devleti. İçinde her etnik kökenden insan var. Olacak tabii. Bir insanın bir etnik kökene sahip olması devlete karşı tehdit değildir. Etnik kimlik devlete karşı tehdit değildir. Devlet vatandaşa baktığı zaman onun etnik kimliğini göremez. Onun bence mezhebini de göremez, inancını da göremez. O onu ilgilendirmez. Buna hatta etnik kördür dedim. Devlet etnik kördür, öyle olmalıdır. Onu ilgilendirmez. Vatandaş o kadar. Peki o görmeyecek ama öbürünün etnik kimliğini o yaşamayacak mı? Elbette yaşayacak. Özgürce yaşayacak. İnsan hakları, demokrasi anlayışı içinde özgürce etnik kimliğini yaşayacak. Kimsede ona karışmayacak. Dilini öğrenecek, öğretecek, televizyonunu yayınlayacak, basınına yapacak, müziğini yaşayacak, etnik kimliğini ortaya koyacak. Bunlara hiç karışmam. Ama bana etnisiteyi teşvik görevi vermeyin dedim devlet olarak. Bunu ta 89'da söyledik. Şimdi bunu sürdürüyoruz. Bunu açıyoruz. Şimdi bu açılımlarımızı da koyduk bu şereftir sözünü ve Irak'a yönelik...

Ahmet HAKAN- Bu arada TRT tam gün yayına geçiyor Kürtçe. Bayağı bir hazırlık yapıyorlar. Memnun musunuz?

Deniz BAYKAL- Ben devlete ait kurumların bu işe girmesini uygun görmüyorum. Yani devleti bulaştırmak istemiyorum. Bunu yani tam gün Çerkezce, Kürtçe, Arnavutça, Arapça yayın

yapacak radyolar olsun. Buna hiçbir itirazım yok. Ama bunu devlet değil, bunu o toplumlar kendileri özgürce yapabilsinler.

Ahmet HAKAN- Devletin yapmasının ne sakıncası var ki? TRT yapsın ne güzel işte. Tam gün Kürtçe yayın.

Deniz BAYKAL- Yani bunu kendisi yapsa daha uygun olur. Devlet yaptığı zaman bu bir kamu görevi haline geliyor. Yani hukuki terimlerle düşünmeye başlarsak bir kamu hizmeti haline geliyor. Bu kamu hizmetinin kapsamı ve sınırı artık giderek tartışmaya açık hale gelir. Yani şimdi burada başlayınca başka talepler. Eğer kamu bunu böyle yapabiliyorsa başka şeyleri de yapması lazım. Ona göre personel istihdamı, kadro istihdamı, etnik kimliği teşvik görevini üstlenmiş olacak devlet. Bu yanlış.

Ahmet HAKAN- Kürtçe bilen aranıyor mesela. Bu bir etnik kimliği teşvik midir?

Deniz BAYKAL- Ona devletin kadro verip bünyesinde onu istihdam etmeye başlaması tarafsız olması gereken, etnisiteyi görmemesi gereken benim anlayışıma göre devletin bu işe bulaşmaya başlaması demektir. Ben bunu bu özgürlüğü kendilerinin RTÜK çerçevesi içinde, diğer televizyon kuruluşları gibi elbette ülkenin yasalarına, hukukuna saygı göstererek özgürce kullanmasının daha uygun olacağı kanısındayım.

Fikret BİLA- Ortak kimlik olarak ne diyorsunuz efendim. Sayın Başbakan bugün dedi ki, yine Kürt'seniz Kürtsünüz, Zaza'ysanız Zaza gibi hissediyorsanız öylesiniz. Türk'seniz öylesiniz ama bizim ortak bir kimliğimiz var oda Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığıdır dedi. Yani vatandaşlık bağına üst kimlik görmekle CHP'nin ve Baykal'ın gördüğü üst kimlik arasındaki fark nedir?

Deniz BAYKAL- O bunun sadece bir hukuki bağa indiriyor. Ben sadece hukuki bağ olarak görmüyorum. Ben millet olarak da bizim bir ortaklığımızın olduğuna inanıyorum.

Ahmet HAKAN- Bunu yeterli bulalım ne olur.

Deniz BAYKAL- Ama bu çok önemli bir nokta. Kısaca bir izin verirsen açiverelim. Yani bu çok temel bir olay. Yani isterseniz daha sonra yapalım. Yani ben bunu konuşmaktan mutluluk duyarım. Ben onu sadece hukuki kimlik olarak değil. Biz bir milletiz. Bu milletin içinde Arnavut'u var, Kürt'ü var, Arap'ı var, Çerkez'i var, Gürcü'sü var. Ama o bu milletin Arap'ı, bu milletin Arnavut'u, bu milletin Gürcü'sü. Bakın Başbakanla aramızda bir temel fark şu; ben etnik kimlikleri sayarken hiçbir zaman Türk diye de söylemem. Türk milleti diye de söylemem. Çünkü ben Türk milletini bir alt kimlik kategorisi olarak görmem. Ve bir ırk tarifi olarak da görmem. Farklı kimliklerin bir arada kaynaştığı milletin adıdır. Milletin adını koymaktan korkmayalım. Yani Arap bizim milletin Arap'ı, bizim milletin Gürcü'sü. Gürcü ama Türk milletin Gürcü'sü. Yani onu Türk milleti demekten niye kaçınalım canım.

Hikmet ÇETİNKAYA- Şimdi benim bir sorum olacaktı ama Fikret güneydoğuya ilişkin soruyu sordu. Sayın Baykal'da yanıtladı. Bildiğim kadarıyla zaten 1987'de değil mi güneydoğu raporu. Sizin Genel Sekreterliğiniz döneminde.

Deniz BAYKAL- Evet 89'da. O komisyonun başkanıyım ben. O sözleri yani sahiplenme değildir. Şunu da bu vesileyle söyleyeyim. O rapor giderek daha çok ilgi çekiyor. Partide bir komisyon kurduk. Benim Genel Sekreter olarak başkanlığında bir komisyonda.

Ahmet HAKAN- Bu DGM'de yargılanmaya kalktığınız rapor. Meşhur Kürt raporu.

Deniz BAYKAL- O raporun çeşitli bölümleri vardır. Bu siyasi bölümünü o komisyonda ben teyibi açalım dedim. Ben düşüncelerimi söyleyeyim. Bunu daha sonra tape edelim, bakalım,

onun üzerinde çalışalım. Olur dedi arkadaşlar. Teyibi açtık ve ben bütün bu anlayışımı kapsamlı bir şekilde ifade ettim. Arkadaşlarda bunu memnuniyetle kabul ettiler. O siyasi bölümü budur. Onun dışında tabi Devlet Planlamadan ekonomik veriler alındı, eğitim verileri, sağlık verileri, ulaşım verileri vs. yerleşme, şu, bu.

Ahmet HAKAN- Ama esas tartışmalı olan siyasi kısmını sizin görüşleriniz çerçevesinde oluşturdu.

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL GENEL MERKEZDE COŞKULU TOPLANTIDA, CHP'Lİ MURAT KARAYALÇIN'I ANKARA ANAKENT BELEDİYE BAŞKANI OLARAK AÇIKLADI

DENİZ BAYKAL'IN AÇIKLAMASI:

Sizlere nasıl hitap edeyim diye düşündüm. Cumhuriyet Halk Partililer demenin yetmeyeceğini biliyorum. Sosyal Demokrat Halk Partililer demek gene uygun olmayacak. Sosyal demokratlar demek gene bence uygun değil. Sanıyorum sizlere sevgili Ankaralılar dersem en uygun değerlendirmeyi yapmış olurum.

Bugün burada Ankaralılar olarak bir aradayız. Aramızda sosyal demokratlar var, Cumhuriyet Halk Partililer var, Sosyal Demokrat Halk Partililer var. Muhtemelen onun dışındaki sol partilerden insanlar var. Sosyal demokrasi dışında güzel bir Türkiye isteyen, güzel bir Ankara isteyen pek çok insanlar var. Merkez sağdan var, onun ötesinden belki var. Bir büyük yelpaze olarak bir arada olduğumuzu düşünüyorum. Böyle bir büyük buluşmanın, bütünleşmenin gerçekleşmiş olmasından da çok büyük bir mutluluk duyuyorum. Buna katkı yapmış olduğu için Sayın Murat Karayalçın'a da yürekten teşekkür ediyorum.

Bugün bu toplantımız Ankara için önemlidir. Belki Türkiye içinde çok önemlidir. İnşallah Ankara'da güzel şeyler olacak. Ankara'da olan güzel şeyler Türkiye'ye çok güzel yansımalar yansıtacak, aktaracak. Ankara içinde, Türkiye içinde çok daha güzel şeyler olacak. Bu anlayışla, bu umutla yola çıkıyoruz. **Yeni bir büyük mücadele döneminin başlangıç noktasındayız.**

Sevgili kardeşlerim, sevgili Ankaralılar, hep birlikte güzel bir yolculuğa çıkıyoruz. Yolumuz açık olsun. Sayın Murat Karayalçın Cumhuriyet Halk Partisine başvurdu ve Cumhuriyet Halk Partisinin üyesi olarak hepimizin çıkış noktası ve umut ediyorum en sonunda da buluşma noktası olmuş olan ve olacak olan Cumhuriyet Halk Partisinde bu beraberliğe öncülük yaptı. Kendisine bu açıdan da yürekten teşekkür ediyorum. Umud ediyorum bu bütünleşme ve buluşma noktası sadece sosyal demokratlar için değil, sosyal demokrat kardeşlerim için, Cumhuriyet Halk Partililer için, Cumhuriyet Halk Partisinden ayrılmış olanlar için değil, bütün Türkiye'miz için bir önemli el ele verme, kucaklaşma, ülkeye sahip çıkma noktası olacaktır. Buna ihtiyaç var. Türkiye için buna ihtiyaç var. Ülkemizin durumu, koşulları ortada, gidüş ortada. Buna elimizdeki bütün olanaklarla olabildiğince her yerde, her fırsatta dur demek zorundayız. Bu bizim temel yurttaşlık görevimiz. Bu bilinç içindeyiz. Bu seçimlerde de bunu elbirliğiyle gerçekleştirmeye çalışacağız.

Cumhuriyet Halk Partisinin yönetiminde bulunan bütün arkadaşlarımız bir arada. Önümüzdeki seçime giderken Sayın Murat Karayalçın'ın Ankara Büyükşehir Belediye Başkan Adayı olması konusuna inançla, büyük bir coşkuyla karar verdiler. Bu kararımızı kamuoyumuzla paylaşıyoruz. **Artık Sayın Karayalçın Cumhuriyet Halk Partisinin Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adaydır ve bu kimliğiyle bundan sonra yoğun bir çalışma programına yönelecektir.** Hep birlikte, hepimiz, elbette Cumhuriyet Halk Partililer, ama onun ötesinde deminde söylediğim gibi Ankara'yı yeniden oluşturmak, yeniden biçimlemek isteyen bütün Ankaralılar, hangi siyasi düşünceden olursa olsun el ele vereceklerdir ve hep bir arada bu çalışmayı destekleyeceğiz, katkı vereceğiz. Sayın Murat Karayalçın'ın Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığına gelmesine yönelik bu mücadelenin hepimiz artık bir parçası olacağız.

Değerli arkadaşlarım, birazdan Sayın Karayalçın yeni Ankara'nın durumu ve sorunları ve buna yönelik anlayışıyla ilgili önemli değerlendirmeler yapacak. Onu hep beraber ilgiyle izleyeceğiz.

Bu Sayın Karayalçın'ın belediyeçilik anlayışının bir kez daha kamuoyumuza sunulması anlamına gelecektir bu çalışma, bu toplantı. Ben Sayın Karayalçın'a bu belediyeçilik yaklaşımını anlatmak üzere kürsüyü bırakmadan önce bir noktaya dikkati çekmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, **bu seçimler bizim siyasi tarihimizin belki de en tartışmalı seçimi haline dönüşecektir. Şimdiden bunun işaretleri, emareleri ortaya çıkmıştır.** Çeşitli biçimlerde seçim tartışmalarına hep tanık olduk. Ama bu defa karşı karşıya bulunduğumuz tartışma hiçbir şekilde mazur görülebilir bir tartışma değildir. Düşününüz ki, Türkiye'nin 1950'li yıllardan günümüze kadarki demokrasi deneyiminin en temel güven konusunda, anayasa düzeyinde ele alınıp çözülmüş kütük konusu ilk kez bunca yıldan, bunca 10 yıldan, bunca seçimden sonra ilk kez yargının etkin gözetimi ve denetimi dışına çıkmıştır. Yargıya genel yetki veren bir anlayış vardır. Ama fiilen kütüğün oluşumu yargının katkısıyla gerçekleştirilmemiştir. İlk kez böyle bir tabloyla karşı karşıyayız. İlk kez seçimlerde kullanılacak olan kütük bürokrasinin, siyasetin, idarenin, devlet memurlarının oluşturduğu bir kütüktür. İlk kez böyle bir kütükle seçime gideceğiz. Halbuki bizim anayasamızın 79. maddemizin temel düzenlemesi seçimlerde kütüğün mutlaka yargı organının doğrudan gözetimi, denetimi ve katkısıyla oluşturulmasıdır. İlk kez bu seçimlerde kullanılacak olan kütük yepyeni bir kütüktür. Kim hazırlamıştır bu kütüğü? Nüfus memurları sayım yapmışlardır. Adrese dayalı nüfus tespiti yapmışlardır. Bu tespit günlerce sürmüştür, haftalarca sürmüştür. Bir anda yapılmış değildir. Yani bir yerde yazılan başka bir yerde de yazılma imkanına sahiptir. Yazan devlet memurudur. Ortaya bir rakam çıkmıştır ki, **son seçimlerden bu yana 6 milyon seçmen artışı tablosu vardır. Bunu hiçbir şekilde izah etmek mümkün değil.** Yani sistematik bir yanlışlığın işlemekte olduğu ortadadır. O sistematik yanlışlık yakalanmış ve düzeltilmiş değildir.

Değerli arkadaşlarım, nüfus sayımını biliyorsunuz daha son sayıma kadar hepimiz bir gün eve kapanarak nüfus memurlarının evlere gelip yazım yapması, sayım yapması şeklinde gerçekleştiriyorduk. Bu sayımların dahi ne kadar yanlış olduğu, ne kadar gerçeklikten uzak olduğu ortadaydı. Herkesi evine kapattıktan sonra yapılan yazımın dahi güvenilir olmadığını biliyoruz. Haftalarca sürmüş bir yazım süreci içinde memurların doldurdukları kağıtlarla ortaya çıkacak olan tablonun doğru, geçerli, güvenilir bir kütük oluşturmaya yeterli olacağını kabul etmek mümkün mü?

Değerli arkadaşlarım, işin temelinde bir defa yargı yok. Efendim yanlışlık yapılmışsa yanlışlığa maruz kalmış olanlar itiraz etsinler düzeltilsin. Ne kadar sürede itiraz edeceğiz? İki haftada itiraz edeceğiz. İki hafta içinde süre nasıl işledi? Bir defa ilk birkaç gün bırakınız vatandaş muhtarın dahi siyasi partiyi, vatandaş bırakın muhtarın dahi ileni listeyi almasına imkan vermeyecek bir şekilde işledi. Birkaç gün sonra muhtar gördü. Muhtar gördükten sonra siyasi parti yetkilisi görecektir, ondan sonra vatandaş görecektir. Vatandaş itiraz edecek ve yanlışlıklar düzeltilenler. Mümkün mü değerli arkadaşlarım. En sağlıklı kütükler etrafındaki itirazlar için dahi bu aşamada iki hafta süre tanındığı halde şimdi bu defa demin iki hafta dedim 10 gün süre tanındı. 10 gün süre tanındı. En sağlıklı kütük üzerinde dahi 10 günlük bir itiraz olanağı, iki haftalık bir itiraz olanağı tanındığı halde şimdi 10 günlük bir süre içinde gönderilen listelere itiraz edeceğiz, yanlışlıklar düzeltilenler ve iş bitecek.

Değerli arkadaşlarım, böyle bir şey olmaz. Bu vahim bir tablodur. Bu kabul edilebilir bir tablo değildir. İşin temelinde büyük yanlışlık vardır. 6 milyon kişilik yanlış vardır. Bu yanlışlığın düzeltilmesi için vatandaşa tanınan süre kesinlikle kabul edilebilir bir süre değildir. Bu şartlar altında seçim yapmanın anayasanın öngördüğü yargının gözetimi altında yapılmış bir seçim, yargının katkısıyla oluşmuş bir kütük olarak anlaşılması mümkün değildir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bugün biz Genel Sekreterimiz eliyle Yüksek Seçim Kuruluna derhal bu duruma el koyun, bunu düzeltin ve tanınan süreyi uzatın diye başvurduk.

Değerli arkadaşlarım, en azından bu sürenin uzatılması lazımdır. Uzatma yetmez sorunu çözmeye. Temeli yanlış çünkü. O temel düzeltilmesi için daha etkin önlemlerin alınması

zorunluluktur. Ama bir emrivakii, bir olupbittiyi toplumun kabul etmemesi, bir olupbittiye sürüklenmemesi için derhal Yüksek Seçim Kurulunun bu süreyi, bugün saat 5.00'te bitecek olan bu süreyi mutlaka uzatması lazımdır. Uzatmadan yapılan bu seçim ham hum şarolop bir seçim olur. Bunu herkesin bilmesini istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bakınız itiraz edecek vatandaşlar düzeltecekler. Ankara'da Çankaya'da nasıl itiraz edecek? İlçe Seçim Kuruluna başvuracak. İlçe Seçim Kurulunun elinde ne kütük var, ne yazı var, ne bilgi var. Diyecek ki gidin nüfus müdürlüğüne muhtarlıktan belge alın nüfus müdürlüğünden itirazınızı söyleyerek gerekli düzeltmeyi yapın gelin. Düzeltmeyi kim yapıyor? Gene düzeltmeyi idare yapıyor, memur yapıyor, bürokrasi yapıyor. Doğrudan doğruya gel ben düzeltirim diyebiliyor mu İlçe Seçim Kurulu? Diyemiyor.

Şimdi bu tablo içinde diyelim ki, Ankara'dasınız yanlış yazılmışsınız veyahutta yazılmamışsınız, itiraz edeceksiniz, gittiniz Seçim Kuruluna, o dedi ki git nüfus müdürlüğüne. Nüfus müdürlüğü, Çankaya Nüfus Müdürlüğü bir apartmanın 7. katında Ankara'da. 100'lerce insan şimdi orada kuyrukta şuanda. Ana baba günü. 7 kat bir bina, asansör bozuk, asansör çalışmıyor, elektriklerde kesiliyor ayrıca asansörün dışında. Şimdi bu şartlar altında Çankaya'daki vatandaş gidecek, o 7 katı çıkacak, hastası var, yaşlısı var, çıkabilecek olanı var, engellisi var, çıkamayacak olanı var. Bu şartlar altında insanlar oraya tırmanacak. Değerli arkadaşlarım, vatandaşlık hakkını mı kullanıyorsunuz, yoksa vatandaşlık çilesi mi çektiyorsunuz? Seçime giderken bu olur mu? Bunun derhal düzelmesi lazımdır. Ana muhalefet partisi olarak biz bu kütüklerin bu aşamada güvenilir bir nitelik taşımadığına inanıyoruz. Ve Yüksek Seçim Kurulunu göreve çağırıyoruz. Yüksek Seçim Kurulu derhal toplanmalıdır, bir süre vermelidir. Bu arada da kalıcı, etkin önlemlerini almalıdır. Bu mutlak bir ihtiyaçtır. Bunu da ifade ederek konuşmamı bağlamak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, çalışmamızı sürdürüyoruz. Mücadelemize elbette devam ediyoruz. Özlediğim bir manzaraydı. Çok uzun bir süreden beri özlediğim manzaraydı. Bir arada görme fırsatını pek bulamadığım arkadaşlarımı bugün bu vesileyle bir arada görüyor olmaktan çok büyük bir mutluluk duyuyorum, kıvanç duyuyorum. Hepinize hoşgeldiniz diyorum. Yolumuz açık olsun, her şey partimiz için, Türkiye'miz için iyi olsun. Bunu hep beraber sağlayacağız. Hepinize teşekkür ederim, sevgiler, saygılar sunarım.

MURAT KARAYALÇIN'IN AÇIKLAMASI

Sayın Genel Başkan, zatinalinizin Cumhuriyet Halk Partisinin yöneticilerinin, Sosyal Demokrat Halk Partisinin Genel Başkan vekilini, yöneticilerini, burada bulunan Cumhuriyet Halk Partisinin Sayın Milletvekillerini, sevgili partili kardeşlerimizi, değerli basın mensuplarını en içten duygularıyla, sevgilerimle, saygılarımla selamlıyorum.

Sayın konuklar, Sayın Genel Başkanın bir kabulü olacak, bir Büyükelçi Sayın Genel Başkanı ziyaret etmek üzere. Acaba buraya mı gelse, buraya gelse de bizleri birlikte görse daha mı iyi olur diye düşündük ama yeni gelmiş birisi için fazla çarpıcı olacağını düşünerek Sayın Genel Başkan biraz sonra aramızdan ayrılacak, kendisini makamında kabul edecek.

Ben Sayın Genel Başkanın dediği gibi sizlere Ankara programımı sunmak amacıyla bir hazırlık yapmıştım. Hazır bir aradayken, hazır bu kadar Ankaralı toplanmışken 29 Mart seçimleri için hazırlanmış olduğum, il yöneticilerimize sunmuş olduğumuz programı hiç olmazsa ana hatlarıyla, temel veriler itibarıyla sizlere sunmak arzusundaydım. Ancak çok sayıda arkadaşımın böyle yapmamam için telkin aldım. Hazır bir araya geldik, hazır bir aradayız, bizi sayılara, verilere boğma dediler. Bir arada olmanın keyfini sayısız bir biçimde verileri bir yana bırakarak çıkaralım ifadesini kullandılar. Bende bir selamlamak için yola çıkarken işin başlangıcından bazı değerlendirmelerimi, düşüncelerimi sizlerle paylaşmak için bir konuşma hazırladım. Süreç içinden, zaman içinden Ankara programını tüm ayrıntılarıyla, teknik

yönleriyle, sayılarıyla, verileriyle zaten değerlendireceğiz. Onun çalışmasını yapacağız. Hep birlikte o verileri, öngörülerini, projeleri hemşehrilerimize anlatacağız. Onların değerlendirmesine sunacağız.

Ben Sayın Genel Başkan izin verirsiniz burada konuşmama, bu değerlendirmeme 29 Mart 2009 tarihinde yapılacak yerel yönetim seçimlerinde Adalet ve Kalkınma Partisinin başta Ankara olmak üzere yerel yönetimlerden uzaklaştırılması, yerel yönetimlerde iktidardan düşürülmesi için güçlü inancımı ifade ederek başlamak istiyorum.

AKP'yi bütün Ankaralılarla birlikte el ele devireceğiz inşallah. Doğan Taşdelen kardeşimizde tabi ki, bütün kardeşlerimiz, yol arkadaşlarımız tabi hep birlikte olacağız.

Sayın konuklar, ben bunu AKP'nin başta Ankara olmak üzere yerel yönetimlerdeki iktidarından düşürülmesi gerektiğine ilişkin arzumu, dileğimi, düşüncemi, böyle bir ortam olduğumdan değil, seçim psikolojisinin etkisi altında kalarak ya da bir adaylık refleksiyle söylüyor değilim. Benim inancıma göre, benim taşıdığım siyasi düşünceye göre, inanca göre eğer bir yönetim ülkede istihdamı artıramıyorsa, istihdam düzeyini yükseltmiyorsa, eğer bir yönetim ücret ve maaşların gerilemesine neden olursa o yönetim ücretlilerin, emekçilerin, üreticilerin, tarım üreticilerinin milli gelirden aldıkları payın azalmasına göz yumuyorsa, eğer o partinin yönetiminde hayat pahalılaşmaktaysa o parti mutlaka devrilmelidir. AKP'nin yönetiminde 6 yıldan bu yana işsizlik artmaktadır. Ücret ve maaşların ve üreticilerin, o arada tarım üreticilerinin milli gelir içindeki payı gerilemektedir. Hayat pahalılaşmaktadır. Bu nedenle AKP iktidarından düşürülmelidir.

Aslında bana göre Türkiye'nin kimyası da bunu gerektirmektedir. Türkiye'nin kimyası ifadesini, kavramını yadırgayabilirsiniz. Ben Türkiye'de yıllardan buyana süre gelen bir işleyişi dikkate alarak 1950'lerden itibaren yapılan seçim sonuçlarını gözönünde bulundurarak, ama özellikle 12 Eylül sonrası dönemi dikkate alarak Türkiye'nin kimyası ifadesini kullanıyorum. Türkiye'de 1950'den buyana 58 yıldır, ama özellikle 1980'den itibaren çok çarpıcı benim kimya diye adlandırdığım bir siyasal çevrim uygulanmaktadır. Bunun ayrıntılarına girmeyeceğim. Tek tek sizlere seçim sonuçlarının tahlilini yapmayacağım. Ancak şu görülüyor. Bir siyasi parti tarihimizde art arda iki kez hükümet kurduktan sonraki yerel yönetim seçimlerini kaybetmektedir. Art arda iki kez hükümet kurmuş olan bir parti onu izleyen yerel yönetim seçimlerini yitirmektedir. Türkiye'nin kimyası dediğim budur. 58 yıldır, en azından 28 yıldır düzenli bir biçimde işleyen bu çevrim uyarınca AKP iktidardan düşürülmelidir.

Ayrıca Türkiye'nin içinde bulunduğu iktisadi bunalım, daha da önemlisi sevgili kardeşlerim, yurttaşlarımızın iktisadi bunalım algılaması AKP'nin devrilmesini, düşürülmesini gerekli kılmaktadır.

Sayın konuklar, ancak bu kendiliğinden olmuyor. Böyle bir dilek ortaya konularak, bu düşünce seslendirilerek AKP'nin devrilmesi olanaklı değil. Eğer bu düşünceye doğrudur diyorsak, eğer AKP'nin yaptıklarından memnun değilsek, AKP yönetiminin yanlışlığını görmekteyse, bizim yalnızca bunu seslendirmemiz, bu böyle olmalı dememiz asla yeterli olamaz. Aynı yerde durarak, aynı söylemi sürdürerek, yalnızca AKP değişmelidir diyerek AKP'yi değiştiremeyiz.

Eğer Türkiye'de hükümetin düşürülmesinden yanaysanız, eğer AKP'nin uygulamalarının yanlış olduğunu söylüyorsanız, söylüyorsak işe yerel yönetimlerden başlamamız gerekmektedir. Türkiye'de bir anlayış var. Ben o anlayışın, o değişimin önümüzde duran sorun içinde geçerli olduğuna inanıyorum. Bir sorun sorunun çıktığı yerden başlayarak çözümlenmelidir. Sorun 1994 yılında ortaya çıkmıştır, yerel yönetimlerden ortaya çıkmıştır. Bu sorunun çözümüne yerel yönetimlerden başlamak gerekmektedir.

O nedenle amacı ve inancı değiştirmeden söylemi ve durulan yeri değiştirerek, yeni dinamikler yaratmak, yeni projeler hazırlamak gerekmektedir. Ben bunu durumdan görev çıkartmak olarak niteliyorum. Ben öyle yaptım. Durumundan görev çıkarttım. Başta Ankara olmak üzere

AKP'yi yerel yönetimlerden devirmek, yerel iktidardan düşürmek eğer amaç ise, eğer böyle bir amaç kutsal ise gerisi ayrıntıdır diye düşündüm.

Ben Sayın Baykal'la 15 Ekim günü burada CHP Genel Merkezinde yapmış olduğumuz görüşmeyi bu çerçevede değerlendiriyorum. O görüşmeye kendi düşüncem çerçevesinde 15 Ekim mutabakatı diyorum. 15 Ekim mutabakatını, o görüşmeyi biraz önce dile getirdiğim anlayış çerçevesinde son derecede önemli, son derecede yaşamsal bir siyasi proje olarak görüyorum. Ve herkesi, yalnızca bu salonda bulunanları değil, herkesi. Bu salona gelmeyecek olanları da, bu salona gelmeyi düşünmeyenleri de. Ama biraz önce ifade ettiğim arzuyu taşıyan herkesi bu 15 Ekim görüşmesini değerlendirmeye, bu 15 Ekim mutabakatını içlerine sindirmeye ve o anlayışın gereğini yerine getirmeye huzurunuzda davet ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, sevgili kardeşlerim, bugün itibariyle hayatımın en önemli projelerinden birini uygulamak üzere yola çıkıyorum. Yardımınızı istiyorum. Yardımınızı, desteğinizi, hayır duanızı talep ediyorum. Ve Allah yolumuzu açık etsin diyorum. Önümüzde ekonomisi geriletilen, insanları fakirleştirilen, havası, suyu kirletilen ve kimliği kaybettirilen bir Ankara var. Ankara'mıza kaybettiği itibarını, gücünü, güzelliğini iade etmek için, Ankaralıları yeniden birbirleriyle hemşehri yapabilmek için gülen, gülümseyen güler yüzlü insanlar durumuna getirebilmek için yola çıkıyoruz. Hiçbir etnik ayrım yapmadan, hiçbir inanç ayrımı yapmadan, hiçbir siyasi düşünce ayrımı da yapmadan, Ankaralıları bölmeden, böldürmeden bütün hemşehrilerimizle birlikte yola çıkıyoruz. Bu yolu yürüme kararlılığını taşıyoruz. Hep birlikte yürümek istiyoruz.

Benim için tarihi bir gün. Ben kendi yaşamımda 5 Aralık 2008 itibariyle tarihi bir gün yaşıyorum. Bu günün Ankara'mız içinde, yurdumuz içinde tarihi sonuçlar vermesini diliyorum. Ama yola çıkarken bu tarihi günde rahmetli kardeşlerimiz Vedat Dalokay'ı ve Ali Dinçer'i sevgiyle anıyorum, saygıyla anıyorum, rahmetle anıyorum. Bu vesileyle sonsuzluğa geçmiş olan önceki belediye başkanlarımızı da izin verirsiniz rahmetle anmak istiyorum.

Parçalanmış olduğumuz seçimlerde değişik konumlar itibariyle bulunduğum arkadaşlarım Sayın Profesör Korel Göymen'i, Sayın Doğan Taşdelen'i ve Sayın Yılmaz Ateş'i de yine bugünde selamlıyorum.

Bu arada 1999 seçimlerinde yaşadıklarımızı da anımsayarak, olumlu olumsuz yönleriyle o günleri dikkate alarak 1999 yerel yönetim seçimlerinde önümüze çıkan ikili yapının yaratmış olduğu tahribatın boyutlarını anımsayarak bu süreçte bugün yola çıkarken bunlara asla izin vermememiz gerektiğini kararlılıkla buradan ifade etmek istiyorum, haykırmak istiyorum. Tek bir yapı olarak bu yola çıktığımızı, tek bir yapı olarak sonuç alacağımızı burada dile getirmek istiyorum.

Bu anlayışımın gereği olarak Ankara'nın tüm ilçelerinde, eskinin dış ilçelerinde, şimdiki metropol ilçelerde en iyi kadrolarla, en iyi adaylarla seçime hazırlanmamız gerektiğine ilişkin düşüncemi dile getirmek istiyorum.

Sayın Genel Sekreterimiz Cumhuriyet Halk Partisinin, Sosyal Demokrat Halk Partisinin sayın yöneticileri, sevgili milletvekillerimiz, sevgili kardeşlerim, sevgili hemşehrilerim, biz Allah'ın izniyle bu seçimi alacağız. Biz 29 Mart'ta Ankara'nın yönetimine geleceğiz.

Sayın il başkanımızın bir 29 Mart senaryosu var. 29 Mart'ta helikopterle belediye binasının tepesine parti bayrağıyla birlikte ineceğimizi sayın il başkanımız bir demeç olarak vermiş. Artık kapıdan mı gireriz, bacadan mı gireriz, tepeden mi ineriz, helikopterle mi gideriz? Ona bakarız. Onu bilmiyorum ama nasıl gidileceğini ve kimin gideceğini biliyorum. Konuşmamın sonunda Sayın Melih Gökçek'in gideceğini, hem de tıpiş tıpiş gideceğini söylüyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum, hepinize iyi günler diliyorum, saygılar, sevgiler sunuyorum.

CHP GENEL BAŞKAN YARDIMCISI CEVDET SELVİ İSTANBUL, ANKARA, İZMİR, BURSA VE YALOVA BÖLGE TEMSİLCİSİ MUHTARLARLA GENEL MERKEZ'DE AYRINTILI BİR GÖRÜŞME YAPTI VE SORUNLARINI DİNLEDİ

CHP GENEL BAŞKAN YARDIMCISI SELVİ'NİN İKTİDAR KAPISINDAN ÇEVRİLEN MUHTARLARA YAPTIĞI KONUŞMA VE İSTANBUL MUHTARLAR DERNEĞİ BAŞKANI AK'IN AÇIKLAMALARI ŞÖYLE;

“Basınımızın değerli temsilcileri ve muhtar derneklerinin temsilcileri, başkanları, ben Cumhuriyet Halk Partisi ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İçinde bulunduğumuz koşullarda her yurttaşımızın yeni bir sorunu, geleceğe dönük kaygısı, yaşam derdi, güvenlik problemi olduğu bir noktada Türkiye'nin çeşitli illerinde Ankara'ya çare aramaya gelmiş olmanız sizin duyarlılığınızı, görevinize olan bağlılığı ve sorumluluğunuzun ciddi bir örneğini teşkil etmiştir. Onun için saygıyla karşılıyorum.

Ancak öğrendiğim olaylar en az sizin kadar ve sizin temsil ettiğiniz binlerce, onbinlerce muhtar gibi beni de son derece rahatsız etmiştir. Çünkü bu bir tercih, bir anlayış meselesidir. Eğer siz Türkiye'yi ne şekilde idare etmek istiyorsanız ona göre yasalar çıkarır, ona göre engeller çıkarır, ona göre bir takım imkanlar sağlar veya onu ortadan kaldırırsınız. Bu yeni bir olay değil. Geçen seçim öncesi de, 2002 seçiminde de bir tercihimiz söz konusuydu. Türkiye'de demokrasi varsa, Türkiye'de idari sistemin temel taşı olarak muhtarlarımızı gördüğümüzü ve muhtarlarımızla beraber bu ilkenin ekonomik, sosyal, siyasal problemlerini güvenlik sorunlarını dahi beraber çözeceğimizi, birlikte çözmemizin yararlı olacağını, uygulamalarıyla, düzenlemeleriyle anlatmıştık. Ama bu gelenek noktada tam tersini görüyoruz. Bu demokrasi açısından da farklıdır. Nedir? Seçimle gelenleri yok etmeye, oraya bir memur görevlendirerek sorunu havale etme anlayışıdır. Bu nedir? Hakla devletin, yani bulunduğu yerleşim biriminin en üst mülkiye amirini yok etmek bürokrata, tayinle gelmiş insana teslim etmektir. Bu kadar önemli sorundur ki yurttaşımız kendi seçtiği insana, kendi mahallesindeki hemşehrisine güvenerek, her türlü derdini samimiyetle anlatma imkanı varken bundan yoksun olacaktır. Bir bürokrata, bir tayinle gelmiş kişiye hangi sorunu olursa olsun muhtarına, seçtiği komşusuna, anlattığı gibi anlatamayacaktır. Bu halkla devletin en önemli biriminin kopması anlamına gelmektedir.

İşte bu tercih sistemidir. **Bizim tercihimiz muhtarların en önemli unsur, idari yönetimde son derece etkili ve yetkili olmasıdır.** Ama şu güne kadar bakalım muhtarlar sadece özür dileyerek söylüyor kullanılmak için ilgilenilen insanlar olmuştur. **Muhtarlara büyük sorumluluklar verilmiştir eskiden beri. Ama yetki verilmemiştir.** Yetki ve sorumluluğun örtüşmediği, paralel olmadığı bir yerde işin sağlıklı yürümesi mümkün değildir. Muhtar kendi çocuğunu bırakıp mahallesindeki çocukların derdine koşmak zorundadır. İki eli bağlanmıştır. Gelişen teknolojiye uyum sağlayacak katkı verilmemiştir. Kendileri bir dükkan, bir küçücük dairede, büroda muhtarlık yapmak suretiyle gelişen koşullara, değişen ve artan görev ve sorumluluğuna yetişemez hale gelmiştir. Öyle bir noktaya gelmiştir ki, büyük sorumluluk, büyük görevler yüklediğimiz muhtarlar adeta angarya yapar hale gelmiştir. Muhtarın gecesi, gündüzü yoktur. Yoksulun peşinde, cenazesi olanın arkasında, aç kalanın yanındadır. Öyle bir olmuştur ki, muhtarlar kenara çekilmiş onun yerini siyasi partilerin yetkilileri almaya başlamıştır. Tehlike buradadır. Alınacak bir şey yoktur. Muhtar devlet adına, millet adına, halk adına iş yapar. Siyasi partiler, parti örgütleri kendi sorumluluğu içinde hareket eder. Eğer

oranın yoksulunu parti örgütleri tespit etmeye, oranın ihtiyacını parti örgütleri tespit etmeye ve gidermeye kalkarsa partizanlık başlar. Bizim en güvendiğimiz insanlarımız yetkili, halkın kendi seçtiği, devletin olanaklarını, sosyal yardım olsun, iş konusunda ve diğer konularda muhtardır. Muhatabımız muhtar olmalıdır. Yoksa örgütten belirli partinin görevlisinden herhangi bir olumlu sonucun alınamayacağı açıkça görülmelidir.

İşte şimdi yurttaşımızla muhtarlarımız birbirlerine düşürülmektedir. Bir takım sistemler değişecektir. Elbet gelişen teknolojinin, bilimin değiştiği bir dünyada her şey değişmelidir. En mükemmeline de muhtarlar sahip olmalıdır. İşin temelidir. Ancak sizinde yaşadığınız, bizimde üzülerek gördüğümüz gibi hukuken altyapı yoktur. Sadece lafla sürdürülmektedir ve hiçbir hazırlık yapılmamıştır. Sadece lafla götürülüp olaylar bir kaos, bir karmaşa haline getirilmiştir. Hazırlık yapılmadan sistemlerin değişmesi ciddi sorunlar yaratıp var olan sorunları çözme yerine o sorunlara yenisi ilave edilmektedir. Ne olmuştur? Ve özellikle kayıt sistemi değişmiştir. Adres kayıt sistemi değişmiştir. Hiç yoktan bir takım resmi dairelerde onların bunalacağı, altından kalkamayacağı işler birden bire onların üstüne yıkılmıştır. Bugüne kadar tarihimizde önemli idari sistemimizde, önemli yerini bulunan ve ciddiyetle seçimle gelerek bu işleri götüren muhtarlar bu işin dışında tutulmuştur. Son derece rahatsız edici bir noktaya gelinmiştir. Sizin buraya gelmeniz artık görevinizi rahat yapamamanız, vicdanınızın rahatsızlığı. Hele seçim arifesinde değiştirilen kayıt sisteminin ne gibi seçimlerde bile geçmişlerde olduğu gibi yeni sorunlar yaratacağını bildiğiniz için buralara gelip bir çözüm aramışsınızdır. **Hayat pahalı. Eğer bir muhtar icraya veriliyorsa burada ilk düşünülecek o muhtar ve dernekler ve muhtarlar değil bu ülkeyi yönetenlerdir. Benim muhtarım farklı olmalıdır. Başkasının eline bakmamalıdır. Ama bildiğimiz bir olay var. Sosyal güvenlik primini bile ödeyemez hale gelmiştir muhtarlarımız.** Angarya yasaktır. Bu bir angaryadır. İşte bunların mutlak ve mutlak çözümü beraberce bulunmalıdır ki Türkiye’de yurttaşlarımız muhtarlarıyla, bürokratlarıyla, sorumlularıyla birlikte ülkenin kalkınmasına, güvenli bir ülke olmasına, dost olabilmesine, huzur içinde yaşayabilmesine imkan sağlayabilsin.

Elbet bunun için gelmediğinizi biliyorum. En son sizin için ele alınacak olay özlük hakları. Neden? Bilgisayarı kim verdi? Köy muhtarlarımız neyle geçiniyor? Kendi işini yapamayan, kendi işine vakit bulamayan muhtarlarımız nasıl geçimini sağlayacak? Ellerin kısmen var olan katkıyı da alacaksınız ondan sonra dışarıya bırakacaksınız. Bu Türkiye’de özellikle seçim aşamasında ciddi bir kaosun, ciddi bir sıkıntının yaşanacağını maalesef gösteriyor. Ve ben size özellikle teşekkür ederim. Şimdiye kadar olduğu gibi bu ülkeyi yönetmekte sorumlu olan iktidarın mutlak görüşerek o yaşanacak olumsuzlukları ve kaosu toplumun huzursuz olacağı bir takım gelişmeleri dinleyerek beraberce çözüm bulmalıdır. Amaç budur. Huzurlu bir sonuç almaktır. Ama kimin eli kimin cebinde belli değildir.

Neyle gideceksiniz. Şu hayat pahalılığında, şu benzinin, yakıtın ağırlığında hangi muhtar bunu kaldırabilir. Bunların hepsi giderilmesi gereken. Buda ne için? Muhtar için değil. O yerleşim biriminde oturan köylü, köylü yurttaşlarımız ve mahallelilerimizin hizmetlerinin daha kolay, daha doğru, daha sorunsuz çözümü için bu ülkeyi yönetenlerin muhtara, muhtarlığa, yetkilerine, imkanlarına, halka hizmet etme olanaklarına bakarak geliştirmesi lazım. Ama bakınız tam tersine seçimle gelen muhtarlarla yurttaşların arasının açılmaya çalışıldığı, burada siz işlerin daha rahat, yılların vermiş olduğu bir tecrübeyle daha sağlıklı gitmesi için gayret gösterdiğinizde size rakamlar söyleniyor. **Biliyorum özlük hakları için gelmediniz ama hiç kimsede bunu yadsıyamaz. Çünkü hayat devam ediyor.** Görevse muhtarların görevi 24 saattir. Ama bir memur yerine, muhtar yerine gelirse biraz önce söylediğim sakıncaların yanında 8 saattir. Yanaşmak mümkün değildir. Hatır gönül olmaz. Çünkü onu seçen yurttaş değil ki onunla uğraşsın. Ama muhtarlarımız daha sahip çıkacak. En azından komşudur, ona kucak açacak. Muhtarlar yardımlaşacak ve bunu gelecek.

O nedenle bugün karşılaştığımız olay samimiyetle beni üzmüştür. Böylesine görevini sorumluluk içinde yerine getirmek için buralara kadar gelen, işini gücünü bırakıp gelen muhtar dernekleri başkanları ve sözcülerine bu devletin ilgili kapıları mutlak açılmalıydı.

Mutlak onların görüş ve düşüncelerine kulak verilmeliydi. Ve mutlak yakın gelecekteki kaosun önlenmesi için ciddiye almak gerekirdi. İçişleri Bakanlığında siyasetçiler, iktidarlar ne için bulunuyor? İlgili daireleri, sorumluları bu kadar muhtar derneklerinin başkanlarından teşekkür ederek karşılayıp notlar alıp, çözümünü sıraya, öncelikli bir listeye koyarak ilerde çıkacak sorunların çözümüne başlaması gerekirdi. **Bürokratı kaçı, siyasetçisi kaçı, mali idareler yöneticileri kaçı. Bu muhtarlara maalesef gösterilen hassasiyetin, ilginin, gerçek halkın sorunlarının yansıtılmasından korkanların tutum ve davranışdır.** Bu üzücü bir olaydır.

Dilerim burada bu sizin etkinliğiniz, bu samimi davranışınız bundan sonraki girişimlerde sorumlu bürokratların özellikle bürokrat değil siyasetçilerin önem vermesi gerektiğini kavrarlar, anlarlar, olumlu bir adım atılır.

Cumhuriyet Halk Partisine gelince yeni değil, bugün değil. Biz muhtarlarımızla beraber Türkiye'yi yönetme iddiasındayız. Bunu da bilerek söylüyoruz. Kesinlikle ihtiyaç olduğunu biliyoruz. Kendi seçtiği muhtarıyla beraber en üst düzeye kadar güvenilir, halkında onayını almış kurumlara ülkeyi diyalog içinde, birlikte çözüm arayarak çözebileceğimize inanıyorum. Bir kere söylüyorum. **Sorumluluk çok büyüktür. Mahalledeki hırsızlıklar sizden sorulur, düzgün olup olmayan insanlar sizden sorulur. Pek çok yoksulluk, haksızlığa uğrayan ilk geleceği yer muhtardır. Bu kadar sorumluluk karşısında yetki yoktur. Eli kolu bağlıdır. Aracı yoktur, gereci yoktur. Yanında çalıştıracağı elemanı yoktur. Bilgisayarı yoktur. Bilgisayarının başında çalışacak elemanı yoktur. Ciddi bir müessesedir muhtarlık.**

Neden orada bir sekreter, neden orada çok önemli olan, gelişen iletişimde çok ciddi bir bilgisayarın başında eleman olmasın. Muhtar tek başına bunları yapamaz. O olayın diğer yönlerini ve talimatıyla orada çalışan kişilerde diğer işlerini yönetecek, sürdürecektir şekilde girmelidir. Görünen budur. Sağlıklı bir muhtarlıklar olması gerekir. Orada burada emanetçi usulü olmaz. Muhtarlıklar herkesin güven kaynağı olmuştur. Osmanlı tarihinden bugüne kadar halkın ilk başvuracağı yer olmuştur. Gelişen teknolojiye, gelişen olaylara göre muhtarlıklarda ciddi birer binaya sahip olmalıdır. **O nedenle bugün samimiyetle gelip, ama çok ciddi haksızlıkları, kısa süre seçimde olacağı için şu altyapısı olmayan bir takım uygulamaları fırsatını size verselerdi bundan hükümet ve Türkiye yararlanabilirdi. Mahallelerde yarın seçim öncesi ve sonrası yaşanacak huzursuzluğu da önlemek suretiyle ciddi bir hizmet vermiş olurlardı. Ama gözden çıkarılmış muhtarları ve onların temsilcilerini görme zahmetine, onların sorunlarını dinleme ve birlikte çözüm bulma ihtiyacını bile duymamışlardır. Bu çok yanlıştır. Bundan sadece muhtarlar zarar görmeyecektir. Kimseyi bulamadığı, göremediği köylerimizde, mahallerimizde yinede yurttaşlarımız zarar görecektir.** Ben bu samimiyetle, kadar yılın deneyimiyle, halkın oyuyla, özgür iradesiyle göreve gelip o sıkıntıları aşma, temsil ettiğiniz insanların sorunlarını giderme konusunda yol, yöntem, bu kadar birikimden sonra bunları yetkililere anlatmaya gelmeniz bile o yurttaşlarımız tarafından samimiyetle değerlendirilecektir. Ve diliyorum bu aksaklıklar giderilir, giderilmesi için özellikle CHP'den çok fazla bahsetmiyorum. **Bizim tercihimiz biraz önce söylediğim gibi muhtarlarla yönetmektir.**

Eğer vaktimiz olursa neden bunu böyle düşündüğümüzü idari anlayışımız, idari sistemin içerisindeki temel taşının neden muhtarlar olduğunu anlatacağım. **Bir kere daha sorumluluk çok, görev ağır, ama yetki yok. Ekonomik yönden, sosyal yönden, itibar yok. Benim bir muhtarım hastaneye gidemez. Benim bir muhtarım devletin seçilmiş muhtarım devletin resmi dairesinde itibar görmez. Bunlar son derece yanlıştır. Muhtar bir karakola, bir devlet dairesine gittiği zaman bilinmelidir ki o konusunun, komşusunun, yurttaşının sorununu çözmek gitmiştir, itibar görmelidir. Hatta denetleme hakkına da sahip olmalıdır dikkat et. Onun için bunları düzelterek.**

Bu olumsuzluklar yaşanmadan, sular bulanmadan durulmuyor. Öylesine içler acısı ve bizden fazla halkın içinde görerek üzüldüğünüz şeyler var ki, ben sözümü uzatmadan almayın mazlumun ahını çıkar aheste aheste yaşayarak göreceğiz. Dilerim sizinde

katkınızla Türkiye hak ettiği, layık olduğu düzeye mutlak ulaşacaktır. Bunu engellemeye kimsenin gücü yetmeyecek. Çünkü Türkiye’de siz varsınız, çünkü Türkiye’de hazırlıklı CHP var. Onun için hepimize teşekkür ediyorum. Üstümüze düşeni biraz sonrada vereceğim komisyonlarda, genel kurulda, çeşitli komisyon üyelerimiz ve milletvekilleriyle yıllardır muhtarlarla ilgili görüş ve düşüncemizin ve şuanda muhtarlarımızın içinde bulunduğu şartları dikkate alan tüm arkadaşlarımızın mücadelesini sadece çok acil olduğu için bu toplantı birkaç tanesini ve diğerlerini de size zaman zaman iletiriz. Ve bunu çözeceğimize birlikte en ihtiyaca cevap verecek şekilde getireceğimize inanıyorum. Umutsuzluğa gerek yok, karamsarlığa gerek yok. Muhtarlarında etkisinin ne olduğunu bilen bir siyasetçi olarak sizin katkınızın çok büyük olacağını ve Türkiye’ye çok ciddi, olumlu, huzurlu günler getireceğini umuyorum, bekliyorum, biliyorum. Teşekkür ediyorum.

Şimdi Sayın Başkanla birkaç konuya değinecek.

Başkan- Öncelikle teşekkür ediyoruz. Tabi bizim burada İstanbul Muhtarlar Derneği, Yalova Muhtarlar Derneği, İzmir Muhtarlar Derneği, Bursa Muhtarlar Derneği ve diğer ilçelerimizle beraber 32 tane ilçe başkanlarımızla beraber Ankara’ya geldik. **Bu bizim son gelişimimizi**

Sayın Başkanım. Biz defalarca Ankara’ya geldik. Defalarca hem siyasilere, hem de bürokratlara muhtarların tüm dertlerini anlattık. Dilekçelerimizi verdik, dosyalarımızı verdik. Dosya vermekten artık kağıtlar kalmadı. 14.04.2008’de Nüfus İdaresi Genel Müdürlüğüne, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne, Gelirler Dairesi Genel Müdürlüğüne verdiğimiz yazıların cevaplarını bile alamadık.

Bizim amacımız şuydu; tüm Türkiye’deki muhtarların kendisiyle hiçbir problemi yok. Kendisi adına hiçbir isteği yok. Sadece ülkesi ve milleti için istekleri vardı. Çıkan yasalarla ilgili olarak, çıkan kanunlarla ilgili olarak, çıkan genelgelerle ilgili olarak vatandaşlarımız ve kamu kuruluşları çok büyük zarar görmekteydi. Biz defalarca Ankara’ya geldik, hükümete bunu anlattık. Fakat bu zamana kadar bu cevabı alamadık.

Bugünde en son olarak Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne geldik. Derdimizi, vatandaşın derdini anlatarak bunları düzeltmek istedik. Fakat bir yetkiliyle görüşemedik, cevap alamadık. Bundan sonraki bizim yapacağımız işte Türkiye genelinde bulunan 54 bin muhtarımızla beraber Ankara’da bir çalışma yapmak. Demek ki, biz bunca zamandır evrak vermekle, bürokratlara görüşmekle, siyasilerle görüşmekle, hükümetle görüşmekle bir netice elde edemedik. Bundan sonrada bu zamana kadar hiç yapmadığımız bir şeyi, sokaklara dökülmeyen muhtarlarımızı, Ankara’ya dökülmeyen muhtarlarımızı hep beraber Ankara’da göreceğiz.

Burada tüm illerden arkadaşlarımız var. Bunun altyapı çalışmaları yapılıyor. Bu yanlış anlaşılmasın. Bu sadece ülkemiz ve milletimizin menfaati için yapılmaktadır. Çünkü vatandaşlarımız ve kamu kurum ve kuruluşları büyük zarar görmektedir. 5490 sayılı yasayla beraber çıkan maddeler vatandaşları ve kurum kuruluşları çalışamaz duruma getirmektedir. Vatandaşlara hapis cezası çıkartmaktadır. Vatandaşlara itiraz hakkını ortadan kaldırmaktadır. Vatandaşların 7 gün süresi zarfında bulunan itiraz haklarını ortadan kaldırmaktadır. Yanlış kayıtlar yapılmaktadır. Aynı gün içerisinde 7 ilçeye kayıt yapılmaktadır. İstanbul genelinde, İstanbul’da Muhtarlar Derneği Başkanı olduğum için okul kayıt döneminde 1 milyon 200 kişi adres değişikliğiyle yanlış kayıt yaptırmıştır. Çocuklarını iyi okullara yazdırmak için. Bu önümüzdeki günlerde seçimlere yansiyacaktır. Bunun nakillerin denetlenmemesi vatandaşların aynı gün içerisinde il ve ilçelere kayıt yaptırması mümkün olmaktadır. Ve bunun denetimi şuanda mevcut değildir.

Muhtarlar devletimizin kılcal damarlarıdır. Muhtarlar 144 çeşit görevle vatandaşına, ülkesine hizmet veren kurumlardır, kişilerdir. Fakat yetkisiyle görevi arasında bir uçurum bulunmaktadır. Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir kurum ve kuruluş yoktur.

Biz bunları anlatmak için buraya gelmiştik. Fakat kendimize muhatap bulamadık. Randevumuza cevap alamadık. Bunun için muhalefet partilerinden Cumhuriyet Halk Partisi, MHP, DSP ve diğer siyasi partilerle beraber bu dertlerimizi son kez anlatıp artık bizde vatandaşımızla beraber, muhtarlarımızla beraber hakkımızı sahalarda arayacağız.

Öncelikle bizi kabul ettiğiniz için teşekkür ediyorum. Değerli basın mensuplarına da özellikle vurgulamak istiyorum. Lütfen 5490 sayılı kanun işlerlik kazanabilmesi için altyapısı hazır olmadan yasalaştığı için vatandaşlarımız çok büyük mağduriyette bulunmaktadır. Tebligat kanunun değişmesi lazım. Tebligatların hala muhtarlıklarda yapılması gerekmektedir. Ben öncelikle basın mensuplarına ve Sayın Başkanımıza teşekkür ediyorum bizi dinledikleri ve kabul ettikleri için. Hepinize iyi günler.